PLANUL DE MANAGEMENT AL SITULUI NATURA 2000 NORDUL GORJULUI DE VEST

Contents

CAPITOLUL I - INTRODUCERE ŞI CONTEXT 4
1.1. Prezentare generală a reţelei Natura 2000 în ansamblu 4
1.2. Scurtă descriere a planului, scopului şi obiectivelor sale 4
1.3. Regulamentul de organizare şi funcţionare (ROF) al Sitului Natura 2000 ROSCI0129 Nordul Gorjului de Vest 7
1.4. Baza legală pentru aria protejată şi pentru plan 10
1.4.1. Baza legală a Planului de Management 10
1.4.2. Baza legală de înfiinţare şi funcţionare a sitului 11
1.4.3. Baza legală a structurii administrative a sitului 13
1.5. Procesul elaborării planului 14
1.6. Procedura de modificare şi actualizare a planului 15
1.7. Procedura de implementare a planului 16
CAPITOLUL II - DESCRIEREA ARIEI PROTEJATE 17
2.1. Informaţii generale (inclusiv zonarea) 17
2.1.1. Localizare 17
2.1.2. Proprietatea terenurilor şi drepturile de management 21
2.1.3. Resursele pentru management şi infrastructură 25
2.1.4. Acoperirea cu hărţi 26
2.1.5. Acoperirea fotografică 26
2.1.6. Limite, compartimente şi zone 26
2.2. Mediul fizic 27
2.2.1. Geologia 27
2.2.2. Geomorfologia/Formele de relief 28
2.2.3. Hidrologia 31
2.2.4. Clima 39
2.2.5. Soluri/Subsoluri 42
2.3. Mediul biotic 51
2.3.1. Flora şi comunităţile de plante 51
2.3.2. Fauna 60
2.3.3. Habitate şi ecosisteme 90
2.3.4. Peisaj 117
2.3.5. Procese şi relaţii ecologice 123
2.4. Informaţii socio-economice şi culturale (perspectiva istorică) 123
2.4.1. Arheologie şi istorie 123
2.4.2. Semnificaţia şi interesul istoric 125
2.4.3. Folosinţa şi managementul terenurilor în trecut 125
2.5. Informaţii socio-economice şi culturale (în prezent) 126
2.5.1. Comunităţile locale 126
2.5.2. Folosinţa actuală a terenurilor 153
2.5.3. Desemnarea prezentă pentru conservare 167
2.5.4. Facilităţile pentru activităţi educative 167
2.5.5. Utilizare şi facilităţi pentru turism/recreere 169
2.5.6. Utilizare şi facilităţi pentru cercetare 181
2.6. Referinţe şi bibliografie 183

CAPITOLUL III - SCOP, TEME ŞI OBIECTIVE.....185
3.1. Scopul planului de management 185
3.2. Temele, obiectivele şi acţiunile planului de management 185
3.3. Plan de monitorizare 220

CAPITOLUL I - INTRODUCERE ŞI CONTEXT

1.1. Prezentare generală a reţelei Natura 2000 în ansamblu

Politica Uniunii Europene în domeniul protecţiei mediului înconjurător a stabilit obligaţiile statelor membre în domeniu prin Directiva 92/43/CEE privind conservarea habitatelor naturale şi a speciilor de floră şi faună sălbatice (Directiva „Habitate") şi Directiva 79/409/CEE privind conservarea păsărilor sălbatice (Directiva „Păsări").

Astfel, în vederea asigurării conservării habitatelor naturale şi a speciilor sălbatice de interes comunitar, la nivel european s-a decis înfiinţarea unei reţele de situri numită Reţeaua Natura 2000.

Reţeaua Natura 2000 este instrumentul care garantează menţinerea, conservarea, şi reconstrucţia componentelor actuale ale capitalului natural având în vedere cerinţele economice, sociale, culturale şi specificul regional şi local al fiecărui stat membru.

Desemnarea siturilor s-a făcut pe criterii ştiinţifice, acestea reprezentând zone de management durabil al mediului respectiv în care se urmăreşte conservarea habitatelor naturale şi a speciilor pentru care a fost declarat situl şi în care dezvoltarea activităţilor antropice are loc în funcţie de anumite cerinţe de conservare astfel încât să existe şi să fie menţinut un echilibru între conservare şi nevoile social-culturale.

Reţeaua Natura 2000 este formată din:

- situri de importanţă comunitară (SCI) inclusiv propunerile de situri de importanţă comunitară (pSCI) desemnate conform prevederilor Directivei Habitate.
- arii speciale de conservare (SAC) desemnate conform prevederilor Directivei Habitate.
- arii de protecţie specială avifaunistică (SPA) desemnate conform prevederilor Directivei Păsări.

1.2. Scurtă descriere a planului, scopului şi obiectivelor sale

Planul de Management al Sitului Natura 2000 ROSCI0129 Nordul Gorjului de Vest este documentul oficial prin care sunt stabilite obiectivele sitului şi a măsurilor de management care trebuie întreprinse pentru realizarea obiectivelor.

În esență, Planul de Management sintetizează informațiile, existente la data realizării planului relevante pentru structura și funcționarea sitului, descrie și evaluează situația prezentă a sitului, definește obiectivele, precizează și planifică acțiunile de conservare necesare și reglementează activitățile care pot fi desfășurate pe teritoriul sitului în conformitaate cu obiectivele de management pentru o perioadă de 5 ani și prevede monitorizarea acțiunilor cuprinse în plan și eficiența acestora.

Regulamentul de organizare și funcționare al Sitului Natura 2000 ROSCI0129 Nordul Gorjului de Vest este prezentat distinct și constituie documentul care cuprinde toate prevederile asociate activităților umane permise și modul de aprobare a acestora precum și activitățile restricționate sau interzise pe teritoriul sitului, cu precizarea că modificările acestui regulament se pot datora schimbărilor periodice de situație și se aplică conform prevederilor legislației în vigoare.

Prezentul Plan de Management va constitui documentul de referință al activității Administrației Sitului Natura 2000 ROSCI0129 Nordul Gorjului de Vest pentru planificarea tuturor activităților asociate sitului pentru toți deținătorii/administratorii terenurilor și a celor interesați în desfășurarea de activități pe teritoriul sitului.

Statutul Sitului Natura 2000 ROSCI0129 Nordul Gorjului de Vest ca zonă destinată prioritar conservării naturii este cunoscut de opinia publică și alți factori interesați la nivel local, regional sau național care au desfășurat sau derulează diferite activități pe raza sitului.

Activitățile economice desfășurate de-a lungul timpului, presiunea din ce în ce mai mare asupra exploatării intense a resurselor naturale și intensificarea turismului au afectat structura și funcționalitatea la nivelul ecosistemelor din sit.

Planul de Management al Sitului Natura 2000 ROSCI0129 Nordul Gorjului de Vest s-a elaborat ca urmare a unui proces complex la care au participat reprezentanții comunităților locale și a tuturor factorilor interesați din zona de cuprindere a sitului și cuprinde planificarea integrată a acțiunilor care trebuiesc implementate pentru realizarea scopului sitului „Protecția și conservarea pentru viitor a patrimoniului natural și îmbinarea armonioasă cu dezvoltarea durabilă a comunităților din zonă".

Acest scop urmăreşte menţinerea interacţiunii armonioase a omului cu natura prin protejarea diversităţii speciilor si habitatelor de interes comunitar precum şi a peisajului, prin activităţi ştiinţifice şi educaţionale, promovând păstrarea folosinţelor tradiţionale ale terenurilor, încurajarea şi consolidarea activităţilor, practicilor şi culturii tradiţionale ale populaţiei locale și oferirea publică a posibilităţilor de recreere sau turism.

Temele, subtemele și obiectivele planului de management sunt:

Tema A - Managementul biodiversității, peisajului și mediului fizic:

A1 - Habitate: conservarea habitatelor.

A2 - Fauna: evaluarea detaliată, actualizarea și completarea inventarelor cu speciile de faună de interes conservativ.

A3 - Flora: evaluarea detaliată, actualizarea și completarea inventarelor cu speciile de floră de interes conservativ.

A4 - Monitorizare și cartografiere: baza de date cu informații despre situația speciilor de floră și faună.

A5 - Folosirea durabilă a resurselor naturale: practicarea activităților economice (agricultură, exploatarea resurselor naturale, modalități de gestionare a resurselor naturale).

Obiectiv tema A: Conservarea biodiversității și peisajului printr-o monitorizare adecvată a dinamicii și structurii factorilor perturbatori.

Tema B - Managementul turismului și recreerii:

B1 - Promovare și informare: realizarea și distribuirea materialelor de informare, promovare și conștientizare; promovarea turismului durabil.

B2 - Evenimente: participarea și organizarea de evenimente.

B3 - Infrastructura specifică: realizarea infrastructurii de semnalizare a limitelor sitului; realizarea de panouri, indicatoare, hărți, pliante și broșuri.

B4 - Impactul activităților/acțiunilor antropice: realizarea de infrastructură specifică pentru reducerea impactului vizitatorilor asupra mediului sitului.

Obiectiv tema B: Exploatarea resurselor turistice prin dezvoltarea de programe specifice în concordanță cu principiile dezvoltării durabile.

Tema C - Susținerea comunităților, patrimoniului cultural și economiei locale:

C1 - Meșteșuguri și artizanat: promovarea și susținerea activităților tradiționale specifice zonei sitului.

C2 - Piața de desfacere: promovare, marketing, facilități comercializare produse tradiționale și ecologice.

C3 - Produse agricole tradiționale: promovarea practicării agriculturii ecologice; realizarea de produse tradiționale și ecologice etichetate cu sigla sitului.

C4 - Dezvoltarea localităților: extinderea prin planurile de urbanism; construcții de clădiri, construcții inginerești, rețele edilitare, obiective turistice și de agrement; construcții căi de comunicații; meșteșuguri și agricultură.

C5 - Exploatarea resurselor naturale: prospecțiuni; dezvoltarea durabilă în perimetre de exploatare a activităților de exploatare a resurselor naturale din cariere, mine etc.

Obiectiv tema C: Promovarea valorilor culturale și tradiționale locale și crearea de oportunități bazate pe principiile dezvoltării durabile pentru susținerea economiei locale.

Tema D - Educație, conștientizare și comunicare:

D1 - Mediatizare și informare: creșterea nivelului de cunoștințe al persoanelor/grupurilor implicate în activități care au consecințe asupra conservării

biodiversității; informarea tuturor actorilor implicați din zona sitului și a potențialilor beneficiari.

D2 - Ecologizarea zonei sitului: activități de voluntariat; modificarea comportamentului și atitudinii față de natură.

D3 - Organizarea de evenimente: informare, mediatizare și conștientizare prin organizarea și participarea la evenimentele din zona sitului.

D4 - Conștientizarea potențialilor vizitatori: reducerea presiunii asupra resurselor naturale ale sitului; reducerea și evitarea poluării.

Obiectiv tema D: Creșterea gradului de educare și conștientizare a publicului și factorilor implicați privind importanța sitului și a conservării naturii.

Tema E - Administrarea și managementul sitului:

E1 - Organizare: constituirea și funcționarea structurilor de administrare necesare; materializarea și menținerea limitelor teritoriale.

E2 - Resurse umane: pregătirea personalului specializat și mărirea capacității resursei umane de administrare a sitului.

E3 - Consultarea persoanelor/grupurilor interesate/implicate: administrații locale, comunitățile locale, ONG-uri, instituții publice, etc.

E4 - Parteneriate și colaborări: instituții publice, mediul de afaceri, unități de învățământ, ONG-uri; asigurarea finanțărilor pentru implementarea planului de management.

Obiectiv tema E: Întărirea capacității administrative prin stabilirea de mecanisme adecvate pentru desfășurarea activităților specifice din sit.

1.3. Regulamentul de organizare și funcționare (ROF) al Sitului Natura 2000 ROSCI0129 Nordul Gorjului de Vest

Regulamentul pentru aria protejată - Nordul Gorjului de Vest ROSCI0129 se află în custodia directorului de administrație care conduce Administrația Sitului Natura 2000 Nordul Gorjului de Vest și toți ceilalți angajați îi sunt direct subordonați.

Activitatea rangerilor este coordonată și supravegheată de responsabilul de relații cu comunitățile, cu acordul directorului de administrație.

ROF a fost aprobat de către Consiliul Științific al Ariei Naturale Protejate ROSCI0129 Nordul Gorjului de Vest în ședința ordinară din data de 23.05.2012 și înaintat spre aprobare Ministerului Mediului și Pădurilor cu adresa nr. 191/23.05.2012.

Capitolul 1 - Înființarea, scopul și limitele ariei naturale protejate ROSCI0129 Nordul Gorjului de Vest.

Art. 1. Nordul Gorjului de Vest a fost declarat ca sit de importanţă comunitară în anul 2007 conform Ordinului Ministrului Mediului nr. 1964/2007 privind

declararea siturilor de importanță comunitară ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România şi are indicativul ROSCI0129, modificat si revizuit prin Ordinul de Ministru nr. 2387 emis în 29 noiembrie 2011, publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 846 prin care se modifică anexele 1,2,3,4,5 şi se înlocuiesc cu anexele 1,2,3,4, parte integrantă din prezentul ordin.

Acest sit include următoarele arii naturale protejate de interes naţional: 2442-Cheile Sohodolului; 2445-Cornetul Pocruiei; 2436-Cotul cu Aluni; 2457-Dealul Gornăcel; 2432-Izbucul Jaleşului; 2431-Izvoarele Izvarnei; 2443-Muntele Oslea; 2438-Pădurea Tismana-Pocruia; 2495-Peştera cu Corali; 2433-Peştera Gura Plaiului; 2429-Piatra Andreaua; 2446-Piatra Boroştenilor; 2437-Rezervaţia Botanică Cioclovina.

Art. 2. Scopul principal al existenţei şi managementului ariei naturale protejate ROSCI0129 Nordul Gorjului de Vest este protecţia şi conservarea unor specii şi habitate de interes comunitar. Acest scop urmăreşte menţinerea interacţiunii armonioase a omului cu natura prin protejarea diversităţii speciilor şi habitatelor de interes comunitar precum şi a peisajului, promovând păstrarea folosinţelor tradiţionale ale terenurilor, încurajarea şi consolidarea activităţilor, practicilor şi culturii tradiţionale ale populaţiei locale. De asemenea, se oferă publicului posibilităţi de recreere sau turism.

Art. 3. Limitele ariei naturale protejate ROSCI0129 Nordul Gorjului de Vest, enunţate iniţial în Anexa nr. 3 a Ordinului Ministrului Mediului nr. 1964/2007 privind declararea siturilor de importanță comunitară ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România, au fost actualizate prin Ordinul de Ministru nr. 2387 emis în 29 noiembrie 2011, ce modifică ordinul nr. 1964/2007.

Art. 4. (1) Responsabilitatea managementului ariei naturale protejate ROSCI0129 Nordul Gorjului de Vest revine Camerei de Comerţ şi Industrie România - Japonia prin structura de administrare creată. Administraţia ariei naturale protejate ROSCI0129 Nordul Gorjului de Vest, numită în continuare Administraţie, integrează într-un plan unitar şi supraveghează toate activităţile din arie, organizează şi efectuează activităţile specifice, asigurând o gospodărire unitară a sitului.

(2) Structura de administrare a ariei naturale protejate ROSCI0129 Nordul Gorjului de Vest are următoarea componenţă: un director, un asistent manager, un şef al pazei, un economist, un responsabil cu relaţiile cu comunităţile locale şi educaţia ecologică, un biolog, un specialist în tehnologia informaţiei şi 6 agenţi de teren.

Art. 5. Activitatea Administraţiei legată de conservarea biodiversităţii este îndrumată şi supravegheată de către Consiliul Ştiintific (CSO) al ariei naturale protejate ROSCI0129 Nordul Gorjului de Vest. Respectarea deciziilor, a condiţiilor de eliberare şi a termenelor de aplicare (valabilitate) a acordurilor Consiliului Ştiintific este obligatorie pentru beneficiarii acestora, Administraţia având obligaţia

să sisteze lucrările în cazul în care acestea nu respectă prevederile din acord şi să ia măsurile necesare de stopare a efectelor negative asupra patrimoniului natural, cheltuielile fiind suportate de beneficiarul acordului.

Art. 6. Participarea factorilor interesaţi la gospodărirea ariei naturale protejate se asigură prin Consiliul Consultativ de Administrare (CCA), care are un rol consultativ în planificarea şi realizarea activităţilor care fac obiectul planului de management.

Art. 7. Planul de management al ariei naturale protejate ROSCI0129 Nordul Gorjului de Vest va ţine cont de exigenţele economice, sociale şi culturale precum şi de particularităţile regionale şi locale, prioritate având obiectivele care au dus la declararea acesteia ca arie naturală protejată.

Art. 8. Respectarea planului de management şi regulamentului este obligatorie pentru Administraţia ariei precum şi pentru persoanele fizice şi juridice care deţin sau care administrează terenuri şi alte bunuri şi/sau desfăşoară activităţi în perimetrul şi în vecinătatea ariei naturale protejate ROSCI0129 Nordul Gorjului de Vest.

Capitolul 2 - Activități permise în aria naturală protejată ROSCI0129 Nordul Gorjului de Vest

2.1. Fondurile forestiere, cinegetice, piscicole, pajiștile, amenajarea teritoriului, cercetarea științifică, ecoturismul, serviciul salvamont, precum și alte activități.

Art. 9. Activitatiile care se desfasoara în aria naturală protejată ROSCI0129 NGV necesită avizul Administației.

Capitolul 3 - Carst și speoturism

Art. 10. (1) Activitatea speologică se desfăşoară conform reglementărilor legale în vigoare, cu avizul Administraţiei.

(2) Administrarea peşterilor de pe teritoriul ariei naturale protejate Nordul Gorjului de Vest se poate face de către Administraţie în comun cu organizaţiile de specialitate, conform legislaţiei în vigoare, în baza unor protocoale de colaborare, avizate de Consiliul Ştiintific.

(3) Accesul în peşterile de pe teritoriul ariei naturale protejate ROSCI0129 Nordul Gorjului de Vest se face cu avizul Administraţiei, excepţie făcând persoanele care exercită atribuţii de control.

Art.11. În perimetrul ariei naturale protejate sunt reglementate strict şi marcate locurile de campare și accesul autovehiculelor.

Art.12. In interiorul peşterilor este interzisă camparea, aprinderea focului sau aruncarea deşeurilor de orice natură.

Capitolul 4 - Finanțarea activităților

Art. 13. Finanţarea activităţilor Administraţiei ariei naturale protejate ROSCI0129 Nordul Gorjului de Vest se asigură din fonduri provenite din:

(1) activitati proprii și din sistemul de tarife stabilit de Administrație pentru prestarea de servicii către terți cu avizul autorității publice centrale pentru protecția mediului;

(2) din proiecte întocmite de Adminstrație sau în colaborare cu alte organizații/instituții și finanțate prin programe nationale și internaționale;

(3) din subvenţii, donaţii, sponsorizări, contribuţii.

Capitolul 5 - Avizarea activităților desfășurate pe teritoriul ariei naturale protejate ROSCI0129 Nordul Gorjului de Vest

Art. 14. Avizarea planurilor/proiectelor/activităților se face în conformitate cu prevederile Art. 28 aliniatul (1) din Legea 49/2011.

Capitolul 6 - Dispoziții finale

Art. 15. Prezentul Regulament poate fi modificat la propunerea Administraţiei cu avizul Consiliului Ştiinţific a 2/3 din membrii prezenți și avizat de către autoritatea publică centrală pentru protecția mediului.

1.4. Baza legală pentru aria protejată și pentru plan

1.4.1. BAZA LEGALĂ A PLANULUI DE MANAGEMENT

Elaborarea Planului de Management are la bază Ordonanța de Urgență a Guvernului României nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, cu modificările și completările ulterioare, în conformitate cu precizările stipulate în art. 21 și 22.

Potrivit Ordonanței de Urgență a Guvernului României nr. 57/2007 cu modificările și completările ulterioare, prevederile Planului de Management vor constitui documentul de referință al activității Administrației Sitului Natura 2000 ROSCI0129 Nordul Gorjului de Vest și va fi respectat de către Administrația sitului și persoanele fizice și juridice care dețin și administrează terenuri și bunuri și desfășoară activități de orice tip pe raza și în vecinătatea sitului.

Conform art. 5 alin. 1 lit. a - c și alin. 2 litera k, din Ordonanța de Urgență a Guvernului României nr. 57/2007 se precizează scopul și regimul de management pentru siturile de importanță comunitară, astfel: „ siturile de importanţă comunitară reprezintă acele arii care, în regiunea sau în regiunile biogeografice în care există, contribuie semnificativ la menţinerea sau restaurarea la o stare de conservare favorabilă a habitatelor naturale din anexa nr. 2 din ordonanță sau a speciilor de interes comunitar din anexa nr. 3 din ordonanță şi care pot contribui astfel semnificativ la coerenţa reţelei "NATURA 2000" şi/sau contribuie semnificativ la menţinerea diversităţii biologice în regiunea ori regiunile biogeografice respective.

Pentru speciile de animale cu areal larg de răspândire, siturile de importanţă comunitară ar trebui să corespundă zonelor din areal în care sunt prezenţi factori abiotici şi biotici esenţiali pentru existenţa şi reproducerea acestor specii. Propunerile de situri de importanţă comunitară se stabilesc prin ordin al autorităţii publice centrale pentru protecţia mediului, pe baza criteriilor enunţate în anexa nr. 7 din ordonanță."

1.4.2. BAZA LEGALĂ DE ÎNFIINȚARE ȘI FUNCȚIONARE A SITULUI

Nordul Gorjului de Vest a fost declarat ca sit de importanţă comunitară în anul 2007 prin Ordinul Ministerului Mediului şi Dezvoltării Durabile nr. 1964/13.12.2007 privind declararea siturilor de importanță comunitară ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România, publicat în Monitorul Oficial al României partea I nr. 98 bis/07.02.2008 şi are indicativul ROSCI0129. Acesta a fost modificat în anul 2011 prin ordinul nr. 2387/2011, unde, la Anexa 1 se regăsesc siturile de importanţă comunitară, iar la punctul 129 este prezentat Situl de importanță comunitară ROSCI0129 Nordul Gorjului de Vest cu următoarea repartiție teritorială:

- județul Gorj: Bumbești-Jiu (7%), Godinești (8%), Padeș (23%), Peștișani (69%), Runcu (86%), Schela (84%), Stănești (67%), Tismana (82%), Turcinești (2%).
- județul Hunedoara: Uricani (3%), Vulcan (<1%), Lupeni (<1%).
- județul Mehedinți: Baia de Aramă (<1%), prin Anexa 1 din Ordinul Ministerului Mediului și Pădurilor emis în anul 2011 pentru modificarea OMMDD 1964/2007 a fost adăugată și localitatea Baia de Aramă din județul Mehedinți cu o pondere sub 1% din suprafața sitului.

Funcționarea sitului Nordul Gorjului de Vest se bazează pe următoarele acte legislative:

- Ordonanța de Urgență a Guvernului României nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, cu modificările și completările ulterioare.
- Ordonanța de Urgență a Guvernului României nr. 154/2008 privind modificarea și completarea Ordonanța de Urgență a Guvernului României nr. 57/2007.
- Ordonanța de Urgență a Guvernului României nr. 195/2005 privind protecția mediului, aprobată cu modificările și completările prin Legea nr. 265/2006.
- Legea nr. 265/2006.

- Legea nr. 407/2006 a vânătorii şi a protecţiei fondului cinegetic cu modificările şi completările ulterioare.
- Legea nr. 107/1996 - Legea apelor, cu modificările şi completările ulterioare.
- Legea nr. 46/2008 - Codul Silvic, cu modificările şi completările ulterioare.
- Hotărârea Guvernului României nr. 996/2008 pentru aprobarea Normelor referitoare la proveniența, circulația și comercializarea materialelor lemnoase, la regimul spațiilor de depozitare a materialelor lemnoase și al instalațiilor de prelucrat lemn rotund, cu modificările și completările ulterioare.
- Legea nr. 171/2010 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor silvice, rectificată.
- Legea nr. 5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - secțiunea a III-a Zone Protejate.
- Legea nr. 72/2002 - Legea Zootehniei, cu modificările și completările ulterioare.
- Evaluarea strategică de mediu (SEA) pentru Planuri și Programe - Aviz de mediu.
- Ordinul Ministerului Mediului și Dezvoltării Durabile nr. 1964/2007 modificat prin Ordinul nr.2387/2011 privind declararea siturilor de importanță comunitară ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România.
- Hotărârea nr. 1076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluarii de mediu pentru planuri si programe
- Ordinul nr. 995/2006 pentru aprobarea listei planurilor si programelor care intra sub incidenta Hotărârii Guvernului nr. 1076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe.
- Ordinul nr. 117/2006 pentru aprobarea Manualului privind aplicarea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe, manual pentru aplicarea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe.
- Ordinul 480/2006 privind constituirea și funcționarea Comitetului special la nivel central pentru realizarea etapei de încadrare a procedurii de evaluare de mediu.
- Manual privind SEA pentru politica de coeziune 2007-2013 Evaluare impact asupra mediului (EIM) a proiectelor - Acord de mediu.
- Hotărârea Guvernului României nr. 1213/2006 privind stabilirea procedurii cadru de evaluare a impactului asupra mediului pentru anumite proiecte publice și private.
- Ordinul nr. 860/2002 pentru aprobarea Procedurii de evaluare a impactului asupra mediului și de emitere a acordului de mediu, cu modificările și completările ulterioare.
- Ordinul nr. 863/2002 privind aprobarea ghidurilor metodologice aplicabile etapelor procedurii-cadru de evaluare a impactului asupra mediului.

- Ordinul nr. 864/2002 pentru aprobarea Procedurii de evaluare a impactului asupra mediului în context transfrontier și de participare a publicului la luarea deciziei în cazul proiectelor cu impact transfrontier.
- Hotărârea Guvernului României nr. 878/2005 privind accesul publicului la informația privind mediul.
- Convenția privind evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontalier, adoptată la 25.02.1991 la Espoo.
- Legea nr. 86/2000 pentru ratificarea Convenției privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziei și accesul la justiție în probleme de mediu, semnată la Aarhus la 25 iunie 1998.
- Răspunderea de mediu prin OUG nr. 68/2007 privind răspunderea de mediu cu referire la prevenirea și repararea prejudiciului asupra mediului.

1.4.3. BAZA LEGALĂ A STRUCTURII ADMINISTRATIVE A SITULUI

În Regulamentul de organizare și funcționare al sitului aprobat de către Consiliul Științific al Ariei Naturale Protejate ROSCI0129 Nordul Gorjului de Vest în ședința ordinară din data de 23.05.2012 și înaintat spre aprobare Ministerului Mediului și Pădurilor cu adresa nr. 191/23.05.2012 la art. 4 se precizează că managementul sitului este în responsabilitatea Camerei de Comerț și Industrie România-Japonia prin structura de administrare creată, care are următoarea componență:

- director
- asistent manager
- șef pază
- economist
- responsabil relații comunități locale și educație ecologică
- biolog
- specialist tehnologia informației
- 6 agenți de teren

Activitatea Administrației legată de conservarea biodiversităţii este îndrumată şi supravegheată de către Consiliul Ştiintific (CSO) al ariei naturale protejate ROSCI0129 Nordul Gorjului de Vest.

Participarea factorilor interesaţi la gospodărirea ariei naturale protejate se asigură prin Consiliul Consultativ de Administrare (CCA), care are un rol consultativ în planificarea şi realizarea activităţilor care fac obiectul planului de management.

1.5. Procesul elaborării planului

Planul de management al sitului ROSCI0129 Nordul Gorjului de Vest a fost realizat în conformitate cu prevederile O.U.G. nr. 57/2007 cu modificările și completările ulterioare, de către o echipă de specialiști, cu implicarea tuturor factorilor interesați ca urmare a:

- solicitării de sugestii/comentarii de la factorii interesați și de la specialiștii din domenii diverse în perioada de lucru pentru elaborarea planului.
- analiza observațiilor factorilor interesați înainte de a solicita aprobarea Planului de Management, în conformitate cu prevederile legale.

Factorii interesați consultați în desfășurarea acestei acțiuni de elaborare a planului de management au fost:

- autoritățile locale, prin Prefectura Gorj, consilii județene (Gorj și Hunedoara) și primării (Târgu Jiu, Bumbești Jiu, Tismana, Padeș, Peștișani, Runcu, Schela, Stănești, Turcinești, Godinești, Uricani, și Vulcan).
- autoritatea de mediu: Agenția pentru Protecția Mediului Gorj.
- instituții publice: Autoritatea Rutieră Română-Agenția Târgu Jiu, Direcția Silvică Gorj, Inspectoratul de Protecție a Mediului Gorj, Judecătoria Târgu Jiu, Serviciul Public de Protecție a Plantelor Gorj, Stațiunea de Cercetare-Dezvoltare Horticola, APIA Gorj, APIA Hunedoara, OJPDRP Gorj, OJPDRP Hunedoara, Oficiul Județean pentru Studii Pedologice și Agrochimice Gorj, Unitatea Fitosanitară Gorj, Secția Drumuri Naționale Târgu Jiu, Inspectoratul Județean de Poliție Gorj, Inspectoratul de Jandarmi Gorj, Inspectoratul Județean de Poliție Hunedoara, Inspectoratul de Jandarmi Hunedoara, ISU Gorj, ISU Hunedoara, Asociația Județeană a Vânătorilor și Pescarilor Sportivi Gorj, Asociația Județeană a Vânătorilor și Pescarilor Sportivi Hunedoara, Administrația Națională Apele Române-SGA Gorj, Administrația Națională Apele Române-SGA Hunedoara, DADR Gorj, DADR Hunedoara, Muzeul Județean Gorj „Alexandru Stefulescu", OCPI Gorj, OCPI Hunedoara, Serviciul Public Județean Salvamont Gorj, Serviciul Public Salvamont Lupeni-Straja, Ocolul Silvic Târgu Jiu, Ocolul Silvic Bumbești Jiu, Ocolul Silvic Padeș, Ocolul Silvic Runcu, Ocolul Silvic Tismana, Ocolul Silvic Lupeni, Ocolul Silvic Carpatina SRL.
- alte instituții: Fundația Umanitară Târgu Jiu, Asociația pentru Turism Sport și Ecologie Hai-Hui, CEZ Oltenia, ENEL Distribuție Banat SA, Asociația Drumeții Montane; Școli generale din Târgu Jiu, Facultatea de Științe Economice Târgu Jiu, Clubul Elevilor Bumbești Jiu.
- organizații private: obștile constituite în localitățile din județul Gorj și composesoratele formate în localitățile din județul Hunedoara.

Grupul de lucru pentru elaborarea Planului de Management al sitului ROSCI0129 Nordul Gorjului de Vest a utilizat în elaborare „Ghidul pentru

elaborarea planurilor de management pentru ariile protejate din România" elaborat de Fauna&Flora International în cadrul proiectului „Managementul Conservării Biodiversității din România" cu numărul RO-GE-44176 finanțat de Banca Mondială.

Planul de Management se aprobă prin Hotărâre a Guvernului României, la propunerea autorității publice centrale pentru protecția mediului, după obținerea următoarelor aprobări/acorduri care se vor anexa: avizul Consiliului Științific; avizul Consiliului Consultativ de Administrare; avizul Direcției de specialitate din cadrul autorității publice centrale pentru protecția mediului.

Revizuirea Planului de Management se va face la 10 ani de la aprobarea lui. Planul de acțiune va fi revizuit la 5 ani și se aprobă prin ordin al ministrului, în baza studiilor și cercetărilor însușite de către Administrația sitului ROSCI0129 Nordul Gorjului de Vest și de către Consiliul Științific al acestuia.

Planul de acțiune se poate modifica și în funcție de necesități, cu avizul Consiliului Științific, al Consiliului Consultativ și al Direcției care răspunde de ariile naturale protejate din cadrul autorității publice centrale pentru protecția mediului.

1.6. Procedura de modificare și actualizare a planului

Acțiunile datorate fenomenelor naturale imprevizibile și factorului economico-social aflat în continuă evoluție tehnico-economică pot genera, în timp, modificări ale mediului natural și componentelor definitorii ale sitului ROSCI0129 Nordul Gorjului de Vest, care pot afecta suprafețe diferite ca mărime și importanță științifică, modificări care impun reconsiderarea măsurilor de conservare a biodiversității.

Datorită considerentelor anterioare, în planul de management alături de principalele direcții de acțiune pentru atingerea pe termen lung a obiectivelor sitului prin măsuri tehnico-tactice pe termen scurt și mediu, au fost inserate principiile de bază ale unui management flexibil care vor facilita adaptarea ușoară și rapidă a deciziilor manageriale ocazionate de schimbările produse.

În acest context, planul cuprinde prevederi și recomandări pe domenii de activitate și obiective majore care se referă și asupra factorilor în timp care pot genera schimbări în situația curentă, fiind asigurată astfel flexibilitatea procesului decizional.

Planurile de acțiune detaliate vor fi elaborate anual de Administrația sitului ROSCI0129 Nordul Gorjului de Vest în conformitate cu prevederile Planului de Management având în vedere situația curentă și resursele de management.

Eventualele schimbări în Planul de Management sunt în competența:

- Ministerului Mediului și Schimbărilor Climatice, dacă se impun modificări la nivel de obiective, acțiuni, regulament de funcționare cu respectarea procedurii de aprobare menționată anterior.

- Consiliului Ştiinţific, dacă modificările se referă la priorităţi, responsabilităţi, aspecte legate de cercetare.
- Administraţiei sitului ROSCI0129 Nordul Gorjului de Vest pentru modificările planului anual de lucru.

1.7. Procedura de implementare a planului

Procedura de implementare a Planului de Management este ulterioară elaborării participative şi aprobării planului, având loc anual elaborarea unui plan de lucru care va detalia acţiunile cuprinse în planul de management în vederea realizării efective a obiectivelor specifice.

Implementarea planului contribuie la atingerea obiectivului global al POSM-Protecţia şi îmbunătăţirea calităţii mediului şi a standardelor de viaţă în România, în conformitate cu prevederile aquis-ului de mediu.

CAPITOLUL II - DESCRIEREA ARIEI PROTEJATE

2.1. Informații generale (inclusiv zonarea)

2.1.1. LOCALIZARE

Principalele elemente de localizare sunt: coordonatele, regiunea geografică și ecologică, altitudinea, suprafața, regiunea administrativă, punctele de intrare în sit.

Situl Natura 2000 - ROSCI0129 - Nordul Gorjului de Vest are ca limite coordonatele $45^0$9'5'' latitudine nordică și $23^0$4'44'' longitudine estică, este situat în Regiunea Oltenia, în județul Gorj (pe raza localităților Bumbești-Jiu, Turcinești, Tismana, Stănești, Schela, Runcu, Peștișani, Padeș, Godinești) și pe mici suprafețe în județele Hunedoara (localitățile Uricani, Lupeni, Vulcan), fig. 2.1 și 2.2.

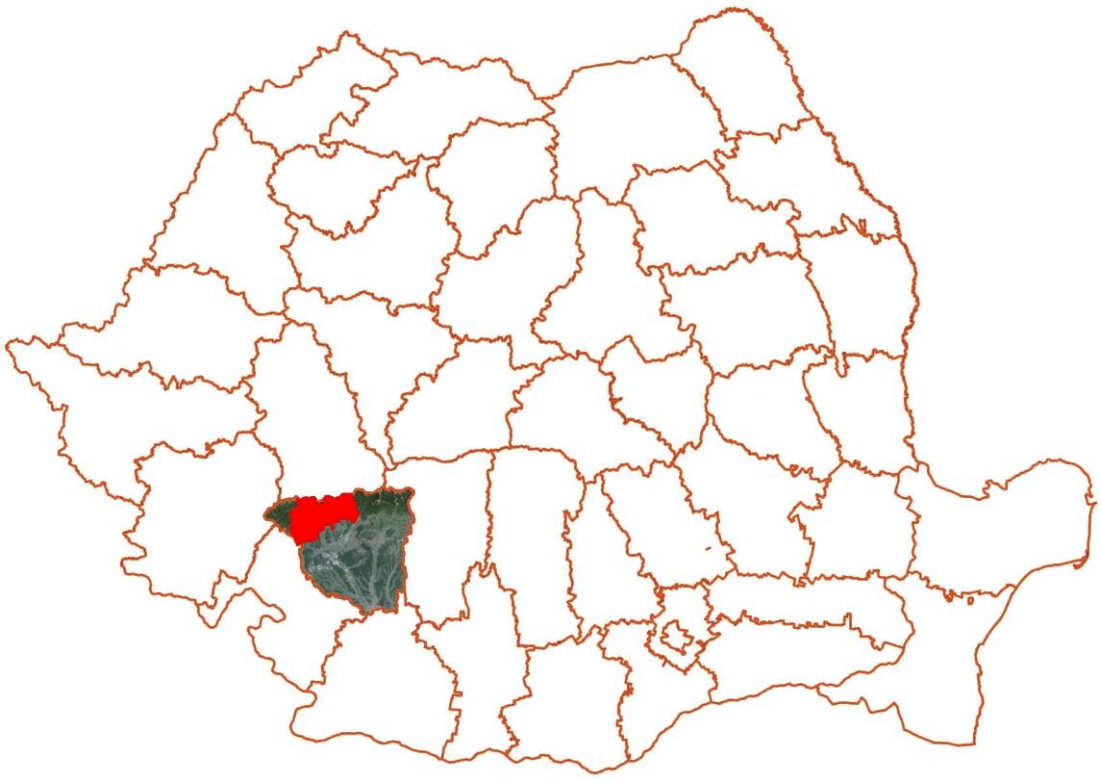

Fig. 2.1 - Localizarea sitului la nivel național

În conformitate cu harta delimitării regiunilor biogeografice la nivel naţional (M.O. 98 bis/2008-Anexa 2), teritoriul pe care este amplasat Situl Natura 2000 - Nordul Gorjului de Vest ROSCI 0129 face parte din:

- regiunea biogeografică alpină şi continentală (fig. 2.3 și tabelul 2.1).
- regiunea ecologică Carpații Meridionali, conform caracteristicilor prezentate în tabelul 2.2.

Altitudinea la care este situat situl prezintă următoarele valori:

- altitudinea minimă 192 m.
- altitudinea medie 835 m.
- altitudinea maximă 1940 m.

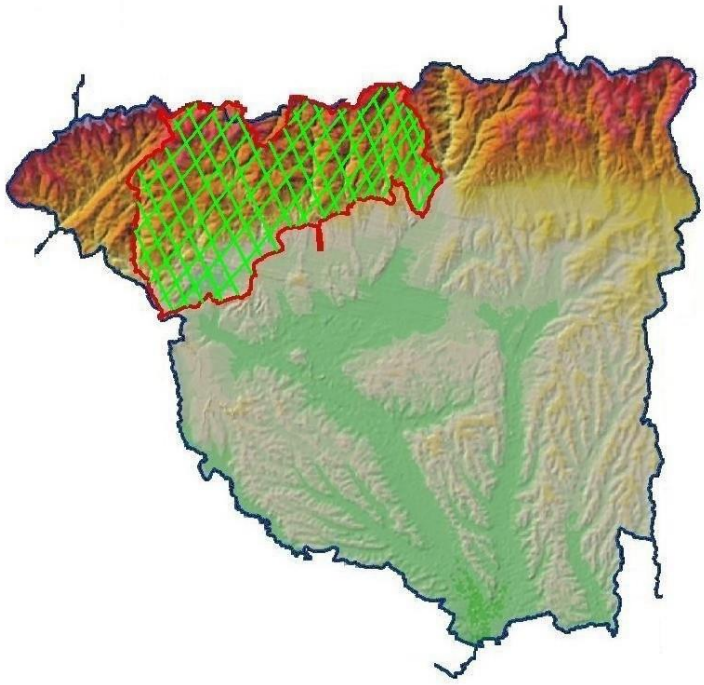

Fig. 2.2 - Coordonatele și localizarea sitului Nordul Gorjului de Vest la nivel local

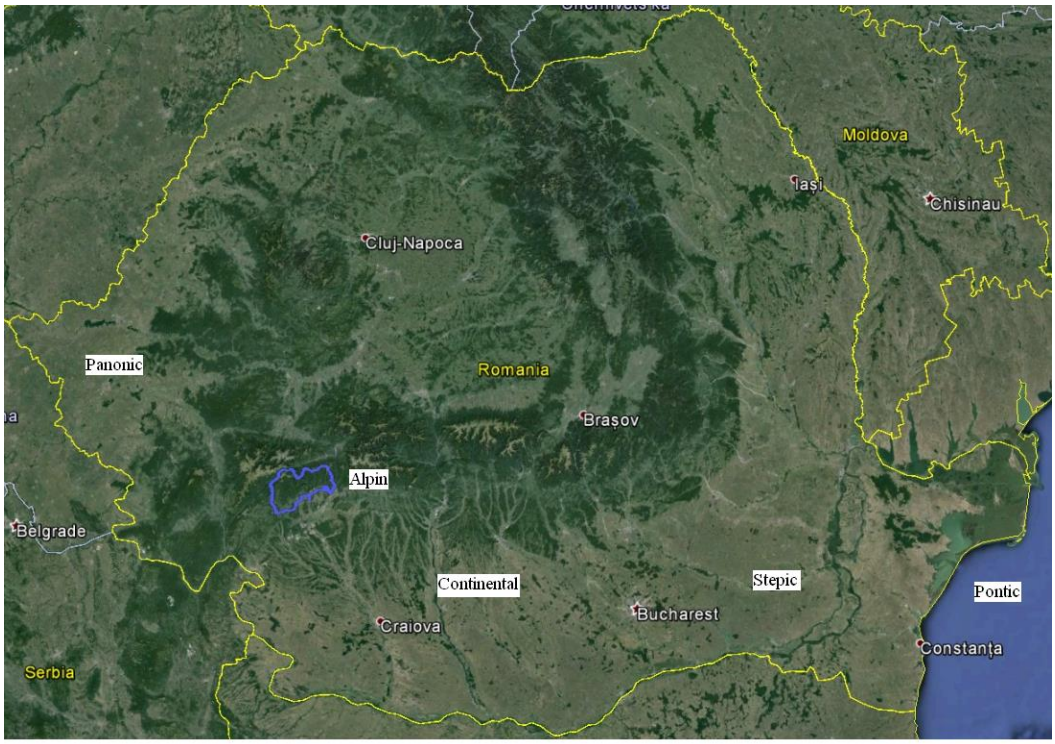

Fig. 2.3 - Harta delimitării regiunilor biogeografice

Tabelul 2.1

Încadrarea UAT, din situl Nordul Gorjului de Vest, în regiunea biogeografică (extras din Studiul privind valorificarea patrimoniului natural, cultural și istoric, UAT Gorj-2011)

Judeţul	*Unitatea administrativ-teritorială*	*Regiunea*			
		Continentală		Alpină	
		Suprafaţa (ha)	%	Suprafaţa (ha)	%
Gorj	Bumbeşti-Jiu	7709	36	13471	64
	Padeş	24934	66	12808	34
	Peştişani	10700	56	8372	44
	Runcu	7408	27	19815	73
	Schela	3694	41	5380	59
	Stăneşti	4095	40	6244	60
	Tismana	18771	69	8352	31
	Turcineşti	2269	100	-	-
	Godineşti	4999	100	-	-
Hunedoara	Lupeni	-	-	< 1	100
	Uricani	-	-	3	100
	Vulcan	-	-	< 1	100

Tabelul 2.2

Încadrarea UAT, din situl Nordul Gorjului de Vest, în regiunea ecologică (extras din Studiul privind valorificarea patrimoniului natural, cultural și istoric, UAT Gorj-2011)

Județul	Unitatea administrativ-teritorială	Regiunea					
		Păduri montane carpatice		Păduri panonice de amestec		Păduri balcanice de amestec	
		Suprafața (ha)	%	Suprafața (ha)	%	Suprafața (ha)	%
Gorj	Bumbești-Jiu	13631	64	6806	32	743	4
	Padeș	13009	100	-	-	24733	100
	Peștișani	8532	100	-	-	10540	100
	Runcu	20096	100	-	-	7127	100
	Schela	5441	60	321	4	3313	37
	Stănești	6244	60	40	1	4055	39
	Tismana	8633	100	-	-	18490	100
	Turcinești	-	-	281	100	1988	100
	Godinești	-	-	-	-	4999	100
Hunedoara	Lupeni	< 1	100	-	-	-	-
	Uricani	3	100	-	-	-	-
	Vulcan	< 1	100	-	-	-	-

Suprafața sitului este de 86958 ha, adică aproximativ 0,64% din suprafaţa ţării.

Conform listei siturilor de importanţă comunitară din Anexa 1 din M.O. 98 bis/2008 regiunea administrativă în care este cuprins situl Nordul Gorjului de Vest cuprinde teritorii administrative care aparţin la 12 localităţi din judeţele Gorj şi Hunedoara. Delimitarea unităților administrativ teritoriale pe teritoriul sitului Natura 2000 - ROSCI0129-Nordul Gorjului de Vest și distribuția elementelor definitorii ale acestuia sunt prezentate în harta administrativă a sitului, astfel (fig. 2.4):

- în judeţul Gorj pe teritoriul a 9 localităţi: Padeş (23%), Tismana (82%), Peştişani (69%), Runcu (86%), Stăneşti (67%), Schela (84%), Bumbeşti-Jiu (7%), Turcineşti (2%), Godineşti (8%).
- în judeţul Hunedoara pe teritoriul a 3 localităţi: Uricani (3%), Vulcan (sub 1%), Lupeni (sub 1%).
- prin Anexa 1 din Ordinul Ministerului Mediului și Pădurilor emis în anul 2011 pentru modificarea OMMDD 1964/2007 a fost adăugată și localitatea Baia de Aramă din județul Mehedinți cu o pondere sub 1% din suprafața sitului.

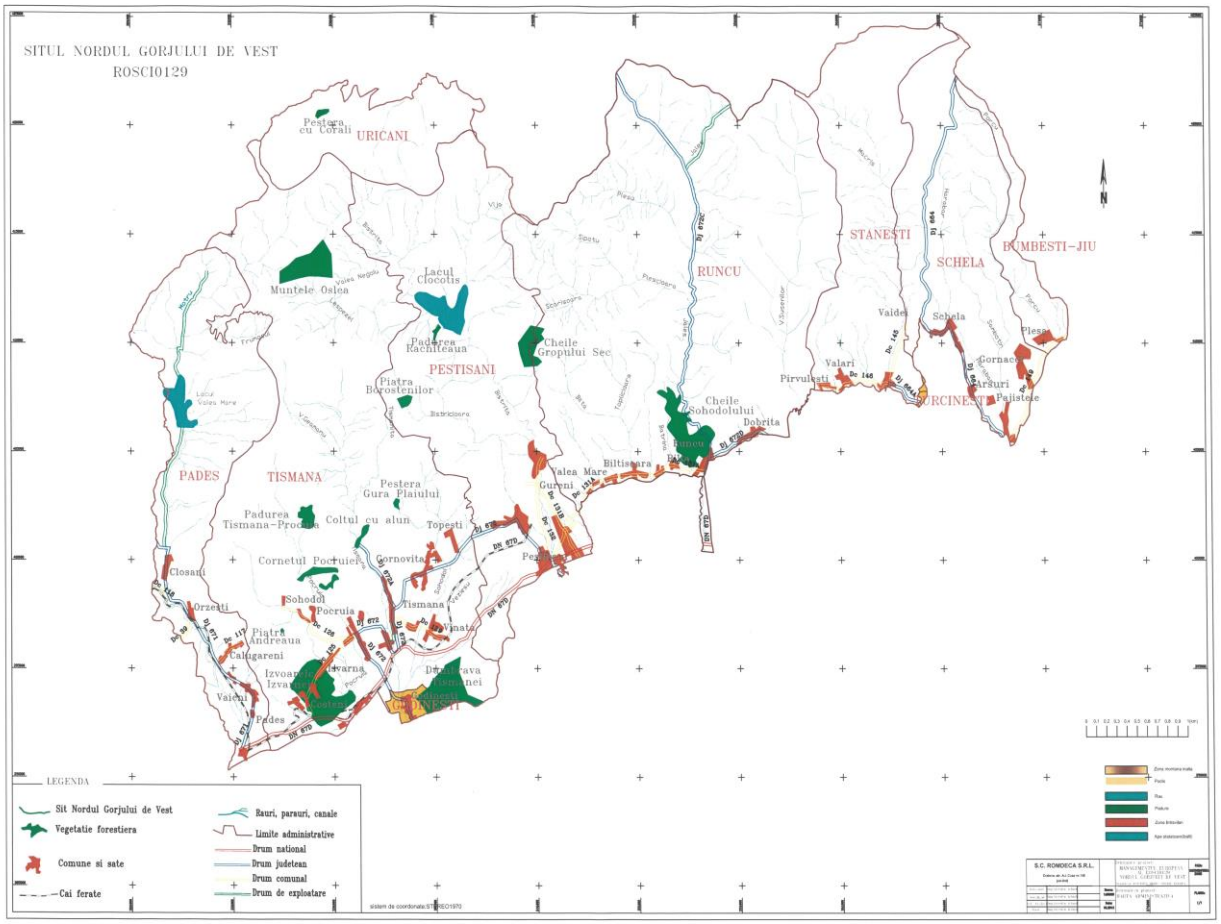

Fig. 2.4 - Harta administrativă
a sitului Natura 2000 - ROSCI0129-Nordul Gorjului de Vest

Accesul în sit se face pe: DN 66A din Câmpul lui Neag, DJ 672C între Câmpul lui Neag-Runcu-Răchiți, DJ 664 între Vulcan-Schela, DJ 664A Bulzești-Stănești-Curpen, DJ 672B Târgu Jiu-Bârsești-Ursați-Frătești-Suseni-Pârvulești, DN 67D Târgu-Jiu-Peștișani, DJ 672 Godinești-Pocruia și Godinești-Tismana, DN 67D Arcani-Peștișani-Padeș, DN 671 Baia de Aramă-Padeș-Călugăreni-Cloșani.

2.1.2. PROPRIETATEA TERENURILOR ŞI DREPTURILE DE MANAGEMENT

Situl Natura 2000 - ROSCI0129-Nordul Gorjului de Vest se află în proporţie de cca. 96% pe raza localităţilor Padeş, Tismana, Peştişani, Runcu, Stăneşti, Schela, Bumbeşti-Jiu, Turcineşti, Godineşti din judeţul Gorj și de cca. 4% pe raza localităţilor Uricani, Vulcan şi Lupeni din judeţul Hunedoara.

Proprietatea este preponderent de stat, cu mențiunea că ponderea proprietății private are un trend ascendent ca urmare a retrocedărilor de terenuri către foștii proprietari sau asociații ale acestora.

Din analiza fișelor statistice a localităților din perioada 2010-2012 referitor la evoluția datelor înregistrate în domeniul agricol se constată următoarele (tabelul 2.3):

- suprafața totală a localităților din județul Gorj este de 167022 ha din care 48776 ha cu destinație agricolă și 118246 ha cu destinație neagricolă (din care 110190 ha cu păduri și alte terenuri cu vegetație forestieră).

- în domeniul privat, suprafața totală este de 64117 ha din care 43087 ha cu destinație agricolă și 21030 ha cu destinație neagricolă (din care 16671 ha cu păduri și alte terenuri cu vegetație forestieră).

Tabelul 2.3

Proprietatea asupra terenurilor
conform referințelor din fișele statistice perioada 2010-2012
pentru localitățile sitului Nordul Gorjului de Vest

Referințe statistice	Suprafața (ha)					
	Publică	Privată	Publică	Privată	Publică	Privată
	2010		2011		2012	
BUMBEŞTI-JIU - 21402 ha, d.c.						
Suprafața totală	14799	6603	14799	6603	14799	6603
Total agricol d.c.	9	4359	9	4359	9	4359
Arabil	9	1151	9	1151	9	1151
Livezi și pepiniere pomicole	-	256	-	256	-	256
Vii și pepiniere viticole	-	123	-	123	-	123
Pășuni	-	2003	-	2003	-	2003
Fânețe	-	826	-	826	-	826
Total neagricol d.c.	14790	2244	14790	2244	14790	2244
Păduri și alte terenuri cu vegetație forestieră	13745	1767	13745	1767	13745	1767
Ape și bălți	236	-	236	-	236	
Construcții	180	380	173	380	173	380
Căi de comunicații	238	-	292	-	292	-
Terenuri degradate și neproductive	391	97	344	97	344	97
TISMANA - 30779 ha, d.c.						
Suprafața totală	22990	7789	22994	7785	22002	8777
Total agricol d.c.	3521	6018	3525	6014	3771	5768
Arabil	7	1110	11	1106	12	1105
Livezi și pepiniere pomicole	-	159	-	159	-	159
Vii și pepiniere viticole	-	172	-	172	-	172
Pășuni	3511	1371	3511	1371	3731	1151
Fânețe	3	3206	3	3206	28	3181
Total neagricol d.c.	19469	1771	19469	1771	18231	3009

Referinţe statistice	Suprafaţa (ha)					
	Publică	Privată	Publică	Privată	Publică	Privată
	2010		2011		2012	
Păduri şi alte terenuri cu vegetaţie forestieră	18845	600	18845	600	17607	1838
Ape şi bălţi	94	-	94	-	94	-
Construcţii	27	585	27	585	27	585
Căi de comunicaţii	281	-	281	-	281	-
Terenuri degradate şi neproductive	222	586	222	586	222	586
GODINEŞTI - 5132 ha, d.c.						
Suprafaţa totală	1766	3366	1765	3367	1765	3367
Total agricol d.c.	24	3122	24	3122	24	3122
Arabil	-	746	-	746	-	746
Livezi şi pepiniere pomicole	-	43	-	43	-	43
Vii şi pepiniere viticole	-	25	-	25	-	25
Păşuni	13	1699	13	1699	13	1699
Fâneţe	11	609	11	609	11	609
Total neagricol d.c.	1742	244	1741	245	1741	245
Păduri şi alte terenuri cu vegetaţie forestieră	1624	166	1624	167	1624	167
Ape şi bălţi	8	-	8	-	8	-
Construcţii	11	78	10	78	10	78
Căi de comunicaţii	99	-	99	-	99	-
Terenuri degradate şi neproductive	-	-	-	-	-	-
PADEŞ - 38981 ha, d.c.						
Suprafaţa totală	25923	13058	25923	13058	25923	13058
Total agricol d.c.	111	10083	111	10083	111	10083
Arabil	7	451	7	451	7	451
Livezi şi pepiniere pomicole	-	46	-	46	-	46
Vii şi pepiniere viticole	-	55	-	55	-	55
Păşuni	3	6145	3	6145	3	6145
Fâneţe	101	3386	101	3386	101	3386
Total neagricol d.c.	25812	2975	25812	2975	25812	2975
Păduri şi alte terenuri cu vegetaţie forestieră	25233	1741	25233	1741	25233	1741
Ape şi bălţi	301	2	301	2	301	2
Construcţii	48	101	48	101	48	101
Căi de comunicaţii	230	-	230	-	230	-
Terenuri degradate şi neproductive	-	1131	-	1131	-	1131
PEŞTIŞANI - 21687 ha, d.c.						
Suprafaţa totală	15210	6477	15210	6477	15210	6477
Total agricol d.c.	1162	5455	1162	5455	1162	5455

Referinţe statistice	Suprafaţa (ha)					
	Publică	Privată	Publică	Privată	Publică	Privată
	2010		2011		2012	
Arabil	-	1573	-	1573	-	1573
Livezi şi pepiniere pomicole	-	77	-	77	-	77
Vii şi pepiniere viticole	-	80	-	80	-	80
Păşuni	1162	2499	1162	2499	1162	2499
Fânețe	-	1226	-	1226	-	1226
Total neagricol d.c.	14048	1022	14048	1022	14048	1022
Păduri şi alte terenuri cu vegetaţie forestieră	13639	724	13639	724	13639	724
Ape şi bălţi	217	9	217	9	217	9
Construcţii	20	172	20	172	20	172
Căi de comunicaţii	126	97	126	97	126	97
Terenuri degradate şi neproductive	46	20	46	20	46	20
RUNCU - 27220 ha, d.c.						
Suprafaţa totală	9561	17659	9561	17659	9561	17659
Total agricol d.c.	199	6015	199	6015	199	6015
Arabil	-	1010	-	1010	-	1010
Livezi şi pepiniere pomicole	-	183	-	183		183
Vii şi pepiniere viticole	-	159	-	159	-	159
Păşuni	199	2803	199	2803	199	2803
Fânețe	-	1860	-	1860	-	1860
Total neagricol d.c.	9362	11644	9362	11644	9362	11644
Păduri şi alte terenuri cu vegetaţie forestieră	8936	10907	8936	10907	8936	10907
Ape şi bălţi	57	-	57	-	57	-
Construcţii	15	295	15	295	15	295
Căi de comunicaţii	186	-	186	-	186	-
Terenuri degradate şi neproductive	168	442	168	442	168	442
SCHELA - 8765 ha, d.c.						
Suprafaţa totală	6246	2519	6246	2519	6246	2519
Total agricol d.c.	223	2272	223	2272	223	2272
Arabil	-	515	-	515	-	515
Livezi şi pepiniere pomicole	-	42	-	42	-	42
Vii şi pepiniere viticole	-	101	-	101	-	101
Păşuni	223	675	223	675	223	675
Fânețe	-	939	-	939	-	939
Total neagricol d.c.	6023	247	6023	247	6023	247
Păduri şi alte terenuri cu vegetaţie forestieră	5895	107	5895	107	5895	107
Ape şi bălţi	28	-	28	-	28	-
Construcţii	3	73	3	73	3	73

Referinţe statistice	Suprafaţa (ha)					
	Publică	Privată	Publică	Privată	Publică	Privată
	2010		2011		2012	
Căi de comunicaţii	97	-	97	-	97	-
Terenuri degradate şi neproductive	-	67	-	67	-	67
STĂNEŞTI - 10008 ha, d.c.						
Suprafaţa totală	5732	4276	5732	4276	5732	4276
Total agricol d.c.	407	3928	407	3928	407	3928
Arabil	-	1250	-	1250	-	1250
Livezi şi pepiniere pomicole	-	28	-	28	-	28
Vii şi pepiniere viticole	-	60	-	60	-	60
Păşuni	407	1043	407	1043	407	1043
Fânețe	-	1547	-	1547	-	1547
Total neagricol d.c.	5325	348	5325	348	5325	348
Păduri şi alte terenuri cu vegetaţie forestieră	5079	205	5079	205	5079	205
Ape şi bălţi	24	-	24	-	24	-
Construcţii	5	134	5	134	5	134
Căi de comunicaţii	84	-	84	-	84	-
Terenuri degradate şi neproductive	133	9	133	9	133	9
TURCINEŞTI – 3048 ha, d.c.						
Suprafaţa totală	3048		3048		3048	
Total agricol	1866		1866		1866	
Total neagricol d.c.	1182		1182		1182	
Păduri şi alte terenuri cu vegetaţie forestieră	976		976		976	

2.1.3. RESURSELE PENTRU MANAGEMENT ŞI INFRASTRUCTURĂ

Organismul responsabil pentru managementul sitului desemnat prin Contractul de administrare nr. 03/01.03.2010 şi numit administrator, este Camera de Comerţ şi Industrie România-Japonia cu sediul în Bucureşti, Splaiul Unirii, nr. 313, sector 3, e-mail office@ccirj.ro, www.ccirj.ro,

În Regulamentul de organizare şi funcţionare al sitului, aprobat de către Consiliul Ştiinţific al Ariei Naturale Protejate ROSCI0129 Nordul Gorjului de Vest, se precizează că managementul sitului este în responsabilitatea Camerei de Comerţ şi Industrie România-Japonia prin structura de administrare cu următoarea componenţă:

- director
- asistent manager
- şef pază
- economist

- responsabil relații comunități locale și educație ecologică
- biolog
- specialist tehnologia informației
- 6 agenți de teren

Administrația Ariei Naturale Protejate „Nordul Gorjului de Vest" are sediul în Târgu Jiu, str. Traian, nr. 1, județul Gorj și este dotată cu:

- autovehicule
- echipamente de birou și tehnologie informațională, inclusiv echipamente GIS
- echipamente de teren pentru personalul propriu, colaboratori și voluntari
- mijloace moderne de comunicație

Activitatea Administrației legată de conservarea biodiversităţii este îndrumată şi supravegheată de către Consiliul Ştiintific (CSO) al Ariei naturale protejate ROSCI0129 Nordul Gorjului de Vest.

Participarea factorilor interesaţi la gospodărirea ariei naturale protejate se asigură prin Consiliul Consultativ de Administrare (CCA), care are un rol consultativ în planificarea şi realizarea activităţilor care fac obiectul planului de management.

2.1.4. ACOPERIREA CU HĂRȚI

Harta fizică în proiecție Stereo70 întocmită la scara 1:100000 foile L34-107, L34-106 și L34-118.

2.1.5. ACOPERIREA FOTOGRAFICĂ

Există/nu există planuri cadastrale, planuri amenajistice silvice și silvo-pastorale. Sistemul GIS este în construcție, acesta cuprinzând hărți de bază și informații din domenii diverse. Se intenționează achiziționarea de ortofotoplanuri pentru toată suprafața sitului.

2.1.6. LIMITE, COMPARTIMENTE ȘI ZONE

Situl ROSCI0129 Nordul Gorjului de Vest este situat între Parcul Naţional Defileul Jiului la est şi Parcul Naţional Domogled-Valea Cernei la vest (care cuprinde 71 % din teritoriul comunei Padeş şi 10% din teritoriul comunei Tismana), fig. 2.5.

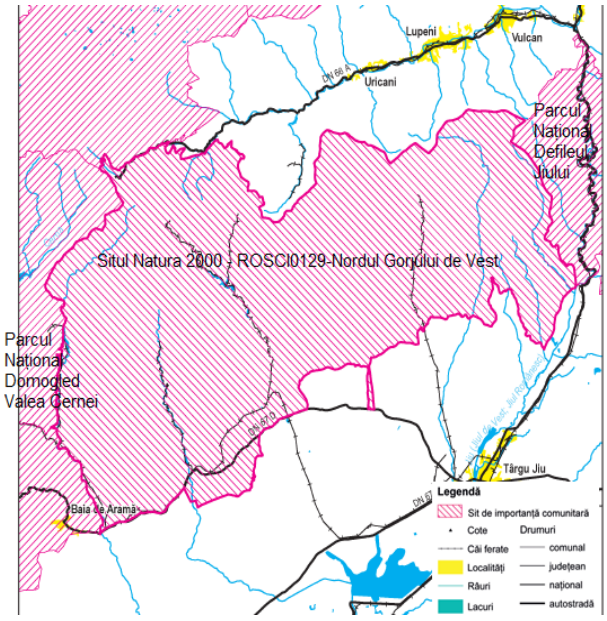

Fig. 2.5 - Limită sit Nordul Gorjului de Vest (prelucrare M.O. 98 bis/2008-Anexa 3)

Nu este delimitat interior, cu excepţia ariilor protejate existente pe tritoriul sitului care cuprind şi zone de protecţie strictă, protecţie integrală sau conservare durabilă potrivit legislaţiei în vigoare.

2.2. Mediul fizic

2.2.1. GEOLOGIA

Se remarcă diferenţieri structurale conforme unităţilor mari de relief care se succed de la nord spre sud (munţi, dealuri şi depresiuni subcarpatice, dealuri piemontane).

Unităţile montane, care aparţin zonei cristalino-mezozoice a orogenului carpatic, sunt alcătuite din:

- şisturi cristaline epimetamorfice străpunse de numeroase corpuri granitice, acoperite de o cuvertură sedimentară mezozoică, predominant calcaroasă (munţii Vâlcan).
- şisturi cristaline mezo-katametamorfice (paragnaise, cuarţite, amfibolite, calcare cristaline) în Munţii Godeanu.

Unitatea subcarpatică, care aparţine structural zonei de molasă neogenă a Depresiunii Getice, este alcatuită din formaţiuni sedimentare cutate de vârstă eocenă (conglomerate, gresii), torţoniană (marne, gresii), sarmaţiană (conglomerate, argile, nisipuri) şi pliocenă (nisipuri, marne, cărbuni).

Cuaternarul este reprezentat prin nisipuri şi pietrişuri care alcătuiesc întinse terase fluviale în lungul râurilor.

Dealurile piemontane getice sunt alcătuite din:

- depozite levatine (nisipuri, argile, marne)
- cuaternare inferioare (pietrişuri, nisipuri, în structură monoclinală).

Trecerea de la rocile mai dure ale Carpaţilor, cu un relief accidentat, pante şi fragmentare mare, dar protejate bine de păduri, către rocile sedimentare mai moi, puţin rezistente la eroziune, ale Subcarpaţilor şi Piemontului Getic, cu pante moderate, dar lipsite de protecţia eficientă a pădurilor, poate fi surprinsă sub raportul dinamicii actuale a reliefului, în două etaje morfodinamice (montan şi colinar).

Pe teritoriul sitului sunt prezente roci metamorfice reprezentate prin șisturi cristaline (amfibolite, șisturi clorito-sericitoase, conglomerate, arcoze, gresii și calcare cristaline) străpunse de intruziuni granitice precambriene și hercinice, la locul de străpungere suferind ușoare cutări.

Către periferia zonei montane, rocile metamorfice sunt acoperite de o cuvertură de roci sedimentare în care predomină și se impun în peisajul geomorfologic calcarele de diferite subtipuri litologice și faciesuri.

Depozitele calcaroase mezozoice au grosimi de 500-750 m, grosime care le conferă un mare potențial de carstificare.

Desfăşurarea altitudinală a reliefului pe direcţia N-S, pe o altitudine între 192-1940 m, determină etajarea întregului complex natural de factori care condiţionează la rândul lor tipul, extinderea şi intensitatea proceselor actuale de modelare.

2.2.2. GEOMORFOLOGIA/FORMELE DE RELIEF

Teritoriul sitului este amplasat într-un amfiteatru natural dispus pe o suprafaţă mare şi situat în regiunea biogeografică alpină, în ecoregiunea Carpaţilor Meridionali, pe versantul sudic al sectorului de vest al acestora, într-o zonă cu influenţe climatice submediteraneene, cu largă extensiune a calcarelor, o expoziţie preponderent sudică, corelate cu marea amplitudine altitudinală şi fragmentarea accentuată a reliefului (fig. 2.6).

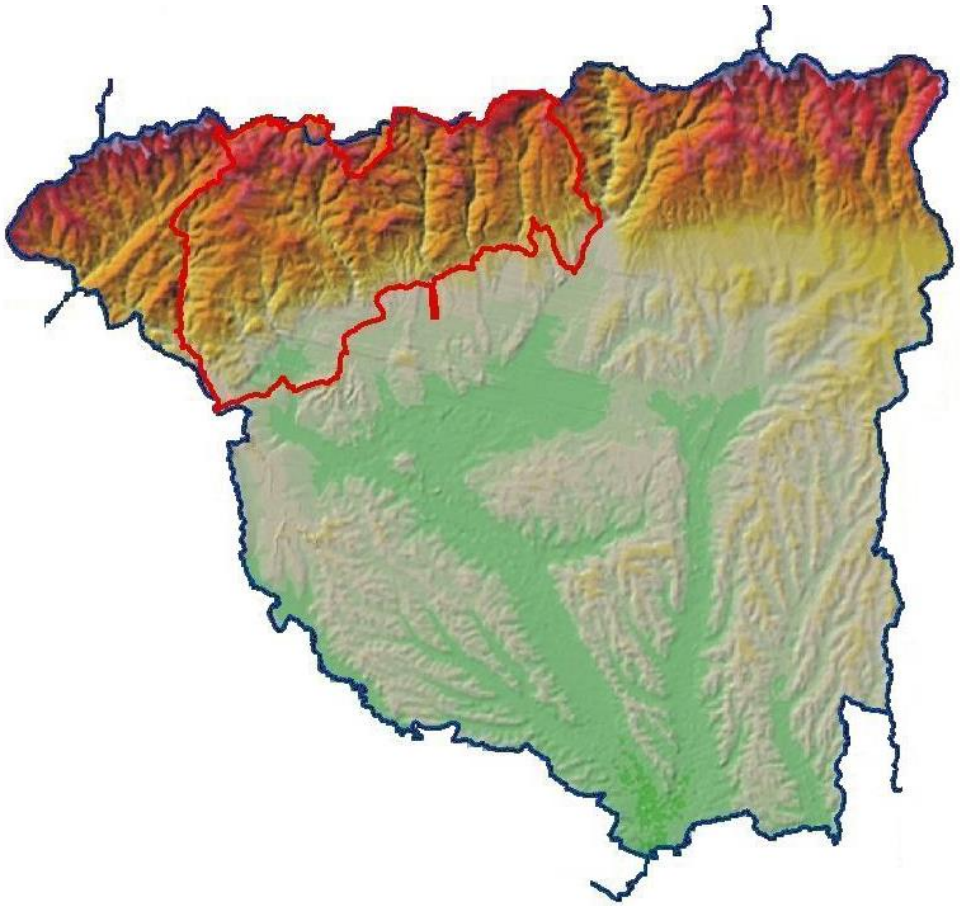

Fig. 2.6 - Relieful județului Gorj
(prelucrare după Raportul de Mediu pentru PATJ Gorj).

Relieful din zona de nord vest a județului Gorj, în care este situat situl, este constituit dintr-o fâşie subcarpatică cu două aliniamente care alternează cu depresiuni şi dintr-o ramă montană a cărei morfologie este mult mai impunătoare şi complexă şi cuprinde mare parte din munţii Vâlcan şi o parte mică din munţii Godeanu (fig. 2.7).

Munţii Vâlcan, sunt situaţi în nord-vestul sitului, între râurile Jiu şi Motru, au înălţimi care variază între 1945 m, Vârful Orlea şi 400-500 m pe linia localităţilor Porceni-Curpen-Dobriţa-Valea Mare-Boroşteni-Pocruia-Padeş. Culmile sunt uşor accesibile, cu plaiuri deschise presărate cu numeroase stâne. Aceşti munţi au un aspect asimetric, terminându-se brusc spre Depresiunea Petroşani şi în trepte spre Depresiunea Subcarpatică Gorjeană. Sunt alcătuiţi predominant din şisturi cristaline în care apar intruziuni de granite. Plaiurile unduitoare ale Platformei Gornoviţa sunt locuite din preistorie, platforma fiind fragmentata de afluenţii Jiului (Tismana, Bistriţa, Sohodol şi Şuşiţa) care îşi au obârşia în platforma înaltă. Masivul este în mare parte împădurit, exceptând bordura calcaroasă sudică cu formaţiuni

endocarstice şi exocarstice, unde Platforma Gornoviţa situată deasupra umerilor calcaroşi are mare extindere. Calcarele sunt de vârstă jurasică.

Fig.2.7 - Relieful cuprins în situl Nordul Gorjului de Vest

Munţii Godeanu, se desfăşoară pe o arie îngustă, în colţul nord-vestic al sitului, au aspect de platoşă cu abrupturi puternice şi prezenţa reliefului glaciar pe marile înălţimi. Culmile muntoase au altitudini medii intre 1800-2000 m. Varietatea peisajului este dată de netezimea platformelor de eroziune, aspectul mai greoi ai culmilor, de urme ale eroziunii glaciare. Rocile calcaroase au condus la apariţia unor forme carstice deosebite (Cheile Cernei, Cheile Cernişoarei, Peştera cu Corali).

Deşi sunt unităţi naturale distincte cele două elemente teritorial-geografice constitutive ale sitului, toate componentele naturale şi aşezările umane (care sunt dispuse de-a lungul limitei sudice), cu specificul economic şi etnografic, se completează într-o armonie perfectă.

Altitudinea mare, versanţii abrupţi şi văile puternic adâncite precum şi lipsa unor bazinete depresionare, au impus restricţii la apariţia şi dezvoltarea aşezărilor umane în zona montană.

Amplitudinea altitudinală ridicată (1748 m) şi înclinările preponderente ale versanţilor, inclusiv din fondul forestier, care depăşesc 31^0 demonstrează marea vulnerabilitate la eroziune, alunecări de teren şi la acţiunile destructive datorate vântului.

Prin valorile altitudinale extreme şi prin ecartul altitudinal amintit, teritoriul sitului deţine recordul absolut în raport cu alte arii naturale protejate existente şi potenţiale din ţară şi Europa, cel puţin în banda latitudinală mediană.

Poziţia în SV-ul arcului carpatic, cu influenţe climatice submediteraneene, larga extensiune a calcarelor, expoziţia preponderent sudică şi corelaţia cu marea amplitudine altitudinală şi fragmentarea accentuată a reliefului oferă condiţii biopedegeografice diverse şi constituie avantaje majore în distribuţia speciilor vegetale şi animale.

Principalele categorii funciare sunt reprezentate de păduri cu zone întinse virgine şi cvasivirgine, pajişti, stâncării, abrupturi, chei, poieni şi terenuri agricole.

2.2.3. HIDROLOGIA

Directiva cadru 2000/60 a Uniunii Europene în domeniul apei precizează că „apa nu este un produs comercial ci este un patrimoniu care trebuie protejat, tratat și apărat ca atare".

Râurile care străbat teritoriul judeţului Gorj asigură o densitate medie a reţelei hidrografice de 0,5 km/km^2, un debit multianual specific de apă de 40 l/sec/km^2 în zona montană înaltă a munţilor Godeanu şi Vâlcan, respectiv 2-3 l/sec/km^2 în zona piemontană de sud.

Reţeaua hidrgrafică din zona sitului aparţine unui singur bazin colector (Jiul). Înainte de pătrunderea în aria piemontului, afluenţii Jiului cu originea în masivul Vâlcan (Şuşiţa, Sohodol, Jaleş, Bistriţa şi Tismana) traversează o bandă de roci carbonatice cu porozitate fisural - carstică, cu numeroase izvoare şi importante fenomene carstice, existând transferuri de apă între bazinele hidrografice (Pascu, 1983; Jurkiewicz et al. 1991).

Ca urmare a aportului din subteran, în vecinatatea liniei de izvoare Coşteni-Izvarna, scurgerea medie este mai mare cu cca. 900 mm/an decât valorile regionale.

In bazinul Sohodol-Jaleş, subasmentul de calcare carstifiate favorizează circulaţia unor volume mari de apă între bazinele lor hidrografice prin subteran. Astfel, in defileul de la Runcu, Sohodolul inregistrează pierderi de apă, având o scurgere medie de 630 mm/an, pentru ca în aval de această localitate, după primirea unor afluxuri importante de apă din baza carbonatică carstifiată, scurgerea medie să urce la 1060 mm/an.

Reţeaua hidrografică a sitului este formată din numeroase râuri importante.

Principalele cursuri de apă de la vest la est sunt (fig. 2.8):

- Jiul, la vest, care formează o parte a limitei nordice a sitului.
- Motru: are 80 km lungime, este cel mai important afluent al Jiului, izvorăşte din munţii Mehedinţi de sub vârful Piatra Arsă la circa 1230 m altitudine şi are o suprafaţă de bazin de 1874 km^2, o altitudine medie de 401 m şi o pantă medie a bazinului de 78 m/km. Cursul superior se caracterizează printr-o vale adâncită în formă de V, caracter care se accentuează în zona calcarelor jurasice, unde râul Motru formează cheile cu aceleaşi nume care ţin până în dreptul localităţii Cloşani. În aval de această localitate râul Motru străbate depresiunea de la Baia de Aramă în care pantele se menţin în jur de 32 ‰, albia se lărgeşte iar cursul se meandrează uşor. În aval de localitatea Apa Neagră, respectiv sectorul mijlociu al râului, valea străbate partea de sud-vest a Piemontului Getic, caracterizându-se prin pante în jur de 13 ‰, curs meandrat şi o albie majoră largă. Ca principali afluenţi primeşte râul Cosuştea din podişul Mehedinţi si râul Huşniţa din sudul Piemontului Getic. În cursul inferior aval de Strehaia valoarea pantelor scade pâna la 8‰, albia majoră are lăţimi de 2-3 km, iar albia minoră are un curs meandrat şi divagant.

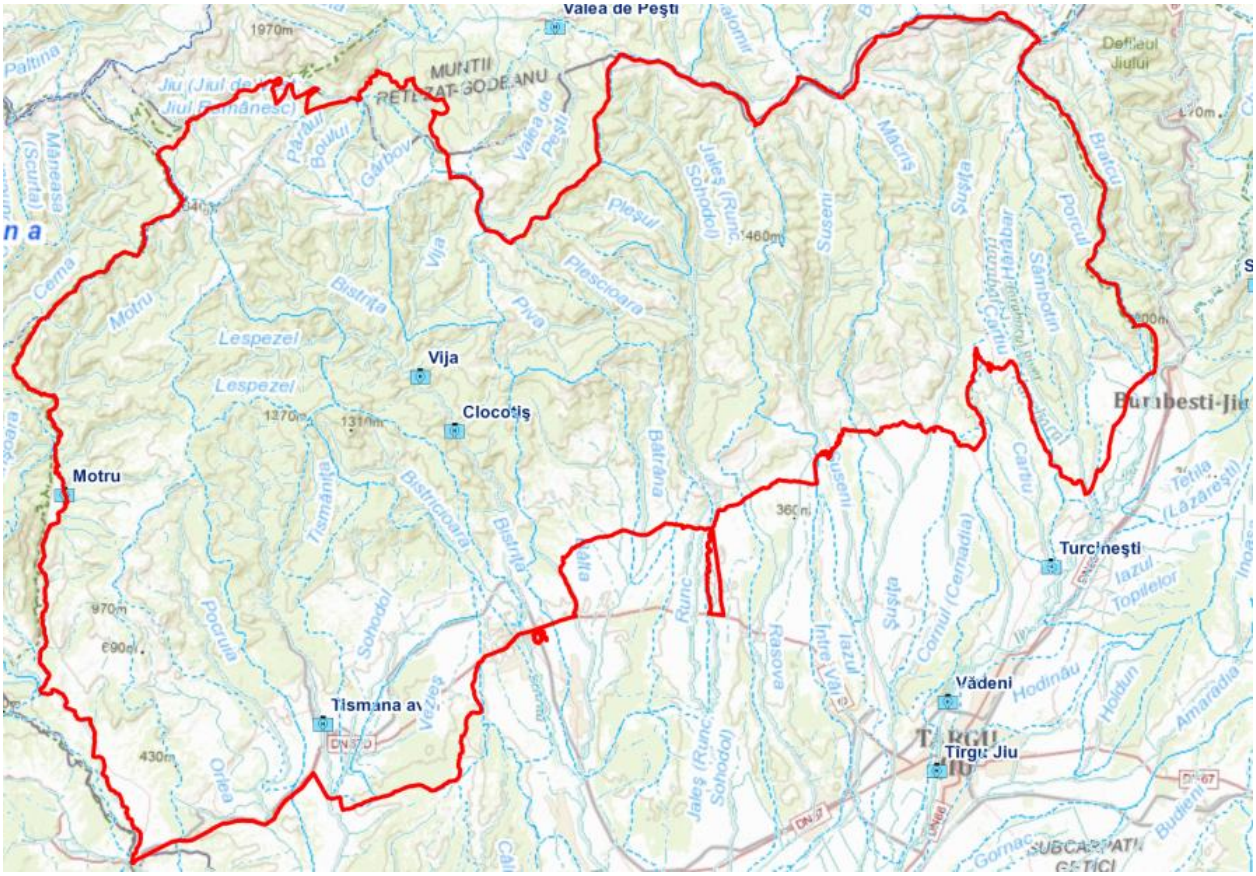

Fig. 2.8 - Reţeaua hidrografică din situl Nordul Gorjului de Vest

- Tismana: are 42 km lungime şi drenează împreună cu afluenţii săi versantul sud-sud vestic al munţilor Vâlcan, zona Subcarpatică Olteană şi confluează cu râul Jiu în dreptul localităţii Stejerei, însumând o suprafaţă de 894 km^2, are altitudinea medie a bazinului de 581 m şi o pantă medie a bazinului de recepţie de 140 m/km. Izvorăşte la o altitudine de 1460 m, este alimentată de izvoare care culeg apele între vârfurile Păltiniș și Piatra Boroștenilor și apele Tismăniței și Bistriței (care își adună apele de sub Muntele Oslea) și străbate strâmtori și chei având râurile Vija și Bistricioara ca afluenți importanți și până în apropiere de postul hidrometric Godineşti valea prezintă caractere tipice montane cu pante mari care depăşesc 60 ‰. Este caracteristic pentru cursul superior atât al râului Tismana cât şi ai afluenţilor principali (Bistriţa cu Sohodol), străbaterea unei fâşii calcaroase care dă naştere unor fenomene specifice precum şi prezenţa a numeroşi afluenţi mici, caracterizaţi printr-o alimentare constantă din pânza freatică (izvorul Vâlceaua, izvorul Jaleş). Cursul mijlociu străbate depresiunea Tismana, dealurile Subcarpatice Gorganul şi Gornoviţa. Pantele râului scad în acest sector de la 55 ‰ la confluenţa cu Pocruia la 37 ‰ la postul hidrometric Stejerei, văile devin largi, inundabile la ape mari, terasele evidente. În cursul inferior aceste caractere se accentuează, albia majoră atingând lăţimi apreciabile, iar panta scade sub 27 ‰. Afluenţii păstrează aceleaşi caractere montane, văi ascuţite (în formă de V), pante accentuate, regim de torenţialitate în sectorul superior, iar spre confluenţă văile devin largi, inundabile şi pantele mici.

- Pocruia: are 15 km lungime, face parte din bazinul Tismana și izvorăște din muntele Piatra Tăiată după care străbate o zonă de relief carstic.

- Bistriţa: 45 km lungime (afluenţi: Bistricioara-13 km lungime).

- Șușița, cu izvoarele de sub vârful Straja prin pâraiele Amaru și Cartianu. Șușița Seacă are 41 km lungime, iar Șușița Verde are ca afluenţi Cartianul, Pârâul Amaru, Măcrişul (fig. 2.9).

Fig. 2.9 - Șușița Verde

- Sohodol, are 14 km lungime, care după ce străbate un traseu lung în munți și adună o serie de afluenți (ca Valea Piva - 7 km lungime), taie Cheile Pătrunsa și Vidra și trece în depresiune prin Cheile Sohodolului.
- Valea Tânără.
- Porcul: 16 km lungime.
- Sâmbotin: 11 km lungime (afluenţi: Vâjoaia, Viezuroiul Mare, Hărăbor-14 km lungime).
- Jaleş: 42 km lungime.

Caracteristicile regimului hidrologic, bilanțul hidric și debitele medii din aria bazinului hidrografic al Jiului în Oltenia sunt redate în tabelele 2.4 și 2.5.

Tabelul 2.4

Caracteristicile regimului hidrologic

Râul	Stația hidrometrică	Lungime râu din confluență (km)	Suprafața (km)	Altitudine (mdM)	Debit mediu multianual (mc/s)	Debite medii minime lunare cu asigurările (mc/s)			Q_m/Q_M*
						80%	90%	95%	
Tismana	Godinești	14,4	126	501	1,66	0,300	0,220	0,160	1/2570
Motru	Cloșani	36,0	109	1019	2,60	0,555	0,475	0,400	1/4327

Din cele 25 de ecoregiuni definite pentru Europa în Anexa XI a Directivei Cadru în domeniul Apei (Ilieş I., 1978) pe baza caracteristicilor ecologice şi a distribuţiei geografice a faunei acvatice, în spaţiul hidrografic al sitului s-a delimitat ecoregiunea 10 - Carpatică (tabelul 2. 6).

Tabelul 2.5

Bilanțul hidric și debitele medii din aria bazinului hidrografic al Jiului în Oltenia

Râul	Postul hidrometric	Suprafața bazinului hidrografic km^2	Precipitații mm	Scurgerea de suprafață mm	ETP mm	Scurgerea subterană mm	Debitul mediu m^3/s
Jiu	Bumbești	1556	970	506	464	147	22
Jaleș	Stolojani	132	1100	1061	-	-	4,44
Motru	Apa Neagră	307	1200	691	509	200	6,73
	Fața Motrului	1701	800	264	536	74	14,3

Tabelul 2.6

Tipologia cursurilor de apă

Tip	Simbol	Ecoregiunea	Parametrii								
			Suprafața (km^2)	Geologia	Structura litologică	Panta (%)	Altitudinea (mdM)	Precipitații (mm/an)	Temperatura (^0C)	Q ($l/s/km^2$)	$q_{95\%}$ ($l/s/km^2$)
Curs de apă situat în zona montană, piemontană sau de podișuri înalte RO01+RO02	RO01	10	10-1000	a-silicioasă b-calcaroasă c-organică	blocuri, bolovăniș, pietriș	20-200	>500	600-1400	-2 +9	>5	>0,5
Sector de curs de apă situat în zona piemontană sau de podișuri înalte	RO02	10	1000-10000	a-silicioasă b-calcaroasă	pietriș, bolovăniș,	3-20	>500	600-800	7-9	5-20	1-3

Tip	Simbol	Ecoregiunea	Parametrii								
			Suprafaţa (km^2)	Geologia	Structura litologică	Panta (%)	Altitudinea (mdM)	Precipitaţii (mm/an)	Temperatura (^0C)	Q ($l/s/km^2$)	$q_{95\%}$ ($l/s/km^2$)
Curs de apă nepermanent situat în zona montană RO29	RO17	10	10-1000	a-silicioasă	blocuri, bolovăniș, pietriș	20-150	>800	700-1100	-2 +8	2-16	0

Lungimea cursurilor de apă, repartiția acestora pe localități și raportarea la numărul de locuitori este prezentată în tabelul 2.7.

Tabelul 2.7

Numărul de locuitori, lungimea și repartiția pe localități a cursurilor de apă

Localitatea	Număr locuitori (total)	Curs de apă și lungimea (km)	Lungimea totală (km)
Bumbești Jiu și satele aparținătoare (Curtișoara, Lăzărești, Pleșa, Tetila)	10311	Jiu - 34 km, Sadu lui Sin - 7 km, Chitiu - 6 km, Bratcu - 11 km, Porcu - 16 km,Tetila - 11 km, Iazu Topilelor - 2 km, Sadu - 22 km, Zănoaga - 5 km	114
Godinești și satele aparținătoare (Godinești, Arjoci, Chiliu, Câlcești, Pârâul de Pripor, Pârâul de Vale, Rătez)	2194	Tismana - 11 km, Sohodol - 1 km, Orlea - 6 km	18
Padeș și satele aparținătoare (Călugareni, Apa Neagră, Cerna Sat, Motru Sec, Orzești, Padeș, Văieni)	4977	Cerna - 15 km, Capra - 3 km, Măneasa - 6 km, Valea Carbunelui - 11 km, Rădocheasa - 8 km, Iovan - 11 km, Godeanu - 6 km, Balmez - 10 km, Olanu -13 km, Stârminosu – 7 km, Motru - 33 km, Motru Sec - 15 km, Motrușor - 2 km, Scărișoara - 5 km	145
Peștișani	3937	Bistrița - 31 km, Ogașul	63

Localitatea	Număr locuitori (total)	Curs de apă și lungimea (km)	Lungimea totală (km)
și satele aparținătoare (Peștișani, Boroșteni, Brădiceni, Frâncești, Gureni, Hobița, Seaca)		Hobiței - 5 km, Vâja - 8 km, Balta - 6 km, Bistricioara - 13 km	
Runcu și satele aparținătoare (Runcu, Bâlta, Băltișoara, Dobrița, Răchiți, Suseni, Valea Mare)	5419	Bâlta - 12 km, Bătrâna - 8 km, Pleșu - 6 km, Plescioara - 9 km, Runcu - 2 km, Suseni - 17 km, Rașova - 6 km, Pârva - 8 km, Jaleș - 22 km	90
Schela și satele aparținătoare (Sâmbotin, Arsuri, Gornăcel, Pajiștele, Schela)	1707	Cârțiu - 2 km, Hărăbor - 14 km, Sâmbotin -11 km, Șușița - 16 km, Jiu - 2 km	45
Stănești și satele aparținătoare (Stănești, Alexeni, Bălani, Călești, Curpen, Măzăroi, Obreja, Pârvulești, Vaidei, Vălari)	2504	Șușița - 10 km, Măcriș - 6 km, Urmuroasa - 4 km	20
Tismana și satele aparținătoare (Tismana, Celei, Coșteni, Gornovița, Izvarna, Pocruia, Racoți, Sohodol, Topești, Vîlcele, Vînăta)	7625	Lespezel - 8 km, Tismana - 16 km, Tismănița - 6 km, Orlea - 16 km, Pocruia - 5 km, Sohodol - 10 km, Veziești - 6 km	77
Turcinesti și satele aparținătoare (Turcinești, Cârțiu, Horezu, Rugi)	2226	Jiu - 3 km, Cârțiu - 9 km	12

În zonă s-au format Lacul Valea Mare, Lacul Tismana, Lacul Vâja, Lacul Valea Neagră și Lacul Clocotiș.

În Raportul de mediu pentru PATJ Gorj elaborat de Halcrow Romania sunt menționate lacurile naturale din județul Gorj din care importante pentru zona sitului sunt lacurile din Munții Vâlcan:

- Lacul Motru, situat în bazinul Motru, pe râul Motru la confluența cu râul Valea Mare, este un lac de acumulare așezat pe Dealul Mocerița.

- Lacul Valea de Pești, situat în bazinul Jiului de vest, pe valea Jiului de vest la confluența cu râurile Valea de Pești și Sohodol, este un lac de origine nivală așezat pe Muntele Sigelu - Cioaca Neagră (N).

- Lacu Vâja, în bazinul Bistriţa Gorjeană, pe râul Bistriţa Gorjană la confluenţa cu râul Vâja, este un lac de acumulare aşezat în zona Piatra Gemeni (1453 m altitudine) - Văratic.

Apele subterane sunt apele din scoarţa terestră (ape freatice în pânze situate aproape de suprafaţă şi ape de adâncime). Cele mai bogate zone în ape subterane sunt zonele carstice de la Runcu şi Pocruia-Izvarna (Tismana), de unde se alimentează cu apă potabilă municipiile Târgu-Jiu şi Craiova.

În Raportul de mediu pentru PATJ Gorj elaborat de Halcrow Romania, sunt precizate copurile de apă subterane, din care pe teritoriul sitului se află Corpul de ape subterane din zona montană Tismana-Dobriţa, corp situat pe rama sudică a munţilor Vâlcan, la contactul cu Depresiunea subcarpatică olteană.

Relieful zonei se caracterizează prin prezenţa fenomenelor carstice în aria de dezvoltare a calcarelor şi printr-o morfologie tipică de platou în ariile de dezvoltare a Cristalinului Getic sau Granitului de Tismana. Se constată legăturile hidraulice directe între apele de suprafaţă şi subterane din zona montană şi cele din ulucul depresionar, ceea ce duce la concluzia că formează un acelaşi corp de ape constituit din mai multe acvifere.

Apele freatice din ulucul depresionar Tismana-Dobriţa - zona depresionară Tismana-Dobriţa, cu aspectul unei câmpii întinse slab ondulate între râul Motru la vest şi râul Şuşiţa la est, are în subsolul său un strat acvifer cu dezvoltare cvasicontinuă pe direcţie vest-est, fiind limitat la sud de formaţiunile argiloase ale dealurilor subcarpatice interne. Acest strat acvifer este captat de puţurile domestice ale locuitorilor. Pentru stabilirea parametrilor hidrogeologici ai acestui acvifer a fost construită staţia hidrogeologica de ordinul I-Tismana alcatuită din 4 foraje amplasate în această zonă. Stratul freatic apare la adâncimi între 4,0 şi 10,0 m şi are o grosime între 7,5 si 14,0 m.

Apele freatice din formaţiunile calcaroase mezozoice. Între Valea Motrului la vest şi Valea Şuşiţei la est, în rama sudică a Munţilor Vâlcan se dezvoltă aproape continuu un masiv calcaros puternic carstificat de vârsta tithonic-urgonian, în al cărui subsol există un acvifer foarte productiv cu importanţă economică deosebită. Cercetările hidrogeologice pentru alimentarea cu apă a municipiului Tg. Jiu au furnizat date privind regimul apelor carstice din calcarele mezozoice ale autohtonului de pe flancul sudic al Munţilor Vâlcan caare formează sectorul estic Bistriţa-Şuşita al corpului de ape Tismana-Dobriţa. În acest sector, principala captare de ape subterane este Captarea izvorului Runcu-Sohodol, cu un debit proiectat de 315 l/s. Tot din acest corp de ape subterane au fost prelevate probe de apă din izvoarele Vâlceaua, Jaleş şi Pătrunsa.

Conform datelor APM Gorj pentru anul 2010, prezentate în Raportul anual privind starea mediului, s-a supravegheat calitatea apei de suprafaţă cu frecvenţă trimestrială şi s-au efectuat determinări pe corpurile de apă amonte şi aval de agenţii

economici şi staţiile de epurare care deversează ape uzate în emisar, conform Ordin 161/2006, din zona sitului fiind supravegheate:

- râul Jiu pe traseul Bumbeşti -Jiu Turceni in zona UM Sadu , amonte si aval de Complexul Energetic Rovinari si Complexul Energetic Turceni - clasa I-a de calitate la Sadu şi clasa II-a de calitate la Rovinari şi Turceni.
- râul Motru amonte si aval de staţia de epurare Motru - clasa II-a de calitate.
- râul Şuşiţa la Tg-Jiu – se incadrează in clasa I-a de calitate.
- râul Jaleş la Corneşti - clasa I-a de calitate.
- râul Bistriţa la Teleşti - clasa I-a de calitate.
- râul Motru la Apa Neagră - clasa I-a de calitate.
- râul Tismana aval acumulare - clasa I-a de calitate.
- râul Sohodol amonte priză Runcu - clasa I-a de calitate.

De asemenea au fost efectuate studii de către Institutul Național de Cercetare Dezvoltare pentru Pedologie Agrochimie și Protecția Mediului, privind identificarea zonelor vulnerabile la nitrați conform Directivei 91/676/CE și HG 964/2000 conform cărora în zona sitului au fost stabilite ca vulnerabile la sursele de nitrați din activități agricole următoarele localități: Padeș, Stănești, Peștișani, Runcu, Schela, Godinești, Turcinești și Tismana.

Analizale efectuate asupra apelor de suprafaţă utilizate ca sursă de apă pentru alimentarea localităților în sistem centralizat (Runcu, Padeș, Tismana, Stănești, Schela) nu au constatat depășiri ale indicatorilor.

2.2.4. CLIMA

Deoarece judeţul Gorj acoperă terenuri cu altitudini cuprinse între 90 şi 2519 m, datele climatice diferă mult de la o zonă la alta.

Clima este temperat continentală de tranziție cu o mare varietate de nuanțe, în care altitudinea impune etajarea elementelor climatice.

Radiația solară are valori cuprinse între 1100 kcal/cm^3/an în partea nordică și crește spre sudul județului ajungând la 1225 1100 kcal/cm^3/an.

Statistic, etajul montan se desfășoară la baza masivelor și în depresiuni, cu temperaturi medii cuprinse între limitele de 6 ^{0}C și respectiv 2 ^{0}C și valori ale precipitațiilor între 1000-1200 mm/an (fig. 2.10).

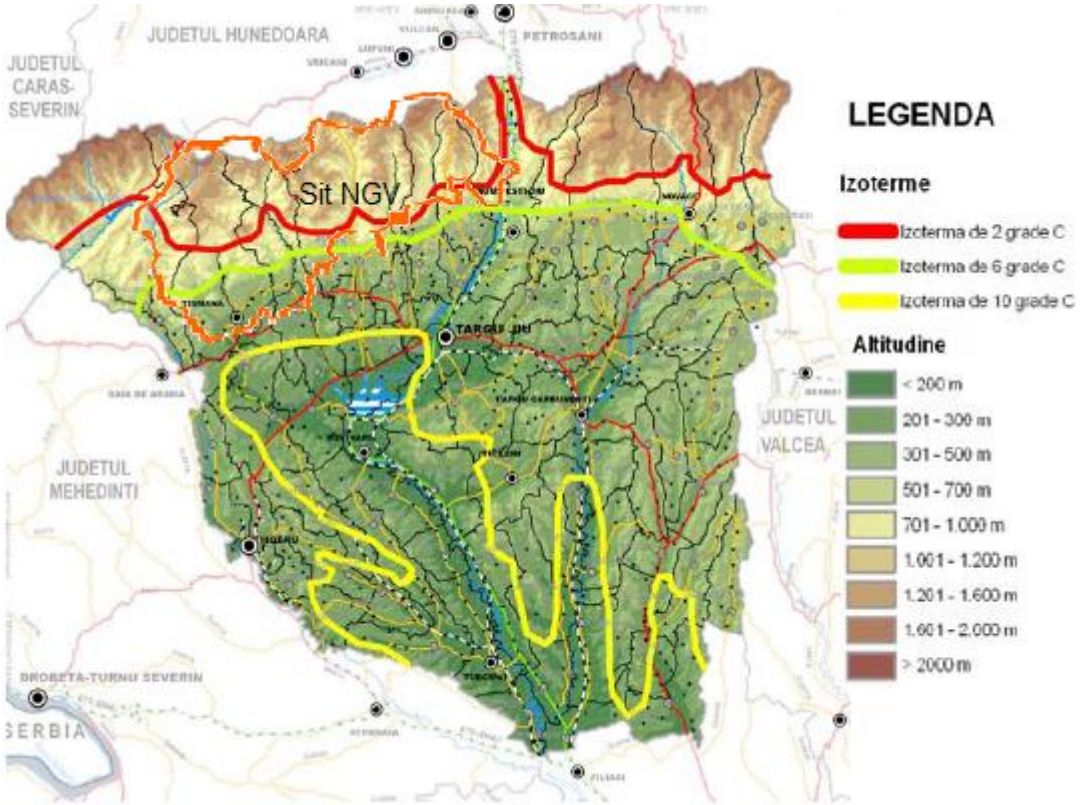

Fig. 2.10 - Repartiția izotermelor în județul Gorj.

Vârfurile de peste 1700 m au valori climatice caracteristice etajului aplin, respectiv temperaturi sub 2 ^{0}C și precipitații de peste 1200 mm/an.

Temperatura medie multianuală variază de la +10,8 ^{0}C în zona de sud (Cruşeţ, Ţânţăreni, Ioneşti) la +10,2 ^{0}C la Târgu Jiu sau +4,5 ^{0}C la altitudinea cea mai ridicată.

Temperaturile extreme înregistrate la Staţia Meteo Tg. Jiu în cursul anului 2009 oscilează între -19,2 ^{0}C înregistrată în 21 decembrie 2009 şi +36,5 ^{0}C înregistrată în 24 iunie 2009.

Temperatura minimă absolută (istorică) înregistrată la Tg. Jiu este -31 ^{0}C (înregistrată la 24.01.1942), iar maxima absolută (istorică), +40,7 ^{0}C (înregistrată la 24.06.2007), amplitudinea medie multianuală fiind 23,9 ^{0}C.

Temperatura medie anuală în anul 2009 este +11,8 ^{0}C, în timp ce temperatura medie multianuală (interval 1901 - 1990) este +10,2 ^{0}C.

Pentru Munții Vâlcan, datorită altitudinii mai mici și culmilor mai domoale, valorile temperaturii și ale celorlalți factori meteorologici sunt mai reduse, cu excepția zonelor calcaroase în care datorită albedoului, temperaturile sunt puțin mai ridicate (cu 0,5-1,0 ^{0}C la medie).

În „Studiul pentru valorificarea potențialului turistic al județului Gorj" se precizează valorile pentru factorii climatici principali:

- temperatura medie anuală are valori de 0,0 ^{0}C la peste 2000 m altitudine, 3,4 ^{0}C la stația meteorologică Parâng și 10,1 ^{0}C la stația meteorologică Târgu Jiu.

- temperatura medie a lunii ianuarie este de -9,0 ^{0}C la peste 2000 m altitudine, -5,8 ^{0}C la staţia meteorologică Parâng şi -2,5 ^{0}C la staţia meteorologică Târgu Jiu.

- temperatura medie a lunii iulie este de 6-7 ^{0}C la peste 2000 m altitudine, 12,4 ^{0}C la staţia meteorologică Parâng şi 21,6 ^{0}C la staţia meteorologică Târgu Jiu.

- precipitaţiile înregistrate au fost de 1200 mm/an la peste 2000 m altitudine, 950 mm/an la staţia meteorologică Parâng şi 750 mm/an la staţia meteorologică Târgu Jiu.

Cantitatea medie multianuală de precipitaţii variază de la 585 mm (Ţânţăreni) şi 750 mm (Tg. Jiu) la peste 1500 mm în zona cea mai înaltă a Lanţului Carpatic Meridional.

Cantitatea anuală de precipitaţii căzute în anul 2009 la Tg. Jiu, 802,9 l/mp, este excedentară comparativ cu cantitatea medie multianuală pe perioada 1901-1990 (759,5 l/mp).

Cantitatea minimă de precipitaţii înregistrată la Tg. Jiu (de la 1958) a fost de 333,4 l/mp în anul 2000 iar maxima istorică înregistrată de 1121,9 l/mp în anul 2005.

Dacă în aria muntoasă, precipitaţiile variază de la 925 la 1400 mm/an, determinând la nivelul circurilor glaciare o scurgere medie de 1300 mm/an, la contactul dintre Piemontul Getic şi zona orogenică precipitaţiile se reduc la 900 - 1000 mm/an.

Precipitaţiile înregistrează un maxim al valorilor în perioada mai-iunie şi noiembrie în timp ce minimul este caracteristic lunii februarie.

Stratul de zăpadă are o repartiţie neuniformă, în zona montană înaltă (Vâlcan, Godeanu, Parâng) la peste 1500-1600 m durează 180-200 zile/an şi are o grosime de 7-8 m în zonele adăpostite în timp ce în zona munţilor mijlocii durata zăpezii este între 140-150 zile/an şi scade la 60-80 zile/an în zonele de podiş.

Direcţia predominantă a vânturilor este dinspre nord şi nord-vest pe culmile înalte, iar în zonele depresionare predomină vânturile de origine tropicală dinspre sud şi sud-est. Existenţa foehnului pe versanţii sudici ai munţilor produce declanşarea avalanşelor dacă temperatura este de 0 ^{0}C. În general, frecvenţa şi intensitatea vânturilor creşte pe măsură ce ne deplasăm spre nord.

Direcţia predominantă a vântului în anul 2009 a fost din E. (frecvenţa 17,5%), calmul atmosferic având o frecvenţă de 24%.

Direcţia şi viteza maximă a vântului sunt din V,VNV cu media de 8 m/s, iar viteza maximă înregistrată (de la 1992) a fost de 18 m/s.

Vântul dominant este austrul, care bate mai ales primăvara şi vara.

2.2.5. SOLURI/SUBSOLURI

Între formele de relief, condiţiile climatice, zonele naturale de vegetaţie şi soluri există o legătură organică bazată pe legile naturii, legătură care a determinat un adevărat echilibru şi a generat tipuri diferite de soluri care constituie sursa de hrană pentru plante şi animale.

Varietatea factorilor pedogenetici ai solurilor gorjene a determinat un adevărat mozaic de soluri care se desfăşoară în fâşii paralele dinzonele joase până în zonele înalte ale munţilor.

Activitatea antropică poate influenţa negativ procesele de formare şi evoluţie a solului printr-o serie de activităţi (desecări, drenaje, îndiguiri, construcţii civile şi inginereşti, exploatarea resurselor din cariere, exploatarea pădurilor, desţelenirea terenurilor în pantă, păşunatul intensiv), în acest sens deosebit de expuse fiind solurile terenurilor în pantă care sunt predominante.

Din punct de vedere pedologic solul este un corp eterogen, polidispers, structurat şi poros, alcătuit din fază solidă, fază lichidă şi fază gazoasă.

Factorii care contribuie la formarea solului sunt substratul geologic, relieful, clima, vieţuitoarele şi timpul.

La formarea solului participă în mod direct sau indirect, învelişurile externe ale globului - atmosfera, biosfera, hidrosfera şi litosfera (scoarţa terestră), fapt pentru care pot fi considerate ca factori de solificare sau pedogenetici. Ca şi factori pedogenetici sunt consideraţi: clima, organismele (vegetale şi animale), roca, relieful, apele freatice şi stagnante, timpul şi activitatea omului (factor antropic).

Datorită faptului că organismele şi clima acţionează direct în formarea solului, sunt consideraţi factori pedogenetici externi iar ceilalţi factori acţionând indirect în formarea solului au fost consideraţi factori pedogenetici interni.

Datorită organismelor (vegetale sau/şi animale) în sol pe de o parte se acumulează materie organică iar pe de altă parte acestea se descompun cu eliberare de substanţe nutritive. Vegetaţia influenţează prin cantitatea şi calitatea materiei organice, prin distribuirea acesteia pe profil şi prin modul de transformare.

Vegetaţia ierboasă lasă în sol o mare cantitate de rădăcini pe seama cărora se formează mult humus şi de cea mai bună calitate (mull calcic). Această cantitate de humus diferă în funcţie de zonă, astfel în zona de stepă uscată, descompunerea are loc aerob favorizând o cantitate redusă de humus. În zona de stepă propriu-zisă, se creează condiţii temporare de anaerobioză unde se reduc procesele de mineralizare în favoarea celor de humificare. În arealele montane unde temperaturile sunt scăzute şi precipitaţii abundente procesele sunt lente.

Vegetaţia lemnoasă lasă la suprafaţa solului o cantitate mare de resturi organice dar sub formă de litieră. O mică parte (10 %) din resturile organice sunt constituite din rădăcini fine de aceea orizontul de acumulare a humusului este mic (15-20 cm).

Fauna, reprezentată de protozoare cu rol asemănător bacteriilor, contribuie la transformarea materiei organice din sol. Importanţă deosebită în evoluţia solului o au animalele nevertebrate (viermi, insecte, larve) şi vertebrate (şoareci, popândăi, cârtiţe) care trăiesc permanent sau temporar în sol. În general, acestea au rol în afânarea mecanică a solului, amestecarea orizonturilor, formarea diferitelor galerii, canale, formarea structurii etc.

Lumbricidele (râmele), produc transformări de ordin mecanic, fizic, chimic şi biologic. Materialul de sol trecut prin tubul digestiv al acestora este îmbogăţit în azot şi calciu, iar canalele săpate creează spaţii libere prin care circulă apa şi aerul conferind plantelor un regim aerohidric favorabil.

Furnicile, transportă o mare cantitate de sol dintr-un loc în altul contribuind la afânare şi structurare în orizonturile superioare.

Clima influenţează formarea solului prin parametrii săi specifici (precipitaţii, temperatură, vânt) chiar din primele faze ale solificării. Influenţa condiţiilor climatice poate fi caracterizată prin coeficientul anual de umezire care este dat de raportul dintre suma precipitaţiilor şi mărimea evapotranspiraţiei având valori pentru zona de stepă aridă de 0,33 pentru stepa propriu-zisă de 0,67 pentru silvostepă 1,0 şi pentru zona de pădure 1,38.

Pentru exprimarea diferenţiată a climatului la noi în ţară, Cernescu şi Chiriţă au folosit indicele de ariditate sau de Martonne (cu valori de 17-20 în Dobrogea, până la peste 100 în Munţii Făgăraşului).

Roca reprezintă materialul de bază al solificării. După natura petrografică se disting două categorii de roci: compacte sau consolidate (roci parentale) reprezentate de roci eruptive, metamorfice şi unele sedimentare şi roci afânate sau neconsolidate (materiale parentale) reprezentate în general de roci sedimentare (argile, nisipuri, loess etc.).

Aşadar, pe roci compacte care ocupă areale muntoase, se formează soluri cu mult schelet (pietriş, pietre, bucăţi de rocă) cu profil scurt, în general slab productive, acide, slab aprovizionate cu elemente nutritive.

Solurile formate pe roci neconsolidate sau afânate îndeosebi în zonele de câmpie, deal, podiş, sunt foarte diferite funcţie de compoziţia granulometrică. Astfel, pe roci nisipoase cu permeabilitate mare se formează soluri levigate, sărace în humus şi elemente nutritive însă, pe roci argiloase permeabilitatea este redusă, sunt mai bogate în humus şi elemente nutritive.

De obicei, roca este influenţată de alţi factori de solificare în sensul că pe aceeaşi rocă se pot întâlni soluri diferite dacă diferă condiţiile de formare (climă,

vegetaţie etc.) sau pe roci diferite se poate forma acelaşi tip de sol dar în condiţii asemănătoare.

Relieful constituie cel mai important factor de solificare deoarece condiţionează ceilalţi factori (climă, vegetaţie, material parental, etc). În ţara noastră fiind foarte complex (câmpii, dealuri, podişuri, piemonturi, munţi) determină climate foarte diferite care condiţionează existenţa unei vegetaţii de stepă, silvostepă, pădure şi pajişti alpine.

În funcţie de relief variază şi condiţiile de rocă, de hidrografie şi hidrologie, etc., ce influenţează formarea şi diversificarea învelişului de sol.

De asemenea, relieful apare ca principal factor de redistribuire a radiaţiilor solare şi precipitaţiilor în funcţie de expoziţie, panta terenului, influenţează în mod deosebit regimul de apă, de căldură, de nutriţie, oxido-reducător şi salin din sol.

Ca factor pedogenetic, apa acţionează prin umezire normală datorită precipitaţiilor, prin supraumezire datorită unui strat acvifer la mică adâncime sau prin stagnarea apei la suprafaţă datorită permeabilităţii reduse a solului. Datorită formelor diferite de relief din ţara noastră (câmpie, deal, podiş, munte) acesta determină climate foarte diferite ceea ce condiţionează existenţa unei vegetaţii diversificate (stepă, silvostepă, pădure, pajişti alpine). Astfel, variaţia climei şi vegetaţiei în funcţie de relief, determină formarea unor soluri diferite. Relieful condiţionează şi categoria de rocă, de regim hidrologic, hidrografic, influenţând formarea şi diversificarea învelişului de sol.

De asemenea, are un rol deosebit în ce priveşte regimul hidric astfel că pe suprafeţe plane infiltraţia decurge normal, pe versanţi o parte din precipitaţii se scurg la suprafaţă iar pe suprafeţe depresionare (crovuri, padine, văi) se acumulează o cantitate mai mare de precipitaţii formându-se soluri specifice (stagnosoluri sau subtipuri stagnoglelosoluri).

Durata procesului de solificare reprezintă vârsta absolută a solului care depinde de vârsta teritoriului respectiv.

Cele mai tinere soluri sunt considerate cele din luncă şi deltă, însă formarea şi evoluţia solurilor poate fi redusă sau accelerată de o serie de factori locali determinând vârsta relativă a solurilor, care se apreciază după gradul de dezvoltare al profilului de sol. Astfel, după vârstă, B.Geza (1959) deosebeşte trei grupe de soluri:

- actuale, formate în condiţiile climatice existente în prezent în zona respectivă: protisoluri, antrisoluri (antrosol şi tehnosol), faeoziomuri, luvosoluri etc.
- moştenite, soluri formate în condiţiile existente înaintea celor de astăzi.
- fosile, formate în condiţii de mediu diferite de cele existente şi care apar acoperite de sedimente (loess, nisip etc.).

Influenţa antropică se manifestă foarte diferit în sensul că prin luarea în cultură a terenurilor, omul înlătură vegetaţia naturală influenţând astfel procesul de solificare.

Lucrările de desfundat prin arături adânci de până la 60-80 cm modifică orizonturile de sol prin omogenizarea acestora.

Îngrăşămintele şi amendamentele aplicate în vederea sporirii fertilităţii solului, acţionează în schimbarea proprietăţilor fizico-chimice ale acestuia.

Un rol deosebit îl reprezintă lucrările de îmbunătăţiri funciare, care se aplică pe suprafeţe foarte mari şi care pot determina:

- modificări importante asupra caracterelor morfologice şi fizico-chimice ale solului, prin mobilizarea unor volume mari de sol şi omogenizarea orizonturilor (straturilor de sol).

- modificarea cursurilor apelor de suprafaţă şi categoric şi a celor subterane prin coborârea sau ridicarea nivelului freatic etc.

De asemenea, prin lucrări de excavare sau decopertare, se dislocă volume foarte mari de sol până la adâncimi de zeci de metri, rezultând soluri sterile care de regulă nu mai sunt redate circuitului agricol, pentru a putea fi reluate procesele pedogenetice de formare şi evoluţie ale acestora.

Straturile de steril se vor acoperi cu sol vegetal şi ulterior se vor recultiva în vederea refacerii echilibrului ecologic al zonei.

În judeţul Gorj apar soluri variate dispuse mozaicat, datorită atât condiţiilor de relief, dominant foarte fragmentat, cât şi de rocă, climă şi vegetaţie (fond funciar 560,174 mii ha).

Condiţiile de sol şi mai ales de relief puternic fragmentat nu permit folosirea largă în agricultură a solului (cu excepţia depresiunii subcarpatice şi a luncilor), astfel că folosinţa silvică are o pondere mai însemnată.

Repartiţia teritorială a solurilor din situl Natura 2000 - ROSCI0129-Nordul Gorjului de Vest este prezentată în tabelul 2.8.

În funcţie de factorii pedogenetici şi suprafeţele pe care se află, solurile sunt zonale şi azonale.

Solurile zonale sunt dispuse etajat, ocupă suprafeţe mari în funcţie de altitudine, climă şi vegetaţie şi cuprind:

a) - în zona colinară: preluvosol roşcat, preluvosol, luvosol şi pseudorendzine.

b) - în zona muntoasă (altitudine între 800-2519 m), dispunerea altitudinală a solurilor fiind:

Tabelul 2.8

Denumirea solurilor din site

Teritoriul	Locația	Denumirea solului	Formula	Suprafața (ha)
Padeş	Zona de munte	Districambosoluri tipice, scheletice, litice	DC ti, qq, li	3712
		Prepodzoluri tipice scheletice, litice	EP ti, qq, li	1666
		Podzoluri tipice scheletice, litice	PD ti, qq, li	428

Teritoriul	Locația	Denumirea solului	Formula	Suprafața (ha)
		Eutricambosoluri rodice scheletice, litice	EC ro qq, EC ro li	1286
		Regosoluri tipice, scheletice, roci la zi	RS ti, qq, li	1424
	Zona subcarpatică	Luvisoluri stagnice	LV st	450
Tismana	Zona de munte	Districambosoluri tipice, scheletice, litice	DC ti, qq, li	7978
		Prepodzoluri tipice scheletice, litice	EP qq, li	2330
		Podzoluri tipice, litice	PD ti, li	2900
		Eutricambosoluri rodice, litice	EC ro li	4322
		Litosoluri scheletice, Regolosuri tipice	LS qq, RS ti	3537
		Regosoluri tipice, scheletice și roci la zi	RS ti, qq	2394
	Zona subcarpatică	Preluvosoluri stagnice	EL st	427
		Luvosol stagnic	LV st	785
		Luvosol albic stagnic	LV al st	566
Godinești	Zona subcarpatică	Luvosoluri albice stagnice	LV al st	183
		Eutricambosoluri tipice, stagnice	EC ti, st	228
Peștișani	Zona de munte	Prepodzoluri tipice, scheletice, litice	EP ti, qq, li	4449
		Podzoluri tipice, litice	PD ti, li	3034
		Eutricambosoluri rodice, litice	EC ro li	3297
		Regosoluri tipice, roci la zi	RS ti, ro	2630
	Zona subcarpatică	Preluvosol stagnic	EL st	396
		Luvosol stagnic	LV st	750
		Luvosol albic stagnic	LV al st	408
Runcu	Zona de munte	Districambosoluri tipice, scheletice, litice	DC ti, qq, li	6607
		Prepodzoluri tipice, litice	EP ti, li	5136
		Litosoluri scheletice	LS qq	2500
		Eutricambosoluri rodice scheletice, litice	EC ro qq, EC ro li	2874
		Regosoluri tipice, scheletice, roci la zi	RS ti, qq	4685
	Zona subcarpatică	Preluvosoluri stagnice	EL st	2188
		Luvosoluri stagnice	LV st	1170
		Luvosoluri albice stagnice	LV al st	149
Stănești	Zona de munte	Districambosoluri tipice, scheletice, litice	DC ti, qq, li	1919
		Prepodzoluri tipice, litice	EP ti, li	1837

Teritoriul	Locația	Denumirea solului	Formula	Suprafața (ha)
		Litosoluri scheletice	LS qq	953
		Eutricambosoluri rodice litice	EC ro li	695
		Regosoluri tipice și scheletice, roci la zi	RS ti, qq	683
	Zona subcarpatică	Preluvosol stagnic	EL st	212
		Luvosol stagnic	LV st	343
		Luvosol albic stagnic	LV al st	63
Schela	Zona de munte	Districambosoluri tipice, scheletice	DC ti, qq	1791
		Prepodzoluri tipice, litice	EP ti, li	1210
		Podzoluri tipice, litice	PD ti, li	1175
		Eutricambosoluri rodice litice	EC ro li	375
		Regosoluri tipice scheletice, roci la zi	RS ti, qq	1959
	Zona subcarpatică	Preluvosol stagnic	EL st	125
		Luvosol stagnic	LV st	728
Turcinești	Zona de munte	Regosoluri tipice	RS ti	61
Bumbești-Jiu	Zona de munte	Districambosoluri tipice, scheletice, litice	DC ti, qq, li	649
		Prepodzoluri tipice, scheletice, litice	EP ti, qq, li	362
		Litosoluri scheletice	LS qq	254
		Regosoluri tipice, scheletice, roci la zi	RE ti, qq	233

- districambosoluri tipice, scheletice, litice + litosoluri scheletice, litice + regosoluri tipice, scheletice, litice (DC ti, DC qq, DC li + LS qq, li + RS ti, qq, li
- prepodzoluri tipice, scheletice, litice (EP ti, qq, li)
- podzoluri tipice, scheletice, litice (PD ti, qq, li)
- eutricambosoluri rodice scheletice, litice (EC ro, qq, li)
- preluvosoluri stagnice + regosoluri tipice (EL st + RS ti)
- luvosoluri stagnice (LV st)
- eutricambosoluri tipice, stagnice (EC ti, st)

În cadrul sitului, ponderea suprafețelor pe soluri este prezentată în fig. 2.11.

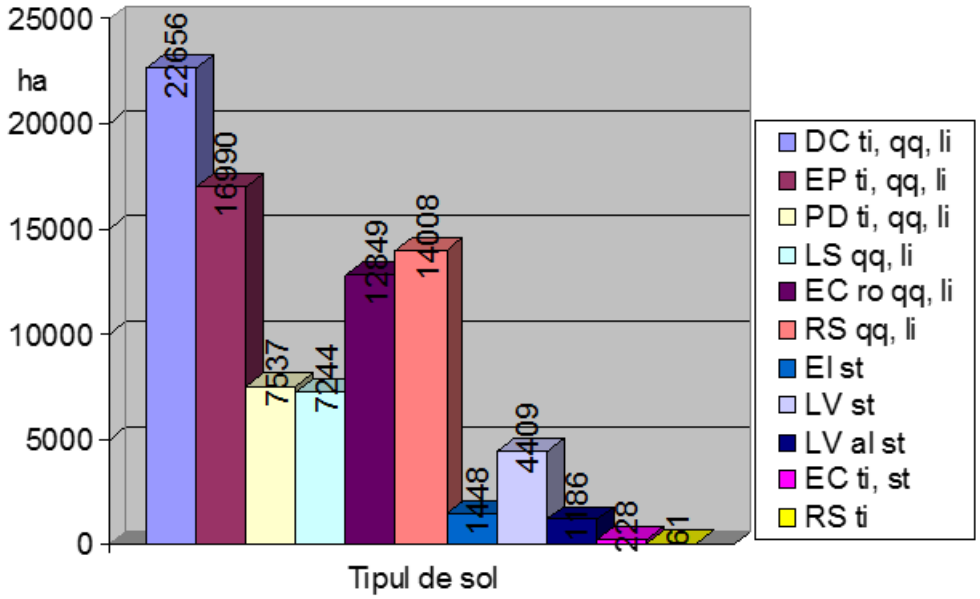

Fig. 2.11 - Ponderea suprafeţelor pe soluri

În zona piemontană şi în sudul dealurilor subcarpatice domină solurile brune podzolice, în asociaţie cu soluri brune. Solurile montane sunt de regulă scheletice şi au grosime redusă.

Solurile azonale s-au format datorită condiţiilor locale, ocupă suprafeţe mai mici şi cuprind: rendzine, glelosoluri sau hidrisoluri freatice, stagnosoluri sau hidrisoluri pluviale, litosoluri, regosoluri, aluviosoluri şi tehnosoluri.

Preluvosolul roşcat, s-a format în condiţii de mediu specifice (10 ^{0}C temperatură medie multianuală, climat cu influenţe mediteraneene, cu veri mai calde şi mai secetoase, cu ierni mai blânde şi pe baza unei vegetaţii lemnoase a pădurilor de stejar, cer şi gârniţă). Materialul parental este format din roci sedimentare (nisipuri, pietrişuri, argile etc.) iar prezenţa oxizilor de fier conferă o culoare roşcată. Este un sol luto-argilos în care apa şi aerul pătrund mai greu, are o reacţie slab acidă şi cantitate scăzută de humus, rezultând o capacitate productivă mijlocie.

Preluvosolul, s-a format într-un climat puţin mai răcoros, cu temperaturi medii anuale de 8-9 ^{0}C, precipitaţii mai mari (600-700 mm/m^2) şi o vegetaţie lemnoasă de pădure de stejar. Culoarea brună este datorată unui proces intens de hidratare a oxizilor de fier. Este solul specific terenurilor mai bine drenate, pe versanţii însoriţi şi orientare sudică, având o fertilitate ceva mai ridicată decât solurile brun-roşcate.

Luvosolurile, sunt întâlnite în partea de nord, pe terenurile plane, uşor înclinate şi lăsate şi caracterizate printr-un orizont impermeabil datorită căruia apa pluvială bălteşte la suprafaţă determinând procese de pseudogleizare şi podzolire. Vegetaţia naturală specifică este formată din păduri de foioase de gorun şi stejar, cu acumulări sărace de humus în sol şi fertilitate slabă. Materialul parental este format din argile, nisipuri şi gresii, iar reacţia solului este acidă.

Pseudorendzinele, ocupă suprafeţe restrânse în porţiunile de deal şi de podiş, pe versanţii cu expunere sudică şi înclinare mică dar şi pe relief plan şi versanţi nordici. Materialul parental este format din marne cu permeabilitate redusă care favorizează alunecările de teren. Vegetaţia este formată din păduri de stejar şi vegetaţie ierboasă. Au permeabilitate scăzută pentru apă şi aer, sunt bogate în humus, au reacţie slab acidă, neutră sau bazică, sunt soluri fertile dar care necesită lucrări de combatere a alunecărilor de teren.

Eutricambosolurile rodice, sunt specifice unui climat mediteraneean şi s-au format într-un climat blând, secetos, în care oxizii de fier sunt deshidrataţi şi imprimă solului culoarea roşie. Sunt specifice zonei muntoase joase dar şi reliefului piemontan pe versanţii sudici, pe unele terase fluviale, la poalele unor pante cu înclinaţie mare, bine drenate, cu expunere sudică (Tismana, Peştişani), în zone cu vegetaţie arborescentă de stejar şi fag, cu temperaturi medii anuale de 9 ^{0}C şi precipitaţii de 700 mm/m^2. Materialul parental este format de argilele rezultate din alterarea unor calcare sau bauxită bogate în oxizi de fier. Pe aceste soluri creşte castanul comestibil. Au reacţie slab acidă şi slab bazică, au conţinut redus de humus şi fertilitate scăzută, fiind importante pentru silvicultură, păşuni, plantaţii de castan etc.

Districambosolurile, sunt specifice zonelor montane joase şi mijlocii. S-au format din material parental cu un carcater acid pregnant (roci granitice, şisturi cristaline, conglomerate) într-un climat răcoros, cu temperaturi medii anuale sub 6 ^{0}C, precipitaţii bogate (peste 900-1000 mm/m^2) şi o vegetaţie de pădure de fag în amestec cu răşinoase şi vegetaţie ierboasă săracă. Materialul scheletic este prezent în toate orizonturile solului, descompunerea resturilor vegetale are loc încet datorită climatului răcoros şi cantitatea de humus este redusă. Prezintă mici cantităţi de argilă, nisipuri grosiere şi nisipuri fine, materie organică brută în cantităţi ridicate, este afânat, are reacţie acidă şi este sărac în substanţe nutritive. Este ocupat cu păduri de fag şi conifere şi păşuni naturale.

Prepodzolurile, sunt specifice zonei montane înalte, fiind soluri formate la temperaturi medii anuale de circa 0 ^{0}C, cu un strat de zăpadă şi îngheţ timp de 7-8 luni/an, cu precipitaţii de 1000-1200 mm/m^2, vegetaţie din păduri de conifere, ierburi, jnepenişuri. Materialul parental este format din roci dure (granit, şisturi cristaline, cuarţ), condiţii în care stratul de sol se formează încet şi are mult material scheletic în structură. Datorită umidităţii mari nu are loc formarea de argilă iar oxizii de fier şi alunimiu prezenţi determină culoarea brună. Datorită temperaturilor scăzute nu are loc descompunerea materiilor organice iar cantitatea de humus este mică. Are un aspect afânat datorită cantităţii mari de materie organică nedescompusă, are permeabilitate bună şi reacţie acidă puternică. Este acoperit de păduri de conifere, arbuşti şi păşuni naturale.

Podzolurile, sunt solurile zonei muntoase înalte (platouri, spinări de culmi muntoase, versanţi cu pante reduse şi bazine depresionare), fiind formate în climat

umed (maxim 1400 mm/m^2), temperaturi scăzute (medii anuale sub 0 ^{0}C) şi o vegetaţie săracă formată din specii ierboase şi arbuşti pitici. Materialul parental este format din roci dure, rezistente la acţiunea agenţilor externi de degradare. Are culoare cenuşie şi brună-cenuşie cu cantităţi mari de nisip grosier, nisip fin şi materie organică nedescompusă, procente mici de argilă, material scheletic, este afânat, are permeabilitate mare pentru apă şi aer, humus redus, fertilitate redusă, reacţie acidă şi un potenţial productiv scăzut. Sunt specifice păşunilor alpine.

Rendzinele, au materialul parental format din depozite calcaroase; vegetaţia este lemnoasă şi ierboasă. Au un strat subţire de sol, cu mult material scheletic calcaros, sunt bogate în humus, au culoare neagră, sunt poroase şi prmeabile.

Glelosolurile, sunt hidrisoluri freatice care se formează în zonele depresionare unde pânza de apă freatică este la mică adâncime. Sunt soluri compacte, se lucrează greu, sunt sărace în humus, au reacţie slab aicdă şi se folosesc ca păşuni şi fâneţe.

Stagnosolurile, sunt soluri hidrisoluri pluviale, formate pe terenuri cu 600-700 mm/m^2 anual, plane cu orizont argilos impermeabil, au culoare cenuşie-brună, sunt compacte şi impermeabile, sărace în humus, cu reacţie acidă şi au fertilitate scăzută, având folosinţă forestieră, pentru păşunat sau ca fâneţe.

Litosolurile, au un strat subţire de sol şi material scheletic la suprafaţă, cu material organic nedescompus şi fertilitate scăzută, are folosinţă ca pajişti naturale şi arbuşti.

Regosolurile, sunt specifice versanţilor supuşi eroziunii împotriva căreia se recomandă plantaţii forestiere sau terasare.

Principalele măsuri agropedoameliorative recomandate sunt: amenajări antierozionale asociate cu lucrări de eliminare a excesului de umiditate pe pante, inclusiv izvoare de coastă; amenajări de terenuri cu alunecări; amenajări de ravene şi torenţi; amenajări pentru stingerea eroziunii pe ogaşe, ravene; astuparea rigolelor formate prin eroziune; stabilizarea alunecărilor; împădurirea bazei aluencărilor; împăduriri de protecţie; defrişări şi scoaterea cioatelor; reînsămânţări şi supraînsămânţări; amendarea terenurilor cu calcar acolo unde este posibil (terase şi versanţi cu pante între 5-15% şi soluri cu V%<75%); refertilizări.

Potrivit datelor APM Gorj cuprinse în Raportul anual privind starea mediului - anul 2010, la nivelul judeţului Gorj există 57 de localităţi care cuprind 128 de zone afectate de alunecările de teren, din care pe teritoriul sitului sunt: Tismana cu 4 zone (câte una în localităţile Racoţi, Vânăta, Celei şi Vâlcele); Godineşti cu 3 zone; Peştişani, o singură zonă la Seuca; Runcu cu 2 zone (Dobriţa şi Suseni); Schela cu 2 zone (Schela şi Arsuri); Stăneşti, o singură zonă la Curpen; Turcineşti cu 4 zone (Rugi, Horezu şi Turcineşti-2 zone).

2.3. Mediul biotic

2.3.1. FLORA ŞI COMUNITĂŢILE DE PLANTE

In funcţie de condiţiile fizico-geografice pe teritoriul sitului se găsesc concentrate un număr mare de ecosisteme în a căror biocenoză se remarcă o floră/vegetaţie şi faună sălbatică bogată.

Flora și comunitățile de plante, vegetația sitului este caracteristică Carpaților Meridionali, cu unele particularități conferite de relief, altitudine, climă, natura rocilor și a solului.

Zona alpină este cuprinsă între 1600-2518 m şi cuprinde o subzonă alpină inferioară între limita superioară a pădurii şi 1200-2200 m şi o subzonă alpină superioară situată între 2100-2200 m şi 2518 m altitudine maximă a Vârfului Parângul Mare.

Subzona alpină superioară se caracterizată prin ierni geroase cu zăpezi mari şi veri scurte şi relativ călduroase, vânturi aproape permanente și cuprinde:

- vegetaţie lemnoasă, care se compune din: Salix herbacea, Salix redusa (Sălcii pitice), Rhododendron kotschyi (Smârdar), Vaccinium myrtullus (Afin), Vaccinium vitis idaea (Merişor), Loiseleuria procumbens (Azalee târâtoare)
- covorul plantelor erbacee este presărat cu: Festuca supina (Pătruşcă), Seslaria disticha (Coada iepurelui), Nardus stricta (Țepoşică), Dianthus gelidua (Garofiţa de munte), Primula minima (Ochiul găinii), Potentilla ternata (Scânteiuţa de munte), Agrostis rupestris (Iarba mieilor).

Subzona alpină inferioară este caracterizează prin:

- formaţiuni lemnoase arbustive de Pinus mughus (Jepi), Uniperus sibirica (Ienupăr pitic), Rhododendron kotscyi (Smârdar), Vaccinium vitis idaea (Merişor), Festuca rubra (Păiuş roşu).
- pajişti dominante de Nardus stricta (Țepoşică), Agrostis rupestra (Iarba mieilor), Carex sp. (Coarnă), alături de Gentiana lutea (Ghinţura galbenă) - monument al naturii, Polygonum viviparum (Iarba şopârlelor), Trollium europeus (Bulbuc de munte).

Pădurile acoperă în general versanții până la altitudinea de 1400-1500 m.

Subzona forestieră cuprinde în ordinea coborârii altitudinale subzona coniferelor, subzona fagului şi subzona stejarului.

Subzona coniferelor prezintă următoarele caracteristici:

- este reprezentată printr-o bandă îngustă de păduri de molid şi brad, care de multe ori este întreruptă de pădurile de fag care urcă până la golurile alpine.
- în raport cu zona alpină, numărul plantelor care trăiesc în această subzonă este mai mare, datorită condiţiilor climatice mai propice.

- vegetaţia lemnoasă cuprinde molidul, bradul, fagul, arinul de munte, socul roşu, caprifoiul, smeurul.

- dintre plante ierboase întâlnim: Dryopteris filix mas (Ferigă), Vaccinium myrtilus (Afin), Gentiana asclepiadea (Lumânărica pământului), Valeriana montana (Valeriana), Chrysanthemum rotundifolium (Margareta), Festuca rubra (Păiuş roşu) etc.

- în compoziţia pajiştilor se întâlnesc speciile: Nardus stricta (Părul porcului), Agrostis tenuis (Păiuş), Carex leporina (Rogoz de munte), etc.

Subzona fagului:

- are o mare amplitudine altitudinală 600-1700 m având interferări cu subzonele învecinate stejarului şi coniferelor.

- plante lemnoase: Pinus silvestris (Pin), Castanea sativa (Castan), Carpinus betulus (Carpen), Betula montana (Mesteacăn), Ulmus montana (Ulm), Salix caprea (Salcie căpreasc㠖), Tilia tomentosa (Tei alb), Populus tremula (Plop tremurător).

- stratul ierbaceu al pădurilor de fag cuprinde printre alte plante speciile: Helleborus purpurascens (Spânz), Hepatica nobilis (Popilnic iepuresc), Dentaria bulbifera (Colţişor), Pilmonaria officinalis (Mierea ursului), Symphytum tuberosum (Tătăneasă), Atropa belladona (Mătrăgună), etc.

Subzona stejarului cuprinde pădurile de gorun (Q. petraea), în depresiunile Novaci, Crasna se întâlnesc şi păduri de Q. robur, pe lângă acestea se găsesc specii forestiere (Ulmus montana - Ulm, Malus silvestris - Măr pădureţ, Sorbus terminalis - Scoruş de munte) şi o mare varietate de plante.

Caracterizarea biopedogeografică evidenţiază potenţialul floristic, faunistic şi variatatea solurilor în situl studiat.

În stratul ierbos al pădurii se dezvoltă specii ca ghiocelul, ciuboțica cucului, floarea paștelui, leurda, măcrișul iepurelui, crucea voinicului.

În porțiunile stâncoase și abrupte și pe versantul sudic al Muntelui Oslea, pădurea urcă până la 1600 m, iar pe versantul nordic ajunge la 1650 m. Pe versantul sudic se întâlnesc făgetele pure sau în amestec cu gorunul și mai rar cu bradul sau alte specii. În zona de limită, făgetele sunt mărginite uneori de un brâu îngust de molizi. Pe versantul nordic sunt făgete urmate de o fâșie îngustă de păduri mixte de fag cu molid și apoi de molidișuri pure cu extindere variabilă.

Brâul de jnepenișuri este prezent numai pe Muntele Oslea, iar în lungul ravenelor se dezvoltă arinul de munte.

Pe pantele domoale însorite și adăpostite din apropierea localităților Tismana, Topești și Pocruia apare castanul comestibil iar în vecinătatea Văii Motrului este frecvent alunul turcesc.

În hornurile stâncăriilor de calcar se dezvoltă oițe, cruciulițe, cujmărele de munte și bulbuci, iar pe stânci sunt prezente floarea de colț, salcia pitică, garofița albă, ochii șoricelului, urechiușe, laptele stîncilor și clopoțeii de munte.

Pe terenurile calcaroase se dezvoltă tufișuri de corn, mojdrean, lemn câinesc, dârmoz, păducel, măceș, scumpie și liliac sălbatic.

Importanța științifică deosebită a sitului se datorează și existenței alunului turcesc, care este un relict sudic aflat în arboretul de la Tismana la limita nordică a arealului său european, prezent în asociație forestieră și în tufărișurile de liliac cu scumpie.

Valoarea științifică și peisagistică este completată și de prezența ghimpelui pădureț, frăsinelului, levănțicii și iasomiei.

Pajiștile cuprind tufe de ienupăr, afin, coacăz, iarba vântului, firuță, păiuș, țăpoșică, coada iepurelui, argințică, sânziană, rogoz, clopoțel, rușuliță, sângele voinicului, turtă etc. și foarte rar smârdarul iar la altitudini mari, dincolo de etajul subalpin, cu ienupăr și jneapăn apare pajiștea alpină.

Speciile de plante de interes comunitar protejate în sit sunt feriguța, clopoțelul, irisul bărbos, dedițelul mare și iarba gâtului.

Fiind situat în regiune alpină (pe suprafaţă mare şi cuprinzând mare parte din munţii Vâlcan şi o parte mică din munţii Godeanu) situl are o mare bogăţie de elemente floristice, iar datorită condiţiilor fizico-geografice cuprinde un număr mare de ecosisteme prezente în toate zonele alpine şi subalpine (ICAS., Stoiculescu C.):

- în hornurile stâncăriilor de calcar se dezvoltă plante de talie mare ca specii de Trollius europaeus (Bulbuc de munte) şi Lilium martagon (Crin de pădure), fig. 2.12.

- pe stâncile din zona muntelui Oslea este prezentă Leontopodium alpinum (Floarea de colţ), Salix retusa (Salcia pitică), Dianthus spiculifolius (Garofiţa albă) şi Edraianthus graminifolius (Clopoţeii de munte), fig. 2.13 şi 2.14.

- Corylus colurna (Alun turcesc), element sudic cu caracter relict în arboretul de la Tismana la limita nordică a arealului său european precum şi în asociaţiile forestiere cu elemente sudice în pătura erbacee cât şi în tufărişurile de liliac cu scumpie de tip carpato-balcanic, evidenţiază importanţa ştiinţifică deosebită a sitului (fig. 2.15).

a) b)

Fig. 2.12 - Plante de talie înaltă:
a)-Trollius europaeus; b)-Lilium martagon

a) b)

Fig. 2.13 - Plante din zona muntelui Oslea:
a)-Leontopodium alpinum; b)-Salix retusa

- specii de Ruscus aculeatus şi Dictamnus albus.
- 6 tipuri de ecosisteme (pădure, pajişte, saxicol, acvatic, riparian şi cavernicol).
- 17 (18%) din cele 92 de habitate naturale protejate la nivel naţional şi comunitar, din care 6 (23%) din cele protejate şi 12 (43%) din cele 28 de habitate naturale forestiere protejate la nivel naţional şi comunitar, din care 3 (50%) din cele 6 prioritar protejate, dispuse în 8 din cele 11 etaje bioclimatice ale României.
- 28 de unităţi edafice forestiere grupate în 9 tipuri de sol şi 6 clase de soluri.

a) b)

Fig. 2.14 - Plante din zona muntelui Oslea:
a)-Dianthus spiculifolius; b)- Edraianthus graminifolius

Fig. 2.15 - Corylus colurna

- 62 din cele 212 tipuri de staţiuni forestiere identificate la nivel naţional.
- 22 din cele 50 de formaţii forestiere, cu 84 din cele 306 tipuri de pădure.
- 8 taxoni endemici vegetali (spermatofite).
- 4 taxoni vegetali subendemici (spermatofite).
- 27 specii vegetale foarte rare (spermatofite).

Situl Nordul Gorjului de Vest a fost declarat sit de importanță comunitară și ca urmare a prezenței unor specii de interes comunitar regăsite în Anexa II la Directiva Consiliului 92/43/CEE prezentate în tabelul 2.9 și fig. 2.16-2.20 fiind caracterizate succint în continuare:

Tabelul 2.9

Speciile de plante de importanță comunitară
din situl Nordul Gorjului de Vest și evaluarea sitului

Cod Natura 2000	Specia	Populație	Rezidență	Reproducere	Iernat	Pasaj	Situația populației	Conservare	Izolare	Global
2093	Pulsatilla grandis (Degețel mare)	-	R	-	-	-	B	B	C	B
4066	Asplenium adulterinum (Feriguță, Ruginiță)	-	R	-	-	-	C	B	C	B
4070*	Campanula serrata (Clopoțel)	-	C	-	-	-	C	B	C	B
4097	Iris aphylla ssp. hungarica (Iris, Stânjenel de stepă)	-	R	-	-	-	B	B	C	B
4116	Tozzia carpathica (Iarba gâtului)	-	R	-	-	-	C	B	C	B

1. Pulsatilla grandis Wend. (Degețel mare)

Cod Natura 2000 - 2093. Regnul Magnoliophyta, clasa Rosopsida, ordinul Ranunculales, familia Ranunculaceae.

Creşte pe coaste ierboase, însorite. Răspândirea nu este foarte clară din cauza faptului că datele referitoare la această specie sunt incerte şi se pare că se referă la specia Pulsatilla montana.

Prezintă rizom vertical, gros, multicapitat, la înflorire cu resturi ale frunzelor vechi şi fără frunze proaspete, cu muguri de frunze, acoperiţi cu scvame albe sericee. Tulpina de 10-35 cm, lungă şi albă, păroasă (5 mm), are frunze bazale aripate.

Frunzele involucrale adânc sectate au lacinii îngust liniare, foarte lung alb sericeu, păroase (10 mm).

Fig. 2.16 - Pulsatilla grandis

Flori solitare, erecte, foarte mari, deschise până la 7 cm diametru, cu foliolele periantului eliptice, de 3-3.5 cm lungime, violete, la exteriorul sericeului păroase. Stamine cât 1/4 - 1/3 din lungimea periantului. Nuculele au o prelungire lungă, setiformă, alb, păroasă, grupate într-un apocarp de 8-9 cm în diametru.

2. Asplenium adulterinum (Feriguță, Ruginiță)

Cod Natura 2000 - 4066. Regnul Plantae, clasa Polypodiopsida, ordinul Polypodiales, familia Aspleniaceae, genul Asplenium, specia A. adulterinum.

Feriguţa hibridă are acest nume din cauza aspectului său intermediar între alte două specii comune de feriguţă, cea verde şi cea brună.

Este de talie mică pentru o ferigă, frunzele necrescând mai lungi de 10-20 cm, cu numeroase foliole rotunjite, aşezate penat pe un ax (rahis) verde în partea superioară şi brun în cea inferioară (la celelalte două specii menţionate rahisul are doar una din aceste culori).

Fig. 2.17 - Asplenium adulterinum

Toate aceste specii cresc pe stâncării umbrite de roci calcaroase sau silicioase (habitatele 8210, 8220) dar feriguţa hibridă este foarte rară în flora noastră, apărând în populaţii mici din locaţii restrânse şi izolate.

Locaţiile cele mai multe se află în munţii din sud-vestul ţării, respectiv Munţii Almăjului şi Ţarcu, dar este semnalată şi din Carpaţii Orientali (Rarău, Ceahlău).

3. Campanula serrata (Clopoţel)

Cod Natura 2000 - 4070. Regnul Magnoliophyta, clasa Magnoliopsida, ordinul Asterales, familia Campanulaceae.

Fig. 2.18 - Campanula serrata

Specie endemism carpatic, perenă, frecventă în etajele subalpin şi alpin. Genul Campanula are în componenţa sa circa 200 de specii erbacee, anuale, bienale şi perene. Majoritatea speciilor din acest gen, sunt bianuale.

Planta este înaltă de 50-70 cm, cu tulpina puternic ramificată.

Forma în ansamblu a plantei este piramidală.

Florile sunt sub formă de clopoţei, de culoare violetă. Înfloresc în iulie - septembrie (Cenuşă, 2009).

Frunzele au forma oval-lanceolată şi marginea dinţată, fiind colorate în verde sau verde-albastrui. Întreaga planta prezintă o pubescenţa aspră.

Florile sub forma de clopoţel, colorate violet sunt produse în panicles (uneori solitare), şi au o corolă cu cinci lobi, de obicei mari (2-5 cm sau mai lung). Sub corolă cinci frunze asemănătoare sepalelor formează caliciul. Înfloreşte din iunie până în august.

Clopoţeii sunt plante rustice, care înfloresc abundent dacă au apă multă, terenuri bogate şi soare (tolerând însă şi locuri semiumbrite).

Campanula serrata este o specie de flori prezente în Carpaţi în două zone principale (regiunea biogeografică alpină); creşte la altitudini de la 700 până la 1350 de metri deasupra nivelului mării.

4. Iris aphylla ssp. hungarica (Iris, Stânjenel de stepă)

Cod Natura 2000 - 4097. Regnul Magnoliophyta, clasa Liliopsida, ordinul Liliales, familia iridaceae.

Stânjeneii sau irişii sunt plante perene cu sute de varietăţi, în diverse culori şi combinaţii de culori: violet, albastru, roz, galbui, roşu-carmin sau combinaţii de culori. Se pot înmulţi atât prin seminţe, cât şi prin rizomi sau în zonele cu climă uscată prin bulbi.

Iris aphylla ssp hungarica este o subspecie rară de 20-25 cm înălţime cu frunze ceva mai mici decât la speciile mai răspândite; este o specie pitică de iris bărbos cu frunze de culoare verde-cenuşiu şi tulpini ramificate florale.

Fig. 2.19 - Iris aphylla ssp. hungarica

Irişii cu barbă au o dungă groasă de peri de-a lungul petalelor căzute. Exemplarele din subspecia hungarica sunt deseori mai înalte decât cele din genul principal. Frunzele de obicei sunt în număr de 3-10, alungite şi ascuţite spre vârf. Rizomul este cărnos, aproape permanent în stare activă. El îşi păstrează frunzele verzi chiar şi în timpul iernii. Creşterea lui este apicală şi centrifugă în cadrul tufei. Pe rizomii bătrâni nu se formează muguri.

În condiţii favorabile, un rizom poate să formeze într-un an trei muguri vegetativi care să dezvolte un evantai de frunze şi o tulpină florală. Mugurii florali sunt aşezaţi la început foarte stâns , dar pe măsura creşterii tulpinii florale, are loc distanţarea lor. Atunci când tulpinile florale depăşesc nivelul frunzişului, florile încep să se deschidă începâd de sus în jos.

Înfloreşte în lunile aprilie-mai, florile fiind mari, de culoare albastru-violet, cu peri alb-galbeni pe partea superioară. Floarea de iris are un perigon format din 3 sepale răsfrânte şi 3 petale în general drepte. Piesele periantului sunt sudate la bază formând un tub mai mult sau mai putin lung care cuprinde baza staminelor şi a stilului. Polenizarea este încrucişată, entomofilă şi după fecundare se formează seminţele într-o capsulă rotunjită.

Se dezvoltă pe terenuri bine drenate, destul de acide, în plin soare.

5. Tozzia carpathica (Iarba gâtului)

Cod Natura 2000 - 4116. Regnul Magnoliophyta, clasa Magnoliopsida, ordinul Asterales, familia Scrophulariales.

Este plantă superioară perenă de 10-14 cm înălţime cu rizomi solzoşi aflată pe Lista Roşie naţională, fiind rară, ameninţată la nivel european.

Se recunoaşte uşor după tulpina fragilă ramificată şi după florile galbene cu cinci „dinţi" adunaţi în două „buze" puţin conturate.

Tulpina are secţiune de formă patrulateră, cu peri pe două feţe. Frunzele poziţionate opus au formă ovată şi sunt spâne, cărnoase, slab dinţate în apropierea bazei.

Fig. 2.20 - Tozzia carpathica

Florile solitare şi axilare sunt de de culoare galben auriu, în interior cu pete purpurii. Corolla are formă de pâlnie, bilabiată, cu doi lobi pe buza superioară şi trei în partea de jos şi patru stamine, 4-7 mm.

Racemele sunt în numar mare, pedicelele fiind scurte, filiforme prelungindu-se în fruct. Caliciul de 1,5-3 mm, campanulat are dinti scuri şi largi.

Florile sunt zygomorphice de obicei, rareori actinomorphice. Înfloreşte vara. Fructul este sub formă de capsulă, septicidală, loculicidală, sau septifragală.

Poate fi întâlnită în locuri umede din munţi, eventual calcaroase, de obicei la altitudini cuprinse între 1000-2500.

Lista de referință a speciilor de plante de interes comunitar pe regiuni biogeografice pentru care a situl Nordul Gorjului de Vest a fost declarat sit de importanță comunitară este prezentat în tabelul 2.10.

Tabelul 2.10

Lista de referință pe regiuni biogeografice a speciilor de plante de interes comunitar din situl Nordul Gorjului de Vest

Cod Natura 2000	Denumirea	Regiunea biogeografică					
		Alpin	Continental	Panonic	Pontic	Marea Neagră	Stepic
2093	Pulsatilla grandis (Degeţel mare)		X				X
4066	Asplenium adulterinum (Feriguță, Ruginiță)	X	X				
4070*	Campanula serrata (Clopoțel)	X	X				
4097	Iris aphylla ssp. hungarica (Iris, Stânjenel de stepă)	X	X				X
4116	Tozzia carpathica (Iarba gâtului)	X					

2.3.2. FAUNA

Situl oferă habitate propice celor trei specii de carnivore mari protejate (urs, lup, râs) precum și altor specii de mamifere ca cerbul carpatin, cîpriorul, mistrețul, capra neagră, vulpea, veverița, pisica sălbatică, dihorul, viezurele, iepurele, pîrșul mare și vidra în zonele cu apă.

De interes comunitar și prezente în sit în habitatele cavernicole sunt liliacul cu aripi lungi, liliacul cu picioare lungi, liliacul comun, liliacul comun mic, liliacul cărămiziu, liliacul cu potcoavă mare, liliacul mediteranean și liliacul mic.

Dintre păsări sunt prezente: acvila țipătoare, acvila de munte, ierunca, cocoșul de munte, ciocănitoarea neagră, botgrosul, huhurezul mic, mierla gulerată, aușelul, pițigoiul de brădet, pițigoiul cu creastă, codobatura de munte, forfecuța, cojoaca, brumărița alpină, brumărița de pădure.

Din categoria reptilelor se află în habitatele umede țestoasa de apă iar pe calcarele pantelor sudice din Scocul Jiului, Oslea și Piatra Boroștenilor sunt vipere comune și vipere cu corn.

Amfibienii sunt reprezentați prin salamandră, broasca roșie de pădure, buhaiul de baltă cu burta galbenă și bihaiul de baltă cu burta roșie.

Peștii sunt bine reprezentați în apele repezi de munte prin păstrăv, clean, mrene, zglăvoace, petroci și moioage.

Dintre nevertebrate există:

- cinci specii de coleoptere: gândacul sihastru, cărăbușul, rădașca, croitorul mare, croitorul alpin.
- patru specii de fluturi: fluturele roșu de mlaștină, fluturele tigru, albilița mică, albilița portocalie.
- două specii endemice de coleoptere identificare în peșterile Tismana și Cloșani: Tismanella chapuissi, Closania winkleri.

În nișa ecologică din subzona alpină inferioară apar:

- formele endemice de fluturi Erebia laptim, Erebia epiphron sau gândacul Cicindela silvicola.
- batracienii şi reptilele ajung numai întâmplător şi nu depăşesc niciodată altitudinea de 2200 m.
- pasările au şi ele câteva specii care rămân şi cuibăresc în zona alpină: Anthus spinoletta (cocoşul de munte).
- capra neagra (Rupicapra rupicapra) monument al naturii ca relict glaciar se află în câteva porţiuni din cresta principală a Parângului, în ultima perioadă au fost observate câteva exemplare, care sunt monitorizate de către O.S. Runcu, în zona Cheilor Sohodolului.

În raport cu zona alpină, în subzona forestieră a coniferelor se constată:

- numărul animalelor este mai mare, datorită condiţiilor climatice mai propice.
- dintre insectele întâlnite amintim în special lepidopterele: Acherontia atropus (fluturele cap de mort), Lymantria monacha (omida păroasă a molidului).
- batracienii ajung în această subzonă prin Salamandra salamandra (salamandra), Bufo bufo (broasca râioasă).
- reptilele sunt reprezentate de Lacerta vivipara (şopârla de munte), Vipera berus (vipera).
- pasările acestor zone sunt: Parus aster (piţigoiul de brădet), Parus cristatus (piţigoiul moţat), Parus montana (piţigoiul de munte), Corvus corax (corbul), Tetrao urogalus (cocoşul de munte).
- un locuitor tipic al acestor păduri este Ursus arctos (ursul cafeniu).

Numărul animalelor din subzona forestieră a fagului este determinat şi de condiţiile climatice, astfel aici se regăsesc un număr mare de specii, majoritatea

insectelor, batracienilor, reptilelor, pasărilor şi mamiferelor se găsesc în această subzonă.

Subzona stejarului adăpostește o mulţime de specii de animale, mamiferele fiind reprezentate de Vulpes vulpes (vulpea), Canis lupus (lupul), Capreolus capreolus (căpriorul), Sus scrofa (mistreţul).

Fiind situat în regiune alpină, situl are o mare bogăţie de elemente faunistice (ICAS., Stoiculescu C.):

- specii carnivore mari (urs-Ursus arctos, lup-Canis lupus, râs-Lynx lynx) protejate în Europa şi alte specii de mamifere protejate internaţional (fig. 2.21).

Fig. 2.21 - Specii carnivore mari:
Ursus arctos, Canis lupus, Lynx lynx

- 1758 specii din care: 703 specii animale (45-mamifere; 139-păsări; 23-reptile; 14-amfibieni; 11-peşti; 471-nevertebrate); 808 specii vegetale (679-spermatofite; 19-pteridofite; 110-briofite); 234 specii de fungi; 13 specii de licheni.
- din numărul total de specii circa 14% (242 specii) sunt protejate la nivel naţional şi comunitar, respectiv 193 specii de animale (19-mamifere; 132-păsări; 14-reptile; 11-amfibieni; 3-peşti; 14-nevertebrate) şi 49 specii vegetale (spermatofite).
- 3 specii noi pentru România (coleopterele Metaclisa aurea, Eubrachium hispidulum şi Protaetia angustata).
- 20 specii de coleoptere relicte ale pădurii virgine.
- 3 taxoni endemici animali (1-reptile; 1-peşti; 1-nevertebrate).

Evaluarea sitului pentru speciile faunistice de importanță comunitară este prezentată în tabelul 2.11.

Tabelul 2.11

Speciile de importanță comunitară
din situl Nordul Gorjului de Vest și evaluarea sitului

Cod Natura 2000	Specia	Populație	Rezidență	Reproducere	Iernat	Pasaj	Situația populației	Conservare	Izolare	Global
	1. Mamifere									
1303	Rhinolophus hipposideros (Liliac mic cu potcoavă)	-	-	R	-	-	C	B	C	B
1304	Rhinolophus ferrumequinum (Liliac mare cu potcoavă)	-	-	R	-	-	C	B	C	B
1305	Rhinolophus euryale (Liliac mediteranean cu potcoavă)	-	V	-	-	-	C	B	B	B
1306	Rhinolophus blasii (Liliac cu potcoavă a lui Blasius)	-	-	R	-	-	C	B	B	B
1307	Myotis blythii (Liliac comun mic)	-	RC	-	-	-	C	B	C	B
1310	Miniopterus schreibersii (Liliac cu aripi lungi)	-	V	-	-	-	C	B	C	B
1316	Myotis capaccinii (Liliac cu picioare lungi)	-	R	-	-	-	B	B	B	B
1321	Myotis emarginatus - Liliac cărămiziu	-	P	-	-	-	B	B	C	B
1324	Myotis myotis - Liliac comun	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1352*	Canis lupus (Lup)	-	P	-	-	-	C	B	C	B
1354*	Ursus arctos (Urs brun)	-	P	-	-	-	C	B	C	B
1355	Lutra lutra (Vidră, Lutră)	-	V	-	-	-	C	B	C	B
1361	Lynx lynx (Râs)	-	R	-	-	-	C	B	C	B
	2. Amfibieni și reptile									
1188	Bombina bombina (Buhai de baltă cu burta roșie)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1193	Bombina variegata (Buhai de baltă cu burta galbenă)	-	P	-	-	-	C	B	C	B
1220	Emys orbicularis (Țestoasă de apă)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	3. Pești									
1122	Gobio uranoscopus (Petroc)	-	V	-	-	-	C	B	C	B
1138	Barbus meridionalis (Moioagă)	-	R	-	-	-	C	B	C	B
1163	Cottus gobio (Zglăvoc)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	4. Nevertebrate									
1037	Ophiogomphus cecilia	-	P	-	-	-	B	B	C	B
1060	Lycaena dispar (Haworth, 1803)	-	P	-	-	-	C	B	C	B
1078*	Callimorpha quadripunctaria	-	P	-	-	-	C	B	C	B

Cod Natura 2000	Specia	Populaţie	Rezidenţă	Reproducere	Iernat	Pasaj	Situaţia populaţiei	Conservare	Izolare	Global
	(Fluture vărgat)									
1083	Lucanus cervus (Rădaşcă, Răgăcea)	-	P	-	-	-	C	B	C	B
1084*	Osmoderma eremita (Pustnic, Gândac sihastru)	-	P	-	-	-	A	B	C	B
1087*	Rosalia alpina (Croitor de fag)	-	R	-	-	-	C	B	C	B
1088	Cerambyx cerdo (Croitor mare al stejarului)	-	P	-	-	-	C	B	C	B
4030	Colias myrmidone (Albiliţa portocalie)	-	P	-	-	-	B	B	C	B
4036	Lepidea morsei	-	R	-	-	-	B	B	C	B

Legendă:
Cod = codul secvenţial de patru caractere.
Specie = denumirea ştiinţifică a speciilor ce se găsesc în acel sit.
* = specie prioritară.
Rezidenţă: R = specie rezidentă; P = specie prezentă; V = specie variabilă.
Reproducere: R =
Situaţia populaţiei = mărimea şi densitatea populaţiei speciei prezente din sit în raport cu populaţiile prezente pe teritoriul national: A = 100 ≥ p > 15%; B = 15 ≥ p > 2%; C = 2 ≥ p > 0%; D = populaţie nesemnificativă.
Conservare = gradul de conservare a trăsăturilor habitatului care sunt importante pentru speciile respective şi posibilităţile de refacere: A = conservare excelentă; B = conservare bună; C = conservare medie sau redusă.
Izolare = mărimea şi densitatea populaţiei speciei prezente din sit în raport cu populaţiile prezente pe teritoriul naţional: A = populaţie (aproape) izolată; B = populaţie neizolată, dar la limita ariei de distribuţie; C = populaţie neizolată cu o arie de răspândire extinsă.
Global = evaluarea globală a valorii sitului pentru conservarea speciei respective: A = valoare excelentă; B = valoare bună; C = valoare considerabilă.

Situl Nordul Gorjului de Vest a fost declarat sit de importanţă comunitară şi ca urmare a prezenţei unor specii de interes comunitar regăsite în Anexa II la Directiva Consiliului 92/43/CEE la care s-au adăugat prin Anexa 3 din Ordinul Ministerului Mediului şi Pădurilor OMMP/2011 pentru modificarea OMMDD 1964/2007 două specii de mamifere (1321 - Myotis emarginatus - Liliac cărămiziu şi 1324 - Myotis myotis - Liliac comun), după cum urmează (fig. 2.22-2.49):

1. Mamifere:

a) - Rhinolophus hipposideros (Liliac mic cu potcoavă)

Cod Natura 2000-1303. Regnul Chordata, clasa Mammalia, ordinul Chiroptera, familia Rhinolophidae.

Fig. 2.22 - Rhinolophus hipposideros

Este cel mai mic dintre liliecii cu potcoavă. Are corpul fără coadă de 40-45 mm, coada are 20-30 mm, craniul 15 mm, antebraţul de 37-42.5 mm lungime; greutate 5.6-10 g. Spatele este cafeniu, maro-fumuriu, iar abdomenul cenuşiu-roşiatic şters. Şaua, în partea anterioară, este concavă, scurtă şi rotunjită, iar vârful posterior vizibil mai lung, puţin obtuz. Vârful cozii este liber.

Se hrăneşte cu diferite insecte, vânând mai ales imediat după asfinţitul soarelui până aproape de miezul nopţii. Acestei specii îi sunt caracteristice coloniile mici, în medie de 30 exemplare, în mod excepţional 100 de exemplare; formează colonii laxe la intrarea peşterilor, sau în podurile clădirilor părăsite.

Este o specie întâlnită frecvent, dar populaţiile sunt restrânse. Este răspândit aproape în toată Europa Centrală şi de sud. La noi, destul de comun atât la şes, cât şi la munte, iarna şi vara prin peşteri, poduri de case, beciuri, firide, clopotniţe. Trăieşte în colonii mai mult sau mai puţin numeroase sau indivizi izolaţi.

b) - Rhinolophus ferrumequinum (Liliac mare cu potcoavă)

Cod Natura 2000-1304. Regnul Chordata, clasa Mammalia, ordinul Chiroptera, familia Rhinolophidae.

Este cel mai mare dintre Rhinolophidae. Corpul fără coadă are lungimea de 60-70 mm, coada are 30-40mm, craniul 20-22 mm, iar antebraţul are peste 53 mm lungime; greutate este de 17-34 g. Are părul lung, moale şi strălucitor. Masculul are spatele sur-cafeniu şi abdomenul sur deschis, iar femela are spatele mai roşcat şi abdomenul sur-roşiatic; patagiul este cafeniu-cenuşiu întunecat. Pe marginea externă

a urechii are 10 până la 12 pliuri transversale. Şaua, în partea centrală a laturilor, este concavă şi îngustată în partea anterioară, posterior cu vârful înalt şi conic. Coada are vârful liber, iar patagiul se prinde direct de călcâi.

Fig. 2.23 - Rhinolophus ferrumequinum

Zboară mai mult noaptea, aproape de pământ şi greoi. Se hrăneşte cu fluturi de noapte, pe care-i prinde din zbor, pe lângă arbori, ziduri şi stânci. Primăvara apare mai mult sau mai puţin devreme. Hibernează în grupuri de 10-12 indivizi; în peşteri formează colonii mari de hibernare, de sute de exemplare, iar coloniile de reproducere se formează cel mai adesea în poduri. Singurul pui este născut în iunie-august.

Este răspândit în cea mai mare parte a zonelor temperate şi meridionale ale Europei. La noi este întâlnit destul de frecvent, prin peşteri şi ruine, în Oltenia, Banat şi Transilvania.

c) - Rhinolophus euryale (Liliac mediteranean cu potcoavă)

Cod Natura 2000-1305. Regnul Chordata, clasa Mammalia, ordinul Chiroptera, familia Rhinolophidae.

Este o specie de talie mijlocie din familia liliecilor cu potcoavă. Privită din profil, şaua caracteristică familiei din care face parte are apendicele superior ascuţit, uşor îndoit în jos şi net mai lung decât cel inferior. Şaua văzută din faţă are marginile paralele, uşor convergente spre apendicele inferior.

Blana cenuşie-brună pe spate, cu nuanţă roşiatică. În partea ventrală, culoarea este cenuşiu-deschisă, cu tentă gălbuie-deschisă. De obicei în repaus nu se îmbracă complet în patagiu. Are cap şi trunchi de 43-58 mm; lungimea antebraţului 43-51 mm; anvergura aripilor 300-320 mm; lungimea condilo-bazală 16-17 mm; greutate 8-17 g. Specia foloseşte cavităţile ca adăpost iar ca habitat de hrănire, pădurile de foioase din zona de deal şi munte, zonele calcaroase cu tufe şi apă în apropiere în care se găsesc peşteri.

Coloniile de reproducere sunt situate în peşteri unde coloniile sunt compacte iar indivizii se ating între ei. Specia este puternic dependentă de peşteri. Naşte un singur pui pe an, cu decalări ale dezvoltării, în care se suprapune perioada de iniţiere a zborului puilor dintr-o colonie, cu prezenţa unor femele gestante. Are zborul foarte agil, de aceea poate vâna cu succes în pădure. Este o specie sedentară cu areal maxim 135 km.

Fig. 2.24 - Rhinolophus euryale

Este o specie predominant troglofilă, ce preferă zonele grotifere şi împădurite, străbătute de cursuri de apă, până la 1000 m altitudine. Peşterile constituie adăpostul ideal, mai ales pentru hibernare, dar vara coloniile maternale se pot adăposti şi în poduri de locuinţe. În România specia a fost semnalată doar în Banat şi Crişana.

Starea de conservare este defavorabilă. Habitatul de maternitate și hibernare (peșterile) este degradat prin obturarea intrărilor, poluare și turism. Habitatul de hrănire este afectat prin tăierea aliniamentelor de arbori, exploatarea forestieră, poluarea apelor.

d) - Rhinolophus blasii (Liliac cu potcoavă a lui Blasius)

Cod Natura 2000-1306. Ordinul Chiroptera, Familia Rhinolophidae. Habitat: zona Anina.

Specie de mărime mijlocie. Culoarea blănii pe partea dorsală este cenuşie-brună, cu o nuanţă lila, iar partea ventrală este albă sau cu o nuanţă gălbuie. Urechile şi patagiul sunt de culoare cenuşie deschisă. La limita dintre regiunea frontală şi occipitală a craniului se găseşte o depresiune evidentă şi caracteristică. Lungimea este de 47-54 mm, anvergura aripilor de 280 mm, iar greutatea de 12-15 g.

Fig. 2.25 - Rhinolophus blasii

Specie termofilă, foloseşte peşterile ca adăpost tot timpul anului formând colonii și folosește ca habitat de hrănire zonele calcaroase calde, deschise, cu tufărişuri sau cu copaci rari. Pentru hibernare preferă peşterile calde, cu temperaturi între 9 şi 11°C. Coloniile de reproducere ajung până la 200 femele.

Starea de conservare este defavorabilă. Habitatul de maternitate și hibernare (peșterile) este degradat prin obturarea intrărilor, poluare și turism. Habitatul de hrănire este afectat prin tăierea aliniamentelor de arbori, exploatarea forestieră, poluarea apelor.

e) - Myotis blythii (Liliac comun mic)

Cod Natura 2000-1307. Regnul Chordata, clasa Mammalia, ordinul Chiroptera, familia Myotis.

Fig. 2.26 - Myotis blythii

Specie de dimensiuni mari: corpul are lungimea de 62-71 mm, craniul 22-24 mm, antebraţul de 50-62 mm, anvergura 340, are urechi mai scurte de 26 mm; greutatea este de 30 g. Se poate confunda uşor cu liliacul comun mare, dar acesta are urechile de peste 26 mm. Este uşor de deosebit de celelalte specii ale genului, prin dimensiunile sale mari. Pintenul ajunge până la mijlocul uropatagiului, spatele este de culoare gri cu nuanţe maronii, iar burta gri-albicios. Diferenţa dintre cele două specii se poate vedea numai la studiul craniului şi dentiţiei.

Specie comună în România, formează colonii mixte cu specia Myotis myotis şi foloseşte refugii asemănătoare cu ea.

f) - Miniopterus schreibersii (Liliac cu aripi lungi)

Cod Natura 2000-1310. Regnul Chiroptera, familia Vespertilionidae. Habitat: Cheile Caraşului, Cheile Gârlişte.

Fig. 2.27 - Miniopterus schreibersii

Specie de mărime medie, cu nas şi urechi foarte scurte, triunghiulare, tragus scurt, rotunjit la vârf şi aripi lungi şi ascuţite. Blana de pe partea dorsală este scurtă, densă, erectă, de culoare cenuşie-brună, uneori cu tentă lila. Culoarea ventrală este cenuşie deschisă. Lungimea este de 50-62 mm, anvergura aripilor de 310-340 mm iar greutatea de 9-16 g. Ecologie şi comportament: Adăposturile de vară şi de iarnă sunt cele subterane (cavităţi şi fisuri). Habitatul de hrănire este în zone mai mult sau mai puţin deschise, chiar şi în zonele periurbane. Zborul de hrănire este la înălţimea de 10-20 m hrănindu-se adesea la mare distanţă de adăpost, în special cu lepidoptere nocturne şi coleoptere. Coloniile sunt mixte (în special cu liliacul comun). Atinge maturitatea sexuală după un an. Fecundarea are loc toamna, imediat dupa împerechere, iar gestaţia durează 8-9 luni. În coloniile de maternitate sunt prezenţi şi masculi. Coloniile de reproducere pot fi mixte, cu Rhinolophus euryale.

Starea de conservare este defavorabilă.

Habitatul de maternitate și hibernare (peșterile/pădurile) este degradat prin obturarea intrărilor, exploatarea silvică, poluare și turism. Habitatul de hrănire este afectat prin tăierea aliniamentelor de arbori, exploatarea forestieră, poluarea apelor.

g) - Myotis capaccinii (Liliac cu picioare lungi)

Cod Natura 2000-1316. Ordinul Chiroptera, familia Vespertilionidae. Habitat: Cheile Carașului.

Fig. 2.28 - Myotis capaccinii

Este o specie de talie mijlocie, are pavilionul urechii îngust, cu cinci pliuri externe orizontale, tragus ascuţit, jumătate din lungimea pavilionului, cu marginea internă convexă şi cu cea externă concavă (în forma de S). Picioare foarte mari, cu peri lungi şi aspri. Baza părului este cenuşie întunecată. Culoarea dorsală cenuşie fumurie, cu tentă gălbuie iar cea ventrală este cenuşie deschis. Lungime este de 47-53 mm, anvergura aripilor de 230-260 mm iar greutatea de 6-15 g.

Adăposturile de reproducere şi de iernare sunt peşterile calde, apropiate de suprafeţe de apă. Habitatele de hrănire sunt zonele umede, cursurile de apă permanente şi temporare, canalele, lacurile, mlaştinile. Un habitat de hrănire caracteristic este reprezentat de mlaştinile dominate de arbuşti (lăstăriş, răchite). Specie gregară, formează colonii de reproducere în peşteri cu maxim 500 femele, cu un singur pui/femelă. Coloniile sunt mixte, cu Myotis myotis, Myotis blythii şi Miniopterus schreibersi.

Starea de conservare este defavorabilă.

Habitatul de maternitate și hibernare (peșterile/pădurile) este degradat prin obturarea intrărilor, exploatarea silvică, poluare și turism. Habitatul de hrănire este afectat prin tăierea aliniamentelor de arbori, exploatarea forestieră, poluarea apelor.

h) - Myotis emarginatus (Liliac cărămiziu)

Cod Natura 2000-1321. Ordinul Chiroptera, familia Vespertilionidae. Habitat: Izvoarele Carașului, Cheile Carașului.

Fig. 2.29 - Myotis emarginatus

Liliac de mărime medie cu pavilionul urechii prevăzut cu creste distincte pe marginea externă şi 6-7 pliuri transversale. Blana fină, lânoasă, ondulată şi înâlcită are culoarea generală ruginie pe spate şi gălbuie-cenuşie ventral. Perii de pe spate au trei culori: cenuşiu la bază, galben-pai la mijloc şi ruginie-brună spre roşu la vârf. Lungimea este de 41-53 mm, anvergura aripilor de 220-240 mm şi greutate de 7-15 g.

Habitatul de vară şi iarnă sunt peşterile şi avenele. Se hrăneşte cu paianjeni, muşte şi mai rar cu fluturi nocturni deasupra tufărişurilor, lăstărişurilor, în păşuni şi fâneţe, uneori deasupra apei în zonele montane puţin înalte şi zona carstică. Poate captura prada de pe crengi sau de pe jos. Femelele se pot împerechea din primul an de viaţă, dar nu este dovedită naşterea puilor. Împerecherea are loc toamna şi spre deosebire de alte specii de chiroptere europene, nu au loc împerecheri în perioada de iarnă.

Starea de conservare este defavorabilă. Habitatul de maternitate şi hibernare (peşterile/pădurile) este degradat prin obturarea intrărilor, exploatarea silvică, poluare şi turism. Habitatul de hrănire este afectat prin tăierea aliniamentelor de arbori, exploatarea forestieră, poluarea apelor.

i) - Myotis myotis (Liliac comun)

Cod Natura 2000-1324. Regnul Chordata, clasa Mammalia, ordinul Chiroptera, familia Myotis.

Are dimensiuni mari: corpul are lungimea de 67-79 mm, craniul 22-24 mm, antebraţul de 56-68 mm, anvergura 340-355 mm, are urechi mai lungi de 26 mm; greutatea este de 30-33 g. Este uşor de deosebit de celelalte specii după mărime, fiind însă confundat cu liliacul comun mic, însă aceasta are urechile mai scurte de 26 mm.

Fig. 2.30 - Myotis myotis

Faţă de alţi lilieci are talia mare, urechile late, ovale, de aceiaşi lungime cu capul. Tragusul este lung, drept şi ascuţit. Patagiul se inseră pe metatarsiene aproape de baza degetelor, iar pintenul ajunge până la mijlocul uropatagiului; ultima vertebră codală este rudimentară şi liberă. Urechile şi patagiul sunt sur-cafeniu deschis, translucide. Spatele este cafeniu-fumuriu deschis, pătat cu roşu argintiu; abdomenul este cenuşiu sau alburiu cu slabe nuanţe gălbui. Firul de păr este negru-cafeniu, cu vârful mai deschis.

În România este o specie comună, fiind însă periclitată în vestul Europei. Este răspândit aproape în toată ţara; trăieşte prin peşteri, poduri, clopotniţe. Iese la vânat târziu, zburând de-a lungul drumurilor cu copaci, destul de jos, încet şi greoi. Iernează în peşteri. Formează colonii de reproducere mari, de mii de exemplare, în peşteri şi poduri liniştite şi hibernează în peşteri, atârnând liber sau în fisuri, formând colonii mari sau grupuri mici.

Habitatele de hrănire sunt lizierele pădurilor, crângurile şi păşunile mozaicate. Adăposturile principale sunt peşterile, folosite în toată perioada anului. Formează colonii de reproducere şi de îngrăşare în peşteri şi chiar în copaci, a căror marime este de zeci de exemplare. Se hrăneşte cu insecte de talie mare, adesea cu insecte nezburătoare, pe care le capturează de pe sol.

Starea de conservare este defavorabilă. Habitatul de maternitate și hibernare (peșterile/pădurile) este degradat prin obturarea intrărilor, exploatarea silvică, poluare și turism. Habitatul de hrănire este afectat prin tăierea aliniamentelor de arbori, exploatarea forestieră, poluarea apelor.

j) - Canis lupus L. (Lup)

Cod Natura 2000-1352*. Regnul Chordata, clasa Mammalia, ordinul Carnivora, familia Canidae.

Fig. 2.31 - Canis lupus

Corpul are lungimea de 110-140 cm, coada 35-45 cm, înălţimea la greabăn 75-90 cm, greutate 30-50 kg. Femela este mai mică la corp şi mai suplă. Coada stă totdeauna atârnată, iar ochii sunt mai lateral decât la câine. Culoarea variază cu anotimpul şi latitudinea: de la cenuşiu-închis până la galben-cenuşiu, cu uşoare tente negricioase. În timpul verii culoarea tinde către galben-roşcat. Pe genunchii picioarelor dinainte, adeseori, are pete de culoare închisă. Năpârleşte. Are dinţi puternici, îndeosebi caninii cu care sfâşie prada, şi un gât puternic, musculos, care-i permite să se deplaseze cu o pradă grea.

Lupul este monogam. Se împerechează în decembrie-februarie, în grupe de 15-20, punctul culminant fiind în jurul datei de 1 februarie. Poate trăi 13-15 ani.

Atacă de la cerb şi cal până la capre, oi, câini şi mistreţi, iepuri. Dacă nu găseşte ceva mai bun, poate mânca broaşte, şoareci, gândaci şi alte vieţuitoare mai mici; chiar şi hoituri. Poate supravieţui fără hrană chiar o săptămână. Pentru a-şi asigura hrana sunt obligaţi să se grupeze în haite şi să vâneze în comun. Constituie un element regulator important al naturii, prezenţa lupilor în ţara noastră într-un efectiv rezonabil fiind o necesitate biologică. Lupul este un animal al pădurilor de deal şi munte. Rar apare la câmpie, prin migraţiile din timpul iernilor grele. Îi întâlnim în toată ţara, din Deltă până în golul alpin. Vara, lupii trăiesc singuratici, cel mult în perechi, în desişul pădurii. În Europa a rămas doar în Spania, Scandinavia şi estul Europei.

k) - Ursus arctos L. (Urs brun)

Cod Natura 2000-1354*. Regnul Chordata, clasa Mammalia, ordinul Carnivora, familia Ursidae.

Are un corp de până la 2,5 m lungime, o înălţime la greabăn de până spre 1,5 m şi o greutate maximă de 600 kg. Este un animal plantigrad, iar ghearele nu sunt retractile. Corpul e masiv, spatele bombat, uşor înclinat către umeri. Gâtul e scurt şi gros, fruntea bombată, botul conic-trunchiat. Ochii sunt mici, oblici, cu pupila

rotundă. Picioarele sunt puternice, destul de lungi, cu tălpile scurte şi gheare lungi, puternice. Blana are peri moi, mai lungi pe faţă, abdomen şi între picioare, mai scurţi pe bot. Culoarea e variabilă după anotimp şi vârstă, de la cafeniu, cafeniu-gălbui sau cafeniu-roşcat, până aproape negru, sau cu pete albe la baza gâtului.

Fig. 2.32 - Ursus arctos

După forma, mărimea corpului şi a craniului şi după culoare, unii cercetători admit pentru ţara noastră două forme: U. a. alpinus (ursul cafeniu/ursul de munte), în partea de nord a ţării, în Munţii Rodnei şi Maramureşului, de la 1000 m în sus, cu un regim de hrană mai mult carnivor, şi U. a. formicarius (ursul negru/furnicar/ovăsel), întâlnită sub 1000 m, care se hrăneşte mai ales cu vegetale. În tinereţe are de obicei un guler alb îngust, cu marginile bine limitate, care dispare cu timpul.

Aria de răspândire în prezent cuprinde câteva ţinuturi păduroase din Europa şi Asia. La noi apare de-a lungul întregului lanţ carpatic, prin păduri mari şi dese, puţin umblate, liniştite, cu stânci şi arbori căzuţi. Se hrăneşte în tinereţe mai mult cu ghindă, jir, mere pădureţe, zmeură, afine, miere de albine, iarbă fragedă, ovăz în pârg, porumb necopt, diferite rădăcini, muguri; către bătrâneţe cu oi, peşti, păsări şi ouăle acestora, iar la nevoie cu cadavre care n-au intrat în putrefacţie. Împerecherea are loc în mai-iunie, ursoaica născând prin ianuarie-februarie 1-5 pui foarte mici, orbi (văd după 3 săptămâni) şi care stau pe lângă ursoaică 2 ani. Se reproduce după 4 ani. Hibernează. În general e liniştit, se fereşte de oameni, dar atacă când este rănit, iar ursoaica când are pui.

l) - Lutra lutra L. (Vidră, Luntră)

Cod Natura 2000-1355. Regnul Chordata, clasa Mammalia, ordinul Carnivora, familia Mustelidae.

Fig. 2.33 - Lutra lutra

Este un animal de amurg şi de noapte, uneori însă poate fi văzut şi ziua. Se hrăneşte în special cu păstrăv, lipan şi crap. Dar poate consuma broaşte, raţe sălbatice, lişiţe, rozătoare acvatice (Cenuşă, 2009).

Capul şi trunchiul au 70-90 cm, coada 35-50 cm; înălţimea la greabăn este de 30 cm, urechea 20-30 mm; talpa posterioară are 11-14 cm; greutatea 8-15 kg. Femela este mai mică decât masculul. Capul e mic, turtit şi lat, cu urechile rotunjite, scurte, puţin ieşite din blană, acoperite de un opercul membranos. Ochii sunt mici, aproape de colţurile gurii, cu pupila rotundă. Buzele sunt groase, cea superioară cu mustăţi. Nasul e golaş, cu papile în reţea. Picioarele îi sunt scurte în raport cu corpul, au câte 5 degete unite prin membrană de înot. La înot se foloseşte atât de picioarele dinapoi precum şi de coadă. Degetele sunt desupra păroase, ventral nude. Blana are peri moi şi mătăsoşi; cei moi la bază sunt cafeniu-deschis, către vârf cafeniu-întunecat; perii mătăsoşi sunt cafeniu întunecat, strălucitori. Spatele este cafeniu întunecat şi lucios, iar ventrul cafeniu deschis sau sur-cafeniu cu irizaţii verzui pe gât şi laturile corpului. Pe bărbie, laturi şi pe mijlocul buzei superioare are câteva pete neregulate, albe sau albicioase. Irisul este cafeniu-castaniu. Se întâlnesc foarte rar exemplare cu blana roşcat deschis, galbenă sau albă. Longevitatea este de 17–18 ani, are simţurile foarte dezvoltate, în egală măsură. Vânează adeseori în grup; este animal de amurg şi de noapte cu toate că poate fi văzut şi ziua. Poate rezista sub apă 6–7 minute fără să iasă la suprafaţă. Se hrăneşte cu peşti, broaşte, raci, mamifere mici, acvatice. Răspândirea vidrei în Europa cât şi la noi depinde de posibilitatea procurării hranei ei de bază: peştele. Tocmai de aceea biotopul vidrei îl constituie ţărmurile împădurite ale apelor curgătoare şi stătătoare, fie ele de munte sau de şes, este un mamifer carnivor ce preferă ca habitat cursurile apelor de munte şi vecinătatea acestora.

Vidra e răspândită din Europa până în Asia centrală şi nordul Africii. La noi, e localizată în Deltă şi pe lângă râurile de munte bogate în păstrăvi. Trăieşte în apă şi pe uscat, având vizuina cu două intrări.

m) - Lynx lynx K. (Râs)

Cod Natura 2000-1361. Regnul Chordata, clasa Mammalia, ordinul Carnivora, familia Felidae.

Fig. 2.34 - Lynx lynx

Capul şi trunchiul au 80-100 (rar 130) cm, coada 11-26 cm, înălţimea în dreptul umerilor 60 cm; greutatea este de 35-40 kg. Buza superioară are mustăţi din peri lungi şi băţoşi. Blana are peri deşi şi moi, alungiţi pe laturile capului, cu aspect de "favoriţi". Culoarea variază după vârstă, anotimp şi individ. În mod obişnuit este sur-roşiatică, dorsal pătată cu alb şi cu numeroase punctişoare roşii sau sur-întunecate

pe cap, spate şi gât. Partea ventrală, partea anterioară a picioarelor, partea de sus a gâtului, buzele şi partea din jurul ochilor sunt albe. Faţa este roşcat deschis, cu urechile albe în interior, cu o dungă neagră sau cafenie pe laturi. Coada de la vârf până la jumătate este neagră, către bază neclar inelată. Vara, blana este mai mult roşcată, cu peri scurţi; iarna e mai sură şi cu peri mai lungi, femela fiind mai roşcată şi cu favoriţii mai scurţi. Ghearele sunt retractile şi ascuţite, de 4-6 cm.

Este carnivor, prădător şi teritorial, iar teritoriul lor ocupă peste 100 km², însă speciile europene au teritoriul limitat din cauza activităţii umane. Predominant nocturn, este singuratic şi retras, foarte agil şi feroce. Consumă numai hrană proaspătă, la mare nevoie şi hoitul ucis de el. Atacă ciute de cerbi, căprioare, cocoşi de munte, iepuri şi chiar oi, juncane; când atacă, rupe arterele şi linge sângele; din corp mănâncă mai mult ficatul, rinichii, inima. Împerecherea are loc în februarie. Fiindcă sunt animale solitare, împerecherea nu are loc la fiecare an.

Atacă dacă este provocat sau rănit de om.

Este un animal exclusiv carnivor, consumând cu precădere animalele vânate de el, de la păsări până la animale de talie mare (viţei de cerb). Este un animal solitar, nocturn, bun călărător, foarte prudent şi retras, întâlnirile cu el fiind rare şi neaşteptate. (Cotta et al., 2008, Cenuşă, 2009).

Râsul este o specie nordică, montană, la noi prezentă în Carpaţii Orientali. De-a lungul Carpaţiilor există o populaţie mare (aprox. 2000 indivizi), dar ameninţată, izolată şi nestabilă a acestor feline

2. Amfibieni și reptile

a) - (Buhai de baltă cu burta roșie)

Cod Natura 2000-1188. Regnul Chordata, clasa Amphibia, ordinul Anura, familia Discoglossidae. Specie aproape ameninţată.

Fig. 2.35 - Bombina bombina

Corpul este îndesat, turtit, de dimensiuni mici, lungimea 4 - 5 cm. Capul este relativ mic, având lungimea egală cu lăţimea, cu botul rotunjit. Ochii sunt foarte proeminenţi, având pupila triunghiulară. Dorsal tegumentul este foarte veruculos,

acoperit cu numeroşi negi, rotunzi sau ovali, având un punct negru central. Cuta gulară este distinctă.

Este prezentă estul Europei, din Danemarca şi sudul Suediei în vest, Cehia, Serbia şi Dunărea în sud, în Rusia până aproape de Urali. În România este prezentă pretutindeni în zonele de şes: Câmpia Română, Bărăganul, Dobrogea inclusiv delta, Crişana, Podişul Transilvaniei şi Podişul Moldovei.

Reproducere prin aprile-mai, iar în condiţii favorabile de mediu se poate repeta în august. În timpul reproducerii, masculii orăcăie, în special seara şi noaptea, în cor, într-un tempo caracteristic şi femelele răspund prin sunete uşoare, slabe.

Se hrăneşte cu insecte, melci mici şi viermi.

În bazine stătătoare mari şi mici, permanente sau temporare (lacuri, bălţi) dar şi ape curgătoare nu foarte mari unde se reproduce.

b) - Bombina variegata (Buhai de baltă cu burta galbenă)

Cod Natura 2000-1193. Regnul Chordata, clasa Amphibia, ordinul Anura, familia Discoglossidae.

Este o broască fără coadă, cu corpul aplatizat, capul mare, spate cafeniu pământiu. Trăieşte de preferinţă în ape stătătoare apărând pe maluri dimineaţa şi către seară. În octombrie noiembrie adulţii se ascund în nămol sau în sol pentru iernare (Cenuşă, 2009).

Fig. 2.36 - Bombina variegata

Are corpul de dimensiuni mici, lungimea 4-5 cm. Corpul este aplatizat, capul mare, mai lat decât lung, botul rotunjit. Pupila e triunghiulară sau în formă de inimă. Cuta gulară este slab conturată. Negii de pe partea dorsală, la masculi, au un spin cornos negru puternic, înconjurat de numeroşi spini mici şi ascuţiţi. Negii nu sunt grupaţi sau dispuşi simetric. Pielea pe abdomen aproape netedă. Pori mici, izolaţi, răspândiţi şi pe partea inferioară a membrelor şi foarte numeroşi pe talpa piciorului. Secreţia glandulară este extrem de toxică. Masculii se deosebesc de femele printr-o formă mai zveltă a corpului. Calozităţile nupţiale sunt bine dezvoltate şi prezente aproape toată vara, vizibile şi pe perioada hibernării. Nu posedă sac vocal.

Spatele este cafeniu-pământiu sau cenuşiu, gălbui sau măsliniu mai mult sau mai puţin amestecat cu negru. Coloritul este foarte intens, fiind folosit ca mijloc de

avertizare asupra toxicităţii. Lateralele sunt cenuşiu-albăstrui, vârfurile degetelor sunt galbene. Mormolocii au abdomenul cenuşiu-albăstrui, împestriţat cu puncte mari, negre-albăstrui. Palmele şi tălpile sunt galbene sau portocalii.

Este o specie cu activitate atât diurnă cât şi nocturnă, preponderent acvatică, euritropă. Este sociabilă, foarte mulţi indivizi de vârste diferite putând convieţui în bălţi mici. Hrana constă din insecte, viermi, moluşte mici, terestre şi acvatice. Trăieşte de preferinţă în smârcuri, în ape stătătoare, apărând pe maluri dimineaţa şi către seară. Prin octombrie-noiembrie se ascund în nămol sau se îngroapă în pământ, pentru iernare. Este o specie rezistentă şi longevivă, iar secreţia toxică a glandelor dorsale o protejează foarte bine de eventualii prădători. Este întâlnită aproape pretutindeni unde găseşte un minim de umiditate, de la 150 m până la aproape 2000 m altitudine. În România este prezentă pretutindeni în zona de deal şi munte, mai frecvent în Munţii Apuseni şi Podişul Transilvaniei.

c) - Emys orbicularis (Țestoasă de apă)

Cod Natura 2000-1220. Broasca țestoasă europeană este de talie mică spre mijlocie, prezentând varietăți cuprinse între 15-25 cm. Formatul corporal este diferit în funcție de categoria de vârstă, evoluând de la o formă relativ rotundă la tineret, la o formă ovală la materialul adult.

Membrele țestoasei de apă sunt foarte puternice, în formă de coloană, cu labe puternice și palmate, prevăzute cu gheare lungi și puternice, în număr de 5 la membrele anterioare și 4 la cele posterioare. Ghearele sunt unite printr-o membrană interdigitală, care le permite deplasarea ușoară în apă.

Corpul este bine închis într-o carapace dură, osificată, acoperită cu plăci de natură cornoasă. Placa anală a carapacei este întreagă, nedevizibilă, coadă scurtă, fără terminație cornoasă. De ambele părți ale cozii, pe partea internă a coapselor, sunt prezenți câte un tubercul conic cornos.

Fig. 2.37 - Emys orbicularis

Culoarea este foarte variabilă, cu țesutul de nuanță care se extinde de la brun până la negru, pe suprafața căreia se găsesc răspândite mici pete sau linii de culoare galbenă. Pe regiunea capului, a gâtului și a membrelor se găsesc de asemenea pete de culoare galbenă. Broasca țestoasă de apă este răspândită pe un areal mare, care cuprinde Europa, Asia Occidentală și Africa de Nord-Vest. In România, astăzi este

tot mai puțin întâlnită. Locurile preferate ale acestei broaște țestoase sunt malurile lacurilor cu vegetație acvatică bogată, precum și zonele mlăștinoase, greu de străbătut de alte animale.

Îi place foarte mult să stea pe marginea apei, dar la cea mai mică alarmă se aruncă în apă și dispare. Hrana acestor broaște o constituie: crustaceele, nevertebratele terestre, rozătoarele, chiar păsările tinere, pești, insecte, viermi și foarte rar, unele componente vegetale.

Această specie iernează pe fundul apelor, o data cu sfârșitul toamnei și până la începutul lunii aprilie. Broasca țestoasă de apă europeană este în prezent amenințată cu dispariția, datorită reducerii condițiilor naturale, a poluării, a amenajărilor hidrologice și chiar a cruzimii unor oameni, fiind ocrotită de lege în toate țările unde este prezentă.

3. Pești

a) - Gobio uranoscopus (Petroc)

Cod Natura 2000-1122. Regnul: Animalia, clasa Actinopterygii, ordinul Cypriniformes, familia Cyprinidae, genul Gobio.

Fig. 2.38 - Gobio uranoscopus

Are corpul alungit, gros, cilindric, necomprimat lateral, cu grosimea puţin mai mică decât înălţimea. Profilul dorsal este slab convex iar cel ventral este orizontal. Botul este ascuţit, ochii privesc mai mult în sus. Mustăţile sunt lungi, iar la îmbinarea buzelor prezintă câte o prelungire destul de puternică ce se aseamană cu o a doua pereche de mustăţi.

Are o coloraţie cenuşiu-verzuie sau brună bătând în roşcat în zona dorsală, iar solzii spatelui au marginile negre. În urma dorsalei se găsesc 2-3 pete negricioase mari, evidente, care conferă un aspect brăzdat. Flancurile prezintă 7-10 pete mari, rotunde sau uşor alungite. Ajunge la lungimea de 7-8 cm (rar în jur de 12,3 cm). Reproducerea are loc în lunile mai-iunie, icrele fiind depuse pe pietre, în zone mai puţin adânci, dar cu viteza curentului de 1 m/s. Deşi în anumite repezişuri se întâlnesc mai mulţi indivizi, nu formează niciodată adevărate cârduri. Hrana constă din biodermă şi mici nevertebrate reofile.

Trăieşte în râurile de munte şi de deal, localizându-se în vaduri şi în repezişuri unde apa are o viteză de 70-115 cm/s iar fundul este bolovănos. Uneori ajunge şi la

şes, dar numai în repezişuri. Puietul stă în apă înceată, uneori pe fund nisipos. Este întâlnit în partea orientală a bazinului Dunării, în porţiunea de munte şi de deal a tuturor râurilor mai mari care izvorăsc la munte. A fost semnalat în Vişeu, Someşul Mare, Bistriţa, Someşul Mic, Zalău, Crişul Repede, Mureş, Olt, în Dunăre la Cazane.

b) - Barbus meridionalis (Moioagă)

Cod Natura 2000-1138. Clasa Actinopterygii, ordinul Cypriniformes, familia Cyprinidae.

Fig. 2.39 - Barbus meridionalis

Moioaga (Mreana vânată) poate fi întâlnită în Franța, Spania, România, Ucraina și Polonia. In România este distribuită în special în Vestul țării dar s-a observat că s-a extins și în râurile din centrul și sudul țării.

Nu creste mai mare de 300-400g dar poate ajunge până la 1,5 kg. Are corpul este alungit şi îndesat, cu solzi mici, lipsindu-I ultima radie zimțată a înotătoarei dorsale. Spatele este cenuşiu-vânăt, laturile şi burta argintii. Este punctată cu pete negre şi trăieşte exclusiv în râurile şi pâraiele din regiunea de munte şi din partea superioară a regiunii colinare.

Îşi duce viaţa atât în râuri pietroase, rapide şi reci, cât şi în unele pâraie mai nămoloase. Arată preferinţă mai ales pentru porţiunile cu curent puternic şi fund pietros, întâlnindu-se adeseori împreună cu porcuşorul de vad, aceasta în special în zona de aval a arealului său.

Hrana este formată în special din larve de insecte acvatice, viermi, crustacee mici și resturi vegetale. Depune mai târziu decât mreana mare fără să urce în susul apei, formează doar grupuri mici și depune în zona malurilor.

c) - Cottus gobio (Zglăvoc)

Cod Natura 2000-1163. Regnul Animalia, clasa Actinopterygii, ordinul Scorpaeniformes, familia Cottidae, genul Cottus.

Trăieşte exclusiv în apele dulci reci, de munte, în general în râuri şi pâraie, rar în lacuri de munte. Stă sub pietre în locurile cu apă puţin mai adâncă şi relativ mai înceată, adesea spre mal sau în braţele laterale. Este puţin mobil, dar dacă este deranjat se deplasează pe o distanţă scurtă. Este strict sedentar şi nu întreprinde migraţii.

Fig. 2.40 - Cottus gobio

Are corpul alungit şi gros, profilul uşor convex între vârful botului şi ochi, apoi aproape orizontal. Ochii situaţi în jumătatea anterioară a capului, bulbucaţi, privesc în sus. Jumătatea superioară a ochiului este adesea acoperită de o pleoapă pigmentată, uşor de confundat cu pielea. Partea dorsală a corpului este brun-cafenie, cu pete marmorate bătând uneori în roşcat. Mai rar este cenuşiu închis. Faţa ventrală este de culoare galben deschisă sau albă. În jumătatea posterioară a corpului există 3-4 dungi transversale întunecate, uneori aproape negre. Aceste dungi sunt foarte evidente la exemplarele deschise la culoare, la cele întunecate fiind greu de distins. Hrana constă din larve de insecte, amfipode, icre şi pui de peşte, ocazional ouă de broască. Este întâlnit în Europa din Anglia şi nordul Spaniei până în Balcani şi Crimeea, în Italia, Dalmaţia, Vistula. În nord-estul Europei şi în bazinul aralic apar alte subspecii. La noi se întâlneşte în Vişeu, Iza. A fost semnalat şi în Someşul Mare din amonte de Sanţ, în Bistriţa transilvăneană, în Someşul Cald şi cel Rece până la unirea în Someşul Mic, în Mureş, din amonte de Topliţa până la Brâncoveneşti, în Jiu, Olt, Argeş, în Moldova şi afluenţi ai acesteia în raionul Fălticeni.

4. Nevertebrate

a) - Ophiogomphus cecilia F.,

Cod Natura 2000-1037. Regnul Arthropoda, clasa Insecta, ordinul Odonata, familia Gomphidae.

Fig. 2.41 - Ophiogomphus cecilia

Specie de libelule care se găseşte în Austria, Belarus, Bulgaria, China, Republica Cehă, Danemarca, Estonia, Finlanda, Franţa, Germania, Ungaria, Italia, Letonia, Lituania, Luxemburg, Moldova, Portugalia, România, Rusia, Slovacia, Suedia , Elveţia, Turcia şi Ucraina.

Trăieşte preponderent pe râuri de şes şi canale, de preferat cu adâncime mică.

Apele stătătoare sunt posibile locuri de dezvoltare a larvelor.

Larvele trăiesc chiar şi în sedimente mari, cu toate acestea evită zonele noroioase. Are o deschidere a aripilor de 6.5 - 7.5 cm şi lungimea corpului de aproximativ 5 cm. Are culoare verde, abdomenul are un marcaj tipic galben-negru, care este un excelent camuflaj. Segmentele abdominale 7-9 sunt îngroşate. Ochii sunt îndepărtaţi.

Un tip de habitat ideal are un fund cu nisip şi apă curată în zonele de pădure, dar gama ecologică a acestei specii mult mai mare: pot coloniza, de asemenea, cele mai multe dintre râurile lente şi chiar şi apele subterane.

b) - Lycaena dispar (Haworth, 1803)

Cod Natura 2000-1060. Regnul, Arthropoda, clasa Insecta, ordinul Lepidoptera, familia Lycaenidae.

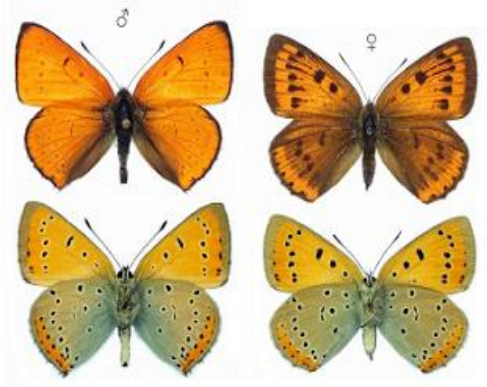

Fig. 2.42 - Lycaena dispar

Habitat euro-siberian. Habitate locale foarte izolate din Europa de vest, populaţie coerentă din Moravia de sud în nordul Greciei, prin Rusia europeană până în Extremul Orient. În Europa, apar mai multe subspecii diferite. Trăieşte pe păşuni îmbibate cu apă şi mlăştinoase, la marginile cursurilor de apă, lângă canalele de irigaţii, câmpii largi, precum şi bancuri de nisip. Limitat la şes şi poalele dealurilor (până la 500 m). Lungimea aripii din faţă: 14-21 mm. Două generaţii (aprilie-iunie şi iulie-septembrie). Depun ouă pe plante gazdă din familia Rumex, în special Rumex obtusifolius, Rumex crispus şi Rumex hydrolapathum. Omizile tinere trăiesc pe partea inferioară a frunzelor. Omida adultă este verde şi se ascunde în timpul zilei la baza vegetaţiei, pe tulpinile plantelor sau la sol. Masculii sunt teritoriali şi sedentarí. Femelele au o capacitate mare de dispersare în special cele din generaţia de

primăvară; staţionează pe vegetaţie însorită înaltă (de multe ori la cca. 0,5 m înălţime), unde stă cu aripile deschise. În habitate adecvate apar în mod regulat timp de mulţi ani la rând. Ameninţări: reducerea zonelor cu măcriş (Rumex), desecarea bălţilor şi mlaştinilor, activităţi agricole pe malurile apelor.

c) - Callimorpha quadripunctaria (Fluture vărgat)

Cod Natura 2000-1078*. Regnul Animalia, clasa Insecta, ordinul Lepidoptera, familia Arctiidae, genul Callimorpha.

Aripile anterioare au culoarea alb-gălbui, cu desen negru, aripile posterioare sunt roşii, cu puncte negre. Toracele este alb, cu trei dungi longitudinale negre, iar abdomenul este portocaliu.

Se regăseşte pe dealuri cu substrat calcaros, terase montane însorite, văi umede, ravene stâncoase, cu plante înflorite toată vara, la altitudini de la 700 până la 1000 m. Zboară din iulie până în august.

Fig. 2.43 - Callimorpha quadripunctaria

Este o specie mezofilă care preferă zonele deschise din pădurile de foioase sau povârnişurile cu vegetaţie abundentă.

Adulţii zboară în iulie-august, iernează în stadiul de larvă iar în aprilie–mai omizile se hrănesc cu frunze de pătlagină (Plantago sp.), salată (Lactuca sp), trifoi (Trifolium sp), urzică (Urtica dioica), păpădie (Taraxacum officinale), urzica moartă (Lamium album) cânepa codrului (Eupatoria cannabium) etc. Specia este prezentă pe tot teritoriul ariei protejate mai ales în liziera.

d) - Lucanus cervus L., (Rădaşcă, Răgăcea)

Cod Natura 2000-1083. Regnul Arthropoda, clasa Insecta, ordinul Coleoptera, familia Lucanidae.

Fig. 2.44 - Lucanus cervus

Are corpul alungit, masiv, negru cu luciu mat, mandibulele şi elitrele masculilor sunt brune-castanii. Antenele sunt destul de lungi, măciuca lor fiind formată din 4 articole.

Dimorfismul sexual este bine pronunţat la această specie. Masculul are capul masiv şi mandibulele sub forma unor coarne ramificate, foarte mari; culoarea elitrelor este brună-castanie; lungimea corpului variază în limita 25-75 mm.

La exemplare mari, lungimea coarnelor poate atinge aproape jumătate din lungimea totală a gîndacului, care este 25 - 75 mm. Femela are capul şi mandibulele potrivite ca mărime, iar culoarea elitrelor este neagră; lungimea corpului este 25-50 mm.

Populează pădurile bătrâne cu esenţe foioase, preferând în special pădurile de cvercinee, dar poate fi întâlnită şi în zonele de silvostepă şi stepă. Deseori adulţii zboară în grădini şi parcuri.

Ciclul reproductiv durează 5-6 ani, în funcţie de factorii climatici. În decursul zilei adulţii pot fi observaţi pe trunchiurile stejarilor şi altor arbori, hrănindu-se cu scurgerile acestora. Zboară în amurg în decursul perioadei mai-iulie.

Specia este răspândită în Europa, Asia Mijlocie, Crimeea, Caucaz, Africa de Nord şi este inclusă în anexele Convenţiei de la Berna ca specie rară şi ameninţată cu dispariţia.

e) - Osmoderma eremita (Pustnic, Gândac sihastru)

Cod Natura 2000-1084*. Regnul Animalia, clasa Insecta, ordinul Coleoptera, familia Scarabaeidae, genul Osmoderma.

Fig. 2.45 - Osmoderma eremita

Este un gândac cu corpul brun închis sau negru-cafeniu, cu un luciu ca de bronz. Antenele sunt foarte scurte şi groase. Este o specie mâncătoare de lemn aflat în stadiu avansat de descompunere, cu o răspândire foarte limitată impusă de variaţiile factorilor fizico-chimici, climatici, antropici.

Poate fi întâlnit în pădurile bătrâne de foioase şi chiar în parcuri şi grădini cu arbori aflaţi într-un stadiu de deteriorare cauzat de îmbătrânire. Uneori poate fi găsit şi pe malul apelor. Larvele se dezvoltă în scorburi de stejar, dar şi în alte specii de arbori.

La nivel comunitar este o specie de interes prioritar pentru conservare, deoarece, deşi este destul de larg răspândită, practicile silvice de eliminare a arborilor bătrâni conduc la reducerea şi degradarea drastică a habitatului specific, ducând la declinul speciei.

f) - Rosalia alpina L., (Croitor alpin)

Cod Natura 2000-1087*. Regnul Arthropoda, clasa Insecta, ordinul Coleoptera, familia Cerambycidae.

Trăieşte în complexul climatic al fagului şi coniferelor, mai rar în cel al stejarului, preferând în special făgetele bătrâne.

Corpul prezintă o pubescenţă de fond deasă, culcată, fină şi scurtă, de culoare cenuşie-albăstrie sau cenuşie-verzuie, uneori aproape albastră. Articolele antenale 3-6 au câte o tufă apicală de peri lungi, deşi, negri. Pronotul prezintă câte un dinte lateral, puternic, îndreptat în sus, precum şi câte un tubercul obtuz, situat postmedian la partea marginală a discului; există în general o pată catifelată, neagră, semicirculară, situată median la marginea anterioară a pronotului.

Fig. 2.46 - Rosalia alpina

La forma tipică elitrele sunt de regulă granulate puternic la bază şi prezintă un desen negru, catifelat, alcătuit din următoarele elemente: o bandă comună, postmediană, câte o pată posthumerală mare şi câte una anteapicală mică, fiecare din aceste elemente fiind mărginite cu pubescenţă colorată deschis. Lungimea corpului este 15-38 mm (Cenuşă, 2009, Gâdei şi Popescu, 2009). Această specie este prioritară pentru măsuri de conservare.

Adulţii sunt activi în zilele însorite şi zboară în decursul perioadei iunie-septembrie.

Arealul speciei cuprinde Europa Centrală şi Meridională, Caucazul, Transcaucazia, Crimeea, Turcia de Nord-Est, Siria, Israel.

Specia este inclusă în anexele Convenţiei de la Berna ca specie rară şi ameninţată cu dispariţia.

g) - Cerambyx cerdo (Croitor mare al stejarului)

Cod Natura 2000-1088. Regnul Arthropoda, clasa Insecta, ordinul Coleoptera, familia Cerambycidae.

Fig. 2.47 - Cerambyx cerdo

Areal în Europa (Belarus, Italia, Franţa, Grecia, România, Spania, Ucraina, etc.), Crimeea, Caucaz, Transcaucazia, Asia Mică, Siria, Iran, Turcia de Nord-Est, Sicilia, Africa de Nord.

Habitat în padurile bătrâne cu esenţe foioase, preferându-le în special pe cele de cvercinee; uneori poate fi întâlnită şi în parcuri.

Specia este inclusă în anexele Convenţiei de la Berna ca specie rară şi ameninţată cu dispariţia.

Corpul este negru, cu partea apicală a elitrelor roşiatică-cafenie. Primul articol antenal cu punctuaţie deasă şi puternică, este aproape mat; articolele antenale III şi V cel puţin de două ori mai lungi decât late la vârf şi cu partea apicală îngroşată noduros.

Pronotul e lucios, cu zbârcituri discoidale destul de puternice. Sculptura elitrelor e formată din rugozităţi puternice la bază şi din ce in ce mai fine spre partea apicală; pubescenţa elitrelor e fină şi puţin aparentă. Abdomenul este lucios, cu pubescenţa puţin deasă, exceptându-se ultimul sternit, care este pubescent des. Lungimea corpului este 23-55 mm.

Specia se dezvoltă în lemnul stejarului, castanului, fagului, nucului, ulmului, frasinului. Femela depune ouăle câte 2-3 în crăpăturile sau rănile scoarţei. După circa 14 zile apare larva, care iniţial se hrăneşte cu scoarţă, iar mai apoi pătrunde în lemn. Perioada de dezvoltare (de la ou până la adult) durează de regulă 3 ani, însă uneori se poate prelungi până la 5 ani. Adulţii sunt nocturni şi crepusculari. Ziua se ascund în coroanele arborilor, scorburi, etc. Zborul are loc în lunile mai-august.

h) - Colias myrmidone (Albiliţa portocalie)

Cod Natura 2000-4030. Regnul Animalia, clasa Insecta, ordinul Lepidoptera, familia Pieridae, genul Colias.

Fig. 2.48 - Colias myrmidone

Este un fluture cu aripile anterioare de culoare galben-portocaliu, cu o pată neagră centrală şi cu marginile exterioare brune sau brune cu pete galbene. Aripile posterioare sunt galbene, pudrate cu cenuşiu, cu o pată galbenă sau portocalie şi cu marginea brună. Trăieşte în fâneţe, păşuni, tufărişuri şi zboară din mai până în septembrie.

i) - Lepidea morsei B.,

Cod Natura 2000-4036. Regnul Arthropoda, clasa Insecta, ordinul Lepidoptera, familia Pieridae.

Pe vremuri un fluture comun şi raspândit pe scară largă, această specie a cunoscut o scădere drastică de populaţie în ultimii 150 de ani. În prezent, este găsit doar în câteva colonii răzleţe. Insecta se găseşte pe pajişti, la margini de pădure şi în păduri rare, până la 2.500 m deasupra nivelului mării.

Aversul aripilor este alb cu vârfuri gri la perechea superioară, dar fluturele nu stă niciodată cu aripile deschise. Reversul aripilor este de un cenuşiu pal şi serveşte drept un bun camuflaj atunci când fluturele staţionează.

Are o singură perioadă de zbor principal într-un sezon, la sfârşitul lui mai-începutul lui iunie, dar în verile calde un zbor secundar mai scurt are loc în august.

Fig. 2.49 - Lepidea morsei

Femela depune ouăle pe diferite specii ale familiei mazării, la sfârşitul lunii mai şi în iunie, cel mai frecvent pe măzărichea de luncă (Lathyrus pratensis), măzărichea amară (Lathyrus linifolius), măzărichea cu smocuri (Vicia cracca) şi trifoiul picior de pasăre (Lotus corniculatus). Larvele sunt de culoare verde, bine camuflate pe planta lor gazdă, transformarea în pupă are loc la sfârşitul lunii iulie şi în acest stadiu iernează.

Lista de referinţă a speciilor de interes comunitar pe regiuni biogeografice pentru care a situl Nordul Gorjului de Vest a fost declarat sit de importanţă comunitară este prezentată în tabelul 2.12.

Tabelul 2.12

Lista de referinţă pe regiuni biogeografice
a speciilor de interes comunitar din situl Nordul Gorjului de Vest

Cod Natura 2000	Denumirea	Regiunea biogeografică					
		Alpin	Continental	Panonic	Pontic	Marea Neagră	Stepic
1. Mamifere							
1303	Rhinolophus hipposideros (Liliac mic cu potcoavă)	X	X				X
1304	Rhinolophus ferrumequinum (Liliac mare cu potcoavă)	X	X				X
1305	Rhinolophus euryale (Liliac mediteranean cu potcoavă)	X	X				
1306	Rhinolophus blasii (Liliac cu potcoavă a lui Blasius)						
1307	Myotis blythii (Liliac comun mic)	X	X				X
1310	Miniopterus schreibersii (Liliac cu aripi lungi)	X	X				X
1316	Myotis capaccinii (Liliac cu picioare lungi)	X	X				
1321	Myotis emarginatus - Liliac cărămiziu	X	X				X
1324	Myotis myotis - Liliac comun	X	X				X
1352*	Canis lupus (Lup)	X	X				
1354*	Ursus arctos (Urs brun)	X	X				
1355	Lutra lutra (Vidră, Lutră)	X	X	X	X		X
1361	Lynx lynx (Râs)	X	X				
2. Amfibieni şi reptile							
1188	Bombina bombina (Buhai de baltă cu burta roşie)		X	X	X		X
1193	Bombina variegata (Buhai de baltă cu burta galbenă)	X	X	X			
1220	Emys orbicularis (Ţestoasă de apă)		X	X	X		X
3. Peşti							
1122	Gobio uranoscopus (Petroc)	X	X				
1138	Barbus meridionalis (Moioagă)	X	X				
1163	Cottus gobio (Zglăvoc)	X	X				
4. Nevertebrate							
1037	Ophiogomphus cecilia (?)	X	X	X			X
1060	Lycaena dispar (?)	X	X	X	X		X
1078*	Callimorpha quadripunctaria (Fluture vărgat)	X	X				X

Cod Natura 2000	Denumirea	Regiunea biogeografică					
		Alpin	Continental	Panonic	Pontic	Marea Neagră	Stepic
1083	Lucanus cervus (Rădașcă, Răgăcea)	X	X	X			X
1084*	Osmoderma eremita (Pustnic, Gândac sihastru)	X	X				X
1087*	Rosalia alpina (Croitor de fag)	X	X				
1088	Cerambyx cerdo (Croitor mare al stejarului)	X	X				X
4030	Colias myrmidone (Albilița portocalie)	X	X				X
4036	Leptidea morsei (?)	X	X				

2.3.3. HABITATE ŞI ECOSISTEME

În anul 2005 Stoiculescu C., preciza apartenenţa sitului la puţinele teritorii cu o valoare foarte înaltă a biodiversităţii şi că deşi acesta ocupă sub 0,64% din suprafaţa ţării, focalizează o considerabilă diversitate ecologică şi biologică, cu precizarea că:

- 50 de specii din totalul speciilor inventariate provizoriu sunt cuprinse în Anexa 3 din legea nr. 462/2001 (Specii de plante şi animale a căror conservare necesită desemnarea ariilor speciale de conservare şi a ariilor de protecţie specială avifaunistică)
- alte 104 specii se încadrează în Anexa 4 (Specii de animale şi plante care necesită o protecţie strictă)
- alte 21 de specii în Anexa 5 (Specii de plante şi animale de interes comunitar ale căror prelevare din natură şi exploatare fac obiectul măsurilor de management).

Clasele de habitate din sit şi caracteristicile generale ale acestora sunt prezentate în tabelul 2.13.

Tabelul 2.13

Caracteristicile generale
ale sitului Nordul Gorjului de Vest

Cod	%	CLC	Clase de habitate
N09	4	321	Pajişti naturale, stepe
N14	9	231	Păşuni
N15	3	242, 243	Alte terenuri arabile
N16	53	311	Păduri de foioase
N17	3	312	Păduri de conifere
N19	24	313	Păduri de amestec
N23	2	1XX	Alte terenuri artificiale (localităţi, mine …)
N26	2	324	Habitate de păduri (păduri de tranziţie)

În tabelul 2.14 sunt prezentate tipurile de habitate și evaluarea sitului în ceea ce le privește.

Tabelul 2.14

Tipurile de habitate din situl Nordul Gorjului de Vest și evaluarea lor

Cod Natura 2000	Tipul de habitat	%	Reprezentativitate	Suprafața relativă	Starea de conservare	Global
3220	Vegetație herbacee de pe malurile rîurilor alpine	0,05	B	C	A	A
3230	Vegetație lemnoasă cu Myricaria germanica de-a lungul răurilor montane	0,5	B	C	B	B
3240	Vegetație lemnoasă cu Salix eleagnos de-a lungul râurilor montane	0,5	A	C	A	A
4060	Tufărișuri alpine și boreale	1	B	C	B	B
4070*	Tufărișuri cu Pinus mugo și Rhododendron hirsutum (Mugo-Rhododendretum hirsuti/myrtifolium)	0,05	A	C	A	A
5130	Formațiuni de Juniperus communis pe tufărișuri sau pășuni calcaroase	0,01	B	B	B	B
6170	Pajiști calcifile alpine și subalpine	0,02	B	C	B	B
6210*	Pajiști uscate seminaturale și faciesuri cu tufărișuri pe substrat calcaros (Festuco-Brometalia)	0,05	B	C	B	B
6430	Comunități de lizieră cu ierburi înalte hidrofile de la nivelul câmpiilor până la cel montan și alpin	0,5	B	C	B	B
6520	Fânețe montane	5	B	B	B	B
7220*	Izvoare petrifiante cu formare de travretin (Cratoneurion)	5E-05	A	C	A	A
8120	Grohotișuri calcaroase și de șisturi calcaroase din etajul montan până în cel alpin (Thlaspietea rotundifolii)	0,01	B	C	B	B
8210	Versanți stâncoși cu vegetație chasmofitică pe roci calcaroase	0,001	B	B	B	B
9110	Păduri de fag de tip Lazulo-Fagetum	3,6	B	B	B	B
9130	Păduri de fag de tip Asperulo-Fagetum	4	B	B	B	B
9150	Păduri medio-europene de fag din Cephalanthero-Fagion	1,3	A	C	A	A
9170	Păduri de stejar cu carpen de tip Galio-	0,6	B	C	B	B

Cod Natura 2000	Tipul de habitat	%	Reprezentativitate	Suprafaţa relativă	Starea de conservare	Global
	Carpinetum					
9180*	Păduri din Tilio-Acerion pe versanţi abrupţi, grohotişuri şi ravene	0,1	A	C	A	A
91E0*	Păduri aluviale cu Alnus glutinosa şi Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)	0,2	A	B	A	A
91L0	Păduri ilirice de stejar cu carpen (Erythronio-Carpiniori)	2	B	B	B	B
91M0	Păduri balcano-panonice de cer şi gorun	0,01	B	C	B	B
91V0	Păduri dacice de fag (Symphyto-Fagion)	30	A	A	A	A
91Y0	Păduri dacice de stejar şi carpen	0,25	B	C	B	B
9260	Vegetaţie forestieră cu Castanea sativa	1	B	A	B	B
9410	Păduri acidofile de Picea abies din regiunea montană (Vaccinio-Piceetea)	2	A	C	A	A

Legendă:
Cod = codul tipurilor de habitate din Anexa I a Directivei 92/43/CEE.
* = habitat prioritar.
% = ponderea din suprafaţa sitului care este acoperită cu tipul respectiv de habitat.
Reprez. = Reprezentativitate = măsura pentru cât de „tipic"este un habitat din situl respectiv: A = reprezentativitate excelentă; B = reprezentativitate bună; C = reprezentativitate semnificativă; D = prezenţă nesemnificativă.
Suprafaţa relativă = suprafaţa sitului acoperit de habitatul natural raportat la suprafaţa totală acoperită de acel tip de habitat natural în cadrul teritoriului naţional: A: 100 ≥ p > 15%; B: 15 ≥ p > 2%; C: 2 ≥ p > 0%.
Starea de conservare = Gradul de conservare al structurilor şi funcţiile tipului de habitat natural în cauză, precum şi posibilităţile de refacere/reconstrucţie: A = conservare excelentă; B = conservare bună; C = conservare medie sau redusă.
Global = Evaluarea globală = Evaluarea globală a valorii sitului din punct de vedere al conservării tipului de habitat natural respectiv: A = valoare excelentă; B = valoare bună; C = valoare considerabilă.

Descrierea tipurilor de habitate din situl Nordul Gorjului de Vest este următoarea:

1. Vegetaţie herbacee de pe malurile rîurilor alpine, cod Natura 2000 - 3220.

Habitatul cuprinde vegetaţia iubitoare de umiditate din lungul pâraielor din munţii înalţi (etajele alpin şi subalpin, la peste 1800 m altitudine), fig. 2.50.

Substratul este umed dar pietros, format din pietrişurile şi grohotişurile din patul albiei acestor torenţi alpini. Sezonul de vegetaţie este foarte scurt (cam două luni pe an) din cauza dezgheţului foarte târziu.

Dintre plantele caracterisitce se pot menţiona arginţica, ipcărigea târâtoare, măcrişul alpin, saxifraga galbenă, saxifraga pitică, trifoiul alpin palid, trestioara alpină, pufuliţa alpină, iarba vântului mare, vânturătoarea alpină, clopoţelul cu frunze de cohlearia etc.

Fig. 2.50 - Vegetaţie herbacee de pe malurile rîurilor alpine

Habitatul apare în toate masivele muntoase înalte din Carpaţii Meridionali şi Orientali.

2. Vegetaţie lemnoasă cu Myricaria germanica de-a lungul răurilor montane, cod Natura 2000 - 3230, (fig. 2.51).

Habitatul este edificat de tufărişuri de cătină mică ce invadează gradual depozitele de prundişuri din albia majoră a râurilor de munte. Este aşadar un tip de vegetaţie arbustivă pionieră ce fixează pietrişul aluvial şi contribuie decisiv la diminuarea inundaţiilor şi la reglarea debitului de aluviuni şi a ratei eroziunii în patul albiei. Din păcate, suprafeţele ocupate de cătina mică au ajuns să fie foarte restrânse.

Fig. 2.51 - Vegetaţie lemnoasă cu Myricaria germanica de-a lungul răurilor montane

Alături de specia dominantă participă în aceste comunităţi pioniere şi salcia purpurie, salcia argintie, salcia dafin. Gramineele cele mai frecvente, care ajută la fixarea aluviunilor, sunt agrostisul alb (bucăţelul), firuţa de livezi, golomăţul.

Alte specii ierboase frecvent întâlnite în cadrul habitatului sunt trifoiul roşu, lisimahia, podbalul, piciorul lupului, piciorul caprei, piciorul cocoşului târâtor, hameiul, săpunariţa, trestioara de munte.

3. Vegetaţie lemnoasă cu Salix eleagnos de-a lungul râurilor montane, cod Natura 2000 - 3240.

Este un habitat care în Europa Centrală şi nordică apare în etajul şi zona boreală (a molidului sau de taiga) în luncile râurilor, pe când la noi în ţară este plasat la o altitudine mult mai joasă, mai ales în ceea ce priveşte comunităţile de salcie argintie (fig. 2.52).

Fig. 2.52 - Vegetaţie lemnoasă cu Salix eleagnos de-a lungul râurilor montane

Acestea sunt cantonate în Subcarpaţii Curburii, habitatul extinzându-se în lungul râurilor din Câmpia Română estică şi din Moldova de sud (unde dominanţa este asumată de cătina albă), până în Delta Dunării (unde rolul principal este luat de către cătina roşie, o interferenţă cu habitatul 92D0*). Alături de cele trei specii principale menţionate apar numeroase specii de tufărişuri de pădure precum cornul, cruşinul, lemnul câinesc, sângerul, dracila, apoi murul de câmp, măceşul. Diseminat apar şi arbori de luncă precum frasinul danubian, frasinul pufos, salcia albă, plopul alb.

4. Tufărişuri alpine şi boreale, cod Natura 2000 - 4060.

Este un tip de habitat foarte complex format din tufărişuri joase şi pitice subalpine şi boreale (din etajul molidului), care cuprinde numeroase subtipuri, unele foarte frecvente în peisajul munţilor noştri înalţi, altele rare (fig. 2.53).

Fig. 2.53 - Tufărişuri alpine şi boreale

Solurile sunt de tipul podzolurilor în cele mai multe cazuri, cambice şi tipice, foarte subţiri şi lesne erodabile, dar de multe ori tufărişurile din acest habitat pot vegeta direct pe stânci şi grohotişuri. Cel mai răspândit subtip este cel al tufărişurilor de ienupăr pitic (sau siberian) care ocupă suprafeţe foarte mari în etajul subalpin, destul de des şi în cel boreal al Carpaţilor (ca de altfel în întreaga emisferă nordică), includerea tot la acest tip de habitat a tufărişurilor cu ienupăr târâtor (sau sabin sau cetină de negi) care cresc pe versanţii masivelor calcaroase de joasă altitudine fiind o eroare ce va trebui revizuită.

Un subtip de asemenea larg răspândit este cel al tufărişurilor pitice de afin şi merişor care invadează suprafeţe considerabile de pajişti subalpine din toţi Carpaţii, ducând la degradarea calitativă a acestora. O variantă interesantă şi destul de rară este dată de tufărişurile de afin, merişor şi rododendron mirt (sau smârdar) care ocupă suprafeţe mai reduse, deşi este întânită în multe grupe montane din Orientali şi Meridionali. Tufărişurile cu azalea pitică de munte (Loiseleuria sp.) sunt de asemenea

larg răspândite în Carpaţi, cu excepţia Apusenilor. Tot aici sunt incluse şi tufărişurile pitice de arginţică (Dryas sp.), la care specia principală se distinge în timpul verii alpine prin frumoasele flori albe cu opt petale, unice ca şi configuraţie.

În masivul calcaros Scăriţa-Belioara din Apuseni există o insulă de tufărişuri pitice subalpine cu specia relictă rară strugurii ursului (la o altitudine mai joasă decât cea obişnuită). Există o serie de specii carpato-balcanice care dau un putenic colorit regional tufărişurilor joase şi pitice alpine şi boreale din Carpaţi, în primul rând clopoţelul fierăstrău, clopoţelul de brădet, arbustul bruckenthalia, panseluţa carpatină, panseluţa dacică, drobişorul carpatin, luceafărul roz, alături de speciile comune precum părul porcului, cruciuliţa subalpină, parnassia, garofiţa glacială, clopoţelul alpin, cărbunii alpini, panseluţa alpină etc.

5. Tufărişuri cu Pinus mugo şi Rhododendron hirsutum (Mugo-Rhododendretum hirsuti/myrtifolium), cod Natura 2000 - 4070*.

Este un habitat subalpin care în Alpi este edificat de jneapăn (sau pinul pitic) şi rododendronul ruginiu şi cel păros, ultimele două specii fiind înlocuite la noi în Carpaţi de rododendronul mirt (sau smârdar), specie carpato-balcanică (fig. 2.54).

Fig. 2.54 - Tufărişuri cu Pinus mugo şi Rhododendron hirsutum

Este larg răspândit în Carpaţii Meridionali şi Orientali dar foarte rar în Apuseni (unde lipseşte specia de rododendron iar jneapănul e întâlnit pe suprafeţe mai consistente doar în Vlădeasa şi Biharia). Adeseori jnepenişurile se cantonează pe stâncării, bolovănişuri, grohotişuri, având un rol crucial în formarea stratelor de sol subţire din etajul subalpin din arealul circurilor, custurilor, morenelor glaciare.

Specia dominantă este jneapănul, care formează tufărişuri foarte dense, cu ramuri flexibile, greu de străbătut, însoţit sau nu de rododendron mirt, ienupăr pitic, arin verde, afin, merişor, coacăz de piatră, vulturică alpină, firuţă medie, firuţă alpină, margaretă alpină, lăptucă mare alpină, deşampsia flexibilă, clopoţel de brădet,

clopoţel fierăstrău, toporaş galben boreal, coada iepurelui alpină, clopoţel alpin, primulă pitică etc.

6. Pajişti calcifile alpine şi subalpine, cod Natura 2000 - 6170.

Este un habitat de pajişti din munţii înalţi, din etajele subalpin şi alpin, instalate pe substrate bogate în carbonat de calciu precum calcarele, conglomeratele calcaroase, gresiile cu ciment calcaros etc. (fig. 2.55).

Sunt mai răspândite în arealele unde se găseşte la înălţimi mari un astfel de substrat geologic, ca Munţii Rodnei (insule de calcare), Piatra Craiului, Bucegi, Ceahlău, Ciucaş, Latoriţa, Retezat (sud), Cernei, Godeanu (arealul Piule-Albele), dar şi în alte grupe montane unde gresiile calcaroase predomină.

Solurile sunt de tipul rendzinelor subţiri, dar de multe ori aceste pajişti se instalează mai mult pe roca nudă. Foarte răspândite în cadrul habitatului sunt pajiştile de rogoz pitic kobresia cu linte carpatină, cele de păiuş de colţi cu coada iepurelui lui Haynald, pajiştile de păiuş de stâncă, de păiuş de ametist cu garofiţă carpatină.

Fig. 2.55 - Pajişti calcifile alpine şi subalpine

În Munţii Cernei, la altitudini ceva mai joase, apar pajiştile cu păiuş galben. Aceste habitate cu caracter insular au favorizat apariţia unui număr destul de mare de specii endemice şi subendemice de un mare interes conservativ cum ar fi garofiţa Pietrei Craiului, pesma lui Kotschy, albăstriţa pinatifidă carpatină, ciulinele de Godeanu, păiuşul Bucegilor etc. Tot în aceste pajişti se află cele mai numeroase şi consistente populaţii de floare de colţ din România.

7. Pajişti uscate seminaturale şi faciesuri cu tufărişuri pe substrat calcaros (Festuco-Brometalia), cod Natura 2000 - 6210*.

Acest habitat este larg răspândit în regiunile colinare ale ţării, cu deosebire în Podişul Transilvaniei, Dealurile de Vest, Podişul Moldovei, Subcarpaţi, dar şi în

munţii mai puţin înalţi, în arealul masivelor calcaroase (Trascău, Metaliferi, Munţii Banatului), fig. 2.56.

Fig. 2.56 - Pajişti uscate seminaturale şi faciesuri cu tufărişuri pe substrat calcaros

Substratul calcaros (acoperit de soluri de tipul rendzinelor) este întâlnit doar în munţi, în arealele colinare el fiind reprezentat de roci marnoase, argile carbonatice, gresii calcaroase etc., acoperite de cambisoluri eutrice şi feoziomuri în cele mai multe cazuri.

Pajiştile au un caracter mezoxerofil prin excelenţă şi sunt considerate ca având regim prioritar numai dacă adăpostesc populaţii mari ale unor specii de orhidee (de obicei acestea fiind orhideea tridentată, orhideea militară, orhideea arsă). Cele mai frecvente sunt cele edificate de către obsiga pieptene, obsiga dreaptă, obsiga fără spini şi păiuşul rupicol, alături de rogozul tomentos, păiuşul de livadă, firuţa de livadă, salvia de câmp, salvia austriacă, scaiul de câmp, lucerna galbenă, coroniţa comună, ciuboţica cucului, garofiţa de câmp şi alte specii comune central europene.

Când pajiştile de obsigă nu sunt degradate prin suprapăşunat, adesea apar, mai ales în regiunile colinare, specii prioritare precum varza tătărească de stepă, capul şarpelui roşu, salvia nutantă etc.

8. Comunităţi de lizieră cu ierburi înalte hidrofile de la nivelul câmpiilor până la cel montan şi alpin, cod Natura 2000 - 6430.

Este un habitat alcătuit din comunităţi („buruienări") de plante ierboase foarte înalte, diverse din punct de vedere al compoziţiei speciilor (fig. 2.57).

Cele mai multe se cantonează de-a lungul pâraielor şi pădurilor galerii din lungul acestora, iar cele mai reprezentative se găsesc în etajul dealurilor înalte şi până la nivelul etajului molidului.

Solurile pe care se instalează sunt jilave, cu un exces de umiditate moderat, permanent umectate de către pâraiele din imediata apropiere.

Cele mai reprezentative comunităţi de buruienării înalte (care nu trebuie confundate cu comunităţile de buruieni ce se leagă nemijlocit de activităţile omului) sunt cele formate din omag tauric, omag galben vulpesc, iarba ciutei austriacă, pălămida lui Waldstein, brânca ursului palmată, diverse specii de captalan, telekia, creţuşcă, anghelică aromată, mărar aromat, cânepa codrului, lăptucă mov alpină, piciorul caprei, iarba zburătorului etc.

Fig. 2.57 - Comunităţi de lizieră cu ierburi înalte hidrofile de la nivelul câmpiilor până la cel montan şi alpin

Comunităţile de la altitudini joase sunt adesea puternic degradate şi invadate de buruieni antropofile, uneori masiv chiar de specii venite de pe alte continente (floarea soarelui, nap porcesc, rudbeckia, reynoutria etc).

Aceste comunităţi sunt adăpost pentru o gamă foarte largă de nevertebrate dar sunt şi un habitat de bază şi loc de hrănire important pentru multe specii de mamifere mici şi mari, de aceea protejarea lor atentă fiind o necesitate. Ele completează adesea cu biomasa lor mare habitatul pădurilor galerii de luncă (91E0*) şi rolul acesteia de coridor ecologic. De aceea, în problemele legate de conservare trebuie vizate împreună pentru menţinerea unei funcţionări adecvate a acestor coridoare.

9. Fânețe montane, cod Natura 2000 - 6520.

În arealul munţilor de înălţime medie dar şi în cel al dealurilor înalte, acolo unde pădurea a fost defrişată din timpuri străvechi pentru a face loc păşunilor şi fâneţelor obştilor sătești, acest tip de habitat este componenta principală a peisajului alături de pădurile de fag sau molid. Mai mult decât atât, alături de pădure el este componenta esenţială a vieţii satelor de munte şi de sub munte, fiind baza creşterii animalelor în aceste regiuni (fig. 2.58).

Fig. 2.58 - Fânețe montane

Principalele graminee de mare valoare furajeră sunt iarba vântului, păiuşul roşu, ovăsciorul auriu, viţelarul, coada câinelui. Alături de acestea apar alte plante valoroase pentru creşterea animalelor precum lucerna galbenă, lintea pratului galbenă, măcrişul, chimenul, coada şoricelului roşie, pătrunjelul de munte, cruciuliţa lui Iacob, genţiana cruciată, garofiţa comună, garofiţa superbă. Degradarea prin suprapăşunat duce la distrugerea structurii originale, dominante devenind speciile de buruieni înalte ca şteregoaia albă, brânca ursului, ştevia alpină, pesma frigiană.

Deşi nu sunt un habitat prioritar, fiind larg răspândite în munţii Europei Centrale, fâneţele montane au o diversitate biologică excepţională, mai ales în porţiunile unde sunt folosite doar pentru cosit. Se întâlnesc destul de des populaţii mari de narcise, crin sălbatic sau bulbuc galben, toate plante rare deosebite. Tot aici se află şi cele mai numeroase specii de orhidee din toate habitatele europene.

Dintre acestea, la noi sunt frecvente orhideea de soc, orhideea bărbătească, orhideea pătată, orhideea de mai, papucul doamnei, poroinicul etc. Există în aceste fâneţe şi specii endemice locale sau regionale precum pesma Retezatului, garofiţa compactă carpatină, genţiana mov carpatină sau orhideea lui Schur. Menţinerea acestor habitate şi a diversităţii lor biologice în cadrul peisajelor patriarhale montane în care se integrează reprezintă un obiectiv important pentru dezvoltarea durabilă a comunităţilor rurale.

10. Izvoare petrifiante cu formare de travretin (Cratoneurion), cod Natura 2000 - 7220*.

Are întotdeauna o extindere mică, fiind asociat altor habitate de naturi foarte diverse. Pentru apariţia izvoarelor petrifiante cu formare de travertin este necesar să existe condiţii geografice particulare, respectiv masive calcaroase, fenomene vulcanice care să genereze izvoare cu apă caldă acidă, aceasta dizolvând rapid calcarul şi redepunând-ul sub formă de travertin (tuf calcaros), fig. 2.59.

Fig. 2.59 - Izvoare petrifiante cu formare de travretin

Adeseori acesta se mulează încet peste plantele din comunităţile din apropiere petrifiindu-le, de unde şi numele habitatului.

La noi în ţară asemenea situaţii sunt deosebit de rare şi apar la scară mică. Totuşi, accepţiunea ecologică a habitatului este mai largă, extinzându-se la toate izvoarele din arealele muntoase stâncoase, cu apă ce se prelinge pe suprafaţa rocii în permanenţă şi unde se găsesc perniţe întinse de muşchi de pământ ce cresc direct pe stânca nudă, în primul rând specia caracteristică Cratoneurion.

Din acest punct de vedere, habitatul este frecvent în Carpaţii Româneşti. Muşchii de pământ ataşaţi de stâncile ude ajung şi la 40% din biomasa habitatului, la care se adaugă pinguicula comună, saxifraga stelată, opaiţa mică, calcea calului, splinuţa aurie alpină, vărzuţa amară, pufuliţa nutantă, mărarul păros, toporaşul galben etc.

Specia caracteristică pentru Europa Centrală şi de vest, Cohlearia de Pirinei (la noi fiind prezentă o subspecie endemică), este foarte rară în Carpaţi.

11. Grohotișuri calcaroase și de șisturi calcaroase din etajul montan până în cel alpin (Thlaspietea rotundifolii), cod Natura 2000 - 8120.

Habitatul se dezvoltă pe grohotişurile calcaroase rezultate mai ales din sfărâmarea prin îngheţ-dezgheţ a calcarelor, conglomeratelor calcaroase, dolomitelor, gresiilor calcaroase din munţii înalţi, din etajul boreal (al molidului) până în cel alpin.

Puţinul humus negru brut care se dezvoltă pe aceste grohotişuri bogate în carbonat de calciu ajută la instalarea unei flore foarte specific (fig. 2.60).

Fig. 2.60 - Grohotişuri calcaroase şi de şisturi calcaroase din etajul montan până în cel alpin

Şi în cadrul acestui habitat au fost descrise mai multe variante. Una dintre ele este larg răspândită, cea a pajiştilor slab închegate de saxifraga galbenă, saxifraga moscată şi lâna caprei de calcar. Tot larg răspândite sunt şi pajiştile de grohotişuri calcaroase alpine până la boreale umede, edificate de măcrişul scutat alpin şi iarba ciutei.

Numai în restrânsele areale calcaroase din Munţii Bucegi, Făgăraş şi Rodnei găsim pajişti de mac galben alpin (sau coroana Sfântului Ştefan, specie endemică), verzişoară roz de munte şi iarba ciutei carpatină (toate cele trei specii edificatoare fiind deosebit de valoroase şi rare).

Numai în Carpaţii Meridionali, şi mai ales specifice masivului calcaros Piatra Craiului, sunt pajiştile de grohotiş calcaros dominate de lâna caprelor alpină (specia lui Lerchenfeld şi specia transilvană) şi macul galben alpin.

12. Versanți stâncoşi cu vegetație chasmofitică pe roci calcaroase, cod Natura 2000 - 8210.

Habitatul este format din comunităţile de plante neînchegate din crăpăturile pereţilor stâncoşi de calcar şi conglomerate calcaroase, cu separarea unor variante din munţii de joasă altitudine (etajul fagului, până la 1500 m) şi a unor variante boreale până la alpine (1500-2400 m), fig. 2.61.

Dintre variantele de joasă altitudine, cea mai larg răspândită este cea a comunităţilor de feriguţă de stâncă brună şi verde, unde alături de speciile dominante de ferigă se află multe alte specii calcifile de stâncărie de altitudine joasă ca feriga dulce, iarba dragostei, valeriana cu trei frunze, verzişoara de stâncă, ciucuşoara de stâncă, feriga fragilă, iarba acră albă, opaiţa carpatină, cimbrişorul comat carpatin, garofiţa albă, mărarul gracil, pesma de foc, saxifraga comună, draba de stâncă galbenă, saxifraga lui Rochel (în Carpaţii Occidentali), clopoţelul carpatin (în Carpaţii Orientali), specii de pădure (frecvent firuţa de pădure).

Pe pantele vestice ale Carpaţilor Occidentali, cu influenţe oceanice, pe pereţii calcaroşi abrupţi de joasă altitudine, apare o variantă „atlantică" a acestui habitat edificată de feriguţa unghia ciutei, ciuboţica cucului (primula) mică şi clopoţelul lui Kitaibel.

Numai în Carpaţii Bănăţeni apar comunităţile de stâncării calcaroase abrupte cu opaiţă de stâncă şi feriguţă de zid, care au pe lângă speciile obişnuite habitatului şi specii endemice precum mărarul atamanta, minuartia ungurească, garofiţa bănăţeană etc.

Fig. 2.61 - Versanți stâncoși cu vegetație chasmofitică pe roci calcaroase

În Cazanele Dunării, poate şi în Cheile Caraşului, sunt strict endemice comunităţile de stâncărie edificate de clopoţelul Cazanelor şi coada iepurelui filiformă alături de alte specii locale endemice precum laleaua Cazanelor şi minuartia Cazanelor.

În etajele boreal (al molidului), alpin şi subalpin, comunităţile diferă destul de mult din punct de vedere floristic, multe fiind edificate de specii endemice cum sunt cele de coada şoricelului lui Schur şi clopoţelul cu frunze de cohlearia, saxifraga pitică, saxifraga lui Rochel şi ipcărige de piatră, pelin alpin cu saxifraga moscată şi draba lui Kotschy, cimbrişor frumos cu firuţa lui Rehman, opaiţa lui Zawadzk cu rogoz de stâncă şi saxifraga verde (ultima numai în nordul Carpaţilor Orientali).

13. Păduri de fag de tip Lazulo-Fagetum, cod Natura 2000 - 9110.

Pădurile de fag de soluri acide din Europa Centrală sunt larg răspândite în această regiune, fiind prezente şi la noi în ţară, îndeosebi în etajul dealurilor înalte şi mai rar în etajul montan inferior, la peste 600-700 m altitudine, pe soluri cu reacţie acidă dezvoltate pe nisipuri, gresii silicioase, roci vulcanice acide (andezite, granodiorite) sau şisturi cristaline. Cambisolurile districe (solurile brune acide) şi

luvisolurile albice de culoare palidă galben-deschis (din cauza sărăciei relative în nutrienţi) sunt întâlnite în subasmentul acestor păduri (fig. 2.62).

Există destul de numeroase situaţii în Transilvania, Sucarpaţi şi Carpaţi, îndeosebi în areale mai ploioase aflate la limita inferioară a nevoilor făgetelor, în care plantele specifice habitatului pădurilor de fag carpatine (91V0) lipsesc cu desăvârşire, fiind prezente doar specii caracteristice solurilor acide comune din Europa Centrală, cum ar fi păiuşurile mari de pădure, flocoşica de pădure, măcrişul iepurelui, trestioara lânoasă, feriga piciorul lupului, deşampsia flexibilă.

Fig. 2.62 - Păduri de fag de tip Lazulo-Fagetum

Există totuşi aici şi un tip de pădure specific carpatină, edificat de covoarele galbene ale unei plante endemice iubitoare de soluri acide, vulturica carpatină (sau cu frunze rotunde).

Făgetele acidofile de tip central european din dealurile înalte deţin mult carpen şi gorun în compoziţia lor, alături de cireş sălbatic, paltin, jugastru, mesteacăn, plop tremurător, pe când cele din etajul montan inferior sunt de foarte multe ori pure, cu puţine alte specii în amestec, deosebită fiind în unelesituaţii apariţia bradului alb. Spre altitudinile mai înalte, în jur de 1200-1400 metri, fagul începe să se amestece cu molidul.

Arbuştii sunt slab reprezentaţi în acest habitat forestier, toţi fiind specii acidofile, rolul principal revenind afinului. Pe rocile bazice, făgetele acidofile central europene sunt înlocuite de făgetele central europene de soluri neutre (neutrofile) mai bogate în nutrienţi (9130).

14. Păduri de fag de tip Asperulo-Fagetum, cod Natura 2000 - 9130.

Pădurile de fag de soluri neutre din Europa Centrală sunt destul de rare în Carpaţii româneşti şi dealurile înalte adiacente, fiind înlocuite pe scară largă de către făgetele carpatice (habitatul 91V0), fig. 2.63.

Totuşi, există situaţii, mai ales în cazul arealelor cu precipitaţii aflate la limita inferioară pentru făgete, în care speciile central-europene sunt dominante iar cele endemice Carpaţilor lipsesc.

Făgetele central-europene sunt destul de bogate în specii, deşi de cele mai multe ori acestea nu reprezintă raritäţi. În amestec cu fagul apare des carpenul, iar la altitudini mai joase şi gorunul.

Cele mai bine conservate făgete din arealele de munte au în compoziţia lor mult brad şi chiar tisă, alături de mesteacăn, plop tremurător, cireş sălbatic, tei pucios, paltin de munte, paltin de câmp, ulm de munte, sorb, scoruş.

Arbuştii sunt denşi în cazul în care pădurea nu este intens gospodărită, mai frecvenţi fiind caprifoiul negru, caprifoiul roşu, salba răioasă, salba moale, socul roşu, socul negru, lemnul câinesc.

Fig. 2.63 - Păduri de fag de tip Asperulo-Fagetum

Covorul ierbaceu este foarte bogat în specii central-europene şi eurosiberiene, numeroase dar fără nici un colorit regional: urzica moartă galbenă, sânziana lui Schultes, vinariţa, dentariţa cu bulbi, meişorul uniflor, păştiţa albă, feriga comună, feriga austriacă, lintea de primăvară (ginuşele) etc.

Făgetele neutrofile central-europene sunt întâlnite insular pe calcare, şisturi marnoase, gresii calcaroase, roci cristaline bazice (numite amfibolite), roci vulcanice bazice (bazalte), pe care apare un strat destul de subţire şi lesne erodabil de cambisol eutric (sol brun bazic) sau luvisol.

15. Păduri medio-europene de fag din Cephalanthero-Fagion, cod Natura 2000 - 9150.

Sunt făgete rare, cu caracter insular, legate de versanţi stâncoşi calcaroşi mai mult sau mai puţin abrupţi (fig. 2.64).

Acest habitat se întâlneşte numai acolo unde în etajul montan inferior apar calcare masive sau conglomerate calcaroase în Carpaţi (munţii Rarău, Hăghimaş, Piatra Craiului, Bucegi, Ciucaş, Aninei, Cernei, Trascău, Bihor etc.).

Sunt bogate în specii iar flora de pădure interferează cu cea din habitatele de stâncării şi grohotişuri calcaroase.

Productivitatea acestor păduri este mult redusă faţă de cea a făgetelor din alte tipuri din cauza substratului stâncos, dar din punct de vedere al biodiversităţii sunt foarte valoroase.

Alături de fag, în compoziţia pădurii apar frecvent bradul şi tisa, sporind mult valoarea conservativă a acestui tip de habitat.

Se mai întâlnesc paltinul de munte, ulmul de munte, teiul pucios, frasinul, cireşul sălbatic, sorbul iar dintre arbuşti unii sunt strict specifici acestor păduri de substrat pietros, cum ar fi măcieşul fără spini (sau alpin) alături de soc roşu, călin, lemn câinesc, dracilă, caprifoi negru, cotoneaster, ienupăr târâtor (cetina de negi), măcieş mare, cununiţa albă(taula de stâncă). Caracteristica absolută a acestor făgete este frecvenţa mare a orhideelor din genurile Cefalantera sp. şi Epipactis sp .

Fig. 2.64 - Păduri medio-europene de fag din Cephalanthero-Fagion

Astfel, găsim aici cefalantera carmin şi cea albă, ca şi orhideele epipactis roşu închis şi verde (din acest gen încă se mai descoperă specii noi în Europa Centrală şi la noi în ţară, exact în acest tip de habitat).

O altă orhidee des întâlnită aici este cea parazită numită cuibul păsării. În stratul ierbos se află multe specii caracteristice stâncăriilor calcaroase care practic se află întotdeauna în vecinătate.

Dintre plantele rare care se regăsesc numai în acest tip de habitat menţionăm sunătoarea-umbrelă, care apare numai în Apusenii centrali şi în Balcani.

16. Păduri de stejar cu carpen de tip Galio-Carpinetum, cod Natura 2000 - 9170.

Este un tip de habitat forestier central-est european, reprezentat în ţara noastră în arealul de dealuri de păduri dominate de gorun sau gorun auriu în amestec cu carpen şi fag (fig. 2.65).

Aceste păduri se diferenţiază de cele similare dacice (habitatul 91Y0) specifice dealurilor şi podişurilor de la periferia Carpaţilor Româneşti prin absenţa unor specii caracterisitce cum ar fi grâul negru (Melampirum sp.) bihorean, dentariţa violetă sau lintea lui Hallerstein.

Alături de speciile menţionate anterior, între arbori se mai găsesc frecvent cireşul slbatic, plopul tremurător, mesteacănul, ulmul de munte, paltinul de câmp şi cel de munte, jugastrul, teiul pucios, sorbul.

Dintre arbuşti au o frecvenţă mare păducelul, socul negru, alunul, sângerul, cornul, călinul, lemnul câinesc. Stratul ierbos are o specie dominantă caracteristică, rogozul păros.

Alături de aceasta se întâlnesc multe specii comune pădurilor de gorun şi carpen precum păştiţa albă şi galbenă, mierea ursului moale şi comună, stelariţa de pădure, obsiga piaptăn de pădure, drobiţa, toporaşul de pădure, golomăţul de pădure etc.

Fig. 2.65 - Păduri de stejar cu carpen de tip Galio-Carpinetum

Pădurile acestui tip de habitat sunt importante economic, având în vedere productivitatea lor ridicată de masă lemnoasă.

Solurile pe care vegetează sunt de tipul luvisolurilor tipice şi albice, mai rar cambisoluri eutrice.

17. Păduri din Tilio-Acerion pe versanți abrupți, grohotișuri și ravene, cod Natura 2000 - 9180*.

Pădurile „de surduc" (adică de văi înguste cu pereţi abrupţi) sunt un habitat forestier considerat rar şi deosebit de valoros. Acesta apare în Carpaţi în acele grupări montane unde relieful este abrupt, cu deosebire în masivele calcaroase şi conglomeratice, la altitudini de 800-1600 m. Astfel sunt munţii Bucegi, Trascău, Bihor, Metaliferi, Ceahlău, Rarău, Piatra Craiului etc., dar practic oriunde îşi fac apariţia cheile şi stâncăriile de calcar, pe clinele lor umbrite aceste pâlcuri de pădure sunt nelipsite (fig. 2.66).

Fig. 2.66 - Păduri din Tilio-Acerion pe versanți abrupți, grohotișuri și ravene

Flora este destul de caracteristică dar trebuie să subliniem că fauna lor de nevertebrate este foarte bogată în specii rare şi endemice, ceea ce face ca acest tip de habitat să fie declarat prioritar.

Torenţii cu pat abrupt dar şi brânele mai largi şi umbrite din munţii stâncoşi, uneori versanţi întregi pe substrat de stâncă sunt arealele unde putem găsi pădurile de surduc. Întâlnim aici patru specii dominante de arbori, acestea fiind (în proporţii variabile) frasinul, paltinul de munte, ulmul de munte şi teiul pucios. Desigur, nu sunt specii proprii acestui habitat dar formează compoziţii absolut specifice lui.

Deseori apar exemplare diseminate de fag, paltin de câmp, brad, tisă, molid.

Dintre arbuşti menţionăm specii de pădure precum cornul (deosebit de frecvent), salba moale, caprifoiul negru sau de stâncării, precum şi cununiţa albă (taula de stâncă), măcieşul fără spini, cotoneasterul, adesea ienupărul târâtor (cetina de negi), sorbul grecesc.

Există în partea de vest a Carpaţilor şi două specii endemice, sorbul dacic (în Apuseni) şi sorbul lui Borbas (în Banat).

Plantele ierboase sunt adesea de talie înaltă şi există câteva specii considerate deosebit de caracteristice pădurilor de surduc precum pana zburătorului (sau lunaria),

telekia (iarba mare), feriga limba soacrei (sau filitis), feriguţa de stâncă fragilă, slăbănogul, cruciuliţa de pădure, stânjenelul de stâncă, iarba ciutei (margareta aurie de pădure), lipicioasa de stâncă (moehringia), ferigile polistihum.

18. Păduri aluviale cu Alnus glutinosa şi Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae), cod Natura 2000 - 91E0*.

Habitatul include pădurile galerii de luncă din lungul râurilor, de la câmpie până în etajul montan superior. Este lesne de înţeles că în cadrul acestui ecart altitudinal foarte larg există diferenţieri ecologice considerabile, oglindite în subtipuri distincte clar differentiate (fig. 2.67).

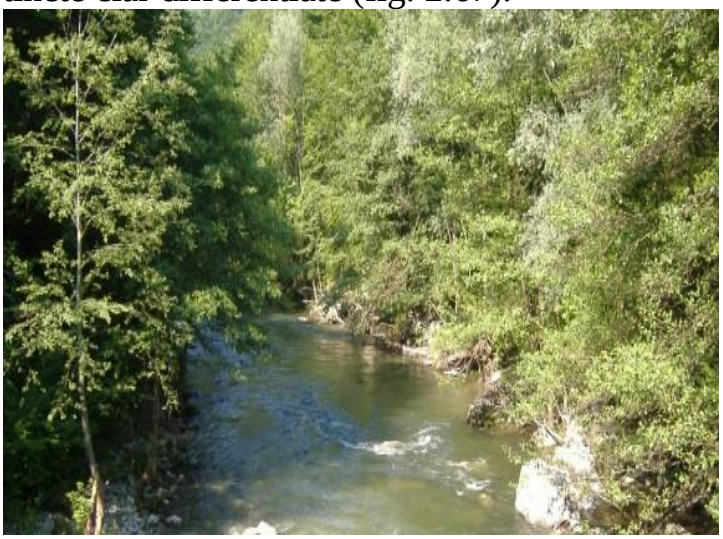

Fig. 2.67 - Păduri aluviale cu Alnus glutinosa şi Fraxinus excelsior

Natura prioritară a acestui habitat nu a fost stabilită datorită speciilor de plante rare ci datorită faptului că acestea, crescând în lungul cursurilor de apă, consituie o resursă ecologică inestimabilă, fiindîn primul rând culoare ecologice pentru mamiferele mari (şi singurele, mai ales la deal şi la câmpie), adăpost foarte preţios pentru numeroase specii de nevertebrate, loc de cuibărit şi de hrănire pentru un număr foarte mare de specii de păsări. Solurile pe care apar aceste păduri sunt cele aluviale (fluvisolurile), adesea gleizate.

Subtipul de altitudine mai înaltă al habitatului este dat de pădurile de luncă din etajul montan s uperior până în cel al dealurilor înalte, dominate de arinul alb.

Urmează pădurile galerii de luncă din arealele deluroase, dominate de arin negru şi/sau frasin, înlocuite pe scară largă de zăvoaie de salcie albă şi comună, mai rar de plop negru şi plop alb, care continuă acest tip de habitat până la ţărmul mării şi în Delta Dunării.

Din păcate, în multe locuri arinul negru şi frasinul au fost tăiaţi şi eliminaţi aproape complet ca specii în secolele trecute, primul dincauza lemnului folosit pentru obţinerea unei vopsele negre iar al doilea din cauza lemnului deosebit de trainic.

O problemă majoră a pădurilor galerii de luncă o reprezintă uşurinţa excesivă cu care sunt invadate de către specii exotice scăpate din cultură. Este cel mai sensibil tip de habitat din acest punct de vedere din întreaga ţară.

Speciile de talie înaltă şi căţărătoare autohotone caracteristice acestui tip de habitat şi care dau un aspect luxuriant, precum pălămida galbenă uleioasă, telekia, captalanul, angelica, urzica, viţa de vie sălbatică, curpenul, trestioara lânoasă sunt înlocuite de specii invadante precum napul porcesc, rudbeckia, reynoutria, polygonum-ul de Sahalin etc.

19. Păduri ilirice de stejar cu carpen (Erythronio-Carpiniori), cod Natura 2000 - 91L0.

Este un habitat forestier din Dealurile de Vest (la sud de Mureş) şi Munţii Banatului (mai ales pe calcare) dominat de gorun, gorun auriu şi gorun ardelenesc, mai rar cu prezenţa stejarului şi cerului (fig. 2.68).

Fig. 2.68 - Păduri ilirice de stejar cu carpen

Pădurile din sud-vestul României asimilate pădurilor ilirice de stejar şi carpen sunt în realitate foarte puţin reprezentative pentru acest tip de habitat, aparţinând mai degrabă corespondentului său dacic (91Y0) prin lipsa multor specii caracteristic ilirice, cum sunt şofranul napolitan, caprifoiul, spânzul roşu, spânzul de spinării.

Totuşi, spre deosebire de habitatele forestiere dacice, aici apar frecvent specii submediteraneene precum arbuştii veşnic verzi ghimpele şi ghimpele mare, apoi liana

tamus, iar dintre arbori teiul argintiu, teiul cu frunza mare, cărpiniţa, sâmbovina (sau celtisul), nucul.

Printre speciile ierboase caracteristice sunt spânzul parfumat, clopoţelul lui Grossek, pesma bănăţeană, garofiţa bănăţeană, coada vacii sau lumânărica lui Vandas, pălămida bănăţeană, bujorul bănăţean, spinul albastru bănăţean (Echinops sp.), garofiţa sârbească, opaiţa bănăţeană etc.

Pe stâncăriile calcaroase găsim adesea specii caracteristice acestora, unele endemice sau subendemice precum mărarul de stâncă alb bănăţean (sau atamanta) sau mărarul bănăţean, pesma de foc, sipica balcanică etc.

Solurile pe care sunt localizate aceste păduri sunt cambisoluri eutrice, rendzine iar nu rareori soluri mediteraneene de tip terra rossa, cu un colorit roşu deosebit. Foarte local, insular, habitatul se întâlneşte şi mai spre nord în Munţii Zarand.

20. Păduri balcano-panonice de cer şi gorun, cod Natura 2000 - 91M0.

Sunt păduri cu caracter submediteranean dominate de cer şi gorun, gorun auriu şi gorun ardelenesc din Dealurile de Vest, bordura vestică şi sudică a Carpaţilor Occidentali, sudul Munţilor Apuseni, Dealurile Silvaniei, Culoarul Mureşului din vestul Transilvaniei(la sud de Aiud), dezvoltate pe luvisoluri şi cambisoluri eutrice (fig. 2.69).

Fig. 2.69 - Păduri balcano-panonice de cer și gorun

În partea vestică şi centrală a Câmpiei Române, dar şi în sudul Carpaţilor Occidentali până în sudul Dealurilor de Vest, pădurile incluse în acest tip de habitat au un caracter aparte, aici fiind codominante (în proporţii variabile) cerul şi gârniţa,

pe soluri de un tip mai deosebit (luvisoluri haplice şi albice cromice), aşa numitele soluri brune roşcate.

Acestea sunt strâns legate de pădurile de cer şi gârniţă, azi insulare în arealul amintit al Câmpiei Române dar cândva foarte larg răspândite aici.

În toate arealele ocupate de acest habitat, speciilor de cer (în Câmpia Română şi sudul Dealurilor de Vest şi gârniţă) şi gorun li se adaugă frecvent teiul argintiu, teiul cu frunza mare, carpenul, cireşul sălbatic, arţarul tătărăsc sau gladişul etc.

Speciile de arbuşti sunt păducelul, poru mbarul, salba râioasă, lemnul câinesc, spinul cerbului, cornul etc.

Dintre speciile ierboase, deosebit de caracteristic este şofranul auriu Crocus flavus pentru pădurile de cer şi gârniţă din Câmpia Română (înlocuit de şofranul violet pentru aproape toate celelalte păduri). Alte specii ierboase mai larg răspândite sunt vulturica de pădure, opaiţa bănăţeană, lintea neagră, izma cerbului, ghiocelul, păştiţa galbenă, coada şoricelului nobilă, drobiţa, mierea ursului moale etc.

21. Păduri dacice de fag (Symphyto-Fagion), cod Natura 2000 - 91V0.

Este un habitat forestier endemic şi reprezintă la nivelul Carpaţilor cel mai caracteristic tip de pădure, fiind strict răspândit doar în arealul acestora, pe suprafeţe mari (fig. 2.70).

Fig. 2.70 - Păduri dacice de fag

Făgetele dacice, dominate de fagul comun european şi de multe ori însoţit în trecut din abundenţă de brad alb, apar la altitudini de 800-1200 metri, pe soluri fertile şi bine aerisite (de tipul cambisolurilor eutrice şi luvisolurilor), cele mai tipice fiind

cele de pe roci ce aprovizionează bine cu nutrienţi minerali solul şi menţin un nivel scăzut al acidităţii ca bazaltele, calcarele, gresiile calcaroase.

Habitatul se recunoaşte în primul rând prin prezenţa celor două plante caracteristice, ambele proprii doar Carpaţilor, brusturele negru (sau tătăneasa galbenă carpatină, Symphitum cordatum şi mierea ursului roşie. Cândva se afla frecvent în aceste păduri tisa, care se mai întâlneşte abundent în făgetele carpatine în puţine locuri (cum ar fi pe versantul nordic al Făgăraşului sau în Munţii Apuseni pe Vâlcan) alături de brad alb, paltin de munte, paltin de câmp, ulm de munte, sorb, scoruş, cireş sălbatic.

În urma gospodăririi silvice, multe făgete dacice sunt astăzi în stare pură. Stratul arbustiv dens cuprinde cruşinul, spinul cerbului, socul roşu, socul negru, călinul, salba moale, salba râioasă, măcieşul fără spini, caprifoiul negru, caprifoiul roşu, cununiţa albă (pe substrate stâncoase). În covorul de plante ierboase regăsim şi alte plante endemice Carpaţilor precum margareta carpatină, spânzul roşu, dentariţa mov carpatină, clopoţelul de brădet, piciorul cocoşului carpatin, crucea voinicului transilvană (în nord-vestul Carpaţilor Meridionali), opaiţa lui Heuffel etc.

Pe substratele stâncoase calcaroase mai abrupte se întâlneşte des o variantă a făgetelor carpatine care are ca plantă indicatoare feriga numită limba soacrei, singura din flora noastră care are frunza nedivizată.

22. Păduri dacice de stejar şi carpen, cod Natura 2000 - 91Y0.

Este principalul tip de pădure de deal din Transilvania şi Moldova dominat de gorun. Ocupă suprafeţe largi pe soluri de tip cambisol eutric, cambisol districˆ şi luvisol tipic şi albic (fig. 2.71).

Fig. 2.71 - Păduri dacice de stejar şi carpen

Este un tip de habitat subendemic (se găseşte şi în Ucraina subcarpatică) diferenţiat de alte tipuri de gorunete prin prezenţa unui contingent de specii

subendemice carpato-balcanice ca grâul negru bihorean (Melampirum sp.), lintea lui Hallerstein, spânzul purpuriu, dentariţa mov.

Alături de specia dominantă gorun se întâlnesc gorunul auriu, gorunul ardelenesc, carpenul, teiul pucios, plopul tremurător, mesteacănul, scoruşul, cireşul sălbatic, paltinul de câmp, jugastrul, ulmul de munte, sorbul.

În Moldova, în părţile sudice ale Podişului Central, apar teiul argintiu, părul nins de silvostepă, specii mai iubitoare de căldură.

În subarboret sunt frecvente păducelul, măcieşul, călinul, socul negru, caprifoiul roşu, salba râioasă, iar în Moldova este prezentă uneori şi o specie iubitoare de căldură, scumpia.

Stratul ierbos, alături de speciile diferenţiale menţionate mai sus, cuprinde numeroase specii tipice pădurilor central-europene ca sălăţica, piciorul cocoşului de pădure, toporaşul de pădure, păştiţa albă, păştiţa galbenă, ghiocelul comun, rodul pământului, vioreaua, brebenelul comun, brebenelul mare, crucea voinicului, leurda.

23. Vegetaţie forestieră cu Castanea sativa, cod Natura 2000 - 9260.

Este un habitat forestier larg răspândit în arealele submediteraneene, prezent la noi numai insular în Munţii Igniş-Gutâi, Munţii Zarand, Munţii Banatului, Dealurile de Vest, Munţii Vâlcan, Munţii Căpăţânii, Cozia (fig. 2.72).

Solurile sunt profunde, bine aerisite, cu umiditate echilibrată, de tipul luvisolurilor şi cambisolurilor eutrice. Uneori, în substrat este prezent calcarul masiv, motiv pentru care unele insule din acest tip de habitat pot fi întâlnite şi pe rendzine.

Speciile dominante sunt castanul comestibil, gorunul şi gorunul auriu. Alături de acestea apar frecvent teiul pucios, teiul argintiu, nucul (în sud), jugastrul, paltinul de munte, fagul, carpenul, plopul tremurător, cireşul sălbatic.

În stratul arbustiv speciile sunt comune, respectiv păducelul, murul, lemnul câinesc, caprifoiul roşu, călinul, măcieşul, alunul, cornul, sângerul, salba moale etc. În stratul ierbos sunt frecvente drobiţa, lisimahia punctată, mărarul de munte, şopârlaiţa medicinală etc.

Fig. 2.72 - Vegetaţie forestieră cu Castanea sativa

24. Păduri acidofile de Picea abies din regiunea montană (Vaccinio-Piceetea), cod Natura 2000 - 9410.

În acest tip de habitat sunt incluse toate pădurile de molid (din etajul boreal de taiga montană) din munţii înalţi ai Europei Centrale, inclusiv din Carpaţii româneşti. Acestea se află în mod natural la noi în ţară între 1200-1800 m, pe soluri acide cu o colorație roşcată numite podzoluri cambice (fig. 2.73).

Fig. 2.73 - Păduri acidofile de Picea abies din regiunea montană

Cele mai vaste suprafeţe cu acest tip de habitat se află în Carpaţii Orientali, apoi în cei Meridionali. Munţii Apuseni au doar în jumătatea nordică prezente pe suprafeţe mari pădurile de molid iar în Munţii Banatului lipsesc.

Molidul este specia dominantă absolută, adeseori fiind prezentă în stare pură sau alături de fag şi brad alb (numai la altitudini mai mici), scoruş, plop tremurător, paltin de munte. Stratul arbuştilor este de obicei slab dezvoltat, multe specii fiind de talie mică, precum afinul, merişorul, iarba neagră, socul roşu.

Stratul ierbos este compus din multe specii acidofile cum sunt deşampsia flexibilă, măcrişul iepuresc, omagul vulpesc, pufuliţa, feriga femeiască, splinuţa aurie, iarba ciutei austriacă, feriga lată, parisul, cruciuliţa de pădure, stelaria de pădure, şopârlaiţa urzică, valeriana cu trei frunze etc.

Deşi, ca şi în cazul făgetelor carpatine, există şi pentru molidişurile noastre un cortegiu întreg de plante ierboase endemice la nivelul Carpaţilor care le-ar putea diferenţia de cele din restul Europei Centrale, această separare nu a fost făcută. Menţionăm dintre acestea margareta lui Waldstein, clopoţelul carpatin, omagul toxic, clopoţelul de brădet, brusturele negru, degetărelul carpatin, vulturica transilvană, bruckenthalia etc.

Lista de referință a tipurilor de habitate și speciilor de interes comunitar pentru care a fost declarat sit de importanță comunitară prezintă următoarea distribuție pe regiunile biogeografice stabilite la nivel național prin M.O. 98 bis/2008-anexa 2 cu modificările și completările aduse prin OMMP/2011-anexa 4 (tabelul 2.15).

Tabelul 2.15

Lista de referință a tipurilor de habitate pe regiuni biogeografice pentru care a situl Nordul Gorjului de Vest a fost declarat sit de importanță comunitară

Cod Natura 2000	Denumirea	Regiunea biogeografică					
		Alpin	Continental	Panonic	Pontic	Marea Neagră	Stepic
3220	Vegetație herbacee de pe malurile rîurilor alpine	X	X				
3230	Vegetație lemnoasă cu Myricaria germanica de-a lungul răurilor montane	X					
3240	Vegetație lemnoasă cu Salix eleagnos de-a lungul râurilor montane	X	X				
4060	Tufărișuri alpine și boreale	X					
4070*	Tufărișuri cu Pinus mugo și Rhododendron hirsutum (Mugo-Rhododendretum hirsuti/myrtifolium)	X					
6170	Pajiști calcifile alpine și subalpine	X					
6210*	Pajiști uscate seminaturale și faciesuri cu tufărișuri pe substrat calcaros (Festuco-Brometalia)	X	X				
6430	Comunități de lizieră cu ierburi înalte hidrofile de la nivelul câmpiilor până la cel montan și alpin	X	X	X	X		X
6520	Fânețe montane	X					
7220*	Izvoare petrifiante cu formare de travretin (Cratoneurion)	X	X				
8120	Grohotișuri calcaroase și de șisturi calcaroase	X					

Cod Natura 2000	Denumirea	Regiunea biogeografică					
		Alpin	Continental	Panonic	Pontic	Marea Neagră	Stepic
	din etajul montan până în cel alpin (Thlaspietea rotundifolii)						
8210	Versanți stâncoși cu vegetație chasmofitică pe roci calcaroase	X	X				
9110	Păduri de fag de tip Lazulo-Fagetum	X	X				
9130	Păduri de fag de tip Asperulo-Fagetum	X	X				
9150	Păduri medio-europene de fag din Cephalanthero-Fagion	X	X				
9170	Păduri de stejar cu carpen de tip Galio-Carpinetum	X	X				
9180*	Păduri din Tilio-Acerion pe versanți abrupți, grohotișuri și ravene	X	X				
91E0*	Păduri aluviale cu Alnus glutinosa și Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)	X	X				
91L0	Păduri ilirice de stejar cu carpen (Erythronio-Carpiniori)		X				
91M0	Păduri balcano-panonice de cer și gorun		X	X			X
91V0	Păduri dacice de fag (Symphyto-Fagion)	X	X				
91Y0	Păduri dacice de stejar și carpen		X				X
9260	Vegetație forestieră cu Castanea sativa	X	X				
9410	Păduri acidofile de Picea abies din regiunea montană (Vaccinio-Piceetea)	X					

2.3.4. PEISAJ

Situl Natura 2000 - Nordul Gorjului de Vest ROSCI0129 se întinde pe suprafaţă mare (86958 ha), pe teritoriul administrativ al localităţilor Padeş, Tismana, Peştişani, Runcu, Stăneşti, Schela, Turcineşti, Bumbeşti-Jiu, Godineşti, Uricani, Vulcan şi Lupeni şi cuprinde mare parte din munţii Vâlcan şi o parte mică din munţii Godeanu, fiind deci situat în regiunea alpină cu o mare bogăţie de elemente floristice şi faunistice, iar datorită condiţiilor fizico-geografice cuprinde un număr mare de ecosisteme prezente în toate zonele alpine şi subalpine.

Masivul Vâlcan are 1945 m altitudine în vârful Oslea și 1681 m în vârful Straja, o dezvoltare de la vestul la estul părții montane nordice a județului Gorj și constituie punctul de plecare a numeroase râuri de-a lungul cărora s-au format și

dezvoltat numeroase localități. Este recunoscut prin numeroasele peșteri și grote existente în bazinele Motru, Tismana, Jaleș și Runcu. Pe plaiurile acestui munte au loc numeroase nedei și activități populare cum sunt cele de la Tismana, Padeș și Schela. A fost și este traversat de drumuri celebre în trecut cum este de exemplu „Drumul Neamțului" și care actualmente sunt folosite ca drumuri forestiere sau de circulație locală.

Munții Godeanu se desfășoară pe o arie îngustă în partea de nord-vest a județului Gorj, culmile muntoase având altitudini medii între 1800-2000 m (1824 m vf. Micușa; 1456 m vf. Balmezu; 1760 m vf. Arcanu). Varietatea peisajului este dată de netezimea platformelor de eroziune, aspectul mai greoi al culmilor, de urme ale eroziunii glaciare. Rocile calcaroase au condus la apariția unor forme carstice deosebite (Cheile Cernei, Cheile Cernișoarei, Peștera cu Corali) iar realizarea complexului hidroenergetic de la Cerna-Motru-Tismana a ridicat gradul de accesibilitate turistică în zonă.

Între ultimele culmi montane și primul aliniament de dealuri din dealurile Subcarpaților Getici s-au format o serie de depresiuni submontane cu suprafață mai restrânsă cum sunt: Stănești pe Șușița Verde, Bumbești-Jiu pe Jiu, Runcu pe Jaleș, Celei pe Tismana și Padeș pe Motru.

Poziţia în SV-ul arcului carpatic, cu influenţe climatice submediteraneene, larga extensiune a calcarelor, expoziţia preponderent sudică, corelate cu marea amplitudine altitudinală şi fragmentarea accentuată a reliefului, au determinat un specific aparte al covorului vegetal şi al lumii animale, aici fiind înregistrată o interferenţă complexă între elementele sudice cu caracter relativ xeroterm (care urcă la unele dintre cele mai mari altitudini din ţară, de exemplu liliacul la 1400 m, scumpia la 1250 m) şi elemente arctoalpine, care coboară destul de mult pe înălţimile afectate de efectul de culme.

Etajul pajiștilor alpine (cu marile înălțimi, culmi calcaroase, abrupturi stâncoase și grohotișuri fiind prezente specii de jnepeni, ienuperi, tufe de afin/coacăz/ smârdar, diferite specii de plante), etajul pădurilor de conifere (care conferă o ionizare negativă a aerului benefică climatoterapiei), prezența castanului comestibil uneori asociat cu alunul turcesc sau alte specii (corn, mojdrean, dârmox, păducel, lemn câinos, scumpie, liliac sălbatic), fauna variată și bogată, speciile cinegetice și cabanele de vânătoare, apele lacurilor de munte, cursurile de apă, unități peisagistice și specii floristice și faunistice aflate în regim de ocrotire, contribuie activ la realizarea unui peisaj deosebit de valoros cu valențe deosebite pentru turism și drumeție montană (Cheile Sohodolului-de interes peisagistic și floristic; Pădurea de castani Pocruia-Tismana de interes floristic cu specii de castan comestibil Castanea vesca și castanea sativa).

De o mare importanţă în cadrul sitului sunt ariile naturale protejate de interes naţional, în interiorul cărora sunt permise numai activităţile de cercetare, turismul

ecologic şi unele activităţi tradiţionale desfăşurate de comunităţile locale care nu afectează starea de conservare a speciilor şi habitatelor naturale protejate, acestea sunt (fig. 2.74):

a) - monumente ale naturii: Piatra Andreaua, Izvoarele Izvarnei, Peştera Gura Plaiului, Izbucul Jaleşului şi Dealul Gornicelu

b) - rezervaţii naturale: Cotul cu Aluni, Rezervaţia Botanică Cioclovina, Cornetul Pocruiei, Pădurea Răchiţeaua, Pădurea Tismana-Pocruia, Dumbrava Tismanei, Muntele Oslea, Piatra Boroştenilor, Pădurea Gornicel, Cheile Sohodolului, Cheile şi Peştera Pătrunsa, Cheile gropului Sec.

Piatra Andreaua, este situată în comuna Tismana, satul Sohodol, pe o suprafaţă de 1,0 ha.

Izvoarele Izvarnei (categoria III IUCN), în comuna Tismana, ocupă 500 ha şi sunt renumite pentru izbucuri, relief carstic cu peisaje frumoase (Peştera Fuşteica şi Cheile Izvarnei), floră şi faună cu elemente sudice.

Peştera Gura Plaiului (categoria III IUCN), se găseşte în comuna Tismana, este o rezervaţie speologică cu lungimea de 150 km şi intrare prin aven, a fost declarată monument al naturii, nu este amenajată turistic şi nu se vizitează, este interesantă prin endemismul regional coleopterul Tismanella Chappusi, aflat în număr extraordinar de mare.

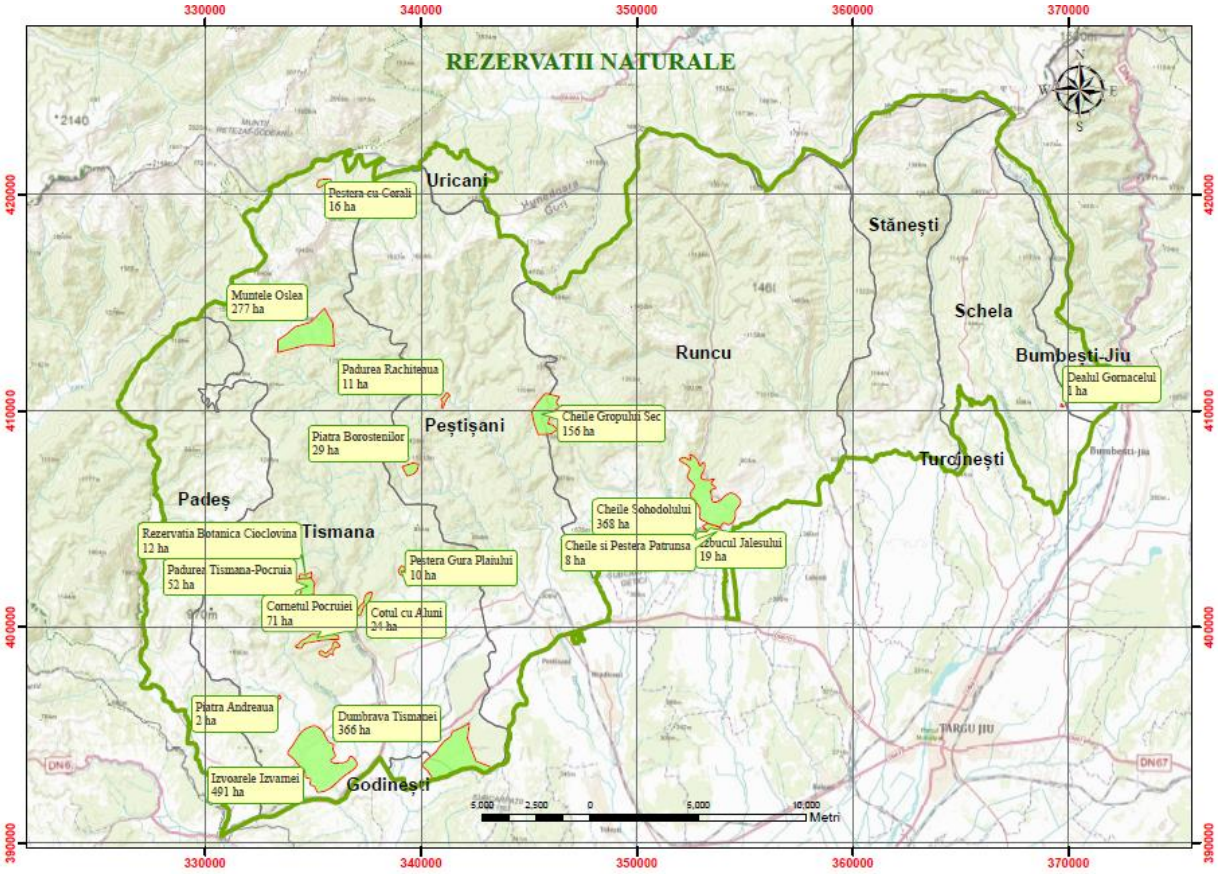

Fig. 2.74 - Rezervaţii naturale în situl Nordul Gorjului de Vest.

Izbucul Jaleşului din comuna Runcu, pe 20 ha cu relief carstic, floră şi faună specifice, (categoria III IUCN).

Dealul Gornăcelu din comuna Schela, renumit prin depozitele de tip recifal cu Serpula gregalis şi Cardium sp., (categoria III IUCN).

Cotul cu aluni (categoria IV IUCN), este situat pe teritoriul administrativ al comunei Tismana, în nordul acesteia, între râul Tismana şi pârâul Pârgaşului, la circa 2 km nord-est de Mânăstirea Tismana în raza Ocolului Silvic Tismana şi are o suprafaţă de 25 ha, fiind renumit prin specii de alun turcesc, carpen, frasin, corn, scumpie, frăsiniţă şi flora însoţitoare de origine mediteraneeană.

Rezervaţia Botanică Cioclovina (categoria IV IUCN), din comuna Tismana, pe 12 ha în porţiunea dinspre vârf cu pajişte de stâncărie şi specii rare de sorb.

Cornetul Pocruiei (categoria IV IUCN), din comuna Tismana, ocupă 70 ha cu arboret de stejar pufos, scumpie şi flora specifică însoţitoare.

Pădurea Răchiţeaua (rezervaţie naturală mixtă), comuna Runcu, pe 1200 ha cu aspect peisagistic şi floră însoţitoare.

Pădurea Pocruia-Tismana (categoria IV IUCN), este situată la 400 m altitudine, se întinde pe o suprafaţă de 52 ha de pădure cu exemplare foarte frumoase de castan bun-comestibil (Castanea sativa şi Castanea vesca) şi flora însoţitoare, amestecate pe alocuri cu specii de stejar şi fag. Mulţi arbori au circumferinţa de peste 1,50 m şi ating vârsta de peste două secole. Pe substratul stâncos, castanii au condiţii bune de climă datorate reliefului (ca o căldare), o temperatură medie anuală de peste 9°C şi mai mult de 925 mm precipitaţii, cu ierni blânde şi verile nu excesiv de calde. Se realizează astfel aici, condiţii de viaţă apropiate de cele ale bazinului Mediteranei, locul de origine al castanului. Planta a fost adusă de călugări cu secole în urmă la Mănăstirea Tismana şi cultivată aici, de unde s-a răspândit pe cale naturală. Este şi rezervaţie ştiinţifică şi seminceră.

Dumbrava Tismanei (rezervaţie naturală forestieră), situată în comuna Tismana pe 363 ha şi interesantă prin speciile de stejar şi aspectul peisagistic deosebit.

Muntele Oslea (comuna Padeş şi oraşul Tismana), 280 ha: denumit şi Piatra Craiului în miniatură (conform legendei Văii Cernei, Piatra Iorgovanului a fost capul balaurului iar Oslea, trupul său. Iovan l-a omorât despicându-l cu o lovitură de paloş dată în Pasul Jiu Cerna. Privind zona, Oslea seamană cu un trup de balaur încolăcit uşor, larg la bază şi foarte ascuţit în vârf), este o rezervaţie mixtă complexă (categoria IV IUCN), accesibilă numai pe o potecă din localitatea Tismana pe Plaiul Tismana, din Valea Motrului de la Poienile de Sus, pe dealul Frumosu şi dealul Boul, precum şi din Valea Jiului de Vest de la casa de vânătoare Câmpuşel. Muntele Oslea se află în fond pastoral, se înalţă în partea vestică a munţilor Vâlcanului, formează cumpăna de ape dintre Jiul de Vest, Motru şi Bistriţa, având înălţimi de 1742 si 1946 m, distingându-se prin peisajul impunător al crestei, sculptată în calcare cristaline cu

pereţi abrupţi şi hornuri dezvoltate îndeosebi pe versantul sudic, care are caracter de cuesta. La baza stratului de calcar, un izbuc puternic formează obârşia râului Bistriţa. Importanţa deosebită a Muntelui Oslea rezidă în principal din peisajul deosebit pe care-l oferă (creastă calcaroasă şi versant sudic abrupt), pajişte cu diversitate floristică deosebită cu specii de Nigritella Nigra şi Daphne Cnemorum la care se adaugă speciile cu caracter alpin, alături de specii montane cu caracter sudic, alcătuind interesante pajişti de stâncărie asemănătoare celor din munţii peninsulei Balcanice (fig. 2.75).

Piatra Boroştenilor, ocupă 28 ha pe raza comunei Peştişani, cu vegetaţie de stâncărie şi făgete cu Hepatica transsilvanica; este o rezervaţie naturală mixtă din categoria IV IUCN.

Pădurea Gornicel din Bumbeşti-Jiu, satul Pleşa, este o rezervaţie naturală forestieră cu o suprafaţă de 85 ha cu Pin silvestru şi flora însoţitoare.

Fig. 2.75 - Muntele Oslea

Cheile Sohodolului, este rezervaţia naturală mixtă din categoria IV IUCN, situată în munţii Vâlcan, pe teritoriul comunei Runcu, în partea sudică a bazinului hidrografic al văii Sohodolului, fiind unice prin tunelele săpate de apă în pereţii Clădirii şi Nărilor, a cascadelor colorate, care cad din versanţi numai în perioadele cu ploi, precum şi prin curioasa formă carstică rămasă suspendată (Inelul). Se prezintă prin versanţi abrupţi, cu aspect impunător, variat, de un deosebit interes peisagistic, fiind considerate printre cele mai frumoase chei din ţară. Are două zone distincte, zona de sud fiind reprezentată prin chei calcaroase, iar partea de nord, deşi fizic face parte tot din zona cheilor Sohodolului, este împădurită cu versanţi stâncoşi mult mai puţin spectaculoşi, predominante fiind pantele abrupte împădurite, cu sol superficial şi grohotiş. Din punct de vedere geografic, cheile constituie o rezervaţie complexă de interes peisagistic şi floristic, pe o lungime de 10 km, cuprinzând întreaga fâşie

calcaroasă tăiată de apa Sohodolului, inclusiv rezervaţia naturală Cheile şi Peştera Pătrunsa (fig. 2.76), cu un aspect peisagistic deosebit, câmpurile de lapiezuri de la Tufaia, peșterile, izbucurile, vegetația de stâncărie calcaroasă cu multe rarități floristice și specii rare de faună.

Fig. 2.76 - Cheile Sohodolului

Cheile Pătrunsa, comuna Runcu, pe 10 ha, rezervație naturală din categoria IV IUCN.

Cheile Gropului Sec, comuna Runcu, sat Bâlta, este o rezervație naturală mixtă importantă prin relieful carstic complex, izvoare carstice, pâlcuri de Pinus nigra var. banatica în amestec cu Pinus silvestris.

Peştera Lazului (categoria III IUCN), din comuna Padeş: prima descriere aparţine lui P. A. Chappuis şi A. Winkler (în P. A. Chappuis şi R. Jeannel, 1951), care au vizitat-o în 1928 descriere a unei porţiuni de aproximativ 170 m. În 1961, peştera a fost explorată în întregime de V. Decu şi M. Bleahu. Peştera este săpată în masivul Sohodoalele, în versantul drept al Văii Motrul Sec, la 370 m altitudine şi la 1,0 m deasupra râului. Peştera Lazului reprezintă un meandru subteran al Motrului Sec prin care, într-o prima fază, se drena în permanenţă apa acestei văi. O mare parte a reţelei subterane se află sub nivelul cursului, iar la viituri apa care se pierde urcă în reţea, o îneacă (în afara culoarelor fosile, dispuse la etaj) şi părăseşte peştera în stare limpede pe la deschidere. Prin morfologia ei, Peştera Lazului reprezintă unul dintre cele mai interesante exemple de geneză a unei reţele subterane în regim freatic. Este o

peşteră caldă (10,8°C în profunzime), foarte umedă şi cu caracter dinamic, datorită structurii reţelei (care prezintă multe strâmtori) şi cursului de apă. În timpul iernii curentul rece care pătrunde în peştera usucă pereţii şi îngheaţă apa de infiltrare până în zona strâmtorii duble şi chiar dincolo de aceasta. Peştera se remarcă prin fenomene carstice spectaculoase cu aspecte concreționare și galerii înguste și poate fi vizitată în totalitate în perioade de secetă. Până la primul sifon nu este nevoie de un echipament de protecţie special, ci doar de mijloace de iluminare.

Pădurea Gorganu (21,30 ha) din comuna Padeş, este rezervație naturală forestieră din categoria IV IUCN şi adăposteşte specii de alun turcesc, precum şi flora însoţitoare de influenţă submediteraneană, fiind situată la 14 km de satul Motru Sec.

Cheile Șușiței din comuna Runcu, sat Dobrița, pe 10 ha.

2.3.5. PROCESE ȘI RELAȚII ECOLOGICE

Procesele și relațiile ecologice există și depind majoritar de interacțiunea mediu abiotic-mediu biotic, extragerea unor componente abiotice sau biotice, introducerea de elemente floristice sau faunistice, asigurarea condițiilor cerute de fiecare specie pentru realizarea ciclului biologic complet, relațiile stabilite între specii în cadrul piramidei trofice.

În acest context, conform informațiilor din mass-media în România trăiesc peste un sfert din populația de urși din Europa.

La nivelul județului Gorj s-a constatat că animalele strict protejate (lup, rîs, urs, pisica sălbatică) au un efectiv în continuă creștere, numărul exemplarelor evaluate fiind mai mare față de numărul optim (96 față de 37 optim pentru lup și respectiv 168 față de 103 optim pentru urs) în toate fondurile de vânătoare, fapt care a determinat creșterea mortalităților la vânatul mare (cerb comun și capra neagră), animale domestice și pagube aduse culturilor agricole.

2.4. Informații socio-economice și culturale (perspectiva istorică)

2.4.1. ARHEOLOGIE ȘI ISTORIE

Zona este înţesată de vestigii arheologice care apar foarte frecvent în aproape toate localităţile din preajma sau din interiorul sitului, iar datorită valorii arheologice importante au fost incluse în Lista monumentelor istorice și a siturilor arheologice publicată în Anexa 6 din MO 670 bis/2010.

Cele mai importante pentru arheologia şi istoria zonei și vecinătăților sunt:

- situl Aşezarea paleolitică de la Boroşteni, „Peştera Cioarei" din satul Boroşteni comuna Peştişani, datează din paleoliticul superior, zona Boroşteni aparţine ca locuire şi aurignacianului mijlociu (10000-12000 î.e.n.) şi are continuitate în neoliticul timpuriu al culturii Starcevo-Criş.

- situri din epoca eneoliticului/tranziţia spre epoca bronzului, cum sunt cele de la Dobrița, Schela și Stănești, toate aparținând culturii Coţofeni.

- situl Cloşani (2800-1900 î.e.n.) din neoliticul târziu al culturii Sălcuța.

- siturile arheologice „La Bulboc", „Cracul Răchiţele", „Peştera Popii" şi „La cruce"; aşezarea datată din epoca bronzului timpuriu, cultura Coţofeni; aşezarea paleolitică din zona „La Bulboc", „Cracul Răchiţele", „Peştera Popii"; aşezarea din zona „La cruce" datată Latene şi din perioada de tranziţie la epoca bronzului, cultura Coţofeni; aşezarea medievală sec. XV-XVI, din vatra satului, punctul „La morminți", toate situate în satul Runcu, comuna Runcu.

- aşezările „Cetate" de la Topeşti, „Coţofeni" de la Vulcan, „La Biserică" de la Gornăcel.

- situl arheologic din perioada bronzului, situat în punctul „La morminți" satul Călugăreni comuna Padeș, acesta este străjuit la vest de dealul Piatra (de natură calcaroasă) iar la cca. 300 m de poalele acestuia se află terasa tăiată de şoseaua Padeş-Valea Mare; partea dinspre vest, se numeşte „Morminţii Mari", iar partea dinspre est „Morminţii Mici".

- aşezări datate sec. XVI, Hallstatt şi epoca bronzului timpuriu cultura Glina, situate în punctul „La morminți" din satul Călugăreni, comuna Padeș.

- siturile arheologice relevante pentru epoca fierului sunt cele de la Dobrița pentru vârsta Hallstatt (1200-450 î.e.n.) şi respectiv Bumbești şi Dobrița pentru vârsta Latene (450 î.e.n. - 270 e.n.).

- din epoca romană la Bumbeşti-Jiu s-au descoperit: castrul şi aşezarea civilă din punctul Gară datat sec. II-III p.Chr.; castrul de piatră din punctul Gară datat sec. II-III p.Chr.; aşezarea civilă din punctul Gară datat sec. II-III p.Chr.; situl arheologic, aşezarea civilă, castrul de pământ şi valul de pământ situate în punctul Vârtop şi datate sec. II p.Chr.; castrul roman, castrul de pământ şi valul de pământ de la şcoala Pleşa cu datare sec. II p. Chr.

- situl arheologic de le Gornăcel, şi aşezările datate în neolitic (cultura Vinea) şi epoca bronzului) situate în punctul „La biserică" din satul Gornăcel comuna Schela.

- din epoca medievală provin mai multe situri arheologice pe locul vechilor aşezări, precum şi ruinele mănăstirii Vişina (ctitorită de Mircea Voda cel Batrân în 1386) şi vechea mănăstire Tismana (1377).

- de dată mai recentă, începând cu secolul XVII, sunt nenumărate biserici de lemn aflate răspândite în satele Gornoviţa, Pocruia, Sâmbotin, Horezu, Rugi,

Măzăroi, Curpen, Vaidei, Frânceşti, Gureni, Hobiţa, Peştişani, Cloşani, Sohodol, dar şi mănăstirea Lainici.

- casa memorială Constantin Brâncuşi din satul Hobiţa (construită în sec. XIX) și Casa-Muzeu „Constantin Brâncuși" amintesc vizitatorilor că aici s-a născut artistul român care a avut contribuţii covârşitoare la înnoirea limbajului şi viziunii plastice în sculptura mondială contemporană.

2.4.2. SEMNIFICAȚIA ȘI INTERESUL ISTORIC

Dintre monumentele cultural-istorice existente în sit, foarte puține au valențe turistice datorită stadiului de conservare sau a accesibilității reduse.

Există însă interesul istoric față de o serie dintre aceste vestigii ale timpurilor trecute care nu au fost studiate temeinic și de asemenea există și personalități celebre care pot constitui obiectul unor cercetări amănunțite care pot da noi valențe și posibilități de dezvoltare localităților.

In acest sens, considerăm ca necesară continuarea studiilor și valorificarea rezultatelor obținute pentru zonele arheologice prezentate anterior, precum și pentru o serie de personalități istorice și artistice care își au originile sau au desfășurat diverse activități în zona sitului, cum sunt Tudor Vladimirescu, Constantin Brâncuși, Vasile Blendea.

2.4.3. FOLOSINȚA ȘI MANAGEMENTUL TERENURILOR ÎN TRECUT

Pe baza statisticii, în Studiul privind valorificarea patrimoniului natural, cultural și istoric al județului Gorj, este prezentat modul de folosință al terenurilor la nivelul județului din care se constată că în zona sitului Nordul Gorjului de Vest, în partea mediană și superioară a acestuia predomină suprafeţele de teren acoperite cu pădure, iar în partea inferioară terenul are utilizare agricolă (fig. 2.77).

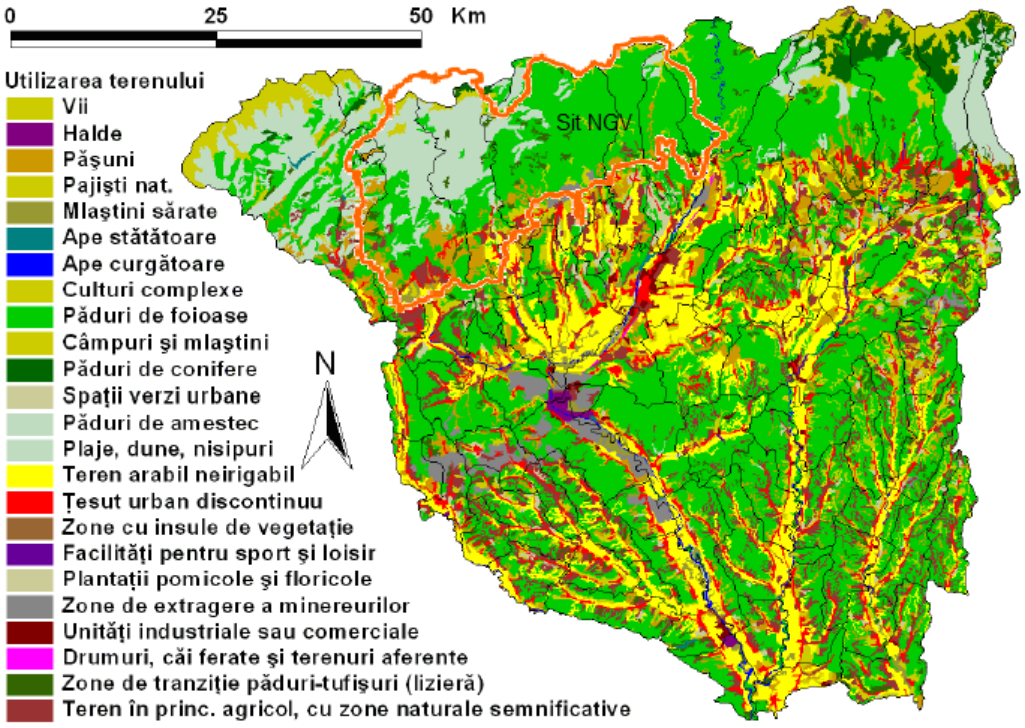

Fig. 2.77 - Studiul privind valorificarea patrimoniului natural, cultural și istoric al județului Gorj - utilizarea terenului

Principalele plante cultivate sunt porumbul, grâul, ovăzul, orzoaica, cartofi etc.

Zona este favorabilă pentru pomicultură și viță-de-vie, creșterea albinelor (Padeș, Runcu, Stănești), piscicultură, creșterea animalelor și viermilor de mătase.

Agricultura este practicată în ferme mici de semisubzistență și asociații agricole, proprietatea fiind majoritar privată.

2.5. Informații socio-economice și culturale (în prezent)

2.5.1. COMUNITĂȚILE LOCALE

Din analiza monografiilor localităților care cuprind situl Nordul Gorjului de Vest și a principalilor indicatori teritorial-administrativi ai acestora, prezentați în tabelele 2.16-2.24 rezultă:

- în principalele localităţi din sit (județul Gorj), trăiesc peste 40000 de locuitori care formează populația totală stabilă la 01 ianuarie 2012.

- principalele activităţi sunt în industria minieră, exploatarea produselor refractare, a produselor de carieră şi de balastieră, exploatarea şi prelucrarea lemnului, a fructelor de pădure şi a ciupercilor, producerea energiei electrice,

agricultură, creşterea animalelor, industria textilă şi a confecţiilor, turism şi agroturism, comerţ etc.

- cel mai frecvent mod de încălzire a locuinţelor este cel individual, cu lemne şi mai rar cu gaz, puţine localităţi (Vulcan, Uricani, Bumbeşti-Jiu, Turcineşti, Stăneşti şi Godineşti) având sistem centralizat de încălzire finalizat sau în curs de execuţie.

- dintre toate localităţile doar Bumbeşti-Jiu, Schela, Tismana, Peştişani, Godineşti, Padeş, Runcu, Uricani şi Vulcan au un sistem centralizat de alimentare cu apă potabilă.

- la sistemul de canalizare sunt racordate doar locuinţele din localităţile Bumbeşti-Jiu, Tismana, Uricani şi Vulcan.

- standardul de viață în zona rurală, ca și sănătatea populației, se află la un nivel destul de redus ca urmare a dotării deficitare cu infrastructură de mediu, lipsa stațiilor de tratare a apelor menajere și a sistemului de colectare a deșeurilor.

- total salariați, număr mediu la începutul anului 2012 a fost de 4815 salariați.

- numărul unităților turistice de cazare la sfârșitul anului 2011 era de 13 iar numărul turiștilor a fost de 3274; actualmente existând peste 35 unități de cazare.

- suprafața totală a localităților din zona sitului este de 167022 ha din care 48776 ha cu destinație agricolă (29,2%) și 118246 ha cu destinație neagricolă (70,8%).

Tabelul 2.16

Principalii indicatori teritorial-administrativi ai localității Bumbești-Jiu

REFERINȚE STATISTICE	2010	2011	2012
TERITORIU, LOCUINȚE, UTILITĂȚI PUBLICE			
Locuințe existente, total-număr	4186	4187	4192
Locuințe în proprietate majoritară de stat-număr	248	248	248
Locuințe în proprietate majoritară privată-număr	3938	3939	3944
Suprafața locuibilă-total mp	134459	134538	134910
Suprafața locuibilă- proprietate majoritară de stat-mp	2921	2921	2921
Suprafața locuibilă- proprietate majoritară privată-mp	131538	131617	131989
Suprafața intravilană a municipiilor și orașelor-ha	1275	1275	1275
Suprafața spațiilor verzi a municipiilor și orașelor-ha	11	11	11
Lungimea străzilor orășenești-total km	13	13	13
Lungimea străzilor orășenești modernizate-km	13	13	13
Lungimea totală a rețelei simple de distribuție a apei potabile-km	28,0	33,5	33,5
Capacitatea instalațiilor de producere a apei potabile-mc/zi	3000	3000	3000
Cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor-total-mii mc	747	672	613
Cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor -uz casnic-mii mc	450	422	394
Lungimea totală simplă a conductelor de canalizare-km	9,0	9,0	9,0

REFERINȚE STATISTICE	2010	2011	2012
Lungimea totală a conductelor de distribuție a gazelor-km	48,1	48,9	48,9
Gaze naturale distribuite-total-mii mc	4358	4028	2940
Gaze naturale distribuite-uz casnic-mii mc	1970	1809	1741
Sate aparținătoare: Curtișoara, Lăzărești, Pleșa, Tetila			
POPULAȚIE			
Populația stabilă-total, la 1 iulie	10423	10360	-
Populația stabilă –femei, la 1 iulie	5290	5334	-
Populația legală-total, la 1 iulie	10480	10438	-
Populația stabilă-total, la 1 ianuarie	10436	10406	10311
Populația stabilă-femei, la 1 ianuarie	5330	5332	5253
Născuți vii	80	84	69
Decedați-total	104	91	89
Decedați sub un an	1	-	-
Căsătorii	53	56	46
Divorțuri	10	7	18
Stabiliri cu domiciliul (inclusiv migrația externă)	242	-	-
Plecări cu domiciliul (inclusiv migrația externă)	228	-	-
Stabiliri de reședință în localitate la 1 ianuarie	177	134	87
Plecări cu reședința din localitate la 1 ianuarie	212	189	170
Emigranți	3	-	-
FORȚA DE MUNCĂ			
Salariați-total-număr mediu	2169	2067	2269
Număr mediu salariați în agricultură, silvicultură și pescuit	112	25	23
Număr mediu salariați în industrie	1228	1358	1491
Număr mediu salariați în industria extractivă	24	61	42
Număr mediu salariați în industria prelucrătoare	1155	1147	1339
Număr mediu salariați în producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	12	111	83
Număr mediu salariați în distribuția apei, salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	37	39	27
Număr mediu salariați în construcții	176	94	96
Număr mediu salariați în comerț cu ridicata și cu amănuntul, repararea autovehiculelor și motocicletelor	167	176	198
Număr mediu salariați în transport și depozitare	53	55	78
Număr mediu salariați în hoteluri și restaurante	28	24	25
Număr mediu salariați în informații și comunicații	10	11	11
Număr mediu salariați în intermedieri financiare și asigurări	9	8	7
Număr mediu salariați în tranzacții imobiliare	15	12	14
Număr mediu salariați în activități profesionale, științifice și tehnice	13	15	17
Număr mediu salariați în activități de servicii administrative și activități de servicii suport	20	26	37
Număr mediu salariați în administrație publică și apărare, asigurări sociale din sistemul public	44	42	41
Număr mediu salariați în învățământ	145	158	159

REFERINŢE STATISTICE	2010	2011	2012
Număr mediu salariaţi în sănătate şi asistenţă socială	132	36	38
Număr mediu salariaţi în activităţi de spectacole, culturale şi recreative	13	24	32
Număr mediu salariaţi în alte activităţi ale economiei naţionale	4	3	2
Numărul şomerilor înregistraţi la sfârşitul anului-total	336	258	228
Numărul şomerilor înregistraţi la sfârşitul anului-femei	154	113	94
Numărul şomerilor înregistraţi la sfârşitul anului-bărbaţi	182	145	134
ÎNVĂŢĂMÂNT			
Unităţi de învăţământ-total	2	2	2
Şcoli din învăţământul primar şi gimnazial	1	1	1
Licee	1	1	1
Copii înscrişi în grădiniţe	255	263	208
Elevi înscrişi-total	1334	1211	1156
Elevi înscrişi în învăţământ primar şi gimnazial	688	618	642
Elevi înscrişi în învăţământ primar	279	249	300
Elevi înscrişi în învăţământ gimnazial	409	369	342
Elevi înscrişi în învăţământ liceal	625	593	514
Elevi înscrişi în învăţământul de arte şi meserii	21	-	-
Absolvenţi-total	310	235	-
Absolvenţi în învăţământ gimnazial	118	79	-
Absolvenţi învăţământ liceal	173	156	-
Absolvenţi învăţământ profesional	19	-	-
Personal didactic-total	119	99	97
Personal didactic în învăţământ preşcolar	15	15	13
Personal didactic în învăţământ primar şi gimnazial	61	51	55
Personal didactic în învăţământ primar	14	14	16
Personal didactic în învăţământ gimnazial	47	37	39
Personal didactic în învăţământ liceal	43	33	29
Săli de clasă şi cabinete şcolare	63	60	59
Laboratoare şcolare	12	12	12
Ateliere şcolare	17	16	6
Săli de gimnastică-total	2	2	2
Terenuri de sport-total	3	2	2
PC-total	108	105	107
CULTURĂ ŞI ARTĂ			
Biblioteci-total-număr	4	4	4
Biblioteci publice-număr	1	1	1
Volume existente în biblioteci-număr	-	45916	61821
Cititori activi la biblioteci-număr	-	1542	1312
Volume eliberate-număr	-	20662	22234
Personalul angajat din biblioteci-număr	-	1	1
Muzee-număr	2	2	2
Vizitatori ai muzeelor-număr	128352	119471	115650
Personalul angajat din muzee-număr	-	11	11

REFERINȚE STATISTICE	2010	2011	2012
SĂNĂTATE			
Paturi în spitale-proprietate publică-număr	128	-	-
Paturi în creșe-proprietate publică-număr	15	15	15
Medici-proprietate publică-persoane	19	6	6
din total: medici de familie-proprietate publică-persoane	5	5	5
stomatologi-proprietate publică-persoane	1	1	1
stomatologi-proprietate privată-persoane	2	2	2
farmaciști-proprietate publică-persoane	1	-	-
farmaciști-proprietate privată-persoane	2	2	2
Personal mediu sanitar-proprietate publică-persoane	62	16	17
Personal sanitar mediu-proprietate privată-persoane	2	2	2
Spitale-proprietate publică-număr	1	-	-
Cabinete medicale școlare-proprietate publică-număr	3	3	1
Cabinete medicale individuale (de familie)-proprietate publică-număr	5	5	5
Farmacii-proprietate publică-număr	1	-	-
Ambulatorii integrate spitalelor-proprietate publică-număr	1	-	-
Cabinete stomatologice (individuale)-proprietate publică-număr	1	1	1
Creșe-proprietate publică-număr	1	1	1
Cabinete medicale de specialitate-proprietate privată-număr	1	1	1
Cabinete stomatologice-proprietate privată-număr	2	2	2
Laboratoare tehnică dentară-proprietate privată-număr	1	2	2
Farmacii-proprietate privată-număr	2	2	2
Alte tipuri de cabinete medicale-proprietate publică-număr	1	1	1
Laboratoare medicale-proprietate publică-număr	2	-	-
AGRICULTURĂ			
Suprafața totală-ha	21402	21402	21402
Suprafața agricolă după modul de folosință total-ha	4368	4368	4368
Suprafața cu terenuri neagricole-total-ha	17034	17034	17034
CONSTRUCȚII			
Locuințe terminate-total-număr	2	2	5
Locuințe terminate din fonduri private-număr	2	2	5
Locuințe terminate din fondurile populației-număr	2	2	5
Autorizații de construire eliberate pentru clădiri rezidențiale (exclusiv pentru colectivități)-număr	15	8	10
Autorizații de construire eliberate pentru clădiri pentru comerț cu ridicata și cu amănuntul-număr	3	2	1
Autorizații de construire eliberate pentru alte clădiri-număr	1	3	2
Autorizații de construire eliberate pentru clădiri rezidențiale (exclusiv pentru colectivități)-mp	2552	1346	1263
Autorizații de construire eliberate pentru clădiri pentru comerț cu ridicata și cu amănuntul-mp	319	275	33
Autorizații de construire eliberate pentru alte clădiri-mp	750	3615	179
TURISM			
Unități de cazare-(total) număr	2	3	3

REFERINȚE STATISTICE	2010	2011	2012
Hoteluri-număr	-	1	1
Moteluri-număr	1	2	3
Locuri în unități de cazare-(total) număr	68	82	58
Locuri în hoteluri-număr	42	42	-
Locuri în moteluri-număr	26	40	58
Total-locuri-zile	24040	20646	21166
Hoteluri-locuri-zile	15330	7602	-
Moteluri-locuri-zile	8710	13044	21166
Sosiri-total-număr	2209	1630	1769
Sosiri în hoteluri-număr	419	128	-
Sosiri în moteluri-număr	1790	1502	1769
Înnoptări-total-număr	2248	1645	1842
Înnoptări în hoteluri-număr	425	134	-
Înnoptări în moteluri-număr	1823	1511	1842

Tabelul 2.17

Principalii indicatori teritorial-administrativi ai localității Tismana

REFERINȚE STATISTICE	2010	2011	2012
TERITORIU, LOCUINȚE, UTILITĂȚI PUBLICE			
Locuințe existente, total-număr	3349	3349	3354
Locuințe în proprietate majoritară de stat-număr	19	19	19
Locuințe în proprietate majoritară privată-număr	3330	3330	3335
Suprafața locuibilă-total mp	137720	137720	138042
Suprafața locuibilă- proprietate majoritară de stat-mp	627	627	627
Suprafața locuibilă- proprietate majoritară privată-mp	137093	137093	137415
Suprafața intravilană a municipiilor și orașelor-ha	1297	1297	1297
Suprafața spațiilor verzi a municipiilor și orașelor-ha	9	9	9
Lungimea străzilor orășenești-total km	14	14	14
Lungimea străzilor orășenești modernizate-km	10	10	11
Lungimea totală a rețelei simple de distribuție a apei potabile-km	95,6	95,6	95,6
Capacitatea instalațiilor de producere a apei potabile-mc/zi	933	933	933
Cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor-total-mii mc	166	174	186
Cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor -uz casnic-mii mc	166	174	186
Lungimea totală simplă a conductelor de canalizare-km	5	5	5
Sate aparținătoare: Tismana, Celei, Coșteni, Gornovița, Izvarna, Pocruia, Racoți, Sohodol, Topești, Vâlcele, Vânăta			
POPULAȚIE			
Populația stabilă-total, la 1 iulie	7724	7699	-
Populația stabilă –femei, la 1 iulie	3909	3875	-
Populația legală-total, la 1 iulie	7790	7756	-
Populația stabilă-total, la 1 ianuarie	7744	7720	7625
Populația stabilă-femei, la 1 ianuarie	3928	3902	3847
Născuți vii	46	32	59

REFERINŢE STATISTICE	2010	2011	2012
Născuţi morţi	-	-	1
Decedaţi-total	109	108	106
Decedaţi sub un an	-	-	1
Căsătorii	43	35	30
Divorţuri	4	2	13
Stabiliri cu domiciliul (inclusiv migraţia externă)	194	-	-
Plecări cu domiciliul (inclusiv migraţia externă)	172	-	-
Stabiliri de reşedinţă în localitate la 1 ianuarie	16	17	30
Plecări cu reşedinţa din localitate la 1 ianuarie	93	77	95
FORŢA DE MUNCĂ			
Salariaţi-total-număr mediu	621	717	705
Număr mediu salariaţi în agricultură, silvicultură şi pescuit	62	69	73
Număr mediu salariaţi în industrie	167	168	138
Număr mediu salariaţi în industria prelucrătoare	62	58	49
Număr mediu salariaţi în producţia şi furnizarea de energie electrică şi termică, gaze, apă caldă şi aer condiţionat	47	51	47
Număr mediu salariaţi în distribuţia apei, salubritate, gestionarea deşeurilor, activităţi de decontaminare	58	59	42
Număr mediu salariaţi în construcţii	48	59	62
Număr mediu salariaţi în comerţ cu ridicata şi cu amănuntul, repararea autovehiculelor şi motocicletelor	93	83	99
Număr mediu salariaţi în transport şi depozitare	4	4	8
Număr mediu salariaţi în hoteluri şi restaurante	28	26	24
Număr mediu salariaţi în informaţii şi comunicaţii	1	1	1
Număr mediu salariaţi în intermedieri financiare şi asigurări	2	2	2
Număr mediu salariaţi în tranzacţii imobiliare	-	2	2
Număr mediu salariaţi în activităţi profesionale, ştiinţifice şi tehnice	3	2	2
Număr mediu salariaţi în activităţi de servicii administrative şi activităţi de servicii suport	19	15	6
Număr mediu salariaţi în administraţie publică şi apărare, asigurări sociale din sistemul public	25	27	26
Număr mediu salariaţi în învăţământ	93	189	188
Număr mediu salariaţi în sănătate şi asistenţă socială	73	67	72
Număr mediu salariaţi în activităţi de spectacole, culturale şi recreative	3	3	2
Numărul şomerilor înregistraţi la sfârşitul anului-total	222	173	205
Numărul şomerilor înregistraţi la sfârşitul anului-femei	105	82	81
Numărul şomerilor înregistraţi la sfârşitul anului-bărbaţi	117	91	124
ÎNVĂŢĂMÂNT			
Unităţi de învăţământ-total	1	1	1
Licee	1	1	1
Copii înscrişi în grădiniţe	240	237	189
Elevi înscrişi-total	828	834	804
Elevi înscrişi în învăţământ primar şi gimnazial	561	532	545

REFERINŢE STATISTICE	2010	2011	2012
Elevi înscrişi în învăţământ primar	270	252	271
Elevi înscrişi în învăţământ gimnazial	291	280	274
Elevi înscrişi în învăţământ liceal	237	281	259
Elevi înscrişi în învăţământul de arte şi meserii	30	21	-
Absolvenţi-total	137	125	-
Absolvenţi în învăţământ gimnazial	79	70	-
Absolvenţi învăţământ liceal	58	55	-
Personal didactic-total	76	76	71
Personal didactic în învăţământ preşcolar	12	12	12
Personal didactic în învăţământ primar şi gimnazial	17	17	13
Personal didactic în învăţământ primar	17	17	13
Personal didactic în învăţământ liceal	47	47	46
Săli de clasă şi cabinete şcolare	38	38	36
Laboratoare şcolare	9	9	9
Ateliere şcolare	2	2	-
Săli de gimnastică-total	5	5	5
Terenuri de sport-total	1	1	1
PC-total	123	123	123
CULTURĂ ŞI ARTĂ			
Biblioteci-total-număr	6	6	6
Biblioteci publice-număr	1	1	1
Volume existente în biblioteci-număr	-	42337	41541
Cititori activi la biblioteci-număr	-	1140	1051
Volume eliberate-număr	-	17205	24966
Personalul angajat din biblioteci-număr	-	1	1
Muzee-număr	1	1	1
Vizitatori ai muzeelor-număr	17000	18000	17500
Personalul angajat din muzee-număr	-	5	5
SĂNĂTATE			
Medici-proprietate publică-persoane	4	3	3
din total: medici de familie-proprietate publică-persoane	4	3	3
stomatologi-proprietate publică-persoane	2	1	1
farmacişti-proprietate privată-persoane	2	2	2
Personal mediu sanitar-proprietate publică-persoane	6	6	5
Personal sanitar mediu-proprietate privată-persoane	1	1	1
Cabinete medicale individuale (de familie)-proprietate publică-număr	4	3	3
Cabinete stomatologice (individuale)-proprietate publică-număr	1	1	1
Farmacii-proprietate privată-număr	2	2	2
AGRICULTURĂ			
Suprafaţa totală-ha	30779	30779	30779
Suprafaţa agricolă după modul de folosinţă total-ha	9539	9539	9539
Suprafaţa cu terenuri neagricole-total-ha	21240	21240	21240
CONSTRUCŢII			

REFERINȚE STATISTICE	2010	2011	2012
Locuințe terminate-total-număr	1	-	5
Locuințe terminate din fonduri private-număr	1	-	5
Locuințe terminate din fondurile populației-număr	1	-	5
Autorizații de construire eliberate pentru clădiri rezidențiale (exclusiv pentru colectivități)-număr	10	7	14
Autorizații de construire eliberate pentru clădiri rezidențiale (exclusiv pentru colectivități)-mp	1577	1101	1379
TURISM			
Unități de cazare-(total) număr	3	2	2
Vile turistice-număr	1	1	1
Pensiuni turistice urbane-număr	2	1	1
Locuri în unități de cazare-(total) număr	64	41	41
Locuri în vile turistice-număr	24	24	24
Locuri în pensiuni turistice urbane-număr	40	17	17
Total-locuri-zile	14880	11544	11678
Vile turistice-locuri-zile	8016	8760	8040
Pensiuni turistice urbane-locuri-zile	5684	2784	3638
Pensiuni agroturistice-locuri-zile	1180	-	-
Sosiri-total-număr	513	266	446
Sosiri în vile turistice-număr	215	195	298
Sosiri în pensiuni turistice urbane-număr	282	71	148
Sosiri în pensiuni agroturistice-număr	16	-	-
Înnoptări-total-număr	871	644	703
Înnoptări în vile turistice-număr	446	553	517
Înnoptări în pensiuni turistice urbane-număr	405	91	186
Înnoptări în pensiuni agroturistice-număr	20	-	-

Tabelul 2.18

Principalii indicatori teritorial-administrativi ai localității Godinești

REFERINȚE STATISTICE	2010	2011	2012
TERITORIU, LOCUINȚE, UTILITĂȚI PUBLICE			
Locuințe existente, total-număr	1516	1516	1523
Locuințe în proprietate majoritară de stat-număr	2	2	2
Locuințe în proprietate majoritară privată-număr	1514	1514	1521
Suprafața locuibilă-total mp	47120	47120	47421
Suprafața locuibilă- proprietate majoritară de stat-mp	55	55	55
Suprafața locuibilă- proprietate majoritară privată-mp	47065	47065	47366
Lungimea totală a rețelei simple de distribuție a apei potabile-km	37,4	37,4	37,4
Cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor-total-mii mc	59	61	58
Cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor -uz casnic-mii mc	59	61	58
Lungimea totală a conductelor de distribuție a gazelor-km	31,4	30,6	30,6
Gaze naturale distribuite-total-mii mc	68	69	69

REFERINȚE STATISTICE	2010	2011	2012
Gaze naturale distribuite-uz casnic-mii mc	34	37	44
Sate aparținătoare: Godinești, Arjoci, Chiliu, Câlcești, Pârâul de Pripor, Pârâul de Vale, Rătez			
POPULAȚIE			
Populația stabilă-total, la 1 iulie	2219	2198	-
Populația stabilă –femei, la 1 iulie	1142	1133	-
Populația legală-total, la 1 iulie	2231	2215	-
Populația stabilă-total, la 1 ianuarie	2240	2212	2194
Populația stabilă-femei, la 1 ianuarie	1152	1136	1127
Născuți vii	10	10	11
Decedați-total	44	49	44
Căsătorii	7	10	7
Divorțuri	2	1	1
Stabiliri cu domiciliul (inclusiv migrația externă)	64	-	-
Plecări cu domiciliul (inclusiv migrația externă)	43	-	-
Stabiliri de reședință în localitate la 1 ianuarie	12	6	10
Plecări cu reședința din localitate la 1 ianuarie	18	27	19
FORȚA DE MUNCĂ			
Salariați-total-număr mediu	82	75	79
Număr mediu salariați în industrie	4	4	10
Număr mediu salariați în industria extractivă	-	-	6
Număr mediu salariați în construcții	-	-	-
Număr mediu salariați în distribuția apei, salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	4	4	4
Număr mediu de salariați în comerț	-	-	-
Număr mediu salariați în construcții	15	17	16
Număr mediu salariați în transport și poștă			
Număr mediu salariați în comerț cu ridicata și cu amănuntul, repararea autovehiculelor și motocicletelor	6	4	10
Număr mediu salariați în hoteluri și restaurante	-	1	1
Număr mediu salariați în administrație publică și apărare, asigurări sociale din sistemul public	19	14	12
Număr mediu salariați în învățământ	28	26	22
Număr mediu salariați în sănătate și asistență socială	9	8	7
Număr mediu salariați în activități de spectacole, culturale și recreative	1	1	1
Numărul șomerilor înregistrați la sfârșitul anului-total	70	43	33
Numărul șomerilor înregistrați la sfârșitul anului-femei	27	17	12
Numărul șomerilor înregistrați la sfârșitul anului-bărbați	43	26	21
ÎNVĂȚĂMÂNT			
Unități de învățământ-total	1	1	1
Școli din învățământul primar și gimnazial	1	1	1
Copii înscriși în grădinițe	77	68	65
Elevi înscriși-total	145	149	161
Elevi înscriși în învățământ primar și gimnazial	145	149	161

REFERINȚE STATISTICE	2010	2011	2012
Elevi înscrişi în învăţământ primar	70	72	85
Elevi înscrişi în învăţământ gimnazial	75	77	76
Absolvenţi-total	16	20	-
Absolvenţi în învăţământ gimnazial	16	20	-
Personal didactic-total	19	18	16
Personal didactic în învăţământ preşcolar	3	3	3
Personal didactic în învăţământ primar şi gimnazial	16	15	13
Personal didactic în învăţământ primar	7	5	2
Personal didactic în învăţământ gimnazial	9	10	11
Săli de clasă şi cabinete şcolare	15	15	15
Laboratoare şcolare	1	1	1
Ateliere şcolare	1	1	1
Terenuri de sport-total	1	1	1
PC-total	18	18	18
CULTURĂ ŞI ARTĂ			
Biblioteci-total-număr	2	2	2
Biblioteci publice-număr	1	1	1
Volume existente în biblioteci-număr	-	15033	15039
Cititori activi la biblioteci-număr	-	395	373
Volume eliberate-număr	-	2973	2714
Personalul angajat din biblioteci-număr	-	1	1
Medici-proprietate publică-persoane	1	1	1
din total: medici de familie-proprietate publică-persoane	1	1	1
Personal mediu sanitar-proprietate publică-persoane	1	1	1
Cabinete medicale individuale (de familie)-proprietate publică-număr	1	1	1
Puncte farmaceutice-proprietate privată-număr	1	1	1
AGRICULTURĂ			
Suprafaţa totală-ha	5132	5132	5132
Suprafaţa agricolă după modul de folosinţă total-ha	3146	3146	3146
Suprafaţa cu terenuri neagricole-total-ha	1986	1986	1986
CONSTRUCŢII			
Locuinţe terminate-total-număr	3	-	7
Locuinţe terminate din fonduri private-număr	3	-	7
Locuinţe terminate din fondurile populaţiei-număr	3	-	7
Autorizaţii de construire eliberate pentru clădiri rezidenţiale (exclusiv pentru colectivităţi)-număr	2	1	1
Autorizaţii de construire eliberate pentru clădiri rezidenţiale (exclusiv pentru colectivităţi)-mp	128	35	121

Tabelul 2.19

Principalii indicatori teritorial-administrativi ai localităţii Padeş

REFERINŢE STATISTICE	2010	2011	2012
TERITORIU, LOCUINŢE, UTILITĂŢI PUBLICE			
Locuinţe existente, total-număr	2042	2049	2052
Locuinţe în proprietate majoritară de stat-număr	6	6	6
Locuinţe în proprietate majoritară privată-număr	2036	2043	2046
Suprafaţa locuibilă-total mp	67201	67705	68143
Suprafaţa locuibilă- proprietate majoritară de stat-mp	179	179	179
Suprafaţa locuibilă- proprietate majoritară privată-mp	67022	67526	67964
Lungimea totală a reţelei simple de distribuţie a apei potabile-km	27	27	27
Capacitatea instalaţiilor de producere a apei potabile-mc/zi	5186	5186	5186
Cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor-total-mii mc	40	40	40
Cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor -uz casnic-mii mc	40	40	40
Sate aparţinătoare: Călugareni, Apa Neagră, Cerna Sat, Motru Sec, Orzeşti, Padeş, Văieni			
POPULAŢIE			
Populaţia stabilă-total, la 1 iulie	5017	4979	-
Populaţia stabilă –femei, la 1 iulie	2471	2448	-
Populaţia legală-total, la 1 iulie	5083	5083	-
Populaţia stabilă-total, la 1 ianuarie	5044	5017	4977
Populaţia stabilă-femei, la 1 ianuarie	2489	2463	2448
Născuţi vii	43	37	57
Născuţi morţi	-	1	-
Decedaţi-total	65	63	67
Decedaţi sub un an	-	-	3
Căsătorii	32	25	33
Divorţuri	3	3	2
Stabiliri cu domiciliul (inclusiv migraţia externă)	233	-	-
Plecări cu domiciliul (inclusiv migraţia externă)	279	-	-
Stabiliri de reşedinţă în localitate la 1 ianuarie	16	23	12
Plecări cu reşedinţa din localitate la 1 ianuarie	93	59	63
FORŢA DE MUNCĂ			
Salariaţi-total-număr mediu	461	414	501
Număr mediu salariaţi în agricultură, silvicultură şi pescuit	42	37	43
Număr mediu salariaţi în industrie	81	79	78
Număr mediu salariaţi în industria prelucrătoare	32	29	25
Număr mediu salariaţi în energie electrică şi termică, gaze şi apă			
Număr mediu salariaţi în producţia şi furnizarea de energie electrică şi termică, gaze, apă caldă şi aer condiţionat	39	40	38
Număr mediu salariaţi în distribuţia apei, salubritate, gestionarea deşeurilor, activităţi de decontaminare	10	10	15

REFERINŢE STATISTICE	2010	2011	2012
Număr mediu salariaţi în construcţii	56	60	56
Număr mediu salariaţi în comerţ cu ridicata şi cu amănuntul, repararea autovehiculelor şi motocicletelor	75	71	73
Număr mediu salariaţi în transport şi depozitare	24	27	22
Număr mediu salariaţi în administraţie publică			
Număr mediu salariaţi în hoteluri şi restaurante	11	14	11
Număr mediu salariaţi în învăţământ			
Număr mediu salariaţi în informaţii şi comunicaţii	1	1	1
Număr mediu salariaţi în activităţi profesionale, ştiinţifice şi tehnice	8	6	8
Număr mediu salariaţi în activităţi de servicii administrative şi activităţi de servicii suport	29	21	-
Număr mediu salariaţi în administraţie publică şi apărare, asigurări sociale din sistemul public	18	16	19
Număr mediu salariaţi în învăţământ	63	65	64
Număr mediu salariaţi în sănătate şi asistenţă socială	51	15	135
Număr mediu salariaţi în activităţi de spectacole, culturale şi recreative	2	2	2
Numărul şomerilor înregistraţi la sfârşitul anului-total	364	248	232
Numărul şomerilor înregistraţi la sfârşitul anului-femei	179	125	102
Numărul şomerilor înregistraţi la sfârşitul anului-bărbaţi	185	123	130
ÎNVĂŢĂMÂNT			
Unităţi de învăţământ-total	1	1	1
Şcoli din învăţământul primar şi gimnazial	1	1	1
Copii înscrişi în grădiniţe	199	179	137
Elevi înscrişi-total	489	457	458
Elevi înscrişi în învăţământ primar şi gimnazial	489	457	458
Elevi înscrişi în învăţământ primar	222	217	234
Elevi înscrişi în învăţământ gimnazial	267	240	224
Absolvenţi-total	80	68	-
Absolvenţi în învăţământ gimnazial	80	68	-
Personal didactic-total	42	41	37
Personal didactic în învăţământ preşcolar	10	10	7
Personal didactic în învăţământ primar şi gimnazial	32	31	30
Personal didactic în învăţământ primar	13	13	13
Personal didactic în învăţământ gimnazial	19	18	17
Săli de clasă şi cabinete şcolare	34	35	36
Laboratoare şcolare	5	5	5
Ateliere şcolare	1	1	1
Săli de gimnastică-total	3	3	3
Terenuri de sport-total	3	3	3
PC-total	59	59	59
CULTURĂ ŞI ARTĂ			
Biblioteci-total-număr	4	4	4
Biblioteci publice-număr	1	1	1

REFERINȚE STATISTICE	2010	2011	2012
Volume existente în biblioteci-număr	-	21026	21049
Cititori activi la biblioteci-număr	-	569	529
Volume eliberate-număr	-	2842	2853
Personalul angajat din biblioteci-număr	-	1	1
Medici-proprietate publică-persoane	3	3	3
din total: medici de familie-proprietate publică-persoane	3	3	3
Personal mediu sanitar-proprietate publică-persoane	5	3	5
Cabinete medicale individuale (de familie)-proprietate publică-număr	3	3	3
Puncte farmaceutice-proprietate privată-număr	1	1	1
AGRICULTURĂ			
Suprafața totală-ha	38981	38981	38981
Suprafața agricolă după modul de folosință total-ha	10194	10194	10194
Suprafața cu terenuri neagricole-total-ha	28787	28787	28787
CONSTRUCȚII			
Locuințe terminate-total-număr	12	9	6
Locuințe terminate din fonduri private-număr	12	9	6
Locuințe terminate din fondurile populației-număr	12	9	6
Autorizații de construire eliberate pentru clădiri rezidențiale (exclusiv pentru colectivități)-număr	19	13	15
Autorizații de construire eliberate pentru clădiri pentru comerț cu ridicata și cu amănuntul-număr	1	1	-
Autorizații de construire eliberate pentru clădiri rezidențiale (exclusiv pentru colectivități)-mp	1974	1626	1599
Autorizații de construire eliberate pentru clădiri pentru comerț cu ridicata și cu amănuntul-mp	106	236	-
TURISM			
Unități de cazare-(total) număr	2	3	3
Popasuri turistice-număr	1	1	1
Pensiuni agroturistice-număr	1	2	2
Locuri în unități de cazare-(total) număr	29	39	33
Locuri în popasuri turistice-număr	19	19	13
Locuri în pensiuni agroturistice-număr	10	20	20
Total-locuri-zile	1798	-	-
Popasuri turistice-locuri-zile	992	-	-
Pensiuni agroturistice-locuri-zile	806	-	-
Sosiri-total-număr	98	-	-
Sosiri în popasuri turistice -număr	47	-	-
Sosiri în pensiuni agroturistice-număr	51	-	-
Înnoptări-total-număr	119	-	-
Înnoptări în popasuri turistice -număr	57	-	-
Înnoptări în pensiuni agroturistice-număr	62	-	-

Tabelul 2.20

Principalii indicatori teritorial-administrativi ai localităţii Peştişani

REFERINŢE STATISTICE	2010	2011	2012
TERITORIU, LOCUINŢE, UTILITĂŢI PUBLICE			
Locuinţe existente, total-număr	2179	2183	2188
Locuinţe în proprietate majoritară de stat-număr	77	77	77
Locuinţe în proprietate majoritară privată-număr	2102	2106	2111
Suprafaţa locuibilă-total mp	85420	85822	86389
Suprafaţa locuibilă- proprietate majoritară de stat-mp	1373	1373	1373
Suprafaţa locuibilă- proprietate majoritară privată-mp	84047	84449	85016
Lungimea totală a reţelei simple de distribuţie a apei potabile-km	54,6	54,6	55,6
Capacitatea instalaţiilor de producere a apei potabile-mc/zi	559	559	559
Cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor-total-mii mc	59	60	66
Cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor -uz casnic-mii mc	50	51	58
Sate aparţinătoare: Peştişani, Boroşteni, Brădiceni, Frâncești, Gureni, Hobiţa, Seaca			
POPULAŢIE			
Populaţia stabilă-total, la 1 iulie	3922	3950	-
Populaţia stabilă-femei, la 1 iulie	1974	1985	-
Populaţia legală-total, la 1 iulie	3932	3954	-
Populaţia stabilă-total, la 1 ianuarie	3903	3952	3937
Populaţia stabilă-femei, la 1 ianuarie	1973	1984	1979
Născuţi vii	27	27	37
Decedaţi-total	72	52	57
Căsătorii	15	14	10
Divorţuri	-	1	7
Stabiliri cu domiciliul (inclusiv migraţia externă)	143	-	-
Plecări cu domiciliul (inclusiv migraţia externă)	68	-	-
Stabiliri de reşedinţă în localitate la 1 ianuarie	16	24	34
Plecări cu reşedinţa din localitate la 1 ianuarie	34	23	29
Imigranţi	1	-	-
FORŢA DE MUNCĂ			
Salariaţi-total-număr mediu	314	379	359
Număr mediu salariaţi în agricultură, silvicultură şi pescuit	43	79	61
Număr mediu salariaţi în industrie	56	68	80
Număr mediu salariaţi în industria prelucrătoare	21	35	46
Număr mediu salariaţi în producţia şi furnizarea de energie electrică şi termică, gaze, apă caldă şi aer condiţionat	22	21	21
Număr mediu salariaţi în distribuţia apei, salubritate, gestionarea deşeurilor, activităţi de decontaminare	13	12	13
Număr mediu salariaţi în construcţii	23	19	15
Număr mediu salariaţi în comerţ cu ridicata şi cu amănuntul, repararea autovehiculelor şi motocicletelor	56	62	61

REFERINŢE STATISTICE	2010	2011	2012
Număr mediu salariaţi în transport şi depozitare	6	3	3
Număr mediu salariaţi în hoteluri şi restaurante	7	13	13
Număr mediu salariaţi în informaţii şi comunicaţii	4	13	10
Număr mediu salariaţi în intermedieri financiare şi asigurări	2	2	2
Număr mediu salariaţi în activităţi de servicii administrative şi activităţi de servicii suport	3	2	-
Număr mediu salariaţi în administraţie publică şi apărare, asigurări sociale din sistemul public	20	18	18
Număr mediu salariaţi în învăţământ	67	86	86
Număr mediu salariaţi în sănătate şi asistenţă socială	24	12	8
Număr mediu salariaţi în activităţi de spectacole, culturale şi recreative	3	2	2
Numărul şomerilor înregistraţi la sfârşitul anului-total	115	87	100
Numărul şomerilor înregistraţi la sfârşitul anului-femei	42	44	40
Numărul şomerilor înregistraţi la sfârşitul anului-bărbaţi	73	43	60
ÎNVĂŢĂMÂNT			
Unităţi de învăţământ-total	2	1	1
Şcoli din învăţământul primar şi gimnazial	1	-	-
Licee	1	1	1
Copii înscrişi în grădiniţe	92	98	87
Elevi înscrişi-total	704	645	596
Elevi înscrişi în învăţământ primar şi gimnazial	306	297	295
Elevi înscrişi în învăţământ primar	149	132	134
Elevi înscrişi în învăţământ gimnazial	157	165	161
Elevi înscrişi în învăţământ liceal	347	348	301
Elevi înscrişi în învăţământul de arte şi meserii	51	-	-
Absolvenţi-total	133	125	-
Absolvenţi în învăţământ gimnazial	35	39	-
Absolvenţi învăţământ liceal	83	86	-
Absolvenţi învăţământ profesional	15	-	-
Personal didactic-total	56	52	46
Personal didactic în învăţământ preşcolar	5	6	5
Personal didactic în învăţământ primar şi gimnazial	24	24	17
Personal didactic în învăţământ primar	10	10	8
Personal didactic în învăţământ gimnazial	14	14	9
Personal didactic în învăţământ liceal	27	22	24
Săli de clasă şi cabinete şcolare	37	37	46
Laboratoare şcolare	5	5	5
Ateliere şcolare	11	11	11
Săli de gimnastică-total	2	2	2
Terenuri de sport-total	2	2	1
PC-total	81	81	97
CULTURĂ ŞI ARTĂ			
Biblioteci-total-număr	3	3	3

REFERINȚE STATISTICE	2010	2011	2012
Biblioteci publice-număr	1	1	1
Volume existente în biblioteci-număr	-	42483	36602
Cititori activi la biblioteci-număr	-	1311	1172
Volume eliberate-număr	-	10199	9930
Personalul angajat din biblioteci-număr	-	1	1
Muzee-număr	1	1	1
Vizitatori ai muzeelor-număr	8692	10279	12600
Personalul angajat din muzee-număr	-	2	2
SĂNĂTATE			
Medici-proprietate publică-persoane	3	3	3
din total: medici de familie-proprietate publică-persoane	3	3	3
farmacişti-proprietate privată-persoane	1	1	1
Personal mediu sanitar-proprietate publică-persoane	4	4	4
Cabinete medicale individuale (de familie)-proprietate publică-număr	3	3	3
Farmacii-proprietate privată-număr	1	1	1
AGRICULTURĂ			
Suprafaţa totală-ha	21687	21687	21687
Suprafaţa agricolă după modul de folosinţă total-ha	6617	6617	6617
Suprafaţa cu terenuri neagricole-total-ha	15070	15070	15070
CONSTRUCŢII			
Locuinţe terminate-total-număr	6	6	8
Locuinţe terminate din fonduri private-număr	6	6	8
Locuinţe terminate din fondurile populaţiei-număr	6	6	8
Autorizaţii de construire eliberate pentru clădiri rezidenţiale (exclusiv pentru colectivităţi)-număr	10	8	11
Autorizaţii de construire eliberate pentru clădiri rezidenţiale (exclusiv pentru colectivităţi)-mp	940	1074	1955
TURISM			
Unităţi de cazare-(total) număr	1	2	3
Pensiuni agroturistice-număr	1	2	3
Locuri în unităţi de cazare-(total) număr	18	30	42
Locuri în pensiuni agroturistice-număr	18	30	42
Total-locuri-zile	6282	7674	7680
Pensiuni agroturistice-locuri-zile	6282	7674	7680
Sosiri-total-număr	490	305	365
Sosiri în pensiuni agroturistice-număr	490	305	365
Înnoptări-total-număr	1495	1243	998
Înnoptări în pensiuni agroturistice-număr	1495	1243	998

Tabelul 2.21

Principalii indicatori teritorial-administrativi ai localităţii Runcu

REFERINŢE STATISTICE	2010	2011	2012
TERITORIU, LOCUINŢE, UTILITĂŢI PUBLICE			
Locuinţe existente, total-număr	2498	2500	2501
Locuinţe în proprietate majoritară de stat-număr	19	19	19
Locuinţe în proprietate majoritară privată-număr	2479	2481	2482
Suprafaţa locuibilă-total mp	85672	86009	86300
Suprafaţa locuibilă- proprietate majoritară de stat-mp	557	557	557
Suprafaţa locuibilă- proprietate majoritară privată-mp	85115	85452	85743
Lungimea totală a reţelei simple de distribuţie a apei potabile-km	38,0	65,6	65,6
Capacitatea instalaţiilor de producere a apei potabile-mc/zi	647	647	647
Cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor-total-mii mc	239	122	118
Cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor -uz casnic-mii mc	239	122	118
Sate aparţinătoare: Runcu, Balta, Băltişoara, Dobriţa, Răchiţi, Suseni, Valea Mare			
POPULAŢIE			
Populaţia stabilă-total, la 1 iulie	5504	5462	-
Populaţia stabilă –femei, la 1 iulie	2752	2719	-
Populaţia legală-total, la 1 iulie	5397	5350	-
Populaţia stabilă-total, la 1 ianuarie	5519	5497	5419
Populaţia stabilă-femei, la 1 ianuarie	2769	2738	2680
Născuţi vii	32	27	26
Decedaţi-total	88	83	74
Decedaţi sub un an	1	-	2
Căsătorii	24	20	22
Divorţuri	4	5	8
Stabiliri cu domiciliul (inclusiv migraţia externă)	138	-	-
Plecări cu domiciliul (inclusiv migraţia externă)	125	-	-
Stabiliri de reşedinţă în localitate la 1 ianuarie	158	162	164
Plecări cu reşedinţa din localitate la 1 ianuarie	57	40	42
FORŢA DE MUNCĂ			
Salariaţi-total-număr mediu	637	688	662
Număr mediu salariaţi în agricultură, silvicultură şi pescuit	28	37	36
Număr mediu salariaţi în industrie	36	39	36
Număr mediu salariaţi în industria extractivă	17	21	17
Număr mediu salariaţi în industria prelucrătoare	7	7	8
Număr mediu salariaţi în producţia şi furnizarea de energie electrică şi termică, gaze, apă caldă şi aer condiţionat	4	4	5
Număr mediu salariaţi în distribuţia apei, salubritate, gestionarea deşeurilor, activităţi de decontaminare	8	7	6
Număr mediu salariaţi în construcţii	32	45	44

REFERINȚE STATISTICE	2010	2011	2012
Număr mediu salariați în comerț cu ridicata și cu amănuntul, repararea autovehiculelor și motocicletelor	117	138	143
Număr mediu salariați în transport și depozitare	6	10	7
Număr mediu salariați în hoteluri și restaurante	13	15	32
Număr mediu salariați în intermedieri financiare și asigurări	1	1	1
Număr mediu salariați în activități profesionale, științifice și tehnice	1	5	4
Număr mediu salariați în activități de servicii administrative și activități de servicii suport	3	1	13
Număr mediu salariați în administrație publică și apărare, asigurări sociale din sistemul public	20	19	17
Număr mediu salariați în învățământ	57	70	70
Număr mediu salariați în sănătate și asistență socială	321	306	257
Număr mediu salariați în activități de spectacole, culturale și recreative	2	2	2
Numărul șomerilor înregistrați la sfârșitul anului-total	169	115	112
Numărul șomerilor înregistrați la sfârșitul anului-femei	78	54	48
Numărul șomerilor înregistrați la sfârșitul anului-bărbați	91	61	64
ÎNVĂȚĂMÂNT			
Unități de învățământ-total	1	1	1
Licee	1	1	1
Copii înscriși în grădinițe	176	162	123
Elevi înscriși-total	491	464	464
Elevi înscriși în învățământ primar și gimnazial	395	370	370
Elevi înscriși în învățământ primar	185	169	186
Elevi înscriși în învățământ gimnazial	210	201	184
Elevi înscriși în învățământ liceal	96	94	94
Absolvenți-total	86	80	-
Absolvenți în învățământ gimnazial	62	55	-
Absolvenți învățământ liceal	24	25	-
Personal didactic-total	42	44	40
Personal didactic în învățământ preșcolar	9	10	7
Personal didactic în învățământ primar și gimnazial	11	11	11
Personal didactic în învățământ primar	11	11	11
Personal didactic în învățământ liceal	22	23	22
Săli de clasă și cabinete școlare	41	41	41
Laboratoare școlare	6	6	6
Ateliere școlare	3	3	3
Săli de gimnastică-total	3	3	3
Terenuri de sport-total	3	3	3
PC-total	120	120	120
CULTURĂ ȘI ARTĂ			
Biblioteci-total-număr	4	3	2
Biblioteci publice-număr	1	1	1
Volume existente în biblioteci-număr	-	25472	19646

REFERINȚE STATISTICE	2010	2011	2012
Cititori activi la biblioteci-număr	-	701	312
Volume eliberate-număr	-	8971	6089
Personalul angajat din biblioteci-număr	-	1	1
SĂNĂTATE			
Paturi în spitale-proprietate publică-număr	226	226	226
Medici-proprietate publică-persoane	15	14	10
din total: medici de familie-proprietate publică-persoane	2	2	2
farmaciști-proprietate publică-persoane	1	1	1
Personal mediu sanitar-proprietate publică-persoane	86	73	76
Spitale-proprietate publică-număr	1	1	1
Cabinete medicale individuale (de familie)-proprietate publică-număr	2	2	2
Farmacii-proprietate publică-număr	1	1	1
Ambulatorii integrate spitalelor-proprietate publică-număr	1	1	1
Puncte farmaceutice-proprietate privată-număr	2	2	2
Laboratoare medicale-proprietate publică-număr	4	4	6
AGRICULTURĂ			
Suprafața totală-ha	27220	27220	27220
Suprafața agricolă după modul de folosință total-ha	6214	6214	6214
Suprafața arabilă-total-ha	1010	1010	1010
Suprafața cu terenuri neagricole-total-ha	21006	21006	21006
CONSTRUCȚII			
Locuințe terminate-total-număr	3	2	3
Locuințe terminate din fonduri private-număr	3	2	3
Locuințe terminate din fondurile populației-număr	3	2	3
Autorizații de construire eliberate pentru clădiri rezidențiale (exclusiv pentru colectivități)-număr	18	15	24
Autorizații de construire eliberate pentru clădiri rezidențiale (exclusiv pentru colectivități)-mp	2996	2843	3268
TURISM			
Unități de cazare-(total) număr	3	2	3
Pensiuni agroturistice-număr	3	2	3
Locuri în unități de cazare-(total) număr	53	45	57
Locuri în pensiuni agroturistice-număr	53	45	57
Total-locuri-zile	14485	15515	15422
Pensiuni agroturistice-locuri-zile	14485	15515	15422
Sosiri-total-număr	548	521	694
Sosiri în pensiuni agroturistice-număr	548	521	694
Înnoptări-total-număr	1142	1313	1433
Înnoptări în pensiuni agroturistice-număr	1142	1313	1433

Tabelul 2.22

Principalii indicatori teritorial-administrativi ai localităţii Schela

REFERINŢE STATISTICE	2010	2011	2012
TERITORIU, LOCUINŢE, UTILITĂŢI PUBLICE			
Locuinţe existente, total-număr	929	932	936
Locuinţe în proprietate majoritară de stat-număr	1	1	1
Locuinţe în proprietate majoritară privată-număr	928	931	935
Suprafaţa locuibilă-total mp	33805	34013	34291
Suprafaţa locuibilă- proprietate majoritară de stat-mp	24	24	24
Suprafaţa locuibilă- proprietate majoritară privată-mp	33781	33989	34267
Lungimea totală a reţelei simple de distribuţie a apei potabile-km	22,6	39,3	39,3
Capacitatea instalaţiilor de producere a apei potabile-mc/zi	480	1200	1200
Cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor-total-mii mc	50	67	68
Cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor -uz casnic-mii mc	47	64	61
Sate aparţinătoare: Sâmbotin, Arsuri, Gornăcel, Pajiştele, Schela			
POPULAŢIE			
Populaţia stabilă-total, la 1 iulie	1759	1727	-
Populaţia stabilă –femei, la 1 iulie	916	904	-
Populaţia legală-total, la 1 iulie	1782	1746	-
Populaţia stabilă-total, la 1 ianuarie	1777	1730	1707
Populaţia stabilă-femei, la 1 ianuarie	925	899	893
Născuţi vii	10	11	11
Decedaţi-total	29	30	30
Căsătorii	11	4	9
Divorţuri	4	1	4
Stabiliri cu domiciliul (inclusiv migraţia externă)	34	-	-
Plecări cu domiciliul (inclusiv migraţia externă)	63	-	-
Stabiliri de reşedinţă în localitate la 1 ianuarie	6	3	9
Plecări cu reşedinţa din localitate la 1 ianuarie	31	27	27
Imigranţi	1	-	-
FORŢA DE MUNCĂ			
Salariaţi-total-număr mediu	102	129	126
Număr mediu salariaţi în agricultură, silvicultură şi pescuit	9	10	18
Număr mediu salariaţi în industrie	11	10	10
Număr mediu salariaţi în industria prelucrătoare	3	2	2
Număr mediu salariaţi în producţia şi furnizarea de energie electrică şi termică, gaze, apă caldă şi aer condiţionat	6	6	6
Număr mediu salariaţi în distribuţia apei, salubritate, gestionarea deşeurilor, activităţi de decontaminare	2	2	2
Număr mediu salariaţi în construcţii	7	12	13
Număr mediu salariaţi în comerţ cu ridicata şi cu amănuntul, repararea autovehiculelor şi motocicletelor	13	24	26

REFERINŢE STATISTICE	2010	2011	2012
Număr mediu salariaţi în transport şi depozitare	12	13	8
Număr mediu salariaţi în hoteluri şi restaurante	3	5	5
Număr mediu salariaţi în administraţie publică şi apărare, asigurări sociale din sistemul public	16	12	12
Număr mediu salariaţi în învăţământ	18	18	19
Număr mediu salariaţi în sănătate şi asistenţă socială	12	24	14
Număr mediu salariaţi în activităţi de spectacole, culturale şi recreative	1	1	1
Numărul şomerilor înregistraţi la sfârşitul anului-total	48	29	62
Numărul şomerilor înregistraţi la sfârşitul anului-femei	21	13	25
Numărul şomerilor înregistraţi la sfârşitul anului-bărbaţi	27	16	37
ÎNVĂŢĂMÂNT			
Unităţi de învăţământ-total	1	1	1
Şcoli din învăţământul primar şi gimnazial	1	1	1
Copii înscrişi în grădiniţe	50	49	41
Elevi înscrişi-total	112	101	96
Elevi înscrişi în învăţământ primar şi gimnazial	112	101	96
Elevi înscrişi în învăţământ primar	49	46	54
Elevi înscrişi în învăţământ gimnazial	63	55	42
Absolvenţi-total	22	17	-
Absolvenţi în învăţământ gimnazial	22	17	-
Personal didactic-total	12	18	18
Personal didactic în învăţământ preşcolar	3	3	3
Personal didactic în învăţământ primar şi gimnazial	9	15	15
Personal didactic în învăţământ primar	4	5	4
Personal didactic în învăţământ gimnazial	5	10	11
Săli de clasă şi cabinete şcolare	16	16	16
Laboratoare şcolare	2	2	2
Ateliere şcolare	2	2	2
Săli de gimnastică-total	2	2	2
PC-total	16	16	16
CULTURĂ ŞI ARTĂ			
Biblioteci-total-număr	2	2	2
Biblioteci publice-număr	1	1	1
Volume existente în biblioteci-număr	-	13473	13473
Cititori activi la biblioteci-număr	-	367	215
Volume eliberate-număr	-	3719	2428
Personalul angajat din biblioteci-număr	-	1	1
SĂNĂTATE			
Medici-proprietate publică-persoane	2	2	2
din total: medici de familie-proprietate publică-persoane	2	2	2
Personal mediu sanitar-proprietate publică-persoane	2	2	2
Cabinete medicale individuale (de familie)-proprietate publică-număr	2	2	2

REFERINȚE STATISTICE	2010	2011	2012
AGRICULTURĂ			
Suprafața totală-ha	8765	8765	8765
Suprafața agricolă după modul de folosință total-ha	2495	2495	2495
Suprafața cu terenuri neagricole-total-ha	6270	6270	6270
CONSTRUCȚII			
Locuințe terminate-total-număr	7	3	4
Locuințe terminate din fonduri private-număr	7	3	4
Locuințe terminate din fondurile populației-număr	7	3	4
Autorizații de construire eliberate pentru clădiri rezidențiale (exclusiv pentru colectivități)-număr	-	6	4
Autorizații de construire eliberate pentru clădiri rezidențiale (exclusiv pentru colectivități)-mp	-	1093	440

Tabelul 2.23

Principalii indicatori teritorial-administrativi ai localității Stănești

REFERINȚE STATISTICE	2010	2011	2012
TERITORIU, LOCUINȚE, UTILITĂȚI PUBLICE			
Locuințe existente, total-număr	1213	1216	1218
Locuințe în proprietate majoritară privată-număr	1213	1216	1218
Suprafața locuibilă-total mp	41279	41422	41574
Suprafața locuibilă- proprietate majoritară privată-mp	41279	41422	41574
Lungimea totală a conductelor de distribuție a gazelor-km	13,8	16,0	16,1
Gaze naturale distribuite-total-mii mc	258	240	230
Gaze naturale distribuite-uz casnic-mii mc	222	215	190
Sate aparținătoare: Stănești, Alexeni, Bălani, Călești, Curpen, Măzăroi, Obreja, Pârvulești, Vaidei, Vălari			
POPULAȚIE			
Populația stabilă-total, la 1 iulie	2524	2515	-
Populația stabilă –femei, la 1 iulie	1209	1220	-
Populația legală-total, la 1 iulie	2541	2525	-
Populația stabilă-total, la 1 ianuarie	2544	2520	2504
Populația stabilă-femei, la 1 ianuarie	1220	1214	1220
Născuți vii	9	17	11
Născuți morți	-	1	-
Decedați-total	43	55	45
Decedați sub un an	-	-	1
Căsătorii	9	14	9
Divorțuri	4	3	2
Stabiliri cu domiciliul (inclusiv migrația externă)	55	-	-
Plecări cu domiciliul (inclusiv migrația externă)	45	-	-
Stabiliri de reședință în localitate la 1 ianuarie	6	3	9
Plecări cu reședința din localitate la 1 ianuarie	21	18	19
FORȚA DE MUNCĂ			

REFERINŢE STATISTICE	2010	2011	2012
Salariaţi-total-număr mediu	101	119	114
Număr mediu salariaţi în agricultură, silvicultură şi pescuit	6	8	10
Număr mediu salariaţi în industrie	3	4	6
Număr mediu salariaţi în industria prelucrătoare	3	2	4
Număr mediu salariaţi în distribuţia apei, salubritate, gestionarea deşeurilor, activităţi de decontaminare	-	2	2
Număr mediu salariaţi în construcţii	2	3	12
Număr mediu salariaţi în comerţ cu ridicata şi cu amănuntul, repararea autovehiculelor şi motocicletelor	19	39	37
Număr mediu salariaţi în transport şi depozitare	3	2	5
Număr mediu salariaţi în hoteluri şi restaurante	-	1	5
Număr mediu salariaţi în activităţi profesionale, ştiinţifice şi tehnice	3	2	-
Număr mediu salariaţi în activităţi de servicii administrative şi activităţi de servicii suport	5	2	1
Număr mediu salariaţi în administraţie publică şi apărare, asigurări sociale din sistemul public	15	10	10
Număr mediu salariaţi în învăţământ	25	22	21
Număr mediu salariaţi în sănătate şi asistenţă socială	18	24	5
Număr mediu salariaţi în activităţi de spectacole, culturale şi recreative	2	2	2
Numărul şomerilor înregistraţi la sfârşitul anului-total	64	57	54
Numărul şomerilor înregistraţi la sfârşitul anului-femei	24	27	27
Numărul şomerilor înregistraţi la sfârşitul anului-bărbaţi	40	30	27
ÎNVĂŢĂMÂNT			
Unităţi de învăţământ-total	1	1	1
Şcoli din învăţământul primar şi gimnazial	1	1	1
Copii înscrişi în grădiniţe	57	54	40
Elevi înscrişi-total	156	158	166
Elevi înscrişi în învăţământ primar şi gimnazial	156	158	166
Elevi înscrişi în învăţământ primar	80	83	86
Elevi înscrişi în învăţământ gimnazial	76	75	80
Absolvenţi-total	18	17	-
Absolvenţi în învăţământ gimnazial	18	17	-
Personal didactic-total	17	19	19
Personal didactic în învăţământ preşcolar	3	3	3
Personal didactic în învăţământ primar şi gimnazial	14	16	16
Personal didactic în învăţământ primar	4	5	5
Personal didactic în învăţământ gimnazial	10	11	11
Săli de clasă şi cabinete şcolare	20	20	11
Laboratoare şcolare	2	2	2
Ateliere şcolare	1	1	-
Săli de gimnastică-total	1	1	1
Terenuri de sport-total	1	1	1
PC-total	15	15	14

REFERINȚE STATISTICE	2010	2011	2012
CULTURĂ ȘI ARTĂ			
Biblioteci-total-număr	3	2	2
Biblioteci publice-număr	1	1	1
Volume existente în biblioteci-număr	-	16858	16896
Cititori activi la biblioteci-număr	-	536	564
Volume eliberate-număr	-	4161	3939
Personalul angajat din biblioteci-număr	-	1	1
SĂNĂTATE			
Medici-proprietate publică-persoane	2	2	2
din total: medici de familie-proprietate publică-persoane	2	2	2
stomatologi-proprietate publică-persoane	1	-	-
Personal mediu sanitar-proprietate publică-persoane	3	2	3
Cabinete medicale individuale (de familie)-proprietate publică-număr	2	2	2
Puncte farmaceutice-proprietate privată-număr	1	1	1
AGRICULTURĂ			
Suprafața totală-ha	10008	10008	10008
Suprafața agricolă după modul de folosință total-ha	4335	4335	4335
Suprafața cu terenuri neagricole-total-ha	5673	5673	5673
CONSTRUCȚII			
Locuințe terminate-total-număr	-	3	2
Locuințe terminate din fonduri private-număr	-	3	2
Locuințe terminate din fondurile populației-număr	-	3	2
Autorizații de construire eliberate pentru clădiri rezidențiale (exclusiv pentru colectivități)-număr	7	7	5
Autorizații de construire eliberate pentru clădiri rezidențiale (exclusiv pentru colectivități)-mp	862	1011	376
Autorizații de construire eliberate pentru alte clădiri-mp	-	-	212

Tabelul 2.24

Principalii indicatori teritorial-administrativi ai localității Turcinești

REFERINȚE STATISTICE	2010	2011	2012
Populația stabilă-total, la 1 ianuarie	2387	2226	2226
Suprafața totală-ha	-	-	3048
Suprafața agricolă după modul de folosință total-ha	-	-	1866
Suprafața cu terenuri neagricole-total-ha	-	-	1182
Sate aparținătoare: Turcinești, Cârțiu, Horezu, Rugi			

Tradiţii, obiceiuri şi meşteri în localităţile din zona sitului:

- Tismana: Filomela Tiştere, covoare olteneşti; Paulina Sarcină, covoare olteneşti ;Valerica Miuţe, icoane; Mihaela Văcariu, ţesături; Claudia Drăghescu, ţesături artizanat; Petre Cocină, dogărie; Achitina Hica, costum popular, cusături; Iuliana Marin, costume populare, cusături; Gh. Cotan, costume populare bărbat, ţesături; Roxana Bălteanu, pictură si sculptură lemn; Margareta Probaje, ţesături; Floarea Paraschiv, ţesături; Ana Sulea, ţesături; Nicolae Viloiu, marochinărie; Cristina Motorga, costume populare; Maria Tantan, covoare olteneşti, cusături.

- Bumbeşti-Jiu: Ion Popescu, sculptură lemn; Nicolae Guţa, sculptura lemn; Amos Moruşcă, prelucrare rădăcini.

- Peştişani: Nicolae Văideanu, sculptură lemn; Ileana Tudorescu, ţesături; Adriana Lidia Năr̆ban, iconărit; Nicolae Scafoş, dulgherie, tâmplărie; Geta Piţigoi, ţesături, cusături; Aurelia Ciulei, ţesături, cusături; Cristian Glăvan, sculptură lemn.

- Runcu: Nicolae Cocolea, dogărie; Nicolae Nădrag, sculptură lemn; Maria Lazăr, ţesături; Grigore Vlăduţ, cioplitorie lemn; Maria Apostol, ţesături, cusături; Gh. Becheru, cioplitor hambare cereale; Janeta Negrea, împletituri coşuri.

- Stăneşti: Ion Romanescu, fierărie; Gheorghe Stanciu, crucer; Ion Eftenoiu, sculptură lemn, tâmplărie.

Lista evenimentelor în comunităţile locale din zona sitului:

- ianuarie: Aniversarea primei proclamaţii către ţară a lui Tudor Vladimirescu (23 ianuarie 1821), la Padeş.

- februarie: Aniversarea naşterii lui C-tin Brâncuşi (21 februarie 1876) la Hobiţa; „Brâncuşiana" complex de manifestări cultural artistice evocatoare închinate naşterii lui Constantin Brâncuşi, la Târgu-Jiu şi Hobiţa.

- martie: „Gorjul tradiţional/Sărbătorile dealului", manifestare etnofolclorică la Runcu; „Târgul de ceramică şi seminţe" de la Tismana.

- aprilie: Aniversarea atestării documentare a localităţii Stăneşti (30 aprilie 1521); „Pastorala floriilor", complex de manifestări cultural artistice închinate sărbătorilor pascale, la Stăneşti; „Gorjul tradiţional/Sărbătoarea Sf. Gheorghe/ Manifestări cultural-religioase" la Bumbeşti-Jiu şi Turcineşti; Zilele oraşului Bumbeşti-Jiu, complex de manifestări cultural artistice; „Gorjul tradiţional/ Sărbătorile dealului/ Sfinţirea viilor", la Bâlta/Runcu.

- mai: Comemorarea asasinării lui Tudor Vladimirescu (27 mai 1821); „Gorjul tradiţional/ Ghermanul", sărbătoare comunitară la Runcu;

- iunie: Aniversarea atestării documentare a localităţii Dobriţa (10 iunie 1656); „Gorjul tradiţional/Sărbătoarea florii de tei" de la Runcu.

- iulie: „Gorjul tradiţional/Nedeia de Sf. Ilie" la Schela; „Festivalul tineretului" de la Godineşti.

- august: Aniversarea atestării documentare a localităţii Peştişani (5 august 1451); Aniversarea primei ediţii a Festivalului „Cântecul munţilor" (6 august 1971)

de la Lainici; „Cântecul munţilor", sărbătoare comunitară la Bumbeşti-Jiu şi Lainici; Hram şi nedeie de Sf. Maria la Turcineşti.

- septembrie: Aniversarea atestării documentare a localităţii Pesticevo/Peştişani (1 septembrie 1391); Atelierul Naţional de Poezie „Serile la Brădiceni" (6-8 septembrie), Peştişani; Festivalul interjudeţean de folclor „Maria Apostol" la Runcu; Nedei şi hramuri de Sf. Maria Mică, la Padeş şi Turcineşti; Zilele comunei Turcineşti; „Sărbătoarea castanului", manifestare culturală comunitară la Bâţişoara/Runcu.

- octombrie: Festivalul naţional de umor „Ion Cănăvoiu" şi Salonul naţional de caricatură (22-24 octombrie), la Târgu-Jiu şi Runcu; Aniversarea inaugurării Casei muzeu „Constantintin Brâncuşi" (31 octombrie 1971), la Hobiţa; Hramuri şi nedei de Sf. Paraschiva, la Padeş şi Runcu.

- noiembrie: Aniversarea naşterii generalului de divizie Alexandru Anghelescu, fost Ministru de război (4 noiembrie 1836), la Turcineşti; Aniversarea inaugurării tronsonului de cale ferată Bumbeşti Jiu-Meri (4 noiembrie1941); Aniversarea naşterii lui Dinică Schileru, reprezentant al ţărănimii române şi al Gorjului în Parlamentul ţării (6 noiembrie 1846), la Schela; Aniversarea înfiinţării studioului de înregistrări audio-video, Everest (14 noiembrie 1991), la Bumbeşti-Jiu.

- decembrie: Aniversarea trecerii în nefiinţă a călugărului Nicodim, întemeietorul Mănăstirii Tismana (26 decembrie 1406), la Tismana şi Godineşti.

Principalele activităţi sunt în industria minieră, exploatarea produselor refractare, a produselor de carieră şi de balastieră, exploatarea şi prelucrarea lemnului, a fructelor de pădure şi a ciupercilor, producerea energiei electrice, agricultură, creşterea animalelor, industria textilă şi a confecţiilor, turism şi agroturism, comerţ etc.

Activităţile economice care constituie vulnerabilităţi pentru integritatea sitului sunt: turismul necontrolat, traficul auto, exploatarea resurselor naturale, păşunatul, construcţiile, braconajul, pescuitul şi exploatarea masei lemnoase.

Ca elemente de presiune antropică se remarcă:

- şoselele care au pătruns pe multe din văile montane (Runcu-Câmpul lui Neag).
- exploatarea lemnului.
- braconajul.
- păşunatul în golul de munte şi la poalele munţilor.
- exploatările de calcar (în special din bazinul Şuşiţa Seacă).
- amenajările hidroenergetice.

Activităţile desfăşurate în jurul sitului cu implicaţii şi consecinţe în sit sunt:

- cultivare, păşunat, creşterea animalelor.
- drumuri, drumuri auto.
- cosire/tăiere.
- managementul forestier general.

- zone urbanizate şi habitarea umană.
- schimbări antropice în sistemele hidraulice (zone umede şi mediul acvatic).

Principalele activităţi antropice repertoriate care pot genera o serie de consecinţe cu influenţe negative asupra spaţiului interior al sitului sunt:

- cosire/tăiere
- managementul forestier general.
- exploatare fără replantare, replantare.
- pescuit sportiv, vânătoare, braconaj, otrăvire, capcane.
- poteci, trasee pentru ciclism.
- locuri de campare şi zone de parcare pentru rulote.
- drumeţii montane, alpinism, speologie.
- păşunat.
- curăţarea pădurii.
- habitare dispersată.
- exploatarea resurselor naturale (exploatările de calcar mai ales din bazinul Șușița Seacă).
- structuri normale/complexe pentru sport şi odihnă.
- activităţi sportive şi recreative în aer liber.
- construire reţele de comunicaţie (drumuri de utilitate publică şi drumuri de exploatare în special drumuri forestiere).

2.5.2. FOLOSINȚA ACTUALĂ A TERENURILOR

Din analiza datelor prezentate în tabelele 2.25-2.33 pentru perioada 2010-2012 și localitățile din zona sitului, se constată următoarele:

a) - suprafaţa totală a localităților din zona sitului este de 167022 ha din care 29,2% cu destinație agricolă (48776 ha) și 70,8% cu destinație neagricolă (118246 ha).

b) - suprafaţa totală în proprietate privată este de 64117 ha (38,4% din suprafaţa totală), din care 67,2% cu destinație agricolă (43087 ha) și 32,8% cu destinație neagricolă (21030 ha).

Tabelul 2.25

Principalii indicatori teritorial-administrativi ai localității Bumbești-Jiu

REFERINŢE STATISTICE	2010	2011	2012
AGRICULTURĂ			
Suprafața totală-ha	21402	21402	21402
Suprafața agricolă după modul de folosință total-ha	4368	4368	4368
Suprafața arabilă-total-ha	1160	1160	1160
Suprafața cu livezi și pepiniere pomicole-total-ha	256	256	256
Suprafața cu vii și pepiniere viticole-total-ha	123	123	123
Suprafața păşunilor-total-ha	2003	2003	2003
Suprafața fânețelor-total-ha	826	826	826
Suprafața cu terenuri neagricole-total-ha	17034	17034	17034
Suprafața cu păduri și alte terenuri cu vegetație forestieră-total-ha	15512	15512	15512
Suprafața cu ape și bălți-total-ha	236	236	236
Suprafața ocupată cu construcții-total-ha	560	553	553
Suprafața-căi de comunicații și căi ferate-total-ha	238	292	292
Suprafața cu terenuri degradate și neproductive-total-ha	488	441	441
Suprafața totală-proprietate privată-ha	6603	6603	6603
Suprafața agricolă-proprietate privată-ha	4359	4359	4359
Suprafața arabilă-proprietate privată-ha	1151	1151	1151
Suprafața cu livezi și pepiniere pomicole-proprietate privată-ha	256	256	256
Suprafața cu vii și pepiniere viticole-proprietate privată-ha	123	123	123
Suprafața păşunilor-proprietate privată-ha	2003	2003	2003
Suprafața fânețelor-proprietate privată-ha	826	826	826
Suprafața cu terenuri neagricole-proprietate privată-ha	2244	2244	2244
Suprafața cu păduri și alte terenuri cu vegetație forestieră-proprietate privată-ha	1767	1767	1767
Suprafața ocupată cu construcții-proprietate privată-ha	380	380	380
Suprafața cu terenuri degradate și neproductive-proprietate privată-ha	97	97	97

Tabelul 2.26

Principalii indicatori teritorial-administrativi ai localității Tismana

REFERINŢE STATISTICE	2010	2011	2012
AGRICULTURĂ			
Suprafața totală-ha	30779	30779	30779
Suprafața agricolă după modul de folosință total-ha	9539	9539	9539
Suprafața arabilă-total-ha	1117	1117	1117
Suprafața cu livezi și pepiniere pomicole-total-ha	159	159	159
Suprafața cu vii și pepiniere viticole-total-ha	172	172	172
Suprafața păşunilor-total-ha	4882	4882	4882
Suprafața fânețelor-total-ha	3209	3209	3209
Suprafața cu terenuri neagricole-total-ha	21240	21240	21240
Suprafața cu păduri și alte terenuri cu vegetație forestieră-total-ha	19445	19445	19445

REFERINȚE STATISTICE	2010	2011	2012
Suprafața cu ape și bălți-total-ha	94	94	94
Suprafața ocupată cu construcții-total-ha	612	612	612
Suprafața-căi de comunicații și căi ferate-total-ha	281	281	281
Suprafața cu terenuri degradate și neproductive-total-ha	808	808	808
Suprafața totală-proprietate privată-ha	7789	7785	8777
Suprafața agricolă-proprietate privată-ha	6018	6014	5768
Suprafața arabilă-proprietate privată-ha	1110	1106	1105
Suprafața cu livezi și pepiniere pomicole-proprietate privată-ha	159	159	159
Suprafața cu vii și pepiniere viticole-proprietate privată-ha	172	172	172
Suprafața pășunilor-proprietate privată-ha	1371	1371	1151
Suprafața fânețelor-proprietate privată-ha	3206	3206	3181
Suprafața cu terenuri neagricole-proprietate privată-ha	1771	1771	3009
Suprafața cu păduri și alte terenuri cu vegetație forestieră-proprietate privată-ha	600	600	1838
Suprafața ocupată cu construcții-proprietate privată-ha	585	585	585
Suprafața cu terenuri degradate și neproductive-proprietate privată-ha	586	586	586

Tabelul 2.27

Principalii indicatori teritorial-administrativi ai localității Godinești

REFERINȚE STATISTICE	2010	2011	2012
AGRICULTURĂ			
Suprafața totală-ha	5132	5132	5132
Suprafața agricolă după modul de folosință total-ha	3146	3146	3146
Suprafața arabilă-total-ha	746	746	746
Suprafața cu livezi și pepiniere pomicole-total-ha	43	43	43
Suprafața cu vii și pepiniere viticole-total-ha	25	25	25
Suprafața pășunilor-total-ha	1712	1712	1712
Suprafața fânețelor-total-ha	620	620	620
Suprafața cu terenuri neagricole-total-ha	1986	1986	1986
Suprafața cu păduri și alte terenuri cu vegetație forestieră-total-ha	1790	1791	1791
Suprafața cu ape și bălți-total-ha	8	8	8
Suprafața ocupată cu construcții-total-ha	89	88	88
Suprafața-căi de comunicații și căi ferate-total-ha	99	99	99
Suprafața totală-proprietate privată-ha	3366	3367	3367
Suprafața agricolă-proprietate privată-ha	3122	3122	3122
Suprafața arabilă-proprietate privată-ha	746	746	746
Suprafața cu livezi și pepiniere pomicole-proprietate privată-ha	43	43	43
Suprafața cu vii și pepiniere viticole-proprietate privată-ha	25	25	25
Suprafața pășunilor-proprietate privată-ha	1699	1699	1699
Suprafața fânețelor-proprietate privată-ha	609	609	609
Suprafața cu terenuri neagricole-proprietate privată-ha	244	245	245
Suprafața cu păduri și alte terenuri cu vegetație forestieră-	166	167	167

REFERINȚE STATISTICE	2010	2011	2012
proprietate privată-ha			
Suprafața ocupată cu construcții-proprietate privată-ha	78	78	78

Tabelul 2.28

Principalii indicatori teritorial-administrativi ai localității Padeș

REFERINȚE STATISTICE	2010	2011	2012
AGRICULTURĂ			
Suprafața totală-ha	38981	38981	38981
Suprafața agricolă după modul de folosință total-ha	10194	10194	10194
Suprafața arabilă-total-ha	458	458	458
Suprafața cu livezi și pepiniere pomicole-total-ha	46	46	46
Suprafața cu vii și pepiniere viticole-total-ha	55	55	55
Suprafața pășunilor-total-ha	6148	6148	6148
Suprafața fânețelor-total-ha	3487	3487	3487
Suprafața cu terenuri neagricole-total-ha	28787	28787	28787
Suprafața cu păduri și alte terenuri cu vegetație forestieră-total-ha	26974	26974	26974
Suprafața cu ape și bălți-total-ha	303	303	303
Suprafața ocupată cu construcții-total-ha	149	149	149
Suprafața-căi de comunicații și căi ferate-total-ha	230	230	230
Suprafața cu terenuri degradate și neproductive-total-ha	1131	1131	1131
Suprafața totală-proprietate privată-ha	13058	13058	13058
Suprafața agricolă-proprietate privată-ha	10083	10083	10083
Suprafața arabilă-proprietate privată-ha	451	451	451
Suprafața cu livezi și pepiniere pomicole-proprietate privată-ha	46	46	46
Suprafața cu vii și pepiniere viticole-proprietate privată-ha	55	55	55
Suprafața pășunilor-proprietate privată-ha	6145	6145	6145
Suprafața fânețelor-proprietate privată-ha	3386	3386	3386
Suprafața cu terenuri neagricole-proprietate privată-ha	2975	2975	2975
Suprafața cu păduri și alte terenuri cu vegetație forestieră-proprietate privată-ha	1741	1741	1741
Suprafața cu ape și bălți-proprietate privată-ha	2	2	2
Suprafața ocupată cu construcții-proprietate privată-ha	101	101	101
Suprafața cu terenuri degradate și neproductive-proprietate privată-ha	1131	1131	1131

Tabelul 2.29

Principalii indicatori teritorial-administrativi ai localităţii Peştişani

REFERINŢE STATISTICE	2010	2011	2012
AGRICULTURĂ			
Suprafaţa totală-ha	21687	21687	21687
Suprafaţa agricolă după modul de folosinţă total-ha	6617	6617	6617
Suprafaţa arabilă-total-ha	1573	1573	1573
Suprafaţa cu livezi şi pepiniere pomicole-total-ha	77	77	77
Suprafaţa cu vii şi pepiniere viticole-total-ha	80	80	80
Suprafaţa păşunilor-total-ha	3661	3661	3661
Suprafaţa fâneţelor-total-ha	1226	1226	1226
Suprafaţa cu terenuri neagricole-total-ha	15070	15070	15070
Suprafaţa cu păduri şi alte terenuri cu vegetaţie forestieră-total-ha	14363	14363	14363
Suprafaţa cu ape şi bălţi-total-ha	226	226	226
Suprafaţa ocupată cu construcţii-total-ha	192	192	192
Suprafaţa-căi de comunicaţii şi căi ferate-total-ha	223	223	223
Suprafaţa cu terenuri degradate şi neproductive-total-ha	66	66	66
Suprafaţa totală-proprietate privată-ha	6477	6477	6477
Suprafaţa agricolă-proprietate privată-ha	5455	5455	5455
Suprafaţa arabilă-proprietate privată-ha	1573	1573	1573
Suprafaţa cu livezi şi pepiniere pomicole-proprietate privată-ha	77	77	77
Suprafaţa cu vii şi pepiniere viticole-proprietate privată-ha	80	80	80
Suprafaţa păşunilor-proprietate privată-ha	2499	2499	2499
Suprafaţa fâneţelor-proprietate privată-ha	1226	1226	1226
Suprafaţa cu terenuri neagricole-proprietate privată-ha	1022	1022	1022
Suprafaţa cu păduri şi alte terenuri cu vegetaţie forestieră-proprietate privată-ha	724	724	724
Suprafaţa cu ape şi bălţi-proprietate privată-ha	9	9	9
Suprafaţa ocupată cu construcţii-proprietate privată-ha	172	172	172
Suprafaţa-căi de comunicaţii şi căi ferate- proprietate privată -ha	97	97	97
Suprafaţa cu terenuri degradate şi neproductive-proprietate privată-ha	20	20	20

Tabelul 2.30

Principalii indicatori teritorial-administrativi ai localităţii Runcu

REFERINŢE STATISTICE	2010	2011	2012
AGRICULTURĂ			
Suprafaţa totală-ha	27220	27220	27220
Suprafaţa agricolă după modul de folosinţă total-ha	6214	6214	6214
Suprafaţa arabilă-total-ha	1010	1010	1010
Suprafaţa cu livezi şi pepiniere pomicole-total-ha	183	183	183
Suprafaţa cu vii şi pepiniere viticole-total-ha	159	159	159
Suprafaţa păşunilor-total-ha	3002	3002	3002

REFERINȚE STATISTICE	2010	2011	2012
Suprafața fânețelor-total-ha	1860	1860	1860
Suprafața cu terenuri neagricole-total-ha	21006	21006	21006
Suprafața cu păduri şi alte terenuri cu vegetație forestieră-total-ha	19843	19843	19843
Suprafața cu ape şi bălți-total-ha	57	57	57
Suprafața ocupată cu construcții-total-ha	310	310	310
Suprafața-căi de comunicații şi căi ferate-total-ha	186	186	186
Suprafața cu terenuri degradate şi neproductive-total-ha	610	610	610
Suprafața totală-proprietate privată-ha	17659	17659	17659
Suprafața agricolă-proprietate privată-ha	6015	6015	6015
Suprafața arabilă-proprietate privată-ha	1010	1010	1010
Suprafața cu livezi şi pepiniere pomicole-proprietate privată-ha	183	183	183
Suprafața cu vii şi pepiniere viticole-proprietate privată-ha	159	159	159
Suprafața păşunilor-proprietate privată-ha	2803	2803	2803
Suprafața fânețelor-proprietate privată-ha	1860	1860	1860
Suprafața cu terenuri neagricole-proprietate privată-ha	11644	11644	11644
Suprafața cu păduri şi alte terenuri cu vegetație forestieră-proprietate privată-ha	10907	10907	10907
Suprafața ocupată cu construcții-proprietate privată-ha	295	295	295
Suprafața cu terenuri degradate şi neproductive-proprietate privată-ha	442	442	442

Tabelul 2.31

Principalii indicatori teritorial-administrativi ai localității Schela

REFERINȚE STATISTICE	2010	2011	2012
AGRICULTURĂ			
Suprafața totală-ha	8765	8765	8765
Suprafața agricolă după modul de folosință total-ha	2495	2495	2495
Suprafața arabilă-total-ha	515	515	515
Suprafața cu livezi şi pepiniere pomicole-total-ha	42	42	42
Suprafața cu vii şi pepiniere viticole-total-ha	101	101	101
Suprafața păşunilor-total-ha	898	898	898
Suprafața fânețelor-total-ha	939	939	939
Suprafața cu terenuri neagricole-total-ha	6270	6270	6270
Suprafața cu păduri şi alte terenuri cu vegetație forestieră-total-ha	6002	6002	6002
Suprafața cu ape şi bălți-total-ha	28	28	28
Suprafața ocupată cu construcții-total-ha	76	76	76
Suprafața-căi de comunicații şi căi ferate-total-ha	97	97	97
Suprafața cu terenuri degradate şi neproductive-total-ha	67	67	67
Suprafața totală-proprietate privată-ha	2519	2519	2519
Suprafața agricolă-proprietate privată-ha	2272	2272	2272
Suprafața arabilă-proprietate privată-ha	515	515	515

REFERINȚE STATISTICE	2010	2011	2012
Suprafața cu livezi și pepiniere pomicole-proprietate privată-ha	42	42	42
Suprafața cu vii și pepiniere viticole-proprietate privată-ha	101	101	101
Suprafața pășunilor-proprietate privată-ha	675	675	675
Suprafața fânețelor-proprietate privată-ha	939	939	939
Suprafața cu terenuri neagricole-proprietate privată-ha	247	247	247
Suprafața cu păduri și alte terenuri cu vegetație forestieră-proprietate privată-ha	107	107	107
Suprafața ocupată cu construcții-proprietate privată-ha	73	73	73
Suprafața cu terenuri degradate și neproductive-proprietate privată-ha	67	67	67

Tabelul 2.32

Principalii indicatori teritorial-administrativi ai localității Stănești

REFERINȚE STATISTICE	2010	2011	2012
AGRICULTURĂ			
Suprafața totală-ha	10008	10008	10008
Suprafața agricolă după modul de folosință total-ha	4335	4335	4335
Suprafața arabilă-total-ha	1250	1250	1250
Suprafața cu livezi și pepiniere pomicole-total-ha	28	28	28
Suprafața cu vii și pepiniere viticole-total-ha	60	60	60
Suprafața pășunilor-total-ha	1450	1450	1450
Suprafața fânețelor-total-ha	1547	1547	1547
Suprafața cu terenuri neagricole-total-ha	5673	5673	5673
Suprafața cu păduri și alte terenuri cu vegetație forestieră-total-ha	5284	5284	5284
Suprafața cu ape și bălți-total-ha	24	24	24
Suprafața ocupată cu construcții-total-ha	139	139	139
Suprafața-căi de comunicații și căi ferate-total-ha	84	84	84
Suprafața cu terenuri degradate și neproductive-total-ha	142	142	142
Suprafața totală-proprietate privată-ha	4276	4276	4276
Suprafața agricolă-proprietate privată-ha	3928	3928	3928
Suprafața arabilă-proprietate privată-ha	1250	1250	1250
Suprafața cu livezi și pepiniere pomicole-proprietate privată-ha	28	28	28
Suprafața cu vii și pepiniere viticole-proprietate privată-ha	60	60	60
Suprafața pășunilor-proprietate privată-ha	1043	1043	1043
Suprafața fânețelor-proprietate privată-ha	1547	1547	1547
Suprafața cu terenuri neagricole-proprietate privată-ha	348	348	348
Suprafața cu păduri și alte terenuri cu vegetație forestieră-proprietate privată-ha	205	205	205
Suprafața ocupată cu construcții-proprietate privată-ha	134	134	134

REFERINȚE STATISTICE	2010	2011	2012
Suprafața cu terenuri degradate și neproductive-proprietate privată-ha	9	9	9

Tabelul 2.33

Principalii indicatori teritorial-administrativi ai localității Turcinești

REFERINȚE STATISTICE	2010	2011	2012
Suprafața totală-ha	3048	3048	3048
Suprafața agricolă după modul de folosință total-ha	1866	1866	1866
Suprafața arabilă-total-ha	411	411	411
Suprafața cu livezi și pepiniere pomicole-total-ha	251	251	251
Suprafața cu vii și pepiniere viticole-total-ha	115	115	115
Suprafața pășunilor-total-ha	194	194	194
Suprafața fânețelor-total-ha	895	895	895
Suprafața cu terenuri neagricole-total-ha	1182	1182	1182
Suprafața cu păduri și alte terenuri cu vegetație forestieră-total-ha	975	975	975
Suprafața cu ape și bălți-total-ha	50	50	50
Suprafața ocupată cu construcții-total-ha	67	67	67
Suprafața-căi de comunicații și căi ferate-total-ha	49	49	49
Suprafața cu terenuri degradate și neproductive-total-ha	41	41	41
Suprafața totală-proprietate privată-ha	2370	2370	2370
Suprafața agricolă-proprietate privată-ha	1835	1835	1835
Suprafața arabilă-proprietate privată-ha	408	408	408
Suprafața cu livezi și pepiniere pomicole-proprietate privată-ha	251	251	251
Suprafața cu vii și pepiniere viticole-proprietate privată-ha	115	115	115
Suprafața pășunilor-proprietate privată-ha	169	169	169
Suprafața fânețelor-proprietate privată-ha	892	892	892
Suprafața cu terenuri neagricole-proprietate privată-ha	535	535	535
Suprafața cu păduri și alte terenuri cu vegetație forestieră-proprietate privată-ha	454	454	454
Suprafața cu ape și bălți-total-ha	3	3	3
Suprafața ocupată cu construcții-proprietate privată-ha	65	65	65
Suprafața cu terenuri degradate și neproductive-proprietate privată-ha	13	13	13

c) - modul de utilizare a terenului pe categorii de folosință prin raportare la suprafața totală de 167022 ha, prezintă următoarea situație (fig. 2.78):

- păduri și alte terenuri cu vegetație forestieră: 110187 ha (65,97%).
- pășuni: 23950 ha (14,35%).
- fânețe: 14609 ha (8,75%).
- arabil: 8242 ha (4,93%).
- terenuri degradate și neproductive: 3306 ha (1,98%).
- construcții: 2186 ha (1,31%).

- căi de comunicații și căi ferate: 1541 ha (0,92%).
- livezi și pepiniere pomicole: 1085 ha (0,65%).
- ape și bălți: 1026 ha (0,61%).
- vii și pepiniere viticole: 890 ha (0,53%).

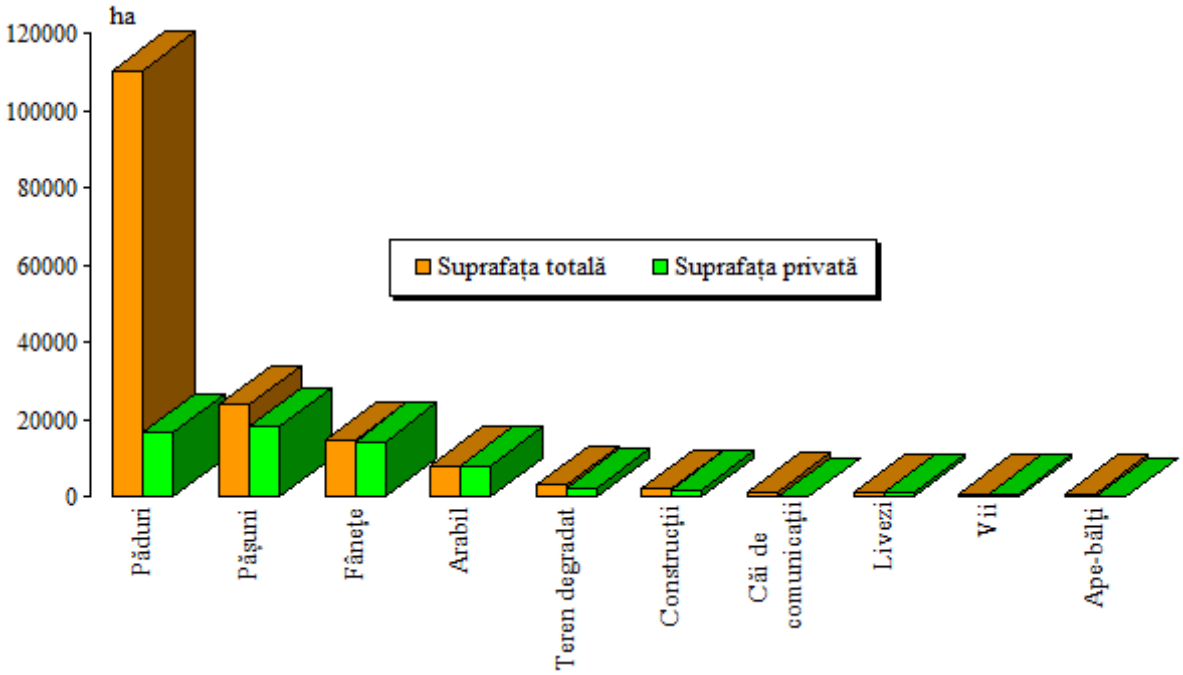

Fig. 2.78 - Modul de utilizare a terenurilor

d) - modul de utilizare a terenului pe categorii de folosință pentru proprietatea privată care este de 64117 ha (38,4% din suprafaţa totală), prezintă următoarea situație:

- pășuni: 18407 ha (11,02%).
- păduri și alte terenuri cu vegetație forestieră: 16671 ha (9,98%).
- fânețe: 14491 ha (8,68%).
- arabil: 8214 ha (4,92%).
- terenuri degradate și neproductive: 2365 ha (1,42%).
- construcții: 1883 ha (1,13%).
- livezi și pepiniere pomicole: 1085 ha (0,65%).
- vii și pepiniere viticole: 890 ha (0,53%).
- căi de comunicații și căi ferate: 97 ha (0,06%).
- ape și bălți: 14 ha (0,01%).

Principalele plante cultivate sunt porumbul, grâul, ovăzul, orzoaica, cartofi etc.

Zona este favorabilă pentru pomicultură şi viţă-de-vie, creşterea albinelor (Padeş, Runcu, Stăneşti), piscicultură, creşterea animalelor şi viermilor de mătase, recoltarea şi prelucrarea de produse existente în natură.

Agricultura este practicată în ferme mici de semisubzistenţă şi asociaţii agricole, proprietatea fiind majoritar privată.

Deoarece zona sitului este deosebit de bogată în produse şi subproduse de origine naturală cu destinaţie alimentară (plante medicinale, ciuperci, fructe de pădure, melci etc., fig. 2.79-2.86), o altă îndeletnicire a locuitorilor este recoltarea acestora, statisticile întocmite prin rapoartele instituţiilor publice indicând recoltarea unor cantităţi anuale apreciabile la nivelul judeţului Gorj, astfel:

- 12 tone plante medicinale.
- 830 tone de ciuperci.
- 304 tone fructe de pădure.
- 20 tone de melci.

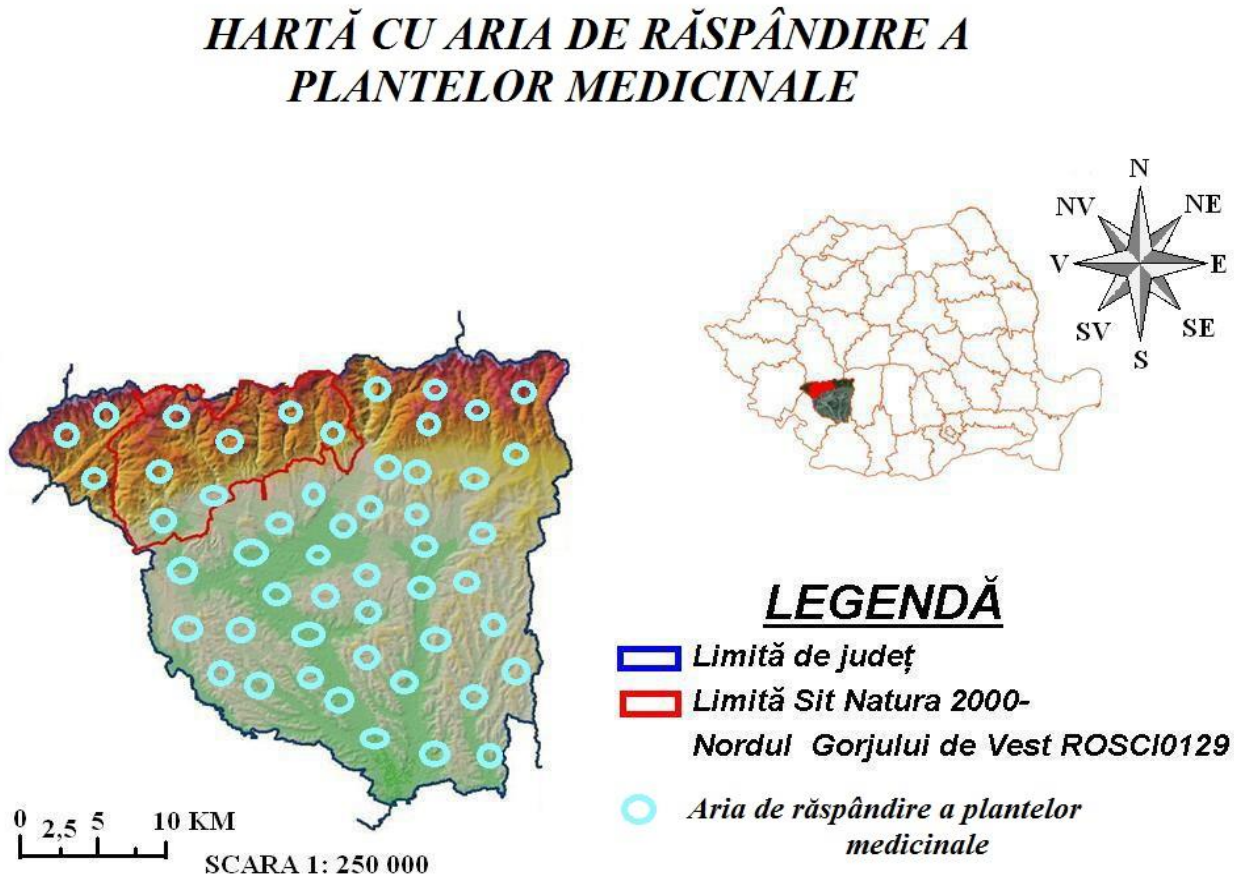

Fig. 2.79 - Răspândirea plantelor medicinale

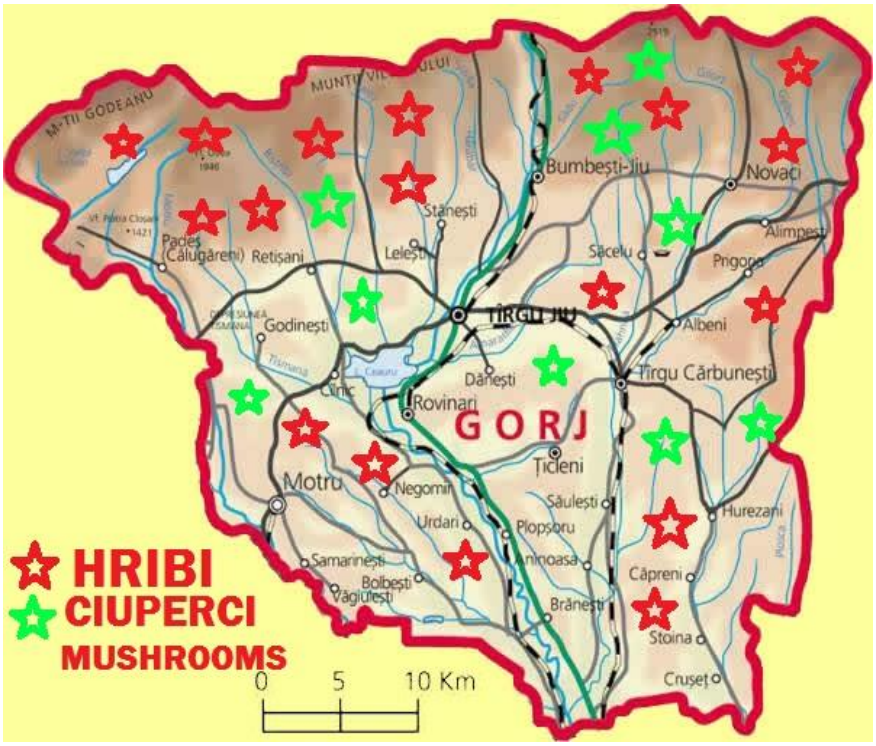

Fig. 2.80 - Răspândirea hribilor şi ciupercilor

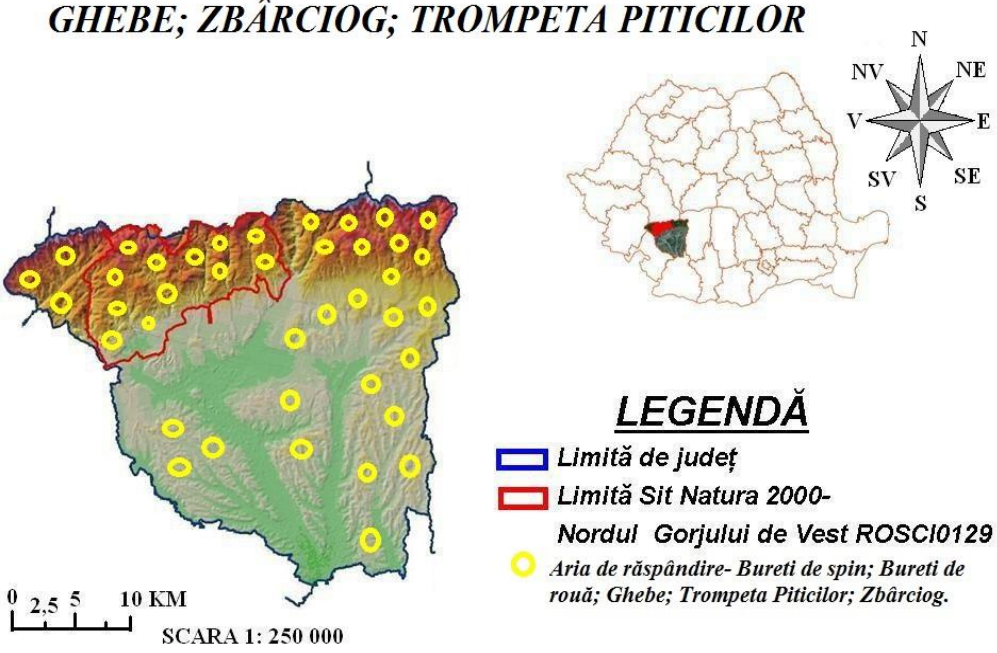

Fig. 2.81 - Răspândirea ciupercilor

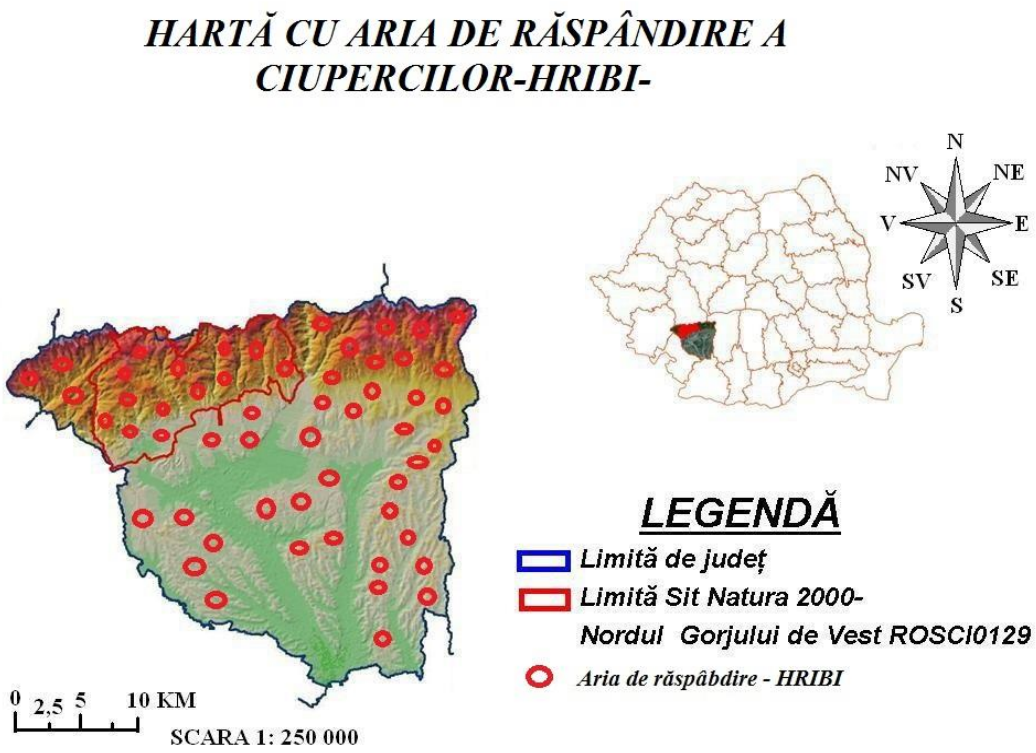

Fig. 2.82 - Răspândirea hribilor

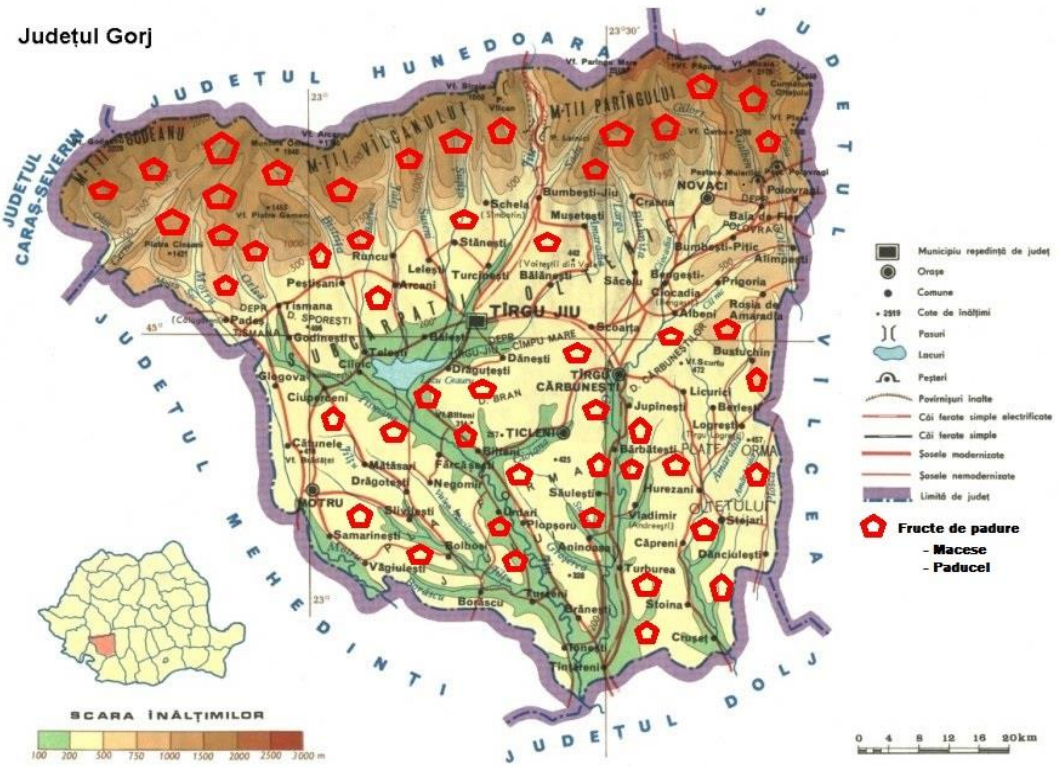

Fig. 2.83 - Răspândirea fructelor de pădure (măceşe şi păducel)

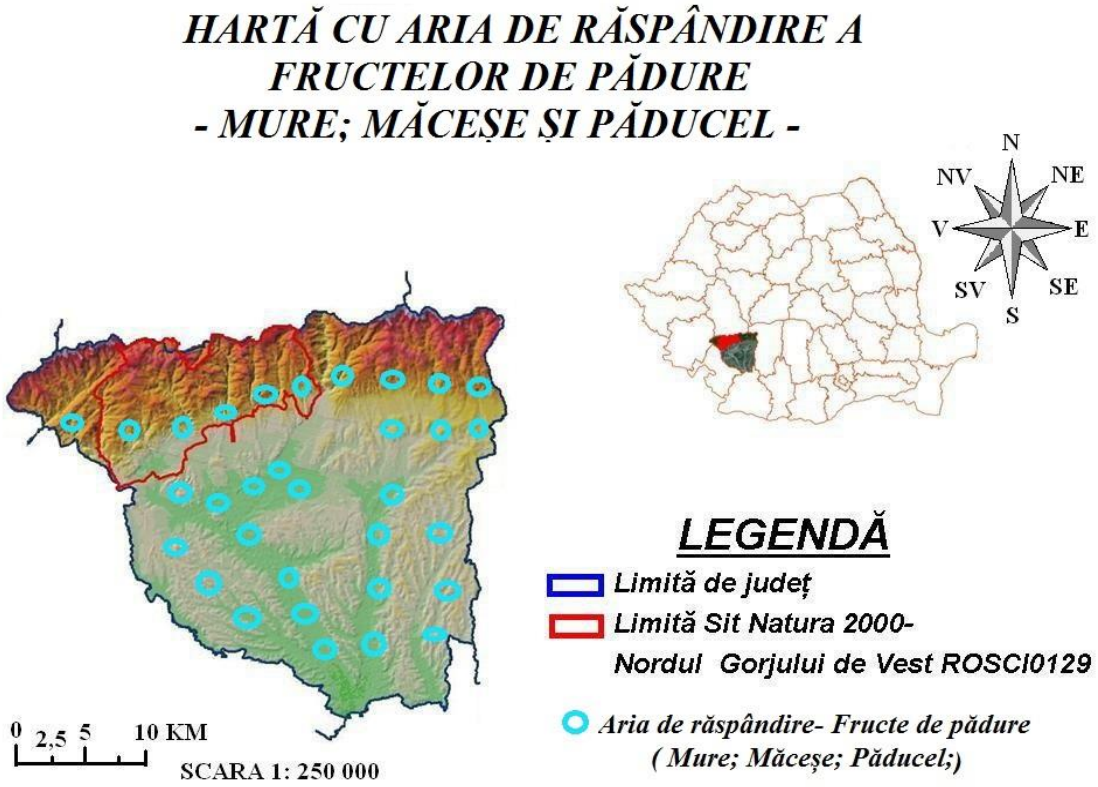

Fig. 2.84 - Răspândirea fructelor de pădure (mure, măceşe, păducel)

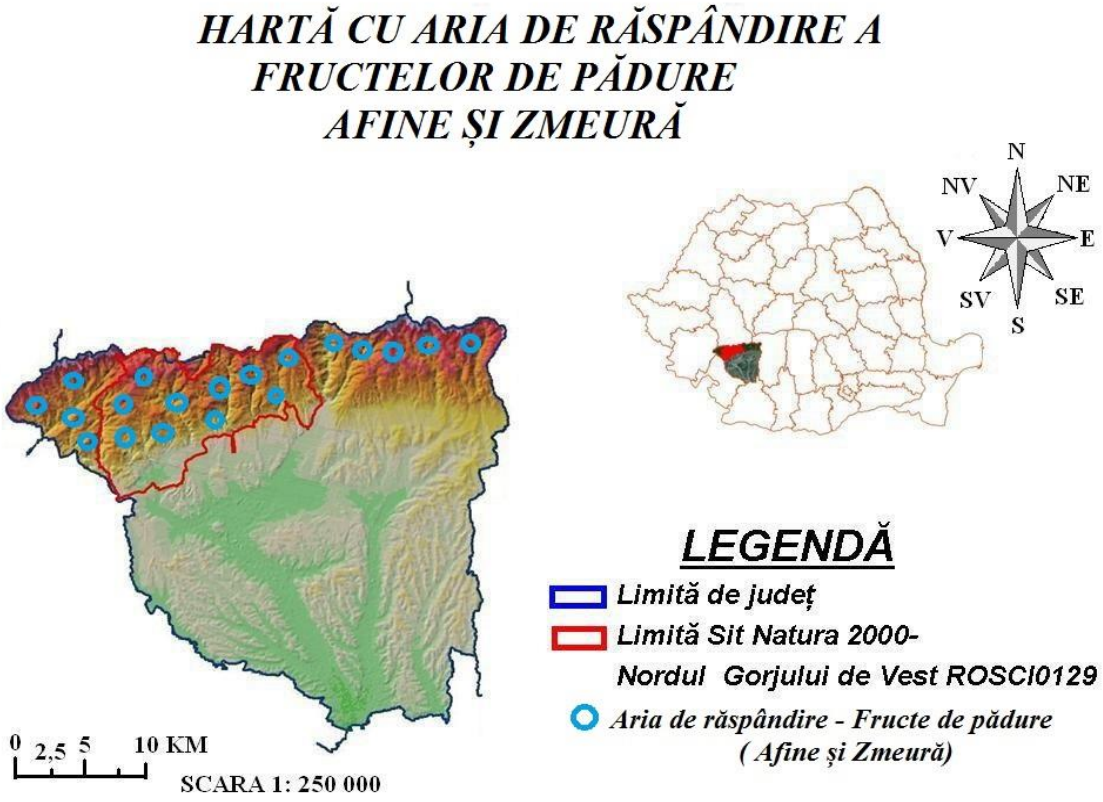

Fig. 2.85 - Răspândirea fructelor de pădure (afine şi zmeură)

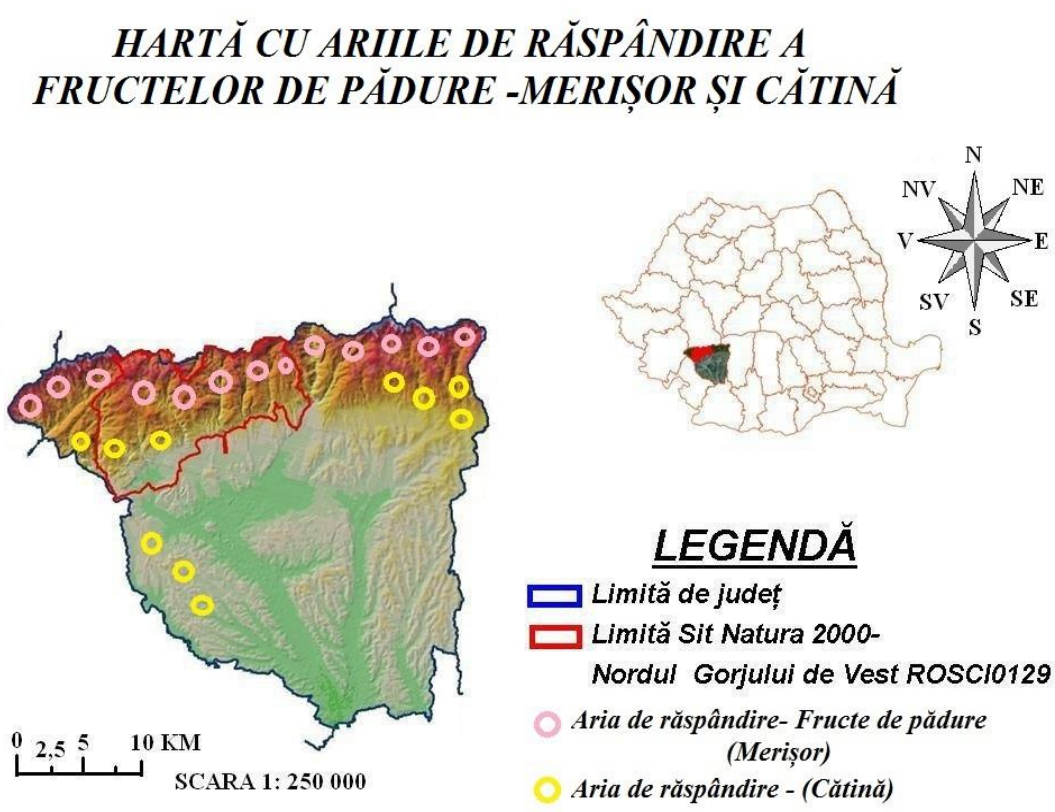

Fig. 2.86 - Răspândirea fructelor de pădure (merişor) şi cătinei

2.5.3. DESEMNAREA PREZENTĂ PENTRU CONSERVARE

De o mare importanţă în cadrul sitului sunt ariile naturale protejate de interes naţional, acestea având regim de protecţie mai restrictiv, în interiorul lor fiind permise numai activităţile de cercetare, turismul ecologic şi unele activităţi tradiţionale desfăşurate de comunităţile locale care nu afectează starea de conservare a speciilor şi habitatelor naturale protejate.

Categoriile de arii naturale protejate de interes naţional incluse in situl Natura 2000 - Nordul Gorjului de Vest ROSCI0129 sunt cuprinse în categoriile III şi IV IUCN şi sunt prezentate în tabelul 2.34.

Tabelul 2.34

Categoriile de arii naturale protejate de interes naţional incluse in situl Natura 2000 - Nordul Gorjului de Vest ROSCI0129 (extras din Studiul privind valorificarea patrimoniului natural, cultural şi istoric, UAT Gorj-2011)

Categoria	Denumirea	Amplasarea	Suprafaţa (ha)	Anul declarării
Monumente ale naturii	Piatra Andreaua	Tismana	1	2000
	Izvoarele Izvarnei		500	1982
	Peştera Gura Plaiului		10	1955
	Izbucul Jaleşului	Runcu	20	1982
	Dealul Gornicelu (Gornăcelu)	Schela	1	1982
Rezervaţii naturale	Cotul cu Aluni	Tismana	25	1982
	Rezervaţia botanică Cioclovina		12	1982
	Cornetul Pocruiei		70	1982
	Pădurea Răchiteaua		1200	1982
	Pădurea Tismana-Pocruia		51,6	1982
	Dumbrava Tismanei		363	1982
	Muntele Oslea	Tismana-Padeş	280	1982
	Piatra Boroştenilor	Peştişani	28	1982
	Pădurea Gornicel	Bumbeşti-Jiu (Pleşa)	85	1982
	Cheile Sohodolului	Runcu	350	1982
	Cheile şi Peştera Pătrunsa		78	2007
	Cheile Gropului Sec		1562	1982

2.5.4. FACILITĂȚILE PENTRU ACTIVITĂȚI EDUCATIVE

Locuitorii zonei și potențialii vizitatori beneficiază de prezenţa unei palete variate de evenimente educative și culturale generate de existența monumentelor istorice, muzee etc., aniversări, comemorări, spectacole şi expoziţii, zilele oraşului, meşteşuguri tradiționale (țesături la Tismana, mori de apă la Runcu) și obiceiuri

tradiționale (de iarnă, primăvară, vară și toamnă; târguri, nedei) precum şi sărbători tradiţionale cu porturi, cântece şi dansuri populare, care constituie totodată și multiple facilități pentru turism și recreere.

Dintre obiectivele istorice reprezentative acestor activități menționăm:

- castrul și așezarea civilă romană de la Bumbești-Jiu.
- cula Cornoiu din Curtișoara/Bumbești-Jiu;
- muzeu etnografic Curtișoara (artă și arhitectură populară în aer liber) de la Bumbești-Jiu, inaugurat în 1975 și care cuprinde și casa memorială „Gheorghe Zamfir".
- casa memorială Constantin Brâncuși și tabăra de sculptură de la Hobița comuna Peștișani.
- monumentul Proclamației de la Padeș
- colecție sătească în satul Călugăreni din comună Padeș.
- monumentul lui Mihai Viteazul de la Schela.
- muzeu sătesc în satul Dobrița din comuna Runcu.
- colecție sătească la Runcu.
- muzeul memorial Maria Apostol de la Runcu.
- muzeul costumului popular gorjenesc de la Tismana.
- așezămintele monahale de la Tismana (mănăstirea și schiturile de la Cioclovina).
- colecția muzeală a mănăstirii Tismana.
- casa Cartienilor din Turcinești.

Cele mai importante aniversări, sărbători și manifestări folclorice legate de acțiunile sociale, ritmul activităților sociale, pastorale/agricole și creștin-ortodoxe sunt:

- Aniversarea în luna ianuarie, la Padeș, a primei proclamații către țară a lui Tudor Vladimirescu la 23 ianuarie 1981.
- Ziua Soarelui, sărbătorită în luna iunie și dedicată începutului Revoluției de la 1821 de la Padeș.
- Hram și nedeie de Sf. Paraschiva în luna octombrie la Padeș.
- Festivalul de folclor gorjenesc din luna august de la Tismana.
- Festivalul cântecului şi portului popular Tismana.
- Târgul de ceramic și semințe din luna martie de la Tismana.
- „Brâncuşiana"- complex de manifestări cultural artistice evocatoare, închinate naşterii lui Constantin Brâncuşi (februarie) - Hobiţa/Peştişani.
- Atelierul Naţional de Poezie „Serile la Brădiceni"- Peştişani, 6-8 septembrie.
- Aniversare inaugurare casei muzeu „Constantin Brâncuşi" de la Hobița (31.10.1971).
- Aniversare atestare documentară a localității Peștișani (01.09.1391).
- Festivalul de folclor Maria Apostol de la Runcu (în luna septembrie).

- Festivalul naţional de umor „Ion Cănăvoiu" - Runcu.
- Salonul naţional de caricatură - Runcu.
- „Gorjul tradiţional/Sărbătorile dealului/Sfinţirea viilor"- Bâlta/Runcu (în luna martie).
- „Gorjul tradiţional/Ghermanul" - sărbătoare comunitară în luna mai la Runcu.
- „Sărbătoarea florii de tei", în luna iunie la Runcu.
- „Sărbătoarea castanului", manifestare culturală comunitară la Runcu.
- Hram și nedeie de Sf. Paraschiva în luna octombrie la Runcu.
- „Pastorala floriilor" - complex de manifestări cultural artistice închinate sărbătorilor pascale - Stăneşti.
- „Cântecul munților" – sărbătoare comunitară în luna august la Bumbești-Jiu.
- „Gorjul tradiţional/Sărbătoarea Sfântului Gheorghe/Manifestări cultural-religioase" în luna aprilie la Bumbeşti-Jiu și Turcinești.
- Hram și nedeie de Sf. Maria, în luna august la Turcinești.
- Zilele comunei Turcinești (în luna septembrie).
- Zilele orașului Bumbești-Jiu, complex de manifestări cultural-artistice în luna aprilie.
- „Gorjul tradiţional/ Nedeia de Sfântu Ilie", luna iulie la Schela.
- Festivalul tineretului din luna iulie de la Godinești.

Cunoașterea și promovarea valorilor peisagistice locale ca relieful glaciar și lacurile glaciare din Munții Godeanu sau formele carstice deosebite din Munții Vâlcan, cheile de pe văi (Motru, Tismana, Bistrița, Sohodol), peșteri (Gura Plaiului, Grota Haiducilor etc.), cascade și lacuri hidroenergetice și de interes piscicol.

2.5.5. UTILIZARE ȘI FACILITĂȚI PENTRU TURISM/RECREERE

În zona sitului, conform studiului de oportunitate din cadrul „Studiului pentru valorificarea potențialului turistic al județului Gorj" este prezent arealul de concentrare a valorilor turistice „Vâlcan-Motru", areal definit prin:

- situare în partea central-vestică ajudețului Gorj, cu acces din DN 67 și alte drumuri județene modernizate.
- cuprinde o concentrare și diversitate deosebită de obiective turistice
- aspecte peisagistice de o mare diversitate și frumusețe
- potențialul turistic este reprezentat de obiective istorice și religioase, manifestări culturale și sărbători tradiționale, trasee turistice montane, zone de practicare a sporturilor montane, vânătoare și pescuit
- potențial schiabil nevalorificat în partea de nord a văii Șușița la sud de vârful Straja
- specific aparte al peisajului datorat prezenței reliefului carstic cu numeroase chei și peșteri (Cheile Sohodolului, Cheile Șușiței Verzi, Peștera Motru Sec, Peștera

Gura Plaiului) și pădurilor de castan comestibil și liliac sălbatic de la Pocruia, Tismana și Peștișani.

- două tipuri de climat benefic activităților sportive (bioclimat tonic și stimulent în zona montană; bioclimat de cruțare și sedativ specific unităților colinare și depresionare).

- prezența lacurilor antropice de pe valea Motrului (Lacul Valea Mare) și valea Bistrița (Lacul Vâjia, Lacul Clocotiș), un fond piscicol important, păstrăvării la Tismana, Arcani și Runcu și un deosebit fond cinegetic în aria munților Vâlcan.

- obiective antropice foarte valoroase: Mânăstirea Tismana, schiturile de la Cioclovina de Sus și Cioclovina de Jos, Monumentul Proclamației de la Padeș, Casa Memorială Constantin Brâncuși și expoziția de sculptură de la Hobița, Monumentul lui Mihai Viteazul de la Schela, biserici din lemn și zidărie cu valoare de patrimoniu, conace de plai (Plaiul Tismana, Plaiul Motrului Sec).

- nuclee tradiționale de practicare a vechilor meșteșuguri de artă și creație populară (muzee, colecții etnografice sătești și țesături la Tismana).

Ariile și zonele protejate pretabile activităților de turism ecologic din arealul Vâlcan-Motru sunt: Peștera Lazului, Pădurea Gorganu, Muntele Oslea, Izvoarele Izvarnei, Cornetul Pocruiei, Pădurea Tismana-Pocruia, Dumbrava Tismanei, Piatra Andreaua, Peștera Gura Plaiului, Cotul cu Aluni, Rezervația Botanică Cioclovina, Piatra Boroștenilor, Izbucul Jaleșului, Cheile Sohodolului, Cheile Gropului Sec, Cheile Pătrunsa, Cheile Șușiței, Pădurea Răchițeaua, Dealul Gornăcelu, Pădurea Gornicel, Stâncile Rafaila, Sfinxul Lainicilor, Pădurea Chitu-Bratcu.

Cadrul natural deosebit de generos din zona montană și submontană oferă posibilitatea practicării unor activități sportive de agrement turistic:

a) - alpinism și escaladă (Cheile Sohodolului - Runcu)

b) - drumeție/agrement/turism montan (pe potecile de culme, desprinse din căile de acces rutiere/forestiere folosite încă din perioada daco-romană, care pot forma trasee turistice atractive, cum sunt:

- traseul 1 (durată 1 zi): Lainici - Schitul Lainici (Locurele) şi retur (marcaj cerc roşu).

- traseul 2 (durată 2 zile): Bumbeşti Jiu - Valea Porcului - pasul Vâlcan (marcaj triunghi albastru) - Casa Buliga, înnoptare - Poiana lui Mihai - Schela - Sâmbotin - Târgu-Jiu (marcaj cerc albastru).

- traseul 3 (durată 2 zile): Târgu-Jiu - Bârseşti - Stăneşti - Vaidei - Valea Şuşiţei - Culmea Straja (marcaj triunghi albastru) înnoptare - creasta Vâlcan - vârful Muncelu (marcaj bandă roşie) - valea Jaleş - Cheile Pătrunsa - Cheile Sohodolului - Runcu (marcaj triunghi roşu).

- traseul 4 (durată 2 zile): Peştişani - Gureni - Cheile Bistriţei - lacul Vâjia - vârful Oslea, înnoptare - culmea Păltinişul - Schiturile Cioclovina II şi Cioclovina I - valea Tismana - mânăstirea Tismana (triunghi roşu).

- traseul 5 (durată 3 zile): Padeş - Călugăreni - Cloşani - Valea Motru - Lacul Valea Mare - Izvoarele Cernei (marcaj triunghi roşu) - Lacul Valea lui Iovan, înnoptare - Cheile Corcoaia (marcaj cerc roşu) - Valea Balmezu - Culmea Balmezu (marcaj cruce roşie) - Vârful Godeanu - Vârful Micuşa - Pasul Cerna (marcaj bandă roşie), înnoptare - Izvoarele Cernei (marcaj cerc roşu) - Creasta Munţilor Mehedinţi (marcaj bandă roşie) - Valea Motrului Sec - localitatea Motru Sec - Padeş (marcaj triunghi roşu).

- traseul 6 (durată 4 zile): Padeş - Călugăreni - Cloşani - Valea Motru - Lacul Valea Mare - Izvoarele Cernei (marcaj triunghi roşu) - Pasul Cerna (marcaj cerc roşu), înnoptare - Creasta Munţilor Vâlcan - Vârful Oslea - Vârful Arcanu - Izvoarele Jaleşului, înnoptare - Vârful Micuşa - Vârful Straja - Pasul Vâlcan - Casa Buliga (marcaj bandă roşie), înnoptare - Poiana lui Mihai - Schela - Sâmbotin - Târgu-Jiu (marcaj cerc albastru).

c) - turism cultural (etnografic, ştiinţific, ecologic, religios) şi itinerant cu valenţe culturale şi de tranzit, bazate pe monumentele culturale, etnografia tradiţională (centre de arhitectură populară cu trăsături proprii, dezvoltarea prelucrării artistice a lemnului prin case, porţi, obiecte de uz caznic şi gospodăresc bogat ornamentate, tradiţiile în arta ţesutului, cusăturilor, costumelor populare, în datini şi obiceiuri folclorice), arta laică a caselor boiereşti, arta prelucrării artistice a lemnului, arta ceramicii (ceramic roşie), arta ţesuturilor, broderiilor, costumului popular şi sărbători şi manifestări folclorice legate de ritmul activităţilor pastorale şi agricole, sau legate de anumite sărbători din calendarul creştin ortodox.

d) - coborâre pe cascade și canioning

e) - pescuit sportiv și vânătoare

f) - speologie sportivă și de agrement

g) - mountain-bike

h) - zbor cu parapanta, deltaplanul (Pocruia; Runcu-platoul Pleșa și Dealul Tufoaia).

i) - cicloturism (Valea Motrului, Valea Tismana, Valea Bistrița, Valea Sohodol, Pasul Vâlcan, toate zonele deluroase și depresionare).

j) - canioning (Valea Gropului Sec, Cheile Sohodolului).

k) - caiac

l) - rafting (râul Tismana)

m) - enduro și automobilism 4x4

Caracteristicile nivelelor turistice în zonă sunt evidențiate prin potențialul turistic (activități de agrement turistic) și integrarea turistică, astfel:

- potențialul turistic: local (nivel 1); regional (nivel 2); național (nivel 3); european (nivel 4) și internațional (nivel 5).

- integrare turistică: locală (nivel 1); regională (nivel 2); națională (nivel 3); europeană (nivel 4) și internațională (nivel 5).

În acest context, principalele locații cu potențial turistic sunt:

a) - Zona Văii Motrului și Motrului Sec, zonă încadrată ca potențial turistic la nivelul 3 și ca integrare turistică la nivelul 1:

- lacul hidroenergetic Valea Mare pentru dezvoltarea dotărilor de agrement, pescuit și activități sportive cu accent pe turismul pentru relaxare și odihnă.
- localitatea Padeș, ca principal centru al zonei pentru turism cultural, istoric și religios datorită:
- locului de pornire a Revoluției Moderne de la 1821 și importanței acestuia ca interes istoric
- dezvoltarea turismului cultural prin stimularea mitului Tudor Vladimirescu
- construirea de scenarii istorice despre panduri, spectacole pentru evocarea momentului de la 1821
- evidențierea Monumentului de la Padeș (înalt de 9,5 m) conceput de arhitectul State Baloșin în 1921
- manifestarea culturală de la începutul lunii iunie, Muzeul de artă tradițională din satul Călugăreni și biserica din Padeș
- păstrarea meșteșugurilor legate de prelucrarea lemnului și creșterea animalelor

b) - Zona carstică Tismana-Pocruia:

- este zonă turistică încă din anii 80 ai secolului trecut când localitatea Tismana a fost declarată localitate turistică rurală.
- din punct de vedere al resurselor turistice naturale zona grupează în limitele turistice ale Munţilor Vâlcan, zona montană Oslea-Păltiniş şi platoul carstic din zona Tismana- Pocruia.
- zona montană Oslea-Păltinişul poate fi considerată o zonă ideală pentru drumeţie montană şi turism sportiv, având accesibilitate bună.
- pe platoul Tismana-Pocruia există o succesiune de rezervaţii naturale şi ştiinţifice.
- pe raza comunei Tismana, la altitudinea de 350-600 m, se află, pe o suprafaţă de circa 60 ha, o rezervaţie de castani comestibili care reprezintă o insulă de vegetaţie submediteraneană.
- fondul forestier şi peisagistic bogat este completat de Dumbrava Tismana, rezervaţia Cioclovina, Cotul cu aluni, Cornetu Pocruiei şi Izvoarele Izvarnei.
- în zona satelor Pocruia şi Tismana cresc iasomia, mojdreanul, liliacul sălbatic, toate de origine sudică, elemente floristice de interes pentru perioada de primăvară.
- în această zonă de platou poate fi extins turismul pentru drumeţie şi agrement, ceea ce necesită dezvoltarea unui complex turistic, în afara vetrei satelor Tismana şi Pocruia, pe platoul dintre cele două localităţi.

- Tismana este de asemenea locul unde apar mai multe peşteri, urmare a petrografiei regiunii şi a liniilor de abrupturi spre care se pot realiza deschideri laterale; foarte interesantă este Peştera Tismana (Peştera Tezaurului) din apropierea mănăstirii Tismana, peşteră din care ţâşneşte un şuvoi de apă ce formează o cădere de 50 m înălţime, actualmente peştera este importantă din punct de vedere hidrologic şi biospeologic, iar popularizarea legendelor legate de tezaurul adăpostit în această peşteră şi deschiderea ei spre vizitare pot duce la obţinerea de venituri de la acest obiectiv turistic.

- pe valea Tismanei mai sunt încă două peşteri în Piatra Pocruia care nu sunt intrate în circuitul turistic, fiind amplasate în zona înaltă.

- spre est pe platoul Topeşti-Vâlcele se află peştera Gura Plaiului la care se mai adugă şi altele mai puţin importante (Peştera din bile, Peştera Haiducilor, Peştera Pârgavului, Peştera din Chiciură, Peştera cu apă de la Coroană).

- bazinul hidrografic al râului Tismana însumează 20 de peşteri de diverse forme şi aspect, însă vizitarea peşterilor din zonă poate fi cel mult o atracţie suplimentară, specificul zonei fiind cel de turism de relaxare şi agrement într-un mediu natural cu peisaje deosebite împreună cu turismul cultural religios.

- turismul religios se bazează pe prezenţa, în zona montană, a Mănăstirii Tismana, monument de arhitectură religioasă feudală, ridicată pe la sfârşitul sec. al XIV-lea (1377-1378) care se constituie şi într-un punct de plecare spre Vârful Cioclovina şi Schiturile Mănăstirii Tismana (Adormirea Maicii Domnului-Cioclovina I şi Schimbarea la Faţă-Cioclovina II.

- peştera de la Mânăstirea Tismana, a fost explorată de Chappuis şi Winkler în 1928; este renumită prin faptul că aici a fost depozitat tezaurul Băncii Naţionale a României în timpul celui de-al doilea război mondial; este o peşteră umedă cu schimb de curenţi de aer provocaţi de cursul de apă; este situate pe versantul cu chilia Sf. Nicodim, la 350 m altitudine fiind săpată în calcare, în interior, la circa 50 m, este captat cursul de apă, o parte din acesta fiind dirijat să curgă pe sub mânăstire, formând ulterior renumita cascadă de pe versantul estic al platoului; alte peşteri din zonă sunt peştera Păstrăvăriei, Peştera Pocruia şi Peştera Sohodol.

- zona este adecvată şi pentru turismul de tip cultural-laic.

- localitatea Tismana este şi un renumit centru al artei populare, în special al ţesăturilor şi al portului popular, foarte cunoscute fiind, până de curând, covoarele gorjeneşti ţesute aici; în Tismana pot fi revitalizate vechile obiceiuri meşteşugăreşti pentru a fi produse din nou celebrele scoarţe olteneşti, cusături şi costume populare cu podoabe specific gorjeneşti sau broderii lucrate de mână care pot fi vândute în cadrul unei expoziţii cu vânzare sau exportate în străinătate; la 15 august de sărbătoarea "Adormirea Maicii Domnului", în fiecare an, se ţine un mare târg (nedeie) care reuneşte populaţia din aşezările învecinate şi chiar de peste munţi.

- localitatea Tismana apare mai mult ca un zonă turistică pitorească şi mai puţin ca un centru turistic cu o infrastructură turistică complex; complexul turistic Tismana, situat în apropierea Mânăstirii Tismana, precum şi o tabără şcolară turistică, cu dotări bune, sunt slab utilizate ca bază de cazare; unele modificări ale regimului proprietăţii, au fost motive pentru care, deşi Tismana avea o capacitate de cazare suficientă, a fost scoasă temporar din circuitul turistic zonal; recuperarea terenului pierdut, în turismul cultural, este dificil de recuperat, fiind necesare dotări de tipul unui restaurant şi o terasă, teren pentru instalat corturi şi camping.

- în localitatea Tismana şi Pocruia au fost construite pensiuni turistice cu o capacitate de cazare mică dar care, datorită amplasării, nu au o cerere constantă.

Conform opiniei specialiştilor potenţialul turistic al zonei este de nivelul 4 şi integrarea turistică de nivelul 2.

c) - Bazinul râului Bistriţa:

- reprezintă zona cea mai puţin antropizată şi afectată de intervenţii ale omului în natură dintre toate zonele montane din Munţii Vâlcan.

- pe Valea râului Bistriţa se succed două sectoare de chei destul de înguste, prin care se desfăşoară o şosea parţial asfaltată care înaintează până la lacul de acumulare Vâjia, situat între abrupturi stâncoase; mai sus, valea se deschide, iar pantele cresc în zona lacului Clocotiş.

- zona de chei este completată de sectoarele de chei de pe valea Bistricioarei care însă nu sunt accesibile ca urmare a inexistenţei unui drum de acces de bună calitate; sectoarele de chei din această regiune, deşi nu egalează în spectaculozitate pe cele ale Sohodolului, constituie un peisaj unic în judeţul Gorj, motiv pentru care este o zonă care atrage puternic investiţiile imobiliare, fenomen care poate avantaja pe termen de 5-7 ani turismul ecologic, climateric şi de odihnă.

- complexul lacustru Vâjia-Clocotiş cu o suprafaţă foarte mare şi peisaj sălbatic va putea fi în viitor cea mai importantă zonă a turismului montan climateric pentru judeţul Gorj, fiind posibilă şi dezvoltarea turismului sportiv, vânătoare, pescuit, drumeţie, relaxare pe baza unui management unitar al zonei pentru a evita o dezvoltare haotică.

- comuna Peştişani, ca centru important al zonei, este situată pe Valea Bistriţei, localitatea are o vechime de 500 ani, existând biserici de lemn în mai multe sate ale comunei (Pestişani, Frâncești, Brădiceni).

- localităţile din preajma muntelui (Gureni, Boroşteni) păstrează elemente ale vieţii tradiţionale şi meşteşuguri legate de prelucrarea lemnului, fibrelor vegetale, lânii, creşterea animalelor.

- în satul Hobiţa din comuna Peştişani s-a născut Constantin Brâncuşi se poate vizita casa memorială Constantin Brâncuşi şi tabăra de sculptură care necesită o nouă reamenajare şi protecţie; satul Hobiţa poate fi valorizat prin crearea şi dezvoltarea unui centru de sculptură în lemn.

Conform opiniei specialiştilor potenţialul turistic al zonei este de nivelul 4 iar integrarea turistică de nivelul 1.

d) - Zona Runcu-Cheile Sohodolului:

- este localizată în bazinele hidrografice al râurilor Jaleşul (Sohodol) şi Bâlta.

- regiunea beneficiază de un mediu natural spectaculos cu obiective unicat în zona de sud a Carpaţilor; astfel complexul carstic Runcu-Bâlta cuprinde sectoare de chei-Cheile Sohodolului, Cheile Vidrelor, Cheile Bulzurilor, Cheile Bâltei (Gropului Sec); peşteri-Peştera Pătrunsă, peştera Popii, Peştera Gârla Vacii, Peştera cu lilieci, Nările; avenuri; izbucuri-Jaleşului, Pătrunsa şi Picuiel Muşchiat, Vâlceaua; ponoruri-Fuşteica, Gârla Vacii şi platouri de o deosebită frumuseţe peisagistică-Lunca Prilejelor. Dintre toate aceste obiective puţine sunt marcate şi evidenţiate prin prezentări.

- complexul Cheile Runcului (Cheile Sohodolului, Cheile Vidrelor, Cheile Bulzurilor) se desfăşoară pe 12 km lungime, între comuna Runcu şi Poiana Contului; Sohodolul formează un fenomen natural rar, tunelul natural al Nărilor, o peşteră formată din două galerii de 70 m lungime fiecare, cu secţiuni circulare şi triunghiulare de o perfectă armonie, iar cheile sunt considerate o adevărată provocare pentru alpinişti înălţimile pereţilor care ajung la 200 m faţă de vale.

- sectoarele de chei constituie o resursă foarte importantă dar puţin promovate prin imagini în media de interes touristic; avantajul dezvoltării turismului este dat de întreruperile acestor chei, tăiate în calcare, de două poieni dezvoltate pe şisturi cristaline în care se pot dezvolta complexe turistice; cu toate acestea vechiul complex turistic Bucium este momentan inactive, problemele fiind legate direct de regimul de proprietate privată al terenurilor ce nu permite dezvoltarea infrastructurii şi construcţiilor de interes touristic, astfel că abia după anul 2006 au început să apară construcţiile în zonă.

- obiectivele speologice, chiar dacă sunt numeroase sunt dificil de integrat touristic; dacă pereţii verticali, străpunşi de peşteri/grote, sunt integraţi în zona de vale, platourile calcaroase Pleşa şi dealul Tufoaia deşi sunt spectaculoase, sunt neintegrate în complexul carstic în lipsa căilor de acces spre acestea, aici se pot vedea unele din cele mai remarcabile câmpuri de lapiezuri şi avenuri din Carpaţii Meridionali; în zona de deal există un fenomen de relief, rar reprezentat, de relief pe argile roşii tăiate de ravene, cu o mare varietate de forme sculpturale, iar crearea unui complex turistic în zona cheilor şi deschiderea unor căi de acces şi „scări" spre zonele de culme şi platouri pot da valoare obiectivelor turistice din zonă.

- în afara zonei carstice se află Pădurea Răchiţeaua care nu este valorizată suficient prin spaţii de agrement, existând doar un restaurant în apropiere, pe şoseaua naţională.

- regiunea beneficiază de câteva aşezări cu o bogată viaţă rurală (localitatea Runcu-sat de oieri şi pomicultori; Arcani-localitate viticolă; Leleşti-economie pomi-

viticolă; Dobriţa, Suseni, Bâlta, Valea Mare-localităţi centre de creştere a animalelor), iar în localităţile Arcani, Dobriţa şi Arcani, se pot vizita expoziţii despre trecutul şi prezentul zonei.

- pe ansamblu viitorul turistic al zonei poate fi legat de turismul ecologic, şi turismul rural dar în prima etapă a dezvoltării este necesară extinderea turismului periurban, de week-end, pentru locuitorii din Tîrgu-Jiu.

Conform opiniei specialiştilor potenţialul turistic al zonei este de nivelul 4 și integrarea turistică de nivelul 2.

e) - Zona Șușița-Schela:

- Valea Şuşiţa grupează localităţile Stăneşti, Alexeni, Curpen, Vaidei, după care se intră în sălbaticele chei ale acestui râu, lungi de peste 2 km şi de aici, porneşte spre Munţii Vâlcan, drumul Neamţului, pe unde treceau Carpaţii carele negustorilor din Ţara Nemţească.

- din punct de vedere natural principala resursă a zonei este reprezentată de domeniul schiabil din zona Straja Sud care în momentul actual este total neintegrat datorită zonei mari împădurite, iar accesul în zonă se poate face pe valea râului Cartianul sau pe vechiul drum spre pasul Vâlcan; platourile de culme de sub vârful Straja pot fi utilizate pentru crearea unui sat de vacanţă în partea de nord a Cheilor Şuşiţa.

- locurile sunt unice şi prin aspectele etno-folclorice extrem de interesante, fie pentru turistul simplu, fie pentru folclorist sau etnograf şi istoric; la Curpen, Rugi, Vaidei încă se mai ţin hore după obiceiuri vechi iar oamenii încă se mai îmbracă în vechiul port, alcătuit din haine ţesute şi cusute în case, predominând dintre culori albul, negrul şi roşul, obţinute din plante şi minerale argiloase, însă cu toate acestea vechile obiceiuri sunt pe cale de dispariţie iar dacă în următorii 5 ani nu se va face o conservare etnografică a zonei, viaţa tradiţională va dispărea.

- în perspectiva următorilor ani zona Şuşiţa va putea dezvolta un turism rural şi ecologic combinat cu turismul de agrement în cadrul unui posibil complex turistic montan dezvoltat în trepte altitudinale.

Conform opiniei specialiştilor potenţialul turistic al zonei este de nivelul 2 iar ca integrare turistică zona se află situată pe nivelul 1.

Caracteristicile geografice și etnografice specific spațiului rural constituie elemente turistice deosebit de atractive, în acest sens, principalele elemente de interes turistic și posibilitățile de cazare la pensiuni turistice și agroturistice sunt:

1) - Runcu:

a) - principalele caracteristici ale zonei:

- specific gorjenesc păstrătoare de tradiţii populare, cu imagine bună şi impact pe piaţa turistică.

- valoare peisagistică mare a unităţilor de relief cu forme deosebite (abrupturi, stâncării, chei, peşteri, puncte de belvedere).

- accesibilitate uşoară şi medie către obiectivele turistice.
- potential speologic.

b) - elementele de interes turistic:

- istoric: aşezări paleolitice „La Bulboc" şi „ La Cruce; aşezarea medievală; pivniţele de deal-Dobriţa.
- natural: zona alpină şi subalpină a munţilor Vâlcan
- sportiv/montan: alpinism şi escaladă, trasee turistice montane, mountain-bike, cicloturism, speologie, canyoning, vânătoare/pescuit, etc.
- cultural: festivalul folcloric Maria Apostol; muzeul sătesc Dobriţa.

c) - areale naturale protejate:

- Cheile Sohodolului-custode APM Gorj, regim proprietate-domeniul public
- Cheile Gropului Sec-custode Amicii Salvamont.
- Cheile Pătrunsa; Cheile Şuşiţa; Izbucul Jaleşului; Pădurea Rachiţeaua-custode Romsilva/RP, regim proprietate-domeniul public.
- traseu turistic montan semnalizat cu triunghi roşu: Runcu-Cheile Sohodolului-Valea de Peşti.

d) - posibilități de cazare:

- Pensiunea turistică Bella (3*, 6 camere cu 12 locuri).
- Pensiunea agroturistică Aurora (2*, 6 camere cu 12 locuri).
- Pensiunea agroturistică în curs de omologare (3*, 6 camere cu 12 locuri).
- Complexul turistic Bucium (închis, 10 camere cu 20 de locuri).
- Pensiunea Carmen (2*, 4 camere cu 8 locuri).
- Pensiunea Ștefăniță (2*, 6 camere cu 15 locuri).
- Pensiunea Nona (3*, 6 camere cu 12 locuri).
- Pensiunea Casa din Pădure (complex de 3 case)
- Pensiunea Pentru tine prietene (sat Sănătești, 3*, 10 camere cu 20 locuri).
- Pensiunea Terra Rosa (2*, 6 camere cu 12 locuri).
- Pensiunea Any (sat Dobrița, 2*, 6 camere cu 12 locuri).
- Pensiunea 3 Fântâni (sat Dobrița, 2*, 9 camere cu 25 locuri).
- Pensiunea Casa dintre lacuri (2*, 6 camere cu 12 locuri).
- Vila Rustik (2*, 4 camere cu 8 locuri).

2) - Peștișani:

a) - principalele caracteristici ale zonei:

- climat montan şi submontan plăcut, cu parametri meteorologici care oferă posibilitatea practicării turismului pe tot timpul anului
- specific gorjenesc, este păstrătoare de tradiţii populare
- valoare peisagistică medie a unităţilor de relief care au forme diverse (abrupturi, stâncării, chei, peşteri) cu posibilitate restrânsă de valorificare turistică deși are accesibilitate uşoară şi medie către obiectivele turistice

- fără grad de poluare cu posibilitate de valorificare ecologică a produselor naturale.

b) - elementele de interes turistic sunt:

- religios: bisericile de lemn Frânceşti - etalon privind modul de renovare şi conservare a acestor tipuri de obiective, biserica de lemn Gureni, Peştişani.
- istoric: Casa memorială Constantin Brâncuşi.
- natural: zona alpină şi subalpină a munţilor Vâlcan, Valea Bistriţei, peştera Cioarei;
- sportiv/montan: trasee turistice montane, canioning, mountain-bike, cicloturism, speologie, vânătoare/pescuit etc.
- cultural: Sărbătoarea Nucetului, Expoziţia de sculptură Hobiţa - zăvoi Bistriţa.
- areale naturale protejate: Piatra Boroştenilor.
- trasee turistice montane, punct roşu: Peştişani-Gureni-Lac Vâja-Vârful Oslea.

c) - posibilităţi de cazare:

- Pensiunea turistică rurală Casa Brâncuşi (2*, 14 camere cu 30 locuri).
- Pensiunea Bistricioara (2*, 6 camere cu 13 locuri).
- Agropensiunea Casa Vânătorului (3*, 4 camere cu 10 locuri).
- Pensiunea Maria (2*, 6 camere cu 12 locuri).

3) - Schela:

a) - principalele caracteristici ale zonei:

- climat montan şi submontan plăcut, cu parametri meteorologici ce oferă posibilitatea practicării turismului pe tot timpul anului.
- specific gorjenesc păstrătoare de tradiţii populare.
- valoare peisagistică mare a unităţilor de relief şi accesibilitate medie către obiectivele turistice
- nu este sub nici o influenţă de poluare, practic are grad de poluare aproape de minim şi poate valorifica produse natural, ecologice.

b) - elementele de interes turistic sunt:

- religios: bisericile de lemn Schela şi Sâmbotin.
- istoric: Monumentul lui Mihai Viteazul.
- natural: zonă alpină şi subalpină în munţii Vâlcan.
- sportiv/montan: trasee turistice montane, speologie, vânătoare/pescuit, mountain-bike, cicloturism, canyoning etc.
- cultural: evocarea trecerii lui Mihai Viteazul.
- areale naturale protejate: Dealul Gornăcelul - custode Romsilva/RP, regim proprietate - domeniul public.
- trasee turistice montane: Schela - Poiana lui Mihai - Casa Buliga, punct albastru.

c) - fără posibilităţi de cazare.

4) - Stănești:

a) - principalele caracteristici ale zonei:

- specific gorjenesc, păstrătoare de tradiţii populare
- valoare peisagistică medie a unităţilor de relief și forme de relief divers (abrupturi, stâncării, chei, peşteri)
- posibilitate restrânsă de valorificare turistică
- accesibilitate uşoară şi medie către obiectivele turistice
- climat montan şi submontan plăcut, cu parametri meteorologici care oferă posibilitatea practicării turismului pe tot timpul anului
- grad de poluare aproape de minim și poate valorifica produse naturale, ecologice.
- potenţial pentru dezvoltarea sporturilor de iarnă în perimetrul muntelui Straja - Sud.

b) - elementele de interes turistic ale zonei sunt:

- religios: bisericile de lemn Stăneşti, Curpen, Măzăroi şi Vaidei.
- natural: zona montană şi submontană a munţilor Vâlcan, cascada Vaidei.
- sportiv/montan: speologie, vânătoare/pescuit, cicloturism, mountain-bike, canioning etc. și trasee turistice montane Stăneşti - valea Şuşiţei Verzi - creastă Vâlcan, triunghi albastru.

c) - fără posibilităţi de cazare.

5) - Tismana:

a) - principalele caracteristici ale zonei:

- specific mixt gorjenesc şi pastoral, păstrătoare de tradiţii populare.
- climat montan şi submontan plăcut pe tot timpul anului.
- potenţial speologic, în special pentru speologia sportivă.
- imagine bună şi impact pe piaţa turistică datorită valorii peisagistice mari a unităţilor de relief și a formelor de relief deosebite (abrupturi, stâncării, chei, peşteri, puncte de belvedere).
- grad de poluare aproape de minim, poate valorifica produse naturale, ecologice.

b) - elemente de interes turistic sunt:

- religios: mânăstirea Tismana şi schiturile Cioclovina de Sus şi Cioclovina de Jos, bisericile de lemn Pocruia, Gornoviţa; biserica Buna Vestire de la intrarea în defileul Tismana.
- istoric: Muzeul costumului popular gorjenesc.
- natural: zona alpină şi subalpină a munţilor Vâlcan, cu zone de plai de o deosebită frumuseţe ca Plaiul Tismanei, Plaiul Pocruiei, Plaiul cel Mare „Sohodol".
- sportiv/montan: trasee turistice montane, mountain-bike, cicloturism, speologie, vânătoare/pescuit etc.
- cultural (Sărbătoarea de Sf. Maria.

c) - areale naturale protejate:
- Cotul cu Aluni - custode Romsilva/RP, regim proprietate-domeniul public.
- Cioclovina - custode Romsilva/RP, regim proprietate-domeniul public.
- Pădurea Tismana-Pocruia - custode Romsilva/RP regim proprietate-domeniul public.
- Dumbrava Tismana - custode Romsilva/RP, regim proprietate-domeniul public.
- Cornetul Pocruiei - custode Romsilva/RP, regim proprietate-domeniul public.
- Izvoarele Izvarna, Muntele Oslea - custode Romsilva/RP, regim proprietate-domeniul public.
- Peştera Gura Plaiului, Piatra Andreaua.
d) - trasee turistice montane:
- Tismana - Schit Cioclovina de jos - Vf. Oslea, triunghi roşu.
- Schitul Cioclovina de Jos - Schitul Cioclovina de Sus.
- Mânăstire Tismana - Pădurea de Castani - Valea Bistritei - Creasta Vâlcan.
- Mânăstirea Tismana - Valea Saşa - valea Pocruia - Plaiul Cel Mare Pocruia.
e) - posibilități de cazare:
- Hotel Tismana (2*, 56 camere cu 120 locuri).
- Vila Ursu (2*, 12 camere cu 24 locuri).
- Pensiunea agroturistică Mindoiu Dorel din Pocruia (2*,4 camere cu 8 locuri).
- Pensiunea rurală Mucenic Maria din Vânăta (2*, 3 camere cu 6 locuri).
- Pensiunea rurală „La Marian" (2*, 4 camere cu 8 locuri).
- Pensiunea rurală Tîrban Nicolae (2*, 3 camere cu 6 locuri).
- Pensiunea rurală Jerca Constantin (2*, 4 camere cu 8 locuri).
- Pensiunea rurală Magnolia (2*, 8 camere cu 18 locuri).
- Agropensiunea Plaiul Castanilor (2*, 8 camere cu 18 locuri).
- Pensiunea Ecaterina (2*, 10 camere cu 23 locuri).
- Pensiunea Roxana (3*, 4 camere cu 8 locuri).
- Pensiunea La Marian (2*).
- Pensiunea Pau Ion (2*, sat Topești).
6) - Padeș:
a) - principalele caracteristici ale zonei:
- specific pastoral, păstrătoare de tradiţii populare.
- valoare peisagistică mare a unităţilor de relief, beneficiind de forme de relief deosebite (abrupturi, stâncării, chei, peşteri, puncte de belvedere).
- accesibilitate uşoară şi medie către obiectivele turistice.
- climat montan şi submontan plăcut
- potenţial speologic deosebit, în special, pentru speologia sportivă.
- posibilități de dezvoltare turistică.
- poluare minima și potențial de valorificare ecologică a produselor naturale.

b) - elementele de interes turistic ale zonei sunt:

- religios: biserica Sf. Nicolae - Padeş, biserica de lemn din Călugăreni.
- istoric: Monumentul Proclamaţiei de la Padeş; casa tradiţională Constantin Nacu; muzeul sătesc Călugăreni.
- natural: zona alpină şi subalpină a munţilor Mehedinţi şi Godeanu.
- sportiv/montan: speologie, vânătoare/pescuit, trasee turistice montane, canioning, mountain-bike, cicloturism, etc.
- cultural: Sărbătoarea de la Padeş.

c) - areale naturale protejate:

- Parcul Naţional Domogled - Valea Cernei, inclusiv peştera Lazului, peştera Martel, peştera Cloşani, peştera Cioaca cu Brebenei, Cheile Corcoaia, Piatra Mare a Cloşanilor, Ciucevele Cernei, pădurea Gorganu - administraţie Parc Naţional.
- Muntele Oslea - custode Romsilva.

d) - trasee turistice montane:

- Lac Valea Mare - Plai Sohodol - Vf.Oslea.
- Lac Valea Mare - Izvoarele Cernei.
- Motru Sec - Cioaca Înaltă - Cerna Sat - triunghi albastru.
- Cerna Sat - Oslea Românească - cresta Godeanu.
- Cerna Sat - drum contur lac Valea lui Iovan - plaiul Bulzului creasta Godeanu, cruce roşie.
- Lac Valea lui Iovan - Cracul Mocirliului - creastă Godeanu, cruce albastră.

e) - posibilităţi de cazare:

- Complex turistic Cerna Sat (1*, 10 căsuţe cu 20 locuri).
- Complex Valea Mare (2*, 6 căsuţe cu 13 locuri).
- Pensiunea turistică urbană Valea Mare din Cloşani, (2*, 9 camere cu 24 locuri).

2.5.6. UTILIZARE ŞI FACILITĂŢI PENTRU CERCETARE

Prin activitățile desfășurate de instituțiile specializate, se monitorizează calitatea principalilor factori de mediu și se publică în „Raportul anual privind starea factorilor de mediu din județul Gorj", astfel pentru anul 2010 au fost studiate:

- calitatea aerului, prin monitorizare cu stații industriale (3 stații amplasate la Târgu Jiu, Rovinari și Turceni), care fac parte din rețeaua națională de monitorizare a calității aerului.
- calitatea apelor de suprafață și subterane prin efectuarea monitoringului de supraveghere și a monitoringului operațional în vederea stabilirii și eliminării factorilor care determină deprecierea calității apelor.

- calitatea apelor din lacuri analizată prin prelevarea de probe în funcție de regimul acumulărilor de apă, regimul termic și pluviometric înregistrat, pentru aprecierea stării ecologice folosindu-se grupele de indicatori specifice (regimul de oxigen, nutrienți, mineralizare, poluanți toxici specifici de origine naturală și alți indicatori chimici relevanți), prin evaluarea ponderată a efectului indicatorilor.
- poluarea solului datorită activităților antropice de natură agricolă (modul de utilizare a suprafețelor agricole, amenajările agricole, aplicarea îngrășămintelor chimice și produselor fitosanitare, eliminarea dejecțiilor zootehnice) și industrială.
- aprecierea stării de sănătate a florei și faunei.
- aprecierea stării de sănătate a pădurilor monitoring de supraveghere (evaluarea stării de sănătare prin apartenența pădurilor la una din clasele: 0 – arbori sănătoși, cu vătămări între 0-10%; 1-arbori slab vătămați, între 11-25%; 2-arbori moderat vătămați, între 26-60%; 3-arbori puternic vătămați, între 61-99%; 4-arbori morți) și opreațional.
- starea patrimoniului natural, studiile efectuate recomandând asigurarea pazei, montarea de panouri explicative și de avertizare, interzicerea activităților antropice cu impact negativ asupra conservării biodiversității și a trusimului necontrolat.
- factorii de risc natural (inundații-Tismana, alunecări de teren, seismicitate-majoritară în zona 7 de risc seismic cu Tc = 0,7 s și ag = 0,12 g)

Din anul 2012 se află în derulare Proiectul „Managementul conservativ al habitatelor 4070 și 9260 din situl ROSCI0129 Nordul Gorjului de Vest" inițiat de Agenția pentru Protecția Mediului (APM) Gorj în parteneriat cu Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice (ICAS) Brașov și Administrația sitului, prin care se vor realiza:

- restaurarea a 10 ha distruse de arbuști de jneapăn
- reconstrucția ecologică a 60 ha de pădure de castan prin metode biologice și silvice pentru tratarea cancerului castanului
- restaurarea prin plantații de castan în zona Tismana a suprafeței de 25 ha de pădure de castan distruse
- realizarea de infrastructuri de conservare adecvate habitatelor restaurate
- conștientizarea publicului privind conservarea naturii ca parte a conceptului de dezvoltare durabilă
- lansarea unui festival anual al castanului
- elaborarea unui ghid de promovare a ecoturismului în zona protejată

Cercetarea în domeniul privat a înregistrat numeroase acțiuni, majoritatea având ca obiect rețeaua hidrografică cu referiri la potențialul biologic al apelor de suprafață din bazinele hidrografice.

2.6. Referințe și bibliografie

Autor (i)	Data	Titlul	Editura	Locul publicării
Arimia V.,	2009	Gorjul cultural	Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Gorj	Târgu Jiu
Cărăbiș V.,	1995	Istoria Gorjului	Editis	București
Cioveie-Jarcu Suzana-Daniela	2008	Râul Sohodol – Particularități hidrografice	Sitech	Craiova
Decu V., și colab.	1978	Peștera Cloșani	Sport-Turism	București
Michael R. A.,	Proiect Banca Mondială nr. RO-GE-44176	Ghid pentru elaborarea planurilor de management pentru ariile protejate din România	Fauna&Flora International	București
Niculescu G., și colab.	1997	Drumuri spre mănăstirile Gorjului	Ager	Târgu Jiu
Rădulea P.,	2009	Geografia Gorjului	Măiastra	
Silvian M.,	2004	Monografia comunei Peștișani - Memoria brazdei -	Editura Didactică și Pedagogică	București
Smeu V.,	2007	Comuna Runcu - monografie	Editura Măiastra	Târgu Jiu
Tomoniu N.,	2010	Monografia orașului Tismana	Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii	Târgu Jiu

			Tradiționale Gorj	
xxx	2008	Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 98 bis/07.02.2008 Anexa nr. 6 - Formularul Standard Natura 2000	Parlamentul României, Camera Deputaților	București
xxx	2008	Formularul standard Natura 2000 – Anexa 6 la OMMDD 1964/2007	Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 98 bis/07.02.2008 Anexa nr. 6	București
xxx	2010	Lista monumentelor istorice 2010	Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 670 bis/01.10.2010	București
xxx	2010	Raportul anual privind starea mediului, anul 2010	APM Gorj	Internet
xxx	2010	Studiu pentru valorificarea potențialului turistic al județului Gorj	Internet	Internet
xxx	2011	Studiu privind valorificarea patrimoniului natural, cultural și istoric	UAT Gorj și Consiliul Județean Târgu-Jiu	Internet
xxx	2011	Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 846 bis din 29.11.2011 Anexele nr. 1-4 la OMMDD 1964/2007	Ministerul Mediului și Pădurilor	București

CAPITOLUL III - SCOP, TEME ŞI OBIECTIVE

3.1. Scopul planului de management

Planul de Management al Sitului Natura 2000 ROSCI0129 Nordul Gorjului de Vest s-a elaborat ca urmare a unui proces complex la care au participat reprezentanții comunităților locale și a tuturor factorilor interesați din zona de cuprindere a sitului.

Scopul planului de management al sitului ROSCI0129 Nordul Gorjului de Vest constă în „protecția și conservarea pentru viitor a patrimoniului natural și îmbinarea armonioasă cu dezvoltarea durabilă a comunităților din zonă" și urmăreşte menţinerea interacţiunii armonioase a omului cu natura prin:

- protejarea diversităţii speciilor, habitatelor şi a peisajului.
- exploatarea rațională și valorificarea resurselor naturale.
- activități științifice și educaționale.
- păstrarea folosinţelor tradiţionale ale terenurilor şi practicarea unei agriculturi bazată pe principiile dezvoltării durabile.
- încurajarea, păstrarea şi permanentizarea activităţilor, practicilor şi culturii tradiţionale ale populaţiei locale.
- oferirea publică a posibilităţilor de recreere și practicarea unui turism durabil.

3.2. Temele, obiectivele și acțiunile planului de management

Temele, subtemele și obiectivele planului de management sunt:

Tema A - Managementul biodiversității, peisajului și mediului fizic:

A1 - Habitate: conservarea habitatelor.

A2 - Fauna: evaluarea detaliată, actualizarea și completarea inventarelor cu speciile de faună de interes conservativ.

A3 - Flora: evaluarea detaliată, actualizarea și completarea inventarelor cu speciile de floră de interes conservativ.

A4 - Monitorizare și cartografiere: baza de date cu informații despre situația speciilor de floră și faună.

A5 - Folosirea durabilă a resurselor naturale: practicarea activităților economice (agricultură, exploatarea resurselor naturale, modalități de gestionare a resurselor naturale).

Obiectiv tema A: Conservarea biodiversității și peisajului printr-o monitorizare adecvată a dinamicii și structurii factorilor perturbatori.

Tema B - Managementul turismului și recreerii:

B1 - Promovare și informare: realizarea și distribuirea materialelor de informare, promovare și conștientizare; promovarea turismului durabil.

B2 - Evenimente: participarea și organizarea de evenimente.

B3 - Infrastructura specifică: realizarea infrastructurii de semnalizare a limitelor sitului; realizarea de panouri, indicatoare, hărți, pliante și broșuri.

B4 - Impactul activităților/acțiunilor antropice: realizarea de infrastructură specifică pentru reducerea impactului vizitatorilor asupra mediului sitului.

Obiectiv tema B: Exploatarea resurselor turistice prin dezvoltarea de programe specifice în concordanță cu principiile dezvoltării durabile.

Tema C - Susținerea comunităților, patrimoniului cultural și economiei locale:

C1 - Meșteșuguri și artizanat: promovarea și susținerea activităților tradiționale specifice zonei sitului.

C2 - Piața de desfacere: promovare, marketing, facilități comercializare produse tradiționale și ecologice.

C3 - Produse agricole tradiționale: promovarea practicării agriculturii ecologice; realizarea de produse tradiționale și ecologice etichetate cu sigla sitului.

C4 - Dezvoltarea localităților: extinderea prin planurile de urbanism; construcții de clădiri, construcții inginerești, rețele edilitare, obiective turistice și de agrement; construcții căi de comunicații; meșteșuguri și agricultură.

C5 - Exploatarea resurselor naturale: prospecțiuni; dezvoltarea durabilă în perimetre de exploatare a activităților de exploatare a resurselor naturale din cariere, mine etc.

Obiectiv tema C: Promovarea valorilor culturale și tradiționale locale și crearea de oportunități bazate pe principiile dezvoltării durabile pentru susținerea economiei locale.

Tema D - Educație, conștientizare și comunicare:

D1 - Mediatizare și informare: creșterea nivelului de cunoștințe al persoanelor/grupurilor implicate în activități care au consecințe asupra conservării biodiversității; informarea tuturor actorilor implicați din zona sitului și a potențialilor beneficiari.

D2 - Ecologizarea zonei sitului: activități de voluntariat; modificarea comportamentului și atitudinii față de natură.

D3 - Organizarea de evenimente: informare, mediatizare și conștientizare prin organizarea și participarea la evenimentele din zona sitului.

D4 - Conștientizarea potențialilor vizitatori: reducerea presiunii asupra resurselor naturale ale sitului; reducerea și evitarea poluării.

Obiectiv tema D: Creşterea gradului de educare şi conştientizare a publicului şi factorilor implicaţi privind importanţa sitului şi a conservării naturii.

Tema E - Administrarea şi managementul sitului:

E1 - Organizare: constituirea şi funcţionarea structurilor de administrare necesare; materializarea şi menţinerea limitelor teritoriale.

E2 - Resurse umane: pregătirea personalului specializat şi mărirea capacităţii resursei umane de administrare a sitului.

E3 - Consultarea persoanelor/grupurilor interesate/implicate: administraţii locale, comunităţile locale, ONG-uri, instituţii publice, etc.

E4 - Parteneriate şi colaborări: instituţii publice, mediul de afaceri, unităţi de învăţământ, ONG-uri; asigurarea finanţărilor pentru implementarea planului de management.

Obiectiv tema E: Întărirea capacităţii administrative prin stabilirea de mecanisme adecvate pentru desfăşurarea activităţilor specifice din sit.

Planul de management (tabelul 3.1), cuprinde planificarea integrată şi prioritizarea acţiunilor care trebuiesc întreprinse, pentru realizarea obiectivelor şi temelor, prioritizare efectuată astfel:

- prioritatea 1 (atribuită acţiunilor care trebuie să se desfăşoare în perioada de implementare a planului de management).
- prioritatea 2 (acţiuni care ar trebui finalizate).
- prioritatea 3, acţiuni care se vor realiza dacă mai există timp şi/sau resurse.

Tabelul 3.1.

Structura planului de management
al Sitului Natura 2000 ROSCI0129 Nordul Gorjului de Vest

TEMA	A. Managementul biodiversităţii, peisajului şi mediului fizic								
OBIECTIVE	OA1. Conservarea biodiversităţii şi peisajului printr-o monitorizare adecvată a dinamicii şi structurii factorilor perturbatori.								
ACŢIUNI	INDICATOR DE FINALIZARE	Prioritatea	Priorităţi ale acţiunilor					Parteneri pentru implementare	Resurse necesare (lei)
			Anul 1	Anul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5		
A. 1 - Inventarierea, evaluarea detaliată şi monitorizarea stării de conservare a habitatelor naturale şi speciilor de floră şi faună. Modalităţi: - deplasări în teren - controlul şi limitarea factorilor care afectează integritatea speciilor protejate - diminuarea şi eliminarea factorilor negativi - identificarea şi cartarea zonelor de refugiu/arealelor speciilor	- bază de date - hărţi cu flora, fauna şi habitatele din sit - individualizarea speciilor de interes comunitar - dinamica succesiunilor	1						- voluntari - proprietarii de teren din sit - institute de cercetare - universităţi - firme specializate - APM, ADR, şi ONG-uri profesionale	2600000

TEMA	A. Managementul biodiversităţii, peisajului şi mediului fizic								
OBIECTIVE	OA1. Conservarea biodiversităţii şi peisajului printr-o monitorizare adecvată a dinamicii şi structurii factorilor perturbatori.								
ACŢIUNI	INDICATOR DE FINALIZARE	Prioritatea	Priorităţi ale acţiunilor					Parteneri pentru implementare	Resurse necesare (lei)
			Anul 1	Anul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5		
- protecţia zonelor de reproducere vulnerabile									
A. 2 - Elaborarea şi implementarea metodologiilor de monitorizare a biodiversităţii pe termen lung.	- menţinerea sau creşterea populaţiilor speciilor periclitate sau importante	1						- institute de cercetare - personal de teren - APM, ADR, şi ONG-uri profesionale	850000
A. 3 - Cartarea habitatelor şi arealelor speciilor de floră şi faună. Modalităţi: - monitorizarea speciilor de floră şi faună, inventarierea şi cartografierea lor - realizarea hărţilor GIS - realizarea bazei de date GIS - identificarea şi cartografierea	- hărţi cu distribuţia speciilor şi habitatelor din sit	1						- institute de cercetare - personal de teren - APM, ADR, şi ONG-uri profesionale - specialişti IT	195000

TEMA	A. Managementul biodiversităţii, peisajului şi mediului fizic								
OBIECTIVE	OA1. Conservarea biodiversităţii şi peisajului printr-o monitorizare adecvată a dinamicii şi structurii factorilor perturbatori.								
ACŢIUNI	INDICATOR DE FINALIZARE	Prioritatea	Priorităţi ale acţiunilor					Parteneri pentru implementare	Resurse necesare (lei)
			Anul 1	Anul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5		
zonelor de biodiversitate cu interes special									
A. 4 - Reactualizarea anuală a listei şi cartării speciilor de floră şi faună din sit. Modalităţi: - continuarea monitorizării speciilor de floră şi faună prin inventariere şi cartografiere - reactualizarea hărţilor GIS şi a bazei de date GIS - continuarea identificării şi cartografierii zonelor de biodiversitate cu interes special	- hărţi actualizate anual	1	⟷	⟷	⟷	⟷	⟷	- institute de cercetare - personal de teren - APM, ADR - ONG-uri profesionale - specialişti IT	140000
A. 5 - Studiul impactului păşunatului, cositului, activităţilor cinegetice şi pescuitului asupra ecosistemelor din	- actualizarea datelor privind structura pajiştilor şi fânețelor	2						- institute de cercetare - voluntari	180000

TEMA	A. Managementul biodiversităţii, peisajului şi mediului fizic								
OBIECTIVE	OA1. Conservarea biodiversităţii şi peisajului printr-o monitorizare adecvată a dinamicii şi structurii factorilor perturbatori.								
ACŢIUNI	INDICATOR DE FINALIZARE	Prioritatea	Priorităţi ale acţiunilor					Parteneri pentru implementare	Resurse necesare (lei)
			Anul 1	Anul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5		
sit. Modalităţi: - avizarea şi controlul activităţilor de păşunat, silvice şi cinegetice - aplicarea normelor de bunăcreştere a animalelor în vederea păşunatului - respectarea regimului vânătorii animalelor - aplicarea unui plan de supraveghere	- reglementarea păşunatului prin respectarea normelor europene de creştere şi bunăstare a animalelor							- consilii locale - ONG - proprietari de teren	
A. 6 - Implementarea de măsuri speciale de protecţie pentru speciile şi habitatele de interes comunitar şi naţional. Modalităţi:	- conservarea speciilor de interes comunitar	1						- institute de cercetare - voluntari - specialişti - ONG-uri	30000
A. 7 - Monitorizarea impactului asupra biodiversităţii şi peisajului în zonele frecventate de turişti.	- harta zonelor de risc pentru biodiversitate	1						- personal de teren - voluntari - specialişti	60000

TEMA	A. Managementul biodiversităţii, peisajului şi mediului fizic								
OBIECTIVE	OA1. Conservarea biodiversităţii şi peisajului printr-o monitorizare adecvată a dinamicii şi structurii factorilor perturbatori.								
ACŢIUNI	INDICATOR DE FINALIZARE	Prioritatea	Priorităţi ale acţiunilor					Parteneri pentru implementare	Resurse necesare (lei)
			Anul 1	Anul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5		
Modalităţi:	- promovarea traseelor turistice cu impact redus asupra biodiversităţii							- serviciul salvamont - ONG-uri	
A. 8 - Evaluarea anuală a stării biodiversităţii habitatelor, stabilirea planurilor de acţiune şi priorităţilor.	- raport - plan de acţiune aprobat de Consiliul Ştiinţific	1	↔	↔	↔	↔	↔	- cercetărori	10000
A. 9 - Completarea bazei de date a sitului.	- bază de date	1	↔	↔	↔	↔	↔	- universităţi - institute de cercetare - voluntari specializaţi - asociaţii şi ONG-uri profesionale	5000
A. 10 - Monitorizarea zonelor de risc şi dinamica peisajelor degradate.	- informaţii pentru soluţiile de	3	←	–	–	–	→	- universităţi - institute de	3500

TEMA	A. Managementul biodiversităţii, peisajului şi mediului fizic								
OBIECTIVE	OA1. Conservarea biodiversităţii şi peisajului printr-o monitorizare adecvată a dinamicii şi structurii factorilor perturbatori.								
ACŢIUNI	INDICATOR DE FINALIZARE	Prioritatea	Priorităţi ale acţiunilor					Parteneri pentru implementare	Resurse necesare (lei)
			Anul 1	Anul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5		
	reconstrucţie							cercetare	
A. 11 - Monitorizarea stării de sănătate a ecosistemelor forestiere. Modalităţi: - monitorizarea vegetaţiei forestiere prin sondaje permanente pentru supravegherea anuală a stării de sănătate a plantajelor naturale şi antropice, precum şi pentru inventarierea statistică a pădurilor - evaluarea stării de sănătate a arborilor prin înregistrarea vătămărilor fiziologice efectuată în perioada de maximă activitate fiziologică - evaluarea stării de sănătate a	- menţinerea stării de sănătate a pădurilor	1						- universităţi - institute de cercetare - ocoale silvice	120000

TEMA	A. Managementul biodiversităţii, peisajului şi mediului fizic								
OBIECTIVE	OA1. Conservarea biodiversităţii şi peisajului printr-o monitorizare adecvată a dinamicii şi structurii factorilor perturbatori.								
ACŢIUNI	INDICATOR DE FINALIZARE	Prioritatea	Priorităţi ale acţiunilor					Parteneri pentru implementare	Resurse necesare (lei)
			Anul 1	Anul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5		
arborilor prin înregistrarea vătămărilor mecanice (fizice), cu stabilirea cauzelor şi a intensităţii vătămării - monitorizarea solului forestier prin: evaluarea chimiei solului şi sensibilitatea la poluare; stabilirea efectelor cumulate ale poluării şi fluctuaţiilor climatice asupra capacităţii de stocare a carbonului organic în solul forestier; mecanismlul declinului pădurilor şi măsurile de refacere ecologică pornind de la factorul sol; identificarea staţiunilor forestiere şi caracterizarea morfologică a solurilor pe baza probelor prelevate din profile									

TEMA	A. Managementul biodiversităţii, peisajului şi mediului fizic								
OBIECTIVE	OA1. Conservarea biodiversităţii şi peisajului printr-o monitorizare adecvată a dinamicii şi structurii factorilor perturbatori.								
ACŢIUNI	INDICATOR DE FINALIZARE	Prioritatea	Priorităţi ale acţiunilor					Parteneri pentru implementare	Resurse necesare (lei)
			Anul 1	Anul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5		
de sol									
A. 12 - Monitorizarea calităţii componentelor de mediu (apă, aer, sol). Modalităţi: - crearea unei staţii meteorologice pe teritoriul sitului - monitorizarea continuă în puncte semnificative pentru mediu şi în puncte noi, asociate scopului de prevenţie a poluării - monitorizarea apelor de suprafaţă prin posturi hidrometrice şi staţii de monitoring - determinarea indicatorilor calităţii apelor de suprafaţă (indicatori biologici, indicatori fizico-chimici,	- identificarea factorilor de risc - elaborarea de măsuri pentru prevenirea poluării mediului sitului	2						- universităţi - institute de cercetare - APM	60000

TEMA	A. Managementul biodiversităţii, peisajului şi mediului fizic								
OBIECTIVE	OA1. Conservarea biodiversităţii şi peisajului printr-o monitorizare adecvată a dinamicii şi structurii factorilor perturbatori.								
ACŢIUNI	INDICATOR DE FINALIZARE	Prioritatea	Priorităţi ale acţiunilor					Parteneri pentru implementare	Resurse necesare (lei)
			Anul 1	Anul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5		
indicatori microbiologici relevanţi) - monitorizarea parametrilor de bază, indicatori ai poluării şi opţionali - monitorizarea mediilor de investigare (apa, biota, materii în suspensie) - implementarea monitorizării aerului pentru poluanţi, utilizând metodele de măsurare specifice, valorile limită, informare şi prag de alertă şi amplasare puncte de monitorizare - monitorizarea solurilor prin: stabilirea punctelor de recoltare a probelor de sol; modul şi timpul recoltării probelor de sol; analiza fizică, chimică şi microbiologică probelor de sol									

TEMA	A. Managementul biodiversităţii, peisajului şi mediului fizic								
OBIECTIVE	OA1. Conservarea biodiversităţii şi peisajului printr-o monitorizare adecvată a dinamicii şi structurii factorilor perturbatori.								
ACŢIUNI	INDICATOR DE FINALIZARE	Prioritatea	Priorităţi ale acţiunilor					Parteneri pentru implementare	Resurse necesare (lei)
			Anul 1	Anul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5		
A. 13 - Elaborarea propunerilor de plăţi compensatorii pentru prevenirea abandonului de terenuri de către proprietarii care deţin teren în sit. Modalităţi: - implementarea legislaţiei cu privire la impozitul pe teren - menţinerea folosinţei actuale a terenurilor - subvenţii alocate - descurajarea abandonului terenurilor cu pajişti	- accesare subvenţii - păstrarea folosinţei terenurilor - menţinerea habitatelor în stare bună de conservare	1						- universităţi - institute de cercetare - APM, APIA, ADR, ONG-uri - proprietari teren - consilii locale	10000
A. 14 - Menţinerea integrităţii şi evitarea fărâmiţării habitatelor sitului. Modalităţi: - menţinerea suprafeţei, elementelor	- suprafaţa afectată prin lucrări de investiţii care au determinat fragmentarea	1						- proprietari teren - consilii locale - APIA - universităţi - institute de	

TEMA	A. Managementul biodiversităţii, peisajului şi mediului fizic								
OBIECTIVE	OA1. Conservarea biodiversităţii şi peisajului printr-o monitorizare adecvată a dinamicii şi structurii factorilor perturbatori.								
ACŢIUNI	INDICATOR DE FINALIZARE	Prioritatea	Priorităţi ale acţiunilor					Parteneri pentru implementare	Resurse necesare (lei)
			Anul 1	Anul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5		
de relief şi compoziţiei specifice habitatelor - limitarea modificării categoriilor de folosinţă a terenurilor în sit - interzicerea activităţilor care amplifică procesele de degradare a structurii şi funcţiilor elementelor habitatelor								cercetare	
A. 15 - Executarea lucrărilor de regularizare a cursului apelor în corelaţie cu menţinerea integrităţii şi specificului florei şi faunei specifice. Modalităţi: - identificarea şi reconstrucţia suprafeţelor afectate de procese geomorfologice - evaluarea elementelor hidrologice	- menţinere integrală a zonei riverane cursurilor de apă fără perturbarea mediului specific	1						- proprietari teren - consilii locale - administraţia bazinală ape - APM, APIA	

TEMA	A. Managementul biodiversităţii, peisajului şi mediului fizic								
OBIECTIVE	OA1. Conservarea biodiversităţii şi peisajului printr-o monitorizare adecvată a dinamicii şi structurii factorilor perturbatori.								
ACŢIUNI	INDICATOR DE FINALIZARE	Prioritatea	Priorităţi ale acţiunilor					Parteneri pentru implementare	Resurse necesare (lei)
			Anul 1	Anul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5		
- armonizarea elementelor de regularizare hidrologice cu necesităţile pentru conservarea speciilor - interzicerea tăierilor arborilor cu excepţia utilităţii publice - refacerea porţiunilor afectate de lucrări - avizare informativă prin montarea de panouri privind managementul deşeurilor									
A.16 - Creşterea nivelului de epurare a apelor menajere în localităţile sitului. Modalităţi: - racordarea locuinţelor la utilităţi - managementul deşeurilor	- reducerea poluării apelor şi a zonelor umede	1	→	→	→			- proprietari teren - consilii locale - administraţia bazinală ape - APM, ADR	

TEMA	A. Managementul biodiversităţii, peisajului şi mediului fizic								
OBIECTIVE	OA1. Conservarea biodiversităţii şi peisajului printr-o monitorizare adecvată a dinamicii şi structurii factorilor perturbatori.								
ACŢIUNI	INDICATOR DE FINALIZARE	Prioritatea	Priorităţi ale acţiunilor					Parteneri pentru implementare	Resurse necesare (lei)
			Anul 1	Anul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5		
- interzicerea deversării de ape uzate - implementarea unui sistem de drenaj a apelor									
A. 17 - Stimularea activităţii de cercetare pe teritoriul sitului. Modalităţi: - stabilirea de parteneriate şi contracte de cercetare cu Universitatea din Craiova, APM, APDRP, Garda de Mediu - efectuarea practicii studenţilor - elaborarea de lucrări ştiinţifice, lucrări de licenţă, disertaţii - studii socioeconomice şi sondaje socioecologice	- lucrări ştiinţifice publicate - studii de fezabilitate - studii de impact	2			→			- universităţi - institute de cercetare şi proiectare - APM, ADR, APDRP	

TEMA	B. Managementul turismului şi recreerii								
OBIECTIVE	OB1. Exploatarea resurselor turistice prin dezvoltarea de programe specifice în concordanţă cu principiile dezvoltării durabile.								
ACŢIUNI	INDICATOR DE FINALIZARE	Prioritatea	Priorităţi ale acţiunilor					Parteneri pentru implementare	Resurse necesare (lei)
			Anul 1	Anul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5		
B.1 - Elaborarea planului de management al vizitatorilor	- plan de management turistic	1	↔					- administraţie sit - instituţii publice - autorităţi locale	4000
B.2 - Realizarea şi amplasarea de panouri indicatoare pentru orientare, educaţie şi informare pe teren	- informare generală despre sit - informaţii pentru evitarea pericolelor	3	← - →					- administraţie sit - proprietari tern - autorităţi locale - ONG-uri	
B.3 - Operarea programelor turistice iniţiate de sit	- atragerea de fonduri pentru sit	1	←				→	- agenţii de turism	3000
B.4 - Elaborarea unor noi programe turistice în cadrul sitului, organizarea de evenimente locale gen ziua sitului, serbări câmpeneşti, turism cultural-religios etc.	- diversificarea gamei de servicii turistice - evenimente anuale	2	-	-	-	-	→	- agenţii de turism - localnici - specialişti - ONG-uri	2000
B.5 - Crearea a minim două poteci	- educatie ecologică	2		↔		↔		- pensiuni	38000

TEMA	B. Managementul turismului şi recreerii								
OBIECTIVE	OB1. Exploatarea resurselor turistice prin dezvoltarea de programe specifice în concordanţă cu principiile dezvoltării durabile.								
ACŢIUNI	INDICATOR DE FINALIZARE	Prioritatea	Priorităţi ale acţiunilor					Parteneri pentru implementare	Resurse necesare (lei)
			Anul 1	Anul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5		
tematice	- obţinere de fonduri							- ghizi specializaţi - agenţii de turism	
B.6 - Identificarea evenimentelor şi a temelor care pot fi interpretate	- calendar şi bază de date	3						- localnici - consilii locale - specialişti	2500
B.7 - Realizarea şi distribuirea de materiale documentare informative, educaţionale şi promoţionale	- editare broşuri, pliante, ghiduri	3						- ONG-uri - administraţie sit - autorităţi locale	2500
B.8 - Identificarea de produse, meşteşuguri, elemente, obiecte şi ansambluri de arhitectură tradiţională	- punerea în valoare a elementelor tradiţionale prin includerea în pachete turistice	2						- instituţii social-culturale - localnici - consilii locale - specialişti	2500
B.9 - Realizarea infrastructurii turistice în sit, identificarea, delimitarea şi amenajarea de locuri	- condiţii decente pentru vizitatori - reducerea	1						- administraţii locale - APM	160000

TEMA	B. Managementul turismului şi recreerii								
OBIECTIVE	OB1. Exploatarea resurselor turistice prin dezvoltarea de programe specifice în concordanţă cu principiile dezvoltării durabile.								
ACŢIUNI	INDICATOR DE FINALIZARE	Prioritatea	Priorităţi ale acţiunilor					Parteneri pentru implementare	Resurse necesare (lei)
			Anul 1	Anul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5		
de campare/popas/depozitare deşeuri şi amplasarea de inscripţii vizibile	impactului antropic - promovarea conceptului de conservare a naturii - evitarea pericolelor							- garda de mediu - ONG-uri - voluntari	
B.10 - Monitorizarea fluxului vizitatorilor şi a impactului asupra comunităţilor locale	- stabilirea numărului optim de vizitatori şi adaptarea serviciilor la cerinţele acestora	2	←	—	—	—	→	- ONG-uri - voluntari	65000
B.11 - Realizarea a trei puncte de informare turistică	- accesul vizitatorilor la informaţii	1		↔		↔	↔	- ONG-uri - voluntari	500000
B.12 - Realizarea unui centru de vizitare, în vederea dezvoltării infrastructurii de vizitare şi	- sursă de fonduri pentru parc - promovarea	1				↔	↔	- specialişti	Fonduri POS

TEMA	B. Managementul turismului şi recreerii								
OBIECTIVE	OB1. Exploatarea resurselor turistice prin dezvoltarea de programe specifice în concordanţă cu principiile dezvoltării durabile.								
ACŢIUNI	INDICATOR DE FINALIZARE	Prioritatea	Priorităţi ale acţiunilor					Parteneri pentru implementare	Resurse necesare (lei)
			Anul 1	Anul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5		
conştientizare a vizitatorilor şi a comunităţilor umane din jurul sitului	imaginii parcului								
B.13 - Realizarea unei hărţi turistice a sitului	- informarea corespunzătoare a turiştilor	1						- specialişti	15000
B.14 - Realizarea unui ghid turistic pentru operatorii de turism	- informarea corespunzătoare a turiştilor	2						- ONG-uri - specialişti - administraţie sit - agenţii de turism	20000

TEMA	C. Susținerea comunităților, patrimoniului cultural și economiei locale								
OBIECTIVE	OC1. Promovarea valorilor culturale și tradiționale locale și crearea de oportunități bazate pe principiile dezvoltării durabile pentru susținerea economiei locale								
ACȚIUNI	INDICATOR DE FINALIZARE	Prioritatea	Priorități ale acțiunilor					Parteneri pentru implementare	Resurse necesare (lei)
			Anul 1	Anul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5		
C.1 - Informarea comunităţilor locale privind obligativitatea aplicării şi respectării Codului pentru bune condiții agricole și de mediu și a Ghidului pentru cele mai bune practice agricole.	- seminarii - controale pe teren	2	→	→				- autorităţi centrale - autorităţi locale - obști și composesorate	
C.2 - Informarea comunitaţilor asupra oportunităţilor de finanţare prin fonduri europene şi sprijin pentru elaborarea proiectelor	- stimularea sectorului agricol privat - acoperirea unor nevoi comune sit/comunitate locală - îndreptarea atenţiei comunităţilor umane către activităţi	2	→	→	→	→	→	- ONG-uri de mediu - instituţii și persoane fizice în calitate de solicitant sau partener de proiect - obști și composesorate	

	prietenoase faţă de sit şi mediu								
C.3 - Contactarea proprietarilor de brand-uri în în vederea realizării de parteneriate strategice.	-atragere de fonduri - promovarea imaginii parcului	1						- proprietarii de brand-uri	2000
C.4 - Promovarea arhitecturii traditionale şi a tehnicilor tradiţionale de construcţie prin prevederile documentaţiilor de urbanism şi regulamentelor aferente.	- eliberare de acorduri şi avize	3						- autorităţi locale - obşti şi composesorate	
C.5 - Încheierea de parteneriate locale şi încurajarea comunităţilor umane locale să desfăşoare activităţi economice care să contribuie la realizarea obiectivelor sitului precum şi organizarea de cursuri pentru învăţarea de meşteşuguri tradiţionale cu specific local.	- diminuarea presiunii asupra resurselor din sit - asigurarea desfacerii produselor în proximitatea sitului - cursuri periodice	2						- autorităţi centrale - autorităţi locale - membrii comunităţii - agenţii de turism - tur operatori - consiliul judeţean - ONG-uri - obşti şi composesorate	2000

C.6 - Conştientizarea autorităţilor administraţiilor publice locale pentru dezvoltarea infrastructurii rutiere în afara sitului.	- îmbunătăţirea infrastructurii rutiere	2	←	–	–	–	→		- autorităţi locale - ONG-uri - obști și composesorate	
C.7 - Promovarea valorilor comunităţilor umane locale în materialele promoţionale ale sitului.	- dezvoltare regională	1	←	–	–	–	→		- autorităţi locale - ONG-uri - obști și composesorate	
C.8 - Promovarea și marketingul produselor realizate prin tehnologii tradiţionale și a produselor ecologice, asocierea brandului sitului pentru acordarea de produse ecologice și acordare asistență tehnică pentru producători.	- conservarea tradiţiilor - număr de producători - stimulare vânzare produse ecologice - puncte de vânzare/promovare a produselor în proximitatea sitului	2		–	–	–	→		- autorităţi locale - ONG-uri - organisme de certificare - ministere de resort - obști și composesorate	3000
C.9 - Prospecțiuni, exploatarea durabilă a resurselor naturale și valorificarea eficientă a acestora	- eliberare acorduri privind prospecțiuni ale resurselor naturale (acvatice, forestiere, minerale etc.) - controlul exploatării în	1	←				→		- autorităţi locale - ONG-uri - organisme de certificare - ministere de resort - obști și composesorate	

	carierele existente în sit - stabilirea de perimetre pentru exploatarea resurselor naturale din cariere și mine - eliberarea de avize pentru exploatarea resurselor naturale								
C.10 - Sprijinirea dezvoltării localităților pe baza planurilor de urbanism, prin extinderea lor și construirea de clădiri și construcții inginerești noi	- eliberarea de acorduri și avize pentru: rețele de alimentare cu apă, gaze naturale, energie electrică, căi de comunicație, stație colectare și transfer deșeuri, aerodrom utilitar	1						- autorităţi locale - ONG-uri - organisme de certificare - ministere de resort - obști și composesorate	
C.11 - Valorificarea potențialului natural și a specificului climateric	- eliberarea de acorduri și avize pentru construcția de obiective turistice și agroturistice (cabane, pensiuni,	1						- autorităţi locale - ONG-uri - organisme de certificare - ministere de resort	

	terenuri de sport, lacuri de agrement etc.) în zonele atractive din cadrul sitului - eliberarea de acorduri și avize pentru construcția de parcuri eoliene, parcuri fotovoltaice și construcția sau reabilitarea de microhidrocentrale - obținerea statutului de stațiune climatică - înființarea de centre de informare turistică							- obști și composesorate	
C.12 - Sprijinirea dezvoltării infrastructurii rutiere în sit prin reabilitarea, modernizarea și extinderea rețelei de căi de comunicație existente precum și construcția de noi căi de comunicație	- eliberarea de acorduri și avize pentru construcție - reabilitarea traseului mocăniței sau transformarea acestuia în drum	1						- autorităţi locale - ONG-uri - organisme de certificare - ministere de resort - obști și	

	rutier							composesorate	
C.13 - Sprijinirea activităților de industrie mică și meșteșugărești destinate prelucrării lemnului	- eliberarea de acorduri și avize pentru construcție	2						- autorităţi locale - obști și composesorate	
C.14 - Oportunități locale pentru sprijinirea activităților agricole și zootehnice tradiționale și ecologice, în cadrul sitului, prelucrarea și valorificarea produselor obținute	- reabilitarea și înființarea de plantații pomicole - avize pentru construcția de amenajări piscicole și păstrăvării - constituirea de centre de colectare a produselor agricole și forestiere - eliberare avize pentru construcția de „conace" destinate creșterii animalelor	2						- autorităţi locale - ONG-uri - organisme de certificare - ministere de resort - obști și composesorate	

TEMA	D. Educaţie, conştientizare şi comunicare.								
OBIECTIVE	OD1. Creşterea gradului de educare şi conştientizare a publicului şi factorilor implicaţi privind importanţa sitului şi a conservării naturii.								
ACŢIUNI	INDICATOR DE FINALIZARE	Prioritatea	Priorităţi ale acţiunilor					Parteneri pentru implementare	Resurse necesare (lei)
			Anul 1	Anul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5		
D.1 - Realizarea activităţilor de educaţie ecologică şi conştientizare în unităţile de învăţământ din zona sitului.	- creşterea responsabilităţii pentru ocrotirea naturii	1						- unităţi şcolare	29000
D.2 - Editarea unei publicaţii periodice.	- creşterea responsabilităţii pentru ocrotirea naturii	2						- unităţi şcolare - ONG-uri - obşti şi composesorate	9000
D.3 - Elaborarea şi difuzarea de pliante si materiale promoţionale cu caracter informative/educative.	- promovarea sitului - creşterea responsabilităţii pentru ocrotirea naturii	1						- ONG-uri - obşti şi composesorate	8000
D.4 - Actualizarea permanentă a paginii WEB a sitului.	- informare, promovare, educare	1						- specialişti IT - administraţie sit	7000

TEMA	D. Educaţie, conştientizare şi comunicare.								
OBIECTIVE	OD1. Creşterea gradului de educare şi conştientizare a publicului şi factorilor implicaţi privind importanţa sitului şi a conservării naturii.								
ACŢIUNI	INDICATOR DE FINALIZARE	Prioritatea	Priorităţi ale acţiunilor					Parteneri pentru implementare	Resurse necesare (lei)
			Anul 1	Anul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5		
D.5 - Articole, interviuri, emisiuni în media despre sit şi Administraţia sitului.	- promovarea sitului	1						- mass media locală şi naţională	2000
D.6 - Încurajarea implicării şcolilor, ONG-urilor, cluburilor/asociaţiilor de mediu în acţiuni legate de sit şi conservarea naturii.	- creşterea responsabilităţii pentru ocrotirea naturii - reducerea poluării - minim o acţiune anuală	2						- unităţi şcolare - comunităţi locale - ONG-uri - instituţii publice	0
D.7 - Organizarea de concursuri pentru copii şi persoane cu dezabilităţi.	- creşterea responsabilităţii pentru ocrotirea naturii	3						- unităţi şcolare - ONG-uri - sponsori	15000
D.8 - Promovarea voluntariatului şi implicarea acestora în activităţile sitului.	- campanie anuală							- voluntari - instituţii publice - şcoli	

TEMA	D. Educaţie, conştientizare şi comunicare.								
OBIECTIVE	OD1. Creşterea gradului de educare şi conştientizare a publicului şi factorilor implicaţi privind importanţa sitului şi a conservării naturii.								
ACŢIUNI	INDICATOR DE FINALIZARE	Prioritatea	Priorităţi ale acţiunilor					Parteneri pentru implementare	Resurse necesare (lei)
			Anul 1	Anul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5		
D.9 - Realizarea pregătirii şi formării profesionale prin crearea unei structuri de învăţământ	- creşterea gradului de cunoaştere	3			←	→		- inspectoratul şcolar	18000
D.10 - Implicarea ONG, a membrilor salvamont, şi a ghizilor montani în programe de educare a turiştilor pentru conservarea naturii	- creşterea responsabilităţii pentru ocrotirea naturii	3	—	—	—	—	→	- ONG-uri - salvamont - ghizi - voluntari	3000
D.11 - Prezentarea sitului cu obiectivele şi politicile sale în cadrul comunităţilor locale cu ocazia diferitelor evenimente	- promovarea sitului	1	←	—	—	—	→	- autorităţi locale - obşti şi composesorate	2000
D.12 - Realizarea de panouri informative şi de restricţionare	- informarea vizitatorilor	1	←	—	—	—	→	- salvamont	49000
D.13 - Evaluarea impactului activităţilor de educaţie ecologică, conştientizare şi comunicare	- sondaje sociologice - chestionare şi teste - broşuri	1			→	—	→		

TEMA	E. Administrarea și managementul sitului									
OBIECTIVE	OE1. Întărirea capacității administrative prin stabilirea de mecanisme adecvate pentru desfășurarea activităților specifice din sit.									
ACȚIUNI	INDICATOR DE FINALIZARE	Prioritatea	Priorități ale acțiunilor					Parteneri pentru implementare	Resurse necesare (lei)
			Anul 1	Anul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5		
E.1 - Adaptarea organigramei administraţiei sitului la necesităţile de aplicare ale planului de management	- asigurarea resurselor umane	1						-	
E.2 - Avizarea şi supravegherea activitatilor de utilizare a resurselor naturale	- diminuarea presiunii asupra resurselor din sit	1						- consiliul ştiinţific - consiliul consultativ	38000
E.3 - Identificarea şi atragerea unor surse de finanţare	- campanii strângere fonduri pentru susţinerea activităţilor - contracte de finanțare	1						- ONG-uri - proprietari teren - sponsori - administrații locale	7000
E.4 - Menţinerea colaborărilor existente şi informarea şi/ sau	- implicarea factorilor interesați	2						- ONG-uri	4000

TEMA	E. Administrarea şi managementul sitului								
OBIECTIVE	OE1. Întărirea capacităţii administrative prin stabilirea de mecanisme adecvate pentru desfăşurarea activităţilor specifice din sit.								
ACŢIUNI	INDICATOR DE FINALIZARE	Prioritatea	Priorităţi ale acţiunilor					Parteneri pentru implementare	Resurse necesare (lei)
			Anul 1	Anul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5		
atragerea ONG-urilor, autorităţilor administraţiilor publice locale şi a celor descentralizate ale statului, precum şi mass-mediei, pentru aplicarea planului de management	şi responsabili în managementul sitului								
E.5 - Organizarea întâlnirilor bianuale ale Consiliilor Ştiinţific şi Consultativ ale sitului şi menţinerea contactului cu membrii Consiliului Ştiinţific.	- consultarea cu structurile de administrare	1						- consiliul ştiinţific - consiliul consultativ	98000
E.6 - Îmbunătăţirea aptitudinilor şi capacităţii personalului	- echipă profesionistă	1							2000
E.7 - Elaborarea planurilor de lucru anuale bazate pe planul de management şi a rapoartelor anuale de activitate.	- programarea şi evaluarea activităţii - rapoarte anuale	1						- consiliul ştiinţific	2000

TEMA	E. Administrarea și managementul sitului								
OBIECTIVE	OE1. Întărirea capacității administrative prin stabilirea de mecanisme adecvate pentru desfășurarea activităților specifice din sit.								
ACȚIUNI	INDICATOR DE FINALIZARE	Prioritatea	Priorități ale acțiunilor					Parteneri pentru implementare	Resurse necesare (lei)
			Anul 1	Anul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5		
E.8 - Implementarea regulamentului de funcţionare a sitului și adaptarea și actualizarea periodică a acestuia.	- popularizarea şi respectarea regulamentului - regulament adaptat schimbărilor legale	1						- ONG-uri - salvamont - voluntari - jandarmeria - garda de mediu	65000
E.9 - Acţiuni de pază şi patrulare	- evitarea prejudiciilor	1						- ONG-uri - salvamont - voluntari - jandarmeria - garda de mediu	200000
E.10 - Avizarea şi controlul activităţilor din sit	- respectarea regulamentului sitului	1						- consiliul ştiinţific	40000
E.11 - Dotarea corespunzătoare	- eficientizarea muncii	1							50000
E.12 - Utilizarea resurselor naturale	- diminuarea	1							7000

TEMA	E. Administrarea şi managementul sitului								
OBIECTIVE	OE1. Întărirea capacităţii administrative prin stabilirea de mecanisme adecvate pentru desfăşurarea activităţilor specifice din sit.								
ACŢIUNI	INDICATOR DE FINALIZARE	Prioritatea	Priorităţi ale acţiunilor					Parteneri pentru implementare	Resurse necesare (lei)
			Anul 1	Anul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5		
în conformitate cu reglementarile legale si normele specifice pentru arii protejate	presiunii asupra resurselor din sit								
E.13 - Participarea la proceduri de avizare	- respectarea regulamentului sitului	1							19000
E.14 - Promovarea, coordonarea şi sprijinirea cercetării aplicate în folosul managementului sitului	-creşterea numărul cercetărilor cu rezultate aplicabile/utilizabile în practică şi a materialelor publicate despre sit cu utilitate directă pentru management	2						- instituţii de cercetare - egional - specialişti - ONG-uri	7000
E.15 - Identificarea stânilor şi	- date pentru	2						- primării	12000

TEMA	E. Administrarea şi managementul sitului								
OBIECTIVE	OE1. Întărirea capacităţii administrative prin stabilirea de mecanisme adecvate pentru desfăşurarea activităţilor specifice din sit.								
ACŢIUNI	INDICATOR DE FINALIZARE	Prioritatea	Priorităţi ale acţiunilor					Parteneri pentru implementare	Resurse necesare (lei)
			Anul 1	Anul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5		
evaluarea populaţiilor de animale domestice	estimarea presiunii păşunatului							- jandarmerie - ocoale silvice	
E.16 - Combaterea braconajului prin acţiuni de pază şi protecţie	- starea ecologică compoziţia specifică şi populaţiile speciilor edificatoare se va menţine sau se va îmbunătăţi	1	→	→	→	→	→	- ITRSV - garda de mediu - ocoale silvice - jandarmerie - salvamont - primării	29000
E.17 - Stabilirea de măsuri concrete cu administraţiile publice locale, administratorii şi proprietarii de terenuri din parc privind colectarea, sortarea şi recuperarea deşeurilor	- păstrarea unui mediu curat	1	→	→	→	→	→	- membrii comunităţilor locale - autorităţile locale - ONG-uri	6000
E.18 - Elaborarea şi implementarea strategiei de turism durabil regional	- creşterea ponderii turismului în structura strategiei de dezvoltarea	2			←	–	→	- autorităţi locale - prestatori de servicii turistice	3000

TEMA	E. Administrarea și managementul sitului								
OBIECTIVE	OE1. Întărirea capacității administrative prin stabilirea de mecanisme adecvate pentru desfășurarea activităților specifice din sit.								
ACȚIUNI	INDICATOR DE FINALIZARE	Prioritatea	Priorități ale acțiunilor					Parteneri pentru implementare	Resurse necesare (lei)
			Anul 1	Anul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5		
	regională								
E.19 - Realizarea unui management participativ pentru realizarea obiectivelor și derularea activităților din sit.	- convenții, parteneriate, colaborări	1	→					- universități - instituții de cercetare - autorități publice - instituții publice - proprietari de teren - comunități locale	

3.3. Plan de monitorizare

Pentru eficientizarea implementării Planului de management se propune un Plan de monitorizare a obiectivelor vizate prin planul de management prezentat anterior pornind de la faptul că activitatea de monitorizare a stării de conservare este un proces care trebuie să furnizeze date specifice și informații utile asupra stării de conservare a speciilor și habitatelor de interes comunitar prezente în sit (tabelul 3.2).

Tabelul 3.2

Plan de monitorizare

Teme	A - Managementul biodiversității, peisajului și mediului fizic B - Managementul turismului și recreerii C - Susținerea comunităților, patrimoniului cultural și economiei locale. D - Educație, conștientizare și comunicare. E - Administrarea și managementul sitului		
Obiective	OA1 - Conservarea biodiversității și peisajului printr-o monitorizare adecvată a dinamicii și structurii factorilor perturbatori. OB1 Exploatarea resurselor turistice prin dezvoltarea de programe specifice în concordanță cu principiile dezvoltării durabile. OC1 - Promovarea valorilor culturale și tradiționale locale și crearea de oportunități bazate pe principiile dezvoltării durabile pentru susținerea economiei locale. OD1 - Creșterea gradului de educare și conștientizare a publicului și factorilor implicați privind importanța sitului și a conservării naturii. OE1 - Întărirea capacității administrative prin stabilirea de mecanisme adecvate pentru desfășurarea activităților specifice din sit.		
	Corespondența teme-obiective-acțiuni	Frecvența P-periodică C-continuă N-necesitate	Indicator de monitorizare
Constituirea și funcționarea structurilor administrației sitului	E.1, E.3, E.7, E.8, E.19	N	Administrația sitului.
Cursuri de instruire pentru formarea profesională a personalului sitului	D.9, E.6, E.11	C	Creșterea capacității de administrare și conducere a resursei umane.
Actualizarea continuă a inventarierii habitatelor în vederea monitorizării stării resurselor naturale și impactului antropic	A.1, A.2, A.3, A.6, A.8, A.10, A.11, A.14	C	Baza de date, hărți sit și habitate.
Actualizarea continuă a inventarierii stării de conservare a speciilor de flora și fauna, pe baza evaluării anuale a impactului antropic.	A.1, A.2, A.3, A.4, A.10	C	Rapoarte de teren. Lista cauze și efecte impact antropic. Hărți actualizate.
Realizarea de rapoarte anuale privind	A.2, A.10, A.12,	P	Rapoarte anuale

monitoringul fizic, chimic şi biologic	A.15, A.16		şi statistici.
Verificarea anuală a cursurilor de apă.	A.2, A.12, A.15, A.16	P	Rapoarte anuale şi statistici.
Verificarea anuală a infrastructurii specifice sitului.	B.2, B.9, C.6, C.12, D.8, D.12	C	Inspecții în teren. Rapoarte.
Dezvoltarea meşteşugurilor, a produselor tradiționale și ecologice.	B.8, C.4, C.8, C.13, C.14	C	Deplasări pe teren. Rapoarte.
Monitorizarea acțiunilor antibraconaj și elaborarea raportului trimestrial privind acţiunile întreprinse pentru combaterea braconajului.	D.13, E.9, E.16	P	Raport anual. Deplasări pe teren. Amenzi încasate.
Monitorizarea evenimentelor ştiinţifice, tematice, de educare, conştientizare şi informare organizate în zona sitului.	B.4, B.7, C.7, D.1, D.6, D.7, D. 10, D.11, E.5	P	Rapoarte. Număr de evenimente organizate anual.
Monitorizarea numărului de contracte aflate în implementare, finalizate și noi și realizarea de parteneriate, colaborări.	C.5, C. 11, E.4	P	Statistici. Rapoarte anuale. Cereri de finanțare.
Inventarul studiilor şi lucrărilor ştiinţifice despre sit.	A.9, A.17, D.2, D.4, E.14	P	Studii şi lucrări elaborate.
Producerea de rapoarte anuale asupra activităţilor de utilizare a resurselor desfăşurate de alte entităţi în sit.	A.5, E.2, E.10, E.12, E.13, E.15	P	Avizare activități. Inspecții în teren. Rapoarte.
Evaluarea aportului sitului în dezvoltarea comunităţilor locale.	A. 13, C.1, C.2, C.3, C.8, C.9, C.10, C. 11, C.12, C.13, C.14, D.13	N	Statistici. Inspecții în teren. Rapoarte.
Evaluarea eficienţei măsurilor de gestionare a deşeurilor în zona înconjurătoare sitului.	A.7, D.8, D.13, E.17	P	Avizare activități. Inspecții în teren. Rapoarte. Amenzi încasate.
Analiza desfăşurării şi implementării programelor turistice.	B.1, B.3, B.11, B.12, E.18	P	Număr de programe. Număr de vizitatori. Oferte turistice noi.
Analiza stadiului elaborării bazei de date conţinând teme de interpretare pentru turism, şi a materialelor de interpretare.	B.5, B.6, D.2, D.3, D.4, D.5	P	Materiale elaborate. Număr de programe noi. Număr de vizitatori.
Elaborarea unor chestionare de evaluare a impactului turistic.	B.10, D.13	N	Număr de persoane intervievate.

Verificarea stadiului de elaborare a hărţii şi ghidului turistic.	B.13, B.14	P	Realizări editoriale.
Evaluarea finală a planului de management şi elaborarea unui nou plan	-	-	% de implementare